

**KOULUTUS
TEKEE
HYVÄÄ.
LÄPI
ELÄMÄN.**

TILINPÄÄTÖS

2019

Sisälllys

1 TOIMINTAKERTOMUS.....	1
1.1 Olennaiset tapahtumat kuntayhtymän toiminnassa.....	1
1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus	1
1.1.2 Kuntayhtymän hallinto	3
1.1.3 Toimintaa ohjaava lainsäädäntö ja järjestämisluvat	8
1.1.4 Toimintaympäristön muutokset ja alueen taloudellinen kehitys	10
1.1.5 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa	11
1.1.5.1 Muutokset toiminnassa	11
1.1.5.2 Muutokset taloudessa	12
1.1.6 Kuntayhtymän henkilöstö	13
1.1.7 Ympäristöasiat	13
1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	14
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä.....	15
1.2 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	18
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	23
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	24
1.3.2 Toiminnan rahoitus	26
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	28
1.3.4 Kokonaistulot ja -menot	31
1.4 Kuntakonsernin toiminta ja talous	32
1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	32
1.4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	32
1.4.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	32
1.4.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	32
1.4.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	33
1.5 Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	36
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	37
2.1 Strategisten tavoitteiden toteutuminen	38
2.2 Tulosalueiden tavoitteiden toteutuminen	43
2.2.1 Oppimispalvelut.....	43
2.2.1.1 Savon ammattiopisto	44
2.2.1.2 Varkauden lukio ja aikuislinja	46

2.2.1.3 Tulokortti.....	48
2.2.2 Kehityspalvelut	51
2.2.2.1 Tulokortti.....	53
2.2.3 Yhteiset palvelut	54
2.2.3.1 Tulokortti.....	55
2.2.4 Tilapalvelut	56
2.2.4.1 Tulokortti.....	57
2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	60
2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen	60
2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	70
2.3.3 Investointien toteutuminen	71
2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	73
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	76
3.1 Tuloslaskelma	76
3.2 Rahoituslaskelma.....	77
3.3 Tase.....	78
3.4 Konsernituloslaskelma.....	79
3.5 Konsernirahoituslaskelma	80
3.6 Konsernitase	81
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	82
4.1 Kuntayhtymän liitetiedot.....	82
4.2 Konsernin liitetiedot	105
5 TILAPALVELUJEN TILINPÄÄTÖS.....	113
5.1 Tilapalvelujen tuloslaskelma ja sen toteutumisvertailu (liikelaitosmuoto)	113
5.2 Tilapalvelujen investointiosan toteutumisvertailu.....	117
5.3 Tilapalvelujen tase	118
5.4 Tilapalvelujen liitetiedot.....	119
6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	132
7 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTYSTAVAT.....	134

Liite 1 Hankeluettelo

Liite 2 Henkilöstökertomus

Liite 3 Kuntayhtymän riskit

Liite 4 Kuntayhtymän ja tulosalueiden tulokorttien mittariseloste

Liite 5 Kuntayhtymän tulokortin mittareiden trendit

Liite 6 Opiskelijatilastoja

Liite 7 Ympäristöraportti ja -tilinpäätös

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat kuntayhtymän toiminnassa

1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Vuosi 2019 oli toimintamme vakiinnuttamisen vuosi. Takana on monien suurten muutosten vuodet, joista olemme selvinneet hyvin. Onnistumisen edellytyksenä on osaava henkilökuntamme ja sen tulokellinen toiminta kaikissa ei tehtävissä.

Työssämme onnistumisesta kertovat saamamme palautteet. Tärkein palaute on se, mitä saamme opiskelijoiltamme ja työelämältä, tärkeimmiltä asiakkailtamme. Opiskelijoiden palaute ylsi seuranta-historian parhaimpaan tulokseen ollen 4,2. Työelämäpalautteessa saavutimme strategisena tavoitteena olevan tavoitetason 4,0. Erinomaisia tuloksia kumpikin.

Jatkossa meidän on kiinnitettävä huomiota erityisesti opiskelijavuosikertymään. Vuoden 2019 tulos 5 536 opiskelijavuotta ei ole jatkossa riittävä. Jokaisella alalla on tähän reagoitava ja meidän yhdessä tulee kehittää edelleen joustavaa opiskelijaksi ottamista ja koulutukseen hakeutumista ikäluokkien pienenemistä kompensoidaksemme muiden ikäluokkien määrää kasvattamalla. Valmistuneet kuitenkin työllistyvät erittäin hyvin, mistä kertoo työllistyneiden suuri osuus 77 %. Työllistymisen lisäksi meiltä jatketaan muun muassa opikeluja ja siirrytään suorittamaan asepalvelusta.

Vuoden aikana meillä opiskeli yhteensä 16 736 henkilöä, joista ammatillisessa tutkintotavoitteisessa koulutuksessa 10 414. Toimintamme on laajaa ja sen vaikutukset ulottuvat maakuntamme kaikkiin osiin ja monilta osin paljon laajemmallekin. Olemme tärkeä tekijä yksilötasolta kansalliseen kilpailukykyyn saakka.

Taloudellisesti tuloksemme oli asetettua tavoitetta parempi. Vuoden aikana tehtiin kaksi muutostalousarviota, jotka johtuivat pääosin rakentamiseen liittyväistä tekijöistä. Tulos 0,9 milj. euroa on nykytilanteessa hyvä ja sen pohjalta voimme katsoa luottavaisesti eteenpäin.

Vuoden 2019 aikana konkretisoitui monet tilaratkaisumme. Iisalmen ja Varkauden kampukset valmistuivat ja Iisalmi otettiin jo käyttöön. Toivalan kampuksen suunnittelu eteni ja Savilahdessa aloitimme tulevan kampuksemme maanrakennustyöt. Vuoden aikana yksi perinteisistä kampuksistamme Muuruvedellä suljettiin. Muutokset kertovat siitä voimakkaasta kehityksestä, johon meidän on vastattava. Rakentaminen tulee jatkumaan lähivuosina erittäin merkittävästi, mikä vaikuttaa myös talouden suunnitteluun ja vuosittaisiin voimakkaisiin tulosvaihteluihin. Niiden takaa tulee kuitenkin nähdä toiminnan tulot ja menot sekä niiden tasapainon tärkeys.

Henkilöstön kehittäminen ja työssäjaksaminen ovat tuloksellisuuden säilyttämiseksi ensiarvoisen tärkeitä. Työnantaja on panostanut käytettävissä oleviin resursseihin nähden paljon henkilöstön hyvinvointiin. Kaikki ei kuitenkaan ole yksin kiinni rahasta. Tärkeää on jatkaa toimintaa avoimen, välittävän ja vuoropuhelevan työyhteisön vahvistamiseksi. Yhdessä me menestymme ja kuljemme läpi asiat, joita kohtaamme. Tämän osoitti toimintamme lokakuussa tapahtuneen järkyttävän tapahtuman yhteydessä. Tahdon kiittää kaikkia meitä auttaneita ja tukeneita sekä jokaista meidän työyhteisössämme, jotta olemme päässeet tapahtuneesta eteenpäin kuitenkin unohtamatta sitä, että työ jatkuu vielä pitkää. Kaikilta osin se ei tule koskaan poistumaan sen kokeneiden elämästä.

Uusi strategiamme hyväksyttiin vuoden 2019 aikana. Sen palvelulupaukset opiskelijoille, työelämälle ja henkilökunnalle ovat selkeä ohjenuora tulevaisuuden tekemiselle. Olemme kestäväen tulevaisuuden tekijöitä. Vuosittain viemme lupauksia ja niiden tavoitteita eteenpäin hyvien tulosten saavuttamiseksi. Ilokseni voin todeta, että onnistuimme kasvattamaan henkilöstömääräämme vuoden 2019 aikana pitkän vähentymisen päätteeksi.

Katsoessamme eteenpäin meidän on jatkettava uudistumista. Painopisteenä on pedagogisen osaamisen kehittäminen, toimiminen kolmessa oppimisympäristössä sekä tiedolla johtamisella tuettuna parantuva esimiestyö kaikilla johtamisen tasoilla. Erityisesti menestyminen edelleen tiivistyneissä työelämäyhteyksissä on meille tärkeää nyt ja pitkälle tulevaisuuteen.

Tilinpäätöksen allekirjoitushetkellä olemme kohdanneet koronapandemian ensivaiheita. Miten se tulee tulevaisuudessa vaikuttamaan meihin ja koko Suomen koulutuksen järjestäjiin, kansantalouteen, liikkuvuuteen ja uusien opetusmenetelmien pidempiaikaiseen käyttöönottoon on vielä epäselvää. Kyse on maailmanlaajuisesta tilanteesta, johon vastaamiseksi meidän tulee tehdä oma osamme parhaan kykymme mukaan.

Haluan lausua vuodesta parhaimmat kiitokseni koko henkilökunnalle. Teimme hyvän vuoden, joka antaa vahvan pohjan katsoa eteenpäin.

Tyytyväisyydellä,

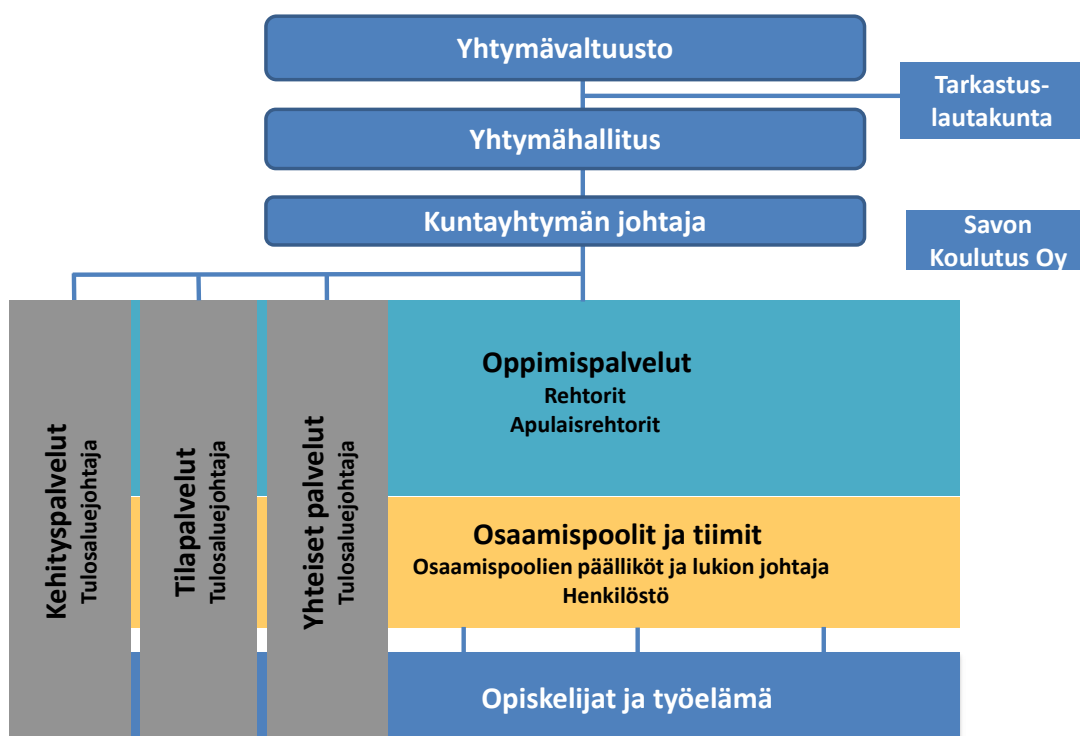
Heikki Helve
kuntayhtymän johtaja

1.1.2 Kuntayhtymän hallinto

Savon koulutuskuntayhtymä on 16 jäsenkunnan omistama koulutusorganisaatio. Kuntayhtymän jäsenkuntia vuonna 2019 olivat Iisalmi, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Piela-
vesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus ja Vesanto.

Jäsenkuntien valtuustot hyväksyvät kuntayhtymän perussopimuksen. Kuntalain mukaan yhtymävaltuusto hyväksyy hallinnon järjestämiseksi tarpeelliset johtosäännöt, joissa määrätään kunnan eri vi-
ranomaisista ja niiden toiminnasta, toimivallan jaosta ja tehtävistä. Perussopimuksen lisäksi kuntayhtymän toimintaa ohjasi hallintosääntö sekä yhtymähallituksen erikseen antamat ohjeet (muun
muassa hankintaohje ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet).

Kuntayhtymän organisaatiokaavio

Kuva 1. Savon koulutuskuntayhtymän organisaatio.

Kuntayhtymän luottamustoimielimiä ovat yhtymävaltuusto, yhtymähallitus ja tarkastuslautakunta. Lisäksi kuntayhtymässä on opiskeluun soveltumattomuuteen ratkaisuja tekevä toimielin (SORA-toimielin).

Kuntayhtymä on osakkaana perustamassaan ja omistamassaan Savon Koulutus Oy:ssä, mikä hoitaa kuntayhtymän koulustehtävää ensisijaisesti kilpailuilla markkinoilla.

Kuntayhtymän tilivelvolliset vuonna 2019

Toimielinten jäsenet

- Yhtymähallitus
- Tarkastuslautakunta

Kuntayhtymän johto

- Kuntayhtymän johtaja Heikki Helve ja varahenkilönä Timo Lampinen

Oppimispalvelut

- Rehtori Birgitta Kankaanpää, osaltaan
- Rehtori Rauno Kettunen, osaltaan

Kehityspalvelut

- Tulosaluejohtaja Pirjo Malinen, osaltaan

Yhteiset palvelut

- Tulosaluejohtaja Timo Lampinen

Tilapalvelut

- Tulosaluejohtaja Ari Orsjoki

Yhtymävaltuusto

Yhtymävaltuusto on kuntayhtymän ylin päättävä toimielin. Yhtymävaltuuston jäsenten valinnasta ja määrästä määrätään kuntayhtymän perussopimuksen 6 §:ssä. Jäsenkunnat valitsevat yhtymävaltuuston jäsenet ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen. Yhtymävaltuustossa on 23 jäsentä, joista Kuopiosta neljä, Varkaudesta kolme, Iisalimesta ja Siilinjärveltä kaksi ja muista jäsenkunnista yksi jäsen. Yhtymävaltuuston tehtävistä säädetään kuntalaissa sekä mitä kuntayhtymän perussopimuksessa määrätään.

Yhtymävaltuusto toimikaudella 2017 - 2021

Jäsenkunta	Varsinainen jäsen		Henkilökohtainen varajäsen
IISALMI	Kyyriäinen Marko		Tikkanen Birgit
	Sirola Elina		Korpihalla Riitta
KAABI	Tirkkonen Jukka		Julkunen Kaija
KEITELE	Koskinen Saara		Laitinen Liisa
KIURUVESI	Tikkanen Emmi		Lappalainen Sari
KUOPIO	Asikainen Iris		Hakulinen Ritva
	Koskinen Allu		Savolainen Jukka
	Savolainen Tuula		Hartikainen Anna
	Voutila Samuli		Punkki Pia, 16.12.2019 saakka Räsänen Kaija, 17.12.2019 alkaen
LAPINLAHTI	Valta Antti	puheenjohtaja	Tikkanen Jarmo
LEPPÄVIRTA	Piiparinen Auli		Hynninen Erkki
PIELAVESI	Partanen Susan		Nuutinen Jari
RAUTALAMPI	Hintikka-Varis Sari	1. varapuheenjohtaja	Pahajoki Juho
RAUTAVAARA	Heikkinen Merja, 24.6.2019 saakka Pursiainen Hannele, 25.6.2019 alkaen		Pursiainen Hannele, 24.6.2019 saakka Roininen Riitta, 25.6.2019 alkaen
SIILINJÄRVI	Mykkänen Timo		Oksman Merja
	Rautiainen Merja		Kiiski Seppo
SUONENJOKI	Kääriäinen Osmo		Lehtonen Anja
TERVO	Raatikainen Touko		Pitkänen Marika
TUUSNIEMI	Karinen Päivi		Leppänen Tomi
VARKAUS	Alanen Heikki		Kuvaja Elina
	Puumalainen Raija	2. varapuheenjohtaja	Semi Matti
	Tyrväinen Kari		Ursin Jani
VESANTO	Back-Hytönen Minna		Jäntti Eeva

Yhtymävaltuusto kokoontui 2 kertaa vuonna 2019. Pöytäkirjaan kirjattiin 34 pykälää.

Kokouksissaan (13.6.2019 ja 3.12.2019) yhtymävaltuusto muun muassa:

- hyväksyi vuoden 2018 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtävälalueiden johtaville viranhaltijoille (tilivelvollisille) tilikaudelta 1.1.–31.12.2018
- hyväksyi vuoden 2019 talousarviomuutokset käyttötalousosaan ja investointiosaan
- hyväksyi kuntayhtymän strategian vuoteen 2022

- merkitsi sidonnaisuusilmoitukset tietoon saaduksi
- merkitsi katsaukset Savon Koulutus Oy:n toiminnasta tietoon saaduksi
- merkitsi kuntayhtymän osavuosisikatsauksen 30.6.2019 tietoon saaduksi
- hyväksyi yhtymähallituksen selvityksen tarkastuslautakunnan vuoden 2018 arviointikertomukseen
- hyväksyi kuntayhtymän vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020 - 2022 taloussuunnitelman
- hyväksyi, että kuntayhtymä suorittaa lisälmen Asevelikatu 24 rakennuksen alaskirjauksen ja muutokset lisälmen kaupungin pääomasijoitukseen.

Yhtymähallitus

Kuntayhtymällä on perussopimuksen 10 §:n mukaisesti yhtymähallitus, johon yhtymävaltuusto valitsee toimikaudekseen yhdeksän jäsentä. Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen. Yhtymähallitus johtaa kuntayhtymää ja sen hallintoa siten kuin siitä on erikseen kuntalaissa ja erityislaissa säädetty sekä kuntayhtymän perussopimuksessa ja hallintosäännössä määrätty. Yhtymähallitus muun muassa vastaa kuntayhtymän hallinnosta ja taloudesta sekä yhtymävaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Yhtymähallitus valvoo kuntayhtymän etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntayhtymää ja käyttää sen puhevaltaa.

Yhtymähallitus toimikaudella 2017 - 2021

Varsinainen jäsen		Henkilökohtainen varajäsen
Hämäläinen Vuokko		Romo Virva
Kolehmainen Mika	puheenjohtaja	Sokka Irja
Perki-Latvaniemi Eeva-Liisa	varapuheenjohtaja	Holopainen Jouni
Pulliainen Paula		Suhonen Timo
Puranen Tiina		Lehtonen Anja
Rothström Markko		Lappalainen Sari
Savolainen Leila		Joukanen-Miettinen Johanna
Söderström Markku		Rissanen Tapani
Viljamaa Toni		Nykänen Erkki
Helve Heikki, kuntayhtymän johtaja	esittelijä	
Toriseva Tiina, hallintopalvelupäällikkö	pöytäkirjanpitäjä	

Yhtymähallitus kokoontui 9 kertaa vuonna 2019. Pöytäkirjaan kirjattiin 134 pykälää.

Tarkastuslautakunta

Kuntayhtymässä on perussopimuksen 31 §:n mukaisesti tarkastuslautakunta, jonka tehtävistä säädetään kuntalaissa. Yhtymävaltuusto valitsee tarkastuslautakuntaan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista sekä arvioinnin järjestämistä varten viisi jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen.

Tarkastuslautakunta toimikaudella 2017 - 2021

Varsinainen jäsen		Henkilökohtainen varajäsen
Alanen Heikki	varapuheenjohtaja	Asikainen Iris
Häyrinen Jukka		Laurikainen Petteri
Juvonen-Nissinen Toini		Hanhela Saara
Koskinen Saara	puheenjohtaja	Tirkkonen Jukka
Sweeney Kati		Tyrväinen Kari
Hyttinen Sirpa, sisäinen tarkastaja		
Keskimäinen Raija, hallintosihteeri	pöytäkirjanpitäjä	

Tarkastuslautakunta kokoontui 15 kertaa vuonna 2019. Pöytäkirjaan kirjattiin 181 pykälää.

Opiskeluun soveltumattomuuteen ratkaisuja tekevä toimielin (SORA-toimielin)

Kuntayhtymässä toimii lain ammatillisesta koulutuksesta ja lukiolain mukainen koulutuksen järjestäjän asettama monijäseninen toimielin. Toimielimessä on koulutuksen järjestäjän, opiskelijahuollon, opettajien, työelämän ja opiskelijoiden edustus. Toimielin päättää opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta, opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta (siltä osin kuin se ei kuulu rehtorin tehtäviin ja toimivaltaan), opiskelijan asuntolasta erottamisesta (siltä osin kuin se ei kuulu rehtorin tehtäviin ja toimivaltaan) sekä opiskeluoikeuden pidättämisestä.

SORA-toimielin 1.9.2018 - 31.8.2021

Kettunen Rauno	koulutuksen järjestäjän edustaja
Venäläinen Tiia-Mari	opiskelijoiden edustaja
Kärki Seija	opiskelijahuollon edustaja
Kammonen Tiina	opettajien edustaja, puheenjohtaja
Venetvaara Annikki	työelämän edustaja
Hiltunen Minna	pöytäkirjanpitäjä

SORA-toimielin kokoontui yhden kerran vuonna 2019 ja käsitteli yhtä opiskelijaa koskevaa asiaa.

1.1.3 Toimintaa ohjaava lainsäädäntö ja järjestämisluvat

Savon koulutuskuntayhtymän toimintaa ohjaavia lakeja ovat perusopetuslaki (628/1998), lukiolaki (629/1998), laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017), laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998), laki taiteen perusopetuksesta (633/1998), laki valtion ja yksityisen järjestämisen koulutuksen hallinnosta (634/1998), laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009) ja laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) sekä lisäksi edellä mainittuihin lakeihin tehdyt muutokset ja lisäykset niiden säätämisen jälkeen.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 133 §:n perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö on muuttanut hakemusta 31.12.2017 asti voimassa olevat ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain (630/1998) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) nojalla myönnettyt järjestämisluvat 1.1.2018 alkaen em. lain (531/2017) 22 - 27 §:ien mukaisiksi ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluviksi.

Järjestämislupaan sisältyy 1.1.2018 voimaan tulleen opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta antaman asetuksen mukaiset tutkinnot. Tutkintorakenteesta 31.12.2017 poistuneita tutkintoja korvaavat tutkinnot sisältyvät pääsääntöisesti lupaan. Niiden tutkintojen osalta joiden nimi muuttuu, lupaan on kirjattu 1.1.2018 voimassa olevan tutkinnon nimi.

Kuntayhtymällä on oikeus järjestää järjestämisluvan mukaisia tutkintoja ja koulutusta myös työvoimakoulutuksena. Samoin koulutuksen järjestäjällä on oikeus järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 30 §:ssä tarkoitetun koulutuksen hankinnan kautta oppisopimuskoulutuksena (laajennettu oppisopimuskoulutus) kaikkia em. lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja sekä em. lain 8 §:n 1 kohdassa tarkoitettua ammatillista osaamista syventävää ja täydentävää koulutusta. Koulutuksen järjestäjällä on oikeus järjestää järjestämisluvan kohdassa 1 mainittuja tutkinto- ja valmentavaa koulutusta vankilaopetuksena yhteistyössä muiden vankilaopetusta järjestävien ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa.

Kuntayhtymällä on oikeus järjestää ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta (VALMA) sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta (TELMA). Kuntayhtymän tulee toimia yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa, joiden tehtävänä on vaativan erityisen tuen järjestäminen. Kuntayhtymän velvollisuutena on järjestää järjestämisluvan mukaisia tutkintoja ja valmentavaa koulutusta vaativaan erityiseen tukeen oikeutetuille opiskelijoille. Kuntayhtymän tehtäviin kuuluu myös urheilijoiden ammatillisen koulutuksen järjestäminen.

Kuntayhtymällä on oikeus toimia kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) ja kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (640/2007) mukaisena kuorma- ja linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyyskoulutusta antavana koulutuskeskuksena. Kuntayhtymä saa em. ammattipätevyyslain 10 §:n nojalla antaa myös jatkokoulutusta, jos koulutuksen järjestäjällä on voimassa oleva Liikenteen turvallisuusviraston (Trafi) hyväksymä jatkokoulutuksessa käytettävä koulutusohjelma. Em. tutkintoja ja koulutusta on oikeus järjestää myös työvoimakoulutuksena.

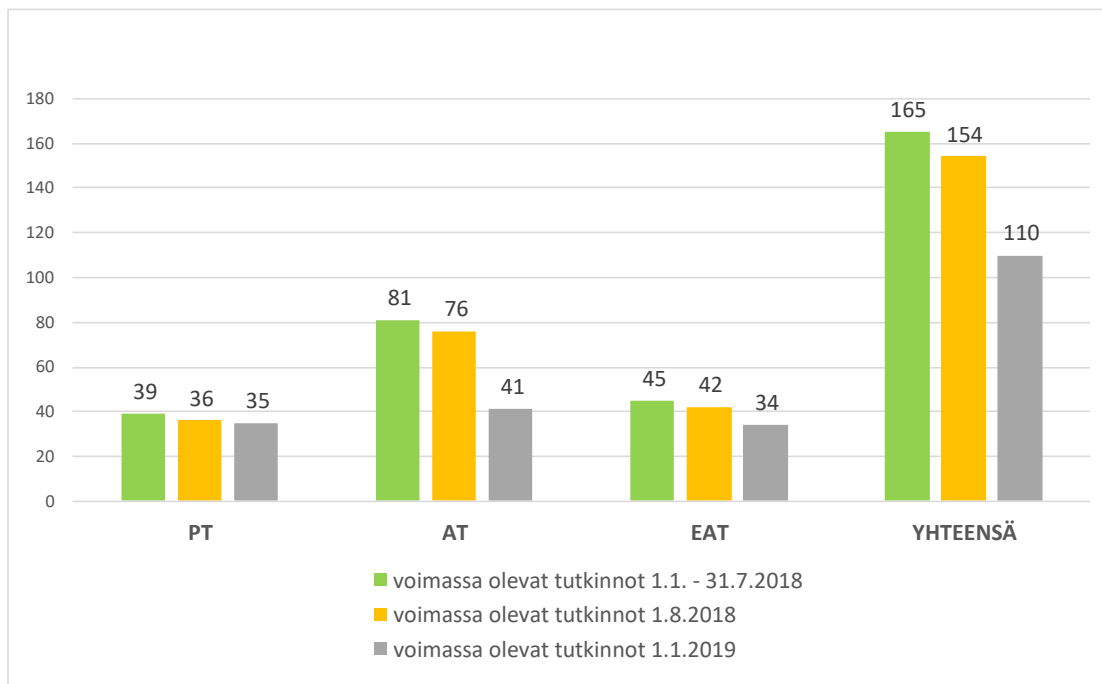
Kuntayhtymällä on myös lukiokoulutuksen järjestämislupa (dnro 45/530/2008) lukiokoulutuksen järjestämiseen Varkauden kaupungissa.

Järjestämisluvassa on määritelty opetus- ja tutkintokieleksi suomi, toiminta-alueeksi Pohjois-Savon maakunta ja Pieksämäki. Lisäksi tutkintoja ja koulutusta saa järjestää Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta myös muualla Suomessa. Opiskelijavuosien vähimmäismääräksi on määritelty 5755 opiskelijavuotta. Lisäksi olemme saaneet 416 tavoitteellista opiskelijavuotta (OKM suoritepäätös 12/2017) sekä 200 tavoitteellista opiskelijavuotta (OKM ammatillisen koulutuksen lisäsuoritepäätös 09/2018).

OKM lähetti joulukuussa 2019 vuoden 2020 suoritepäätöksen (OKM/34/221/2019, 13.12.2019), jonka mukaan vuoden 2020 perusrahoituksen laskennassa on huomioitu 5 887 tavoitteellista opiskelijavuotta. Työvoimakoulutuksen osuus on tästä 261 opiskelijavuotta. Päätöksen mukaisesti suoritusrahoitukseen vaikuttavien tutkintojen määrä on 2641 ja vaikuttavuusrahoituksen määrään sisältyviä työllistyneitä ja jatko-opintoihin siirtyneitä on 1 847.

Kuntayhtymällä on järjestämisluvan mukaisesti tutkintojen (perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinto) järjestämisluvat 110 tutkintoon. Tutkintojen määrä on laskenut OKM:n hyväksymässä tutkintojärjestelmässä tapahtuneista muutoksista johtuen (kuva 2). Muutokset eivät kuitenkaan kavenna koulutustarjontaa, sillä uudistuksessa useita tutkintoja on yhdistetty isommiksi kokonaisuuksiksi. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja ajantasaiset koulutuksen järjestämisluvat löytyvät OKM:n ylläpitämän, sähköisen opetushallinnon ohjaus- ja säätelypalvelun (OIVA) kautta:

<https://oiva.minedu.fi/jarjestajat>.

Kuva 2. Tutkintojen (pt, at, eat) järjestämisluvat ja niiden lukumäärän muutos vuodesta 2018 vuoteen 2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (päätös OKM/37/531/2019, 16.12.2019) myönsi kuntayhtymälle joulukuussa 2019 oikeuden järjestää energia-alan ammattitutkintoa ja energia-alan erikoisammattitutkintoa, voimalaitostekniikan osaamisala, 1.1.2020 lukien. Samalla päätöksellä opetus- ja kulttuuriministeriö muutti opiskelijavuosien vähimmäismäärään sisältyvän rajoituksen seuraavasti: vaativan erityisen tuen tehtävä; opiskelijavuosien enimmäismäärä on 40 (1.1.2020 lähtien), kun se aiemmin oli 27. Vaativan erityisen tuen tehtävän muutoksella vastataan Savon koulutuskuntayhtymän ensisijaisen toiminta-alueen vaativan erityisen tuen tarpeeseen.

Marraskuussa 2019 on jätetty OKM:lle järjestämisluvan muutoshakemus, jolla haetaan järjestämislupaa kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnolle (varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisala/lastenohjaaja ja nuoriso- ja yhteisöohjauksen osaamisala/nuoriso- ja yhteisöohjaaja). Maarakennusalan ammattitutkinnon järjestämisluvan hakeminen siirtyy alkuvuoteen 2020.

1.1.4 Toimintaympäristön muutokset ja alueen taloudellinen kehitys

Ammatillisen koulutuksen reformi ja valmistautuminen yhteiskampukseen Savilahteen ohjasivat kuntayhtymän kehitystoimintaa vuonna 2019. Osaamistarpeen kehitystä kuvaa Opetushallituksen julkaisema Osaamistarve 2035. Julkaisussa esitetty, digitaalisuuden lisääntymisen mukanaan tuomat uudet osaamistarpeet on tunnistettu kuntayhtymässä, ja aihealueeseen liittyviä kehityshankkeita on käynnistynyt useita vuonna 2019.

Hyvä tasainen talouden kasvu jatkuu Pohjois-Savossa. Yritysten liikevaihdon muutos 2019 oli +4,9 % ja koko maassa +3,6 %. Liikevaihto kasvoi lähes kaikissa seutukunnissa. Varkauden seutua lukuun ottamatta eri seutujen viennin pitkän ajan keskiarvo on hyvällä tasolla.

Työttömien määrä maakunnassa on alentunut 6,6 % viime vuoden vastaavasta ajankohdasta. Pohjois-Savon työttömyys aleni viime vuoden aikana muuta maata hitaampaan tahtiin, mutta kuluvan vuoden aikana vastaavasti työttömyys on kehittynyt koko maan keskiarvoa suotuisammin.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Pohjois-Savon väkiluku laski -1 146 henkeä vuonna 2019 (vuosi sitten -1 051 henkeä). Väkiluku laski kaikissa Pohjois-Savon kunnissa lukuun ottamatta Kuopiota. Negatiivinen väestökehitys ja väestön ikääntyminen on huomioitu Kuntayhtymän tulevaisuutta luotaavassa ennakointikatsauksissa, mutta opintoalojen ja opiskelijamäärien uudelleen kohdennukset ovat olleet toistaiseksi maltillisia kuntayhtymässä.

Pohjois-Savon talouskasvu on vahvasti metalliteollisuuden varassa. Metalliteollisuus kasvatti alkuvuonna liikevaihtoaan +7,0 %, ja koko maassa +4,7 %. Metsä- ja puutuoteteollisuudessa kasvua oli 3,9 %, ja koko maassa 2,1 %. Maatalous ja metsätalous yrittäjiä on Pohjois-Savossa lukumääräisesti eniten, mutta niiden bruttoarvo on vain 2 % koko maakunnan arvosta.

Kuopioon kaavaillun Finnpulpin ympäristölupaa ei hyväksytty. Kuntayhtymän toimintaan päätös vaikuttaa lähinnä tulevaisuuden opintoalojen opiskelijamäärien kohdennukseen.

Kaupan ja matkailun liikevaihdon alkuvuoden kehitys on ollut koko maata parempaa. Alojen liikevaihto kasvoi alkuvuonna +2,9 %. Yrityspalvelujen liikevaihto kasvoi alkuvuonna +3,0 %. Yöpymisten määrä Pohjois-Savossa on tasainen hieman yli 800 000 vuodessa, mikä on valtakunnallista keskitasoa ja esimerkiksi hieman pienempi kuin Kainuussa.

Ammatillisen koulutuksen laatustrategia 2030 julkistettiin kuluneena vuonna. Strategia antaa perusteet laatutoiminnan kehittämiseksi. Koulutuksen järjestäjien tuloksellisuutta ja laatua arvioidaan, järjestäjiä vertaillaan ja tuloksellisuuden onnistumisesta palkitaan entistä enemmän. Kuntayhtymässä aloitettiin kaksi laatutoiminnan kehittämiseen tähtäävää hanketta.

Ammattitaitoisten maahanmuuttajien tarve on tunnustettu EU-maissa ja useimmat niistä, mukaan lukien Suomi, tarvitsevat maahanmuuttoa korjaamaan ikääntyvän väestön aiheuttamaa kestävyysvajetta. Ammattibarometrin mukaan yhä useammassa ammatissa on pulaa työvoimasta ja myös seutukaupungeissa on todettu olevan pulaa osaavasta, ammattitaitoisesta ja motivoituneesta työvoimasta rakennetyöttömyydestä huolimatta. Myös työ- ja elinkeinoministeriön raportti koskien alueellisia kehitysnäkymiä (2019) esittää, että Pohjois-Savo tarvitsisi laajempaa maahanmuuttoa täydentämään työvoimantarvetta.

1.1.5 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

1.1.5.1 Muutokset toiminnassa

Vuosi 2019 oli toiminnan vakiinnuttamisen vuosi. Takana ovat toisen asteen ammatillisen koulutuksen lainsäädännön uudistuminen ja toimeenpano sekä siihen kytkeytyvä virka- ja työehtosopimusten laaja uudistuminen.

Vuoden 2019 aikana uudistettiin kuntayhtymän strategia, jonka toimeenpano jatkuu tulevana vuosina. Organisaation toiminnassa toteutettiin vain pieniä tarkennuksia.

Toiminnassa on näkynyt uusien kampusten suunnittelu ja rakentaminen Iisalmessa, Varkaudessa ja Toivalassa sekä Savilahden laajan kokonaisuuden valmistelu kuten myös Mölymäen asuinrakentamisen alkaminen ja toimintojen siirtymisen valmistelu sekä väistötilaratkaisujen toteuttaminen. Tehdyn päätöksen mukaisesti Muuruveden kampuksen toimintojen päättäminen kesällä 2019 ja toimintojen siirtäminen Toivalaan toteutettiin suunnitellusti. Kokonaisuudessaan tilaratkaisut ovat edenneet suunnitellun mukaisesti.

Tapahtuneet muutokset on toteutettu hallitusti.

1.1.5.2 Muutokset taloudessa

Ammatillinen koulutus uudistui vuoden 2018 alusta lukien ammatillisen koulutuksen reformin linjausten mukaisesti. Ammatilliseen koulutukseen kohdennettava valtionrahoitus muuttui talousarvioperusteiseksi. Vuoden 2019 rahoitus muodostui valtionavustuksena myönnettävästä, erikseen haettavasta strategiarahoituksesta, joka kokonaisrahoituksesta oli 2 %, sekä valtionosuusrahoituksesta, joka kokonaisuudesta oli vähintään 98 %. Valtionosuusrahoitus (100 %) muodostui taas perusrahoituksesta (95 %) ja suoritusrahoituksesta (5 %). Vaikuttavuusrahoitusta maksetaan ensimmäisen kerran vuodesta 2020 lukien.

Vuoden 2019 perusrahoituksessa (95 %) otettiin huomioon vuoden 2017 opiskelijamäärä ja opiskelijatyöpäivät, ja suoritusrahoituksessa (5 %) otettiin huomioon vuoden 2017 tutkintojen määrä. Vuodelle 2019 tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä muodostui järjestämisluvan opiskelijavuosien vähimmäismäärästä (5 755) ja erikseen haetulla suoritepäätöksellä kohdennettavista opiskelijavuosista (416), yhteensä (6 171). Painotetut tavoitteelliset opiskelijavuodet vuoden 2019 rahoituksessa olivat 6 454, jonka perusteella kuntayhtymä sai perusrahoituksen. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi kuntayhtymälle perusrahoitusta 52,3 milj. euroa ja suoritusrahoitusta 2,8 milj. euroa sekä 90 000 euroa lentokoneasennuksen perustutkintoon. Lisäsuoritepäätöksellä ministeriö myönsi 200 opiskelijavuotta, rahoitusta kuntayhtymä sai 1,7 milj. euroa, joka sisältyi vuoden aikana tehtyyn talousarviomuutokseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi varainhoitovuoden aikana jaettavaa perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen tukitoimiin 600 000 euroa. Lisäksi kuntayhtymä sai erikseen haettua strategiarahoitusta 2,8 milj. euroa sekä erityisavustusta Kuopion väkivaltaisen iskun jälkihoitoon 400 000 euroa. Rahoituspäätöksien mukaisesti valtionavustuksista vuonna 2019 käyttämättä jääneet osuudet siirtyivät käytettäviksi vuonna 2020. Varkauden lukio sai valtionosuusrahoitusta 1,4 milj. euroa vuonna 2019.

Tilivuoden aikana tehtiin talousarviomuutoksia, joiden vaikutukset kohdistuivat tuloslaskelmaan, investointiosaan ja rahoituslaskelmaan. Muutokset sisältyvät tilinpäätöslaskelmiin. Tilapalvelujen tulosalueen sitovuustasona talousarviossa oli tilikauden tulos -2 421 065 euroa. Tulosalueella toteutunut tilikauden tulos oli -3 153 032 euroa, joka jäi 731 967 euroa hallituksen asettamasta sitovuustasosta. Yhtymähallitukseen nähden ovat sitovia tulosaluekohtaiset tilikauden tulokset. Tuloksen muutos hyväksytystä sitovuustasosta on käsitelty ja hyväksytty yhtymähallituksen kokouksessa 28.2.2020.

Taseen pysyviin vastaaviin kohtaan sijoitukset sisältyviin osakkeisiin ja osuuksiin vuonna 2018 kirjatut arvonalennukset purettiin ja tuloutettiin vuoden 2019 tilinpäätöksessä Yhteisten palvelujen tulosalueelle muihin rahoitustuottoihin 142 114 euroa.

Talousarvion ja taloussuunnitelman mukaan vuosina 2020 - 2022 varaudutaan 76,7 milj. euron rakennusinvestointihankkeisiin, jolloin lainamäärän arvioidaan lisääntyvän 49,0 milj. euroa. Sopimuksiin perustuvia vuokravastuita kuntayhtymällä vuoden 2019 lopussa oli 36,6 milj. euroa, josta toimintilojen osuus oli 27,4 milj. euroa ja maa-alueiden osuus 5,7 milj. euroa. Vuoden 2020 osuus kokonaisuudesta on 4,1 milj. euroa.

1.1.6 Kuntayhtymän henkilöstö

Savon koulutuskuntayhtymän päätoimisen henkilöstön määrä 31.12.2019 oli 728. Vuoden 2019 aikana vakituisessa palvelussuhteessa aloitti 35 uutta henkilöä. Vakituksia työ-/virkasuhteita päättyi 54 kpl, kun 24 henkilöä jäi eläkkeelle ja 30 henkilöä irtisanoutui/irtisanottiin palvelussuhteesta. Eläkkelle siirtyneistä 21 henkilöä siirtyi vanhuuseläkkeelle ja kolme (3) työkyvyttömyyseläkkeelle. Eläköitymisen määrä on alhaisempi kuin Kevan ennuste (vanhuuseläke 46 hlöä) on ollut. Määräaikaisen henkilöstön määrä kasvoi 29 henkilöllä. Pääasiallinen syy määrän lisäykseen oli kuntayhtymän rekrytoinnit strategiarahoituksen mukaisiin määräaikaisiin kehittämistehtäviin.

Vuoden 2019 aikana virka- ja työehtosopimukseen 2018 - 2019 perustuvia palkantarkastuksia oli sekä järjestelyerinä että yleiskorotuksena. Järjestelyerien jakamiseen liittyen tehtiin neljä (4) paikallista sopimusta. Lisäksi opetushenkilöstön uusi tva-järjestelmä sovittiin paikallisesti.

Henkilöstökertomus vuodelta 2019 on tilinpäätöksen liitteenä (liite 2).

1.1.7 Ympäristöasiat

Savon koulutuskuntayhtymän kestävä kehityksen ja ympäristövastuullisten toimenpiteiden päämääränä on edistää ympäristö- ja yhteiskuntavastuuta huomioiden ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen sekä kulttuurinen näkökulma. Kuntayhtymän toimintaa on kehitetty jo vuodesta 2006 lähtien Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifiointin ja siihen liittyvien itsearviointien avulla.

Kestävä kehityksen sertifiointijärjestelmää sekä -kriteerejä uudistettiin Opetus, kasvatusta- ja koulutusalojen säätiön valtakunnallisessa hankkeessa vuoden 2019 aikana. Kuntayhtymä oli mukana hankkeessa pilotoimassa uusia kestävä tulevaisuuden indikaattoreita sekä kehittämässä ja tuke- massa kestävä kehityksen kriteerien ja sähköisen arviointijärjestelmän uudistamista. Kriteerien uudistamistyö vaikutti osaltaan kuntayhtymän eri yksiköiden kestävä kehityksen sertifiointien uusi- misaikatauluihin. Toivalan yksikössä toteutettiin sertifikaatin ulkoinen päivitysauditointi vanhojen kriteerien mukaisesti maaliskuussa 2019. Muiden yksiköiden sertifikaatit tullaan päivittämään uu- sien kestävä tulevaisuuden indikaattorien mukaisesti vuosien 2020 ja 2021 aikana.

Kuntayhtymässä on ollut viime vuosina käynnissä erilaisia kehittämishankkeita, joiden tukemana on kehitetty ympäristövastuullisuutta kuntayhtymän omassa toiminnassa ja opetuksessa. Vuoden 2019 aikana mm. määriteltiin tutkinnon ympäristövastuullisuuden osaamislupaukset seitsemälle koulu- tusalalle, yhteensä yhdeksään ammatilliseen tutkintoon sekä Varkauden lukioon. Osaamislupausten kautta ammattialan vastuullisuusosaamista voidaan kuvata konkreettisesti sekä opiskelijoille että työelämälle.

Kuntayhtymässä on tehty myös viime vuosina aktiivisia toimenpiteitä työelämän vastuullisuuden kehittämiseksi. Kehityspalvelut toimivat vuoden 2019 aikana muun muassa Ekokompassi-ympäris- töjärjestelmän Pohjois-Savon alueen sekä valtakunnallisen Portaati Luomuun -ohjelman koordinaat- toreina. Kuntayhtymän Ravintolapalvelut rakensivat Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää ja kun- tayhtymän kaikkien hankintojen ympäristövastuullisuutta kehitettiin muun muassa osana Kuntalii- ton ylläpitämää Kestävien ja innovatiivisten hankintojen -valmennusohjelmaa.

Kestävän kehityksen mukaiselle toiminnalle asetetut tavoitteet ja niiden toteutuminen on kuvattu kattavasti liitteessä Ympäristöraportti ja -tilinpäätös 2019 (liite 7).

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntayhtymässä on käynnissä merkittävä toimitilojen uudistamisohjelman toteutus. Niitä on valmisteltu kuntayhtymän valtuuston tekemien linjausten mukaisesti. Investoinnit tullaan toteuttamaan tavoitteena saada niille Joutsenlippu-kriteereiden mukainen standardi valmistuviin rakennuksiin. Sellainen on jo saatu lisälmen yksikölle. Valmistelu on tehty osallistavalla toimitilojen suunnittelulla yhteistyössä henkilöstön kanssa. Mölymäen alueesta saatavat myyntitulot ovat merkittävä osarahoitus uusiin toimitiloihin siirtymisen mahdollistamisessa. Ensimmäiset koulutukset siirtyivät Savilahteen syksyllä 2019 väistötiloihin ja omiin tiloihin niin tulee tapahtumaan syksyllä 2020. Koko kampuksen on tavoite olla valmis vuoden 2022 loppuun mennessä.

lislalmen uusien tilojen käyttöönotto tapahtui vuoden 2019 aikana. Varkauden kampuksen valmistumisaikataulu on vuonna 2020.

Toivalan kampuksen osalta selvitettiin tarvittavia tilaratkaisuita. Rakentamiset on tarkoitus toteuttaa vuosien 2020 ja 2021 aikana, jonka jälkeen kampuskokonaisuus on valmis.

Henkilöstön eläköityminen jatkuu runsaana vielä muutaman vuoden ajan. Kuntayhtymän toiminnan kannalta keskeisen tärkeää on hyvä henkilöstöpolitiikka ja onnistuminen uuden henkilöstön rekrytoinnissa. Nykylaajuisen koulutuksen ja työelämän kehittämisen toteuttaminen ei ole mahdollista henkilöstömäärää pienentämällä. Vuoden 2019 aikana saimme pysäytettyä henkilöstömäärän vähentämisen ja lisättyä hiukan opetushenkilökunnan määrää.

Talouden osalta uudistunut rahoitusmalli tulee kokonaisuudessaan voimaan vuoteen 2022 mennessä. Tähän on kuitenkin odotettavissa muutoksia maan hallituksen valmistellessa rahoitusmallin muutoksen jäädyttämistä perusrahoituksen tason osalta. Muutoksen sisältö ei vielä ole selvillä.

Tähänastiset tulokset antavat edellytykset talouden suunnittelulle. Erityistä huomiota on kuitenkin kiinnitettävä opiskelijavuosisikertymän saavuttamiseen. Tämä edellyttää tehostuvaa toimintaa tutkintokoulutuksen lisäksi tutkinnon osien suoritusmäärien kasvattamista muun kaupallisen koulutuksen ohella.

Rakenteelliset isot linjaukset on tehty. Toiminnan painopiste tulee olemaan toimintakulttuurin, eri oppimisympäristöjen (oppilaitos, työelämä, digitaalinen) pedagogiikan kehittämisessä sekä työelämäyhteyksien edelleen syventämisessä. Henkilöstön työssäjaksamisesta tulee huolehtia ja uusien työntekijöiden rekrytoinneissa katsoa kokonaisuus ja monipuolistuvat toimintaympäristön haasteet. Tämä edellyttää hyvää henkilöstösuunnittelua kaikilla toiminnan tasoilla.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä

Yhtymähallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kuntayhtymän johtoryhmä toimii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmänä. Riskienhallintaan liittyvät vastuut ovat selkeät, kuitenkin edelleen tulee kiinnittää huomiota vastuiden toteutumiseen käytännössä. Ohjeet riskienhallinnan käytännön menettelyistä on sisällytetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeeseen.

Riskienhallintamenettelyt on kytketty osaksi kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaprosessia. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavien riskien toteutumista arvioidaan käyttösuunnitelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen seurannan yhteydessä. Vaarojen tunnistaminen tehdään kuntayhtymässä säännöllisesti, siinä esille nousevat riskit ja kehittämistarpeet on tunnistettu.

Seuraavassa on esitetty tuloalueiden vuoden 2019 arvioinneissa tunnistamia riskejä ja epävarmuustekijöitä.

Strategiset ja taloudelliset riskit

Kuntayhtymän toimintaympäristön merkittävimmät strategiset ja taloudelliset epävarmuustekijät liittyvät koko maan yleiseen yhteiskunnalliseen ja talouteen liittyviin kehitysnäkymiin ja muutoksiin; maan talouden tuleva kehitys, yleinen turvallisuus, paikallisen elinkeinoelämän kehitys, työttömyys, palvelutuotannon ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Lisäksi siihen vaikuttaa kuntayhtymän toimintamenojen kehitys- ja investointitarpeet. Kaikkeen tavoitteelliseen toimintaan sisältyy riskejä eikä strategisia riskejä toiminnassa kokonaan voida välttää vaan niiden tunnistamiseen ja hallintaan on kiinnitettävä huomiota. Kun organisaatio tuntee toimintaympäristönsä liittyvät riskit, niin se voi paremmin hallita tavoitteiden saavuttamiseen liittyvää epävarmuutta ja pystyy reagoimaan ketterämmin toimintaympäristön muutoksiin.

Strategisina riskeinä tunnistetaan yhteiskunnan rakenteelliset muutokset, jotka haastavat kuntayhtymän roolin ja merkityksen sekä koulutuspalvelujen tuottajana, että koulutuksen edistäjänä Pohjois-Savon alueella. Työvoiman saatavuuden turvaaminen, julkisen talouden ja teknologian kehitys, maine sekä kilpailukykyisyys osaavan henkilöstön rekrytoinneissa ovat tekijöitä, joihin tulee varautua kaikessa toiminnassa. Ympäristön ja ilmaston muutokset sekä kestävä kehityksen huomiointi on tunnistettava toiminnassa.

Valmistelussa oleva oppimisympäristöjen suunnittelu ja rakentaminen Savilahteen ovat keskeisin lähivuosien kuntayhtymän toimintaan vaikuttava strateginen, taloudellinen ja toiminnallinen riskitekijä ja myös iso mahdollisuus. Kokonaisuuden merkitys kuntayhtymän toimintaan on niin suuri, että sen valmistelun resursointi tulee turvata sekä uudistaa yhdessä toimitilojen kanssa uudenlaisen pedagogiikan tarpeet ja mahdollisuudet.

Kuntayhtymän taloudellisena riskinä nähdään tuleva velkaantuminen investointitarpeisiin liittyen sekä isoihin investointipäätöksiin liittyvät muut riskit esimerkiksi sopimusriskit. Yksi merkittävä riskitekijä on rakennushankkeen kustannusten pitävyys hankkeen edetessä sekä niihin liittyvät erilaiset sopimukset ja niiden toteutumisen seuranta ja valvonta. Investointiohjelman on arvioitu isojen hankkeiden osalta kestävän noin kolme vuotta.

Kuntayhtymän talous on edellisten vuosien tilinpäätösten perusteella pysynyt hyvänä ja tämä antaa hyvän perustan vastata strategisiin epävarmuustekijöihin. Kuntayhtymän tulee jatkossakin huolehtia toiminnan ja talouden arvioinnilla kestävän kehityksen toteutumisesta.

Taloudelliset riskit ovat yleensä parhaiten hallittuja riskejä, niin myös kuntayhtymässä. Kannattavuutta ja muita taloudellisia tunnuslukuja seuraamalla ja säännöllisesti analysoimalla kirjanpitoa ja raportointia tarkkailemalla muun muassa tilintarkastuksen toimesta.

Hyvästä ja toimivasta hallinnosta huolimatta kaikkien taloudellisten riskien poistaminen ei ole mahdollista. Taloudellinen liikkumavara on kuitenkin kapea. Jos koulutukseen tuleva valtion rahoitus pienenee edelleen, on talouden ennakointi ja suunnitelmallisuus tärkeää ja siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Toiminnallisena riskinä on myös opiskelijavuosikertymän ennustettavuus johtuen ikäluokkien pienemisestä sekä joidenkin koulutusalojen vetovoimaisuuden lasku.

Opiskelijavuosikertymän suuret vaihtelut voivat vaikuttaa tulevien vuosien rahoitukseen, tavoitteesta jäätiin vuonna 2019. Riskinä nähdäänkin opiskelijamäärän/opiskelijavuosikertymän vaihtelut tulevina vuosina. Riskin toteutumiseen tai pienentämiseen varaudutaan hyvällä suunnittelulla ja ennakoinnilla sekä opiskelijapohjaa laajentamalla. Koulutuksen kohdentaminen työelämän tarpeiden mukaisiksi vaatii laajaa yhteistyötä työelämän kanssa, ennakoititietojen hyödyntämistä sekä hyvää suunnittelua ja markkinointia. Kaikilla toimintaa tukevilla toimenpiteillä sekä prosesseja jatkuvasti kehittämällä varmistetaan kuntayhtymän toiminnan laadukas jatkuminen myös tulevina vuosina.

Toiminnalliset riskit ja vahinkoriskit

Kuntayhtymän palvelutoimintaa uhkaavat toiminnalliset riskit liittyvät henkilöstöön, tietojärjestelmiin ja sisäisiin palveluprosesseihin.

Toiminnallisia riskejä on tarkasteltu tulosalueiden ja osaamispoolien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmissa, niistä esitetään tiivistetysti tärkeimmät huomiot.

Henkilöstö on kuntayhtymän suurin ja tärkein voimavara. Henkilöstön pysyvyys ja työssäjaksaminen ovat merkittävimmät operatiiviset riskitekijät.

Merkittävimpinä henkilöstöriskeinä tulosalueet näkivät ammattitaitoisen ja osaavan työvoiman saatavuuden vaikeuden sekä avainhenkilöihin liittyvät riskit. Henkilöstön saatavuutta on hallittu onnistuneilla rekrytoinneilla, hyvällä johtamistyöllä sekä tiiviillä yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Yhtenä keskeisenä henkilöstön saatavuuden parantavana tekijänä on nostettu esille vetovoiman lisääminen hyvänä työnantajana. Avainhenkilöriskiä pyritään hallitsemaan toimivilla sijaisjärjestelyillä sekä ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla.

Ennen työsuhteen alkua riskinä on epäonnistuminen rekrytointipäätöksessä ja työsuhteen päättyessä riski avainosaajan menettämisestä kilpailijalle. Rekrytointitarvetta on kasvattanut eläköityminen ja kehittämistoimintaan saadut rahoitukset. Lisäksi pysyvää varahenkilöjärjestelmää ei edelleenkään kaikilta osin ole, vaan tilanteita ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Tulosaluetasolla todetut henkilöstöriskit liittyivät henkilöstön jaksamiseen, yleiseen työhyvinvointiin, resursointiin, ammatilliseen osaamiseen ja saatavuuteen. Esimiestyön kuormittavuus nähdään edelleen haasteena (moniongelmaisten opiskelijoiden määrän lisääntyminen, ilkeiden lisääntyminen jne.) edellä mainittujen erilaisten turvallisuusuhkien lisääntymisen myötä. Oikean ratkaisun etsiminen erilaisiin tilanteisiin aiheuttaa esimiehille suurta henkistä kuormittumista ja vie paljon työaikaa niiltä töiltä, joita varten ammatillisessa koulutuksessa lähtökohtaisesti ollaan.

Henkilöstön osaamisen ylläpitämiseksi järjestetään vuosittain täydennyskoulutusta tarpeen ja resurssien mukaan. Koulutuksissa huomioidaan myös henkilöstön työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen sekä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät koulutukset.

Tieto- ja viestintäteknologia (ICT) -riskinä on tunnistettu tietojärjestelmien lisääntyminen kuntayhtymässä ja niihin kohdistuneet muutokset, jotka ovat asettaneet myös haasteen kriittisten järjestelmien häiriöttömälle toiminnalle ja jatkuvuudelle. Lisääntyneenä riskinä on tiedostettu mahdolliset järjestelmiin kohdistuneet hyökkäykset. Tämä riski on osittain realisoitunut vuoden 2019 aikana tapahtuneiden tietoverkkoihin kohdistuneiden hyökkäysten muodossa. Merkittävät riskit on pyritty tunnistamaan ja niiden hallitsemiseksi on tehty toimenpidesuunnitelmat. Näillä toimenpiteillä on lisääntyneet häiriöt rajoitettu vaikutuksiltaan ajallisesti ja laajuudeltaan mahdollisimman pieniksi. Kuntayhtymä osallistui Taisto 2019 -harjoitukseen, jonka valmistelulla ja toteutuksella testattiin kuntayhtymän valmiutta kohdata tietojärjestelmien häiriötilanteita. Harjoituksen toteutus oli hyvä ja antoi suuntaviivoja, miten vastaavanlaisissa tilanteissa tulisi toimia.

Koulutuspalvelujen sujuva tuottaminen on riippuvainen toimivista tietojärjestelmistä, joiden toimintavarmuutta varmistetaan kiinnittämällä huomiota käyttäjien koulutukseen uusien järjestelmien käyttöönottojen ja vanhojen järjestelmien päivitysten yhteydessä (DigiSakky-kehitysohjelma). Tietojärjestelmien tuki- ja ylläpitosopimusten sekä tietohallinnon sisäisten toimenpiteiden avulla varmistetaan ICT-toiminnan jatkuvuus poikkeustilanteissa.

Toimitiloihin liittyvät riskit ovat liittyneet sisäilmaongelmiin sekä toimitilojen riittävyteen. Sisäilmaasiat nousevat joka vuosi esille, vaikka niiden määrä on pienentynyt, mutta yksittäisen rakennuksen osalta sisäilmaongelmat ovat monimuotoistuneet. Uusiin väistötiloihin pääseminen on pienentänyt ongelmaa. Sisäilmaongelmien kokonaisuutta hallitaan sisäilmatyöryhmän kautta. Tilapalveluissa riskejä on tunnistettu toimitiloihin liittyen toimitilastrategian mukaisten muutosten suunnittelun yhteydessä.

Rahoitusriskit liittyvät tulevien vuosien lainamäärän kasvuun ja niistä muodostuvaan lainasalkkuun ja sen suojaamiseen. Maksuvalmiusriskin näkökulmasta vuosi oli ongelmaton.

Oikeudellisia riskejä kuntayhtymässä hallitaan parhaiten ennakoimalla ja varmistamalla päätösten ja oikeustoimien huolellinen valmistelu. Kuntayhtymän johdolla on keskeinen rooli oikeudellisten riskien ennakkolisessa tunnistamisessa.

Tilikauden aikana on käynnistetty hallinto-oikeudessa valitus arvolisäverotusta koskevasta ennakkoratkaisusta. Asia on ratkaistu 11.2.2020 hallinto-oikeudessa. Hallinto-oikeus on kumonnut valituksenalaisen ennakkoratkaisun kuntayhtymän eduksi, mutta päätös ei ole vielä saanut lainvoimaa.

Turvallisuus

Turvallisuuden ylläpito toimintaympäristössämme vaatii jatkuvaa työtä; kasvava väkivallan uhka, nuorten yleinen pahoinvointi sekä syrjäytyminen vaativat lisää resursseja mahdollistamaan riittävän tuen opiskelijoille. Lisäksi on varmistettava opiskeluhoito- ja hyvinvointipalvelujen laadukas toiminta. Turvallisuusmääräysten noudattamiseen on panostettu sisäisen valvonnan painopisteen mukaisesti.

Turvallisuuteen ja ongelmaisiin opiskelijoihin liittyvä riski realisoitui pahimmalla mahdollisella tavalla 1.10.2019 Hermannin yksikön kouluiskuna. Tapahtumasta selviytyminen sekoitti koko liiketalouden Kuopion yksikön toiminnan loppuvuodeksi ja sen vaikutuksista selviytymiseksi kamppaillaan edelleen ja tuen tarve jatkuu edelleen. Asiaan liittyviä erilaisia tilaisuuksia järjestetään edelleen melkein viikoittain. Kahtena edellisenä alkusyksynä tehty uhkatilanteisiin liittyvä harjoittelu kuitenkin vähensi vahinkoja.

Kuntayhtymä on vakuuttanut omaisuuteen ja toimintaan liittyvät vahingot, ne voivat olla huomattavia ja niillä voi olla vaikutuksia myös ihmisiin. Nämä on vakuutettu kattavasti ja ne ovat pääsääntöisesti kunnossa. Vuoden 2020 tavoitteena on edelleen lisätä henkilöstön ja esimiesten osaamista vahinkoriskien hallinnassa.

Muut riskit

Korruption ja lahjonnan torjumiseksi on ohjeistus edustamisesta ja hankinnoista eturistiriitojen välttämiseksi. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista. Luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset. Toiminnassa ei ole tunnustettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

1.2 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Selonteossa esitetään, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kuntayhtymässä järjestetty, kerrotaan valvonnassa havaituista puutteista kuluneella tilikaudella. Lisäksi esitetään, miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista. Johtamisjärjestelmä, arvot, strategiset tavoitteet ja tulokortti luovat perustan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiselle. Sisäisen valvonnan menettelyjen avulla tuotetaan kohtuullinen varmuus tavoitteiden mukaisesta toiminnasta, hyvän hallinnon toteutumisesta, tuloksellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Yhtymävaltuuston hyväksymien kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan sisäinen valvonta on osa johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan toimintaprosesseja sekä asetettujen tavoitteiden toteutumista ja niihin kohdistuvia riskejä.

Konsernijohto vastaa kuntalain mukaan konsernivalvonnan järjestämisestä. Kuntayhtymän tytäryhteisössä hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta lainsäädännön, valtuuston määrittelemän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja konsernijohtoon antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Kuntayhtymän hallintosäännössä on määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivallasta, vastuista ja tehtävien jaosta.

Yhtymähallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta, asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kuntayhtymän johtaja vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta kuntayhtymän operatiivisen toiminnantasolla niin, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaikilla tilivelvollisilla on vastuu johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toteuttamisesta sekä raportoinnista. Sisäinen tarkastaja avustaa yhtymähallitusta ja kuntayhtymän johtajaa heidän valvonta velvollisuutensa toteuttamisessa.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Sisäinen valvonta käsittää luottamushenkilöille kuuluvan seurannan, esimiesten suorittaman, toimivaltansa piiriin kuuluvan toiminnan tarkkailun ja korjaavat toimenpiteet (sisäisen tarkkailun) sekä sisäisen tarkastuksen.

Tilinpäätöksessä yhtymähallitus antaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon riskeistä, epävarmuustekijöistä ja kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Selonteko perustuu sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vuodelta 2019 tulos- ja toimialueiden antamiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoihin ja raportteihin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arviointi

Tilivelvolliset viranhaltijat ovat arvioineet tulosalueensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta, kehittymistä ja riittävyyttä, sekä ovat antaneet oman arvionsa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta ja onnistumisesta. Tulosalueilla on valvottu toiminnan lainmukaisuutta, tavoitteiden toteutumista, ohjeiden noudattamista, omaisuuden ja sopimusten valvontaa sekä henkilöstön työhyvinvointia ja jaksamista. Tehdyissä valvonnoissa on havaittu pieniä puutteita ja niihin puututtu.

Johto ja esimiehet ovat sisäistäneet sisäisen valvonnan periaatteet entistä paremmin. Asioita ennakoidaan ja tapahtumat dokumentoidaan paremmin. Poikkeamiin puututaan aikaisempaa systemaattisemmin ja rohkeammin. Toimintatavat ovat yhtenäistyneet, mutta niiden ylläpito vaatii jatkuvaa kehittämistä ja seurantaa. Tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kuntayhtymässä pääsääntöisesti toimivaa.

1. Säännösten, määräysten, päätösten ja ohjeiden noudattaminen

Lakisääteisiin tehtäviin liittyvien säännösten, määräysten, päätösten ja ohjeiden noudattamiseen liittyvässä valvonnassa on havaittu pieniä puutteita, poikkeamiin on puututtu heti.

Toimivallan ylityksiä on vuoden aikana tapahtunut, mutta niihin on puututtu ja tehty korjaavat toimenpiteet.

Tietosuojaan ja sen lainmukaiseen toteutumiseen toiminnassamme on tilikaudella kiinnitetty erityistä huomiota tietosuojavastaavan toimesta. Tietosuojavastaava on pitänyt tietosuojakoulutuksia osalle osaamispooleista. Tietosuojapolitiikka tuli voimaan 1.8.2018 ja sitä on täydennetty kertomusvuoden aikana erillisillä ohjeilla.

Kuntayhtymän voimassa olevia sääntöjen ja ohjeiden noudattamista on valvottu pistokokein, poikkeamiin on puututtu ja ne on pääsääntöisesti dokumentoitu.

Tehtävien laiminlyönteihin on puututtu aina, kun niitä on tullut ilmi. Tehtävien laiminlyönnistä tai sääntöjen vastaisesta toiminnasta on annettu joitakin huomautuksia, kirjallisia varoituksia ja yksi palvelussuhteen purkaminen.

Tilikauden aikana yhtymähallituksen ja sen alaisten viranhaltijoiden päätöksistä tehtiin yksi oikaisuvaatimus. Yhtymähallitus hylkäsi tehdyn oikaisuvaatimuksen, eikä siitä valitettu eteenpäin.

Itä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) on antanut yhden (1) työsuojelutarkastuksen tarkastuskertomuksen työtapaturmasta. Kertomuksessa on annettu muutamia toimintaohjeita työnantajalle asioiden kuntoon saattamiseksi. Lisäksi Itä-Suomen aluehallintovirastoon on tehty seitsemän (7) valitusta opiskelijoihin liittyvistä päätöksistä, joista yksi on vedetty pois, kaksi ratkaistu kuntayhtymän eduksi ja neljä hakijan hyväksi.

2. Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta sekä tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden arviointi esitetään toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailuissa. Keskeiset poikkeamat talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä niiden johdosta mahdollisesti suoritettut toimenpiteet on esitetty kunkin tulosalueen kohdalla.

Kuntayhtymän toiminnalle asetetut taloudelliset tavoitteet saavutettiin yleisellä tasolla hyvin, toiminnallisista tavoitteista saavutettiin noin 54 %.

Käteisvarojen valvontaa on suoritettu kassatarkastuksesta annettujen ohjeiden mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön leikkaustoimenpiteet ammatillisen koulutuksen rahoitukseen ja uudistunut lainsäädäntö vaikuttivat kuntayhtymän toimintaan ja vuoden 2019 talousarvion laadintaan.

3. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuden hankintaan, luovutuksiin ja hoitoon liittyvä seuranta ja valvonta on ollut haasteellista ja tehdyissä valvonnoissa siinä on havaittu puutteita.

Tulosalueet eivät ole raportoineet yhtymähallitukselle merkittäviä omaisuusvahinkoja.

Kuntayhtymässä julkaistiin vuonna 2019 kansallisen kynnsarvon ylittäviä kilpailutuksia 6 kpl ja EU-kynnsarvon (yli 221 000 euroa) ylittäviä kilpailutuksia 3 kpl.

Pienhankinnan rajan ylittävät hankinnat on kilpailutettu HankintaSampo-palvelua ja sähköpostia käyttäen. Markkinaoikeuteen ei ole valitettu hankintaa koskevissa asioissa.

Hankintojen kilpailutuksessa kuntayhtymä tekee yhteistyötä muiden yhteishankintayksiköiden kanssa. Hankinta osaamiseen on kiinnitetty huomiota. Hankinnoissa on huomioitu myös ympäristövastuullisuus ja kestävä kehitys. Hankintoihin sisältyvät hankintasopimukset on pääsääntöisesti tehty ja riskejä tunnistettu. Päivitetty hankintaohje otettiin käyttöön vuoden 2019 alussa.

4. Sopimusten hallinta

Kuntayhtymällä ei ole kattavaa sopimuksenhallintajärjestelmää, minkä vuoksi sopimuseuranta ei ole kaikilta osin asianmukaisesti järjestetty. Vuosien 2020 - 2021 aikana tavoitteena on sopimusten hallinnan kehittäminen sekä saada aikaan sopimushallintaan tarvittava ohjeistus.

Kuntayhtymän sopimustenhallinta toteutetaan Dynasty-asianhallintajärjestelmään, joka ei kuitenkaan mahdollista riittävällä tavalla sopimusten hallintaa ja valvontaa. Osa sopimuksista kirjataan kuntayhtymän palvelimella olevaan tiedostoon ja osaa sopimuksista ei ole kirjattuna missään järjestelmässä vaan ovat kansioissa eri henkilöiden huoneissa.

Sopimusten hallinta ja valvonta ovat pääsääntöisesti ajantasaista, asiantuntevaa ja niihin liittyviä riskejä on tunnistettu. Sopimusten allekirjoitusvaltuuksien noudattamisessa ei ole todettu isoja puutteita. Kuitenkin sopimusehtojen noudattamisessa ja vanhentumisaikojen seurannassa on havaittu joitakin pieniä puutteita.

Savon koulutuskuntayhtymän ja CGI Suomi Oy:n välinen Rondo-ohjelmistosopimus ja sen irtisanomiseen liittyvä erimielisyys on ratkennut neuvottelumenettelyillä.

5. Vuoden 2018 selonteossa esitettyjen kehittämiskohteiden toteutuminen

Riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvää koulutusta tilivelvollisille viranhaltijoille ja muille vastuuhenkilöille ei katsottu tarpeelliseksi järjestää vuonna 2019.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista on seurattu puolivuositain.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus edistää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa arvioimalla ja tarvittaessa konsultoimalla. Kuntayhtymässä on sisäinen tarkastaja. Sisäisen tarkastajan tehtäviin kuuluu avustaa ylintä johtoa tarkastamalla ja arvioimalla kuntayhtymän tulosalueiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja toteutumista. Lisäksi tehtäviin kuuluu tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen avustaminen. Ulkopuolisia palveluja ei kuluneen tilikauden aikana hankittu. Tarkastusten lisäksi sisäisen tarkastajan asiantuntemusta on hyödynnetty ohjeiden päivitystyössä ja konsultoinnissa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asioita on otettu esille johdon katselmuksissa ja tarkastuskäynneillä.

Johtopäätökset

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kehittynyt kaikkien osa-alueiden osalta edelleen vuoden 2019 aikana. Rehtorit ja tulosaluejohtajat sekä esimiehet ovat sisäistäneet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet, joista on tullut osa päivittäistä johtamista ja toimintaa. Asioiden dokumentointi on parantunut, tähän on kuitenkin kiinnitettävä huomiota myös jatkossa. Kuntalain ja muiden toimintaa ohjaavien lakien muutoksia sekä opetustoimen määräyksiä ja ohjeita on huomioitu kuntayhtymän sääntöjen ja ohjeiden päivityksissä.

Toiminnanohjausjärjestelmä eli Intra on otettu käyttöön vuonna 2018 ja sen myötä prosessien ja laadun kehittäminen sekä viestintämahdollisuudet ovat parantuneet. Käyttöönottoa ja kehittämistä tuetaan viestinnän avoimuuden ja dokumenttien hallinnan parantamiseksi. Syyskuussa julkaistu ammatillisen koulutuksen laatustrategia 2030 edellyttää, että koulutuksen järjestäjän laadunhallinta on kokonaisvaltaista, asiakaslähtöisyys on toiminnan lähtökohtana, jatkuva parantaminen kohti erinomaisuutta on kiinteä osa toimintaa, päätöksenteko, ohjaus ja johtaminen perustuvat tietoon sekä toiminnan laadulle ja vaikuttavuudelle asetetaan selkeät tavoitteet ja tavoitteiden saavuttamista ja tuloksia seurataan systemaattisesti.

Vaikka laatupalkintokilpailua ei toteutettu vuonna 2019 ja siten tavoitteeksi asetettu laatupalkinnon saaminen ei ollut mahdollista, on laatustrategian tavoitteet otettu toimintakulttuurin uudistamisen perustaksi ja siltä pohjalta kehittämistä jatketaan vuonna 2020.

Tiedonkulkua ei koeta riittäväksi, tietoa on kuitenkin käytettävissä paljon. Tiedolla johtamisen kehittäminen vaatii koko kuntayhtymän johdon tuen sen eteenpäin viemiseksi, jotta oleellisin tieto olisi hyödynnettävissä mahdollisimman helppossa muodossa, tämä helpottaisi myös valvonnan toteuttamista.

Ammatillisen koulutuksen reformi käynnisti muutosaallon ja pitkäjänteisen kehittämistyön koko ammatillisen koulutuksen kentässä, mikä on näkynyt myös kuntayhtymässä nopeana muutosprosessina. Reformin sekä kuntayhtymän uuden strategian tavoitteiden toteutuminen edellyttää toimintakulttuurin uudistamista, työnkuvien ja osaamisen erikoistumista sekä tiimitoiminnan kehittämistä ja itseohjautuvuuden lisääntymistä. Näiden onnistumista on seurattava vuoden 2020 aikana.

Sisäisen valvonnan kehittäminen voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistä jatketaan säännöllisellä perehdytyksellä ja tarvittaessa koulutuksella
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta raportoidaan osana kuntayhtymän raportointikäytäntöjä
- sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee oppia tunnistamaan tärkeänä osana niin yksittäisissä muutostilanteissa ja projekteissa kuin osana päivittäisiä palvelu- ja toimintaprosesseja
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteet sisällytetään luontevaksi osaksi toimintaprosesseja tulevien vuosien aikana
- seuranta ja raportointi vakiinnutetaan säännölliseksi toimintatavaksi.

Yhtymähallituksen arvion mukaan kuntayhtymän hallintoa on hoidettu toimintaa velvoittavien ja ohjaavien lakien ja säännösten, ohjeiden sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan mukaisesti. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat olennaisilta osiltaan toimivaa ja asianmukaisesti järjestettyjä, ja ne tuottavat kohtuullisen varmuuden toiminnan lainmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Ammatillinen koulutus uudistui vuoden 2018 alusta lukien ammatillisen koulutuksen reformin linjausten mukaisesti. Ammatilliseen koulutukseen kohdennettava valtionrahoitus muuttui talousarvioperusteiseksi.

Vuoden 2019 perusrahoituksessa (95 %) otettiin huomioon vuoden 2017 opiskelijamäärä ja opiskelijatyöpäivät, ja suoritusrahoituksessa (5 %) otettiin huomioon vuoden 2017 tutkintojen määrä. Vuodelle 2019 tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä muodostui järjestämisluvan opiskelijavuosien vähimmäismäärästä (5 755) ja erikseen haetulla suoritepäätöksellä kohdennettavista opiskelijavuosista (416), yhteensä (6 171). Painotetut tavoitteelliset opiskelijavuodet vuoden 2019 rahoituksessa olivat 6 454, jonka perusteella kuntayhtymä sai perusrahoituksen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi kuntayhtymälle perusrahoitusta 52,3 milj. euroa ja suoritusrahoitusta 2,8 milj. euroa (2 526 tutkintoa) sekä 90 000 milj. euroa lentokoneasennuksen perustutkintoon. Vuoden 2018 lisäsuoritepäätöksellä ministeriö myönsi 200 opiskelijavuotta, josta rahoitusta kuntayhtymä sai 1,7 milj. euroa, joka tuloutettiin vuoden 2019 sisältyi puolella, tuloutus sisältyi vuoden aikana tehtyyn talousarviomuutokseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi varainhoitovuoden aikana jaettavaa perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen tukitoimiin 600 000 euroa. Lukiokoulutukseen saatiin valtiosuusrahoitusta 1,4 milj. euroa 264 opiskelijasta.

Yhteensä valtiosuusrahoitusta saatiin 59,0 milj. euroa. Lisäksi kuntayhtymä sai valtiovastuuna erityisavustusta Kuopion väkivaltaisen iskun jälkihoitoon 400 000 euroa sekä strategiarahoitusta 2,8 milj. euroa.

Myyntistä Savon Koulutus Oy:lle kertyi tuottoja yhteensä 1,8 milj. euroa, muita myyntituottoja kertyi 2,6 milj. euroa. Lisäksi hankerahoitusta ja muita avustuksia on tuloutettu 3,5 milj. euroa, joka sisältää myös strategiarahoituksen käytön. Muut toimintatuotot sisältävät Presidentinkatu 3:n myyntituloja 570 181 euroa ja pääasiassa poistettavan kaluston myyntituloja 631 097 euroa. Yhteensä ulkoiset toimintatuotot olivat 69,3 milj. euroa.

Ulkoiset toimintakulut olivat 62,6 milj. euroa, joista henkilöstökulut olivat 42,0 milj. euroa. Palvelujen ostot ja aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä 15,8 milj. euroa. Tilikauden toimintakate oli 6,7 milj. euroa, ja vuosikate rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen oli 6,7 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui poistojen, 5,8 milj. euroa, jälkeen 0,9 milj. euroa. Poistoeron ja rahastojen muutokirjausten jälkeen tilikauden ylijäämä oli 1,3 milj. euroa.

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
	<i>1 000 euroa</i>	<i>1 000 euroa</i>
Toimintatuotot	69 285	68 140
Valmisteveraston muutos		-110
Toimintakulut	-62 583	-59 489
Toimintakate	6 702	8 541
Rahoitustuotot ja -kulut	20	-435
Korkotuotot	58	15
Muut rahoitustuotot	265	31
Korkokulut	-169	-201
Muut rahoituskulut	-133	-280
Vuosikate	6 722	8 106
Poistot ja arvonalentumiset	-5 799	-4 477
Tilikauden tulos	923	3 629
Tilinpäätössiirrot	358	333
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 281	3 962

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/toimintakulut %	110,7 %	114,3 %
Vuosikate/Poistot %	115,9 %	181,1 %

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista (110,7 %)

=100*Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Toimintakate eli toimintatuottojen ja -kulujen erotus osoittaa varsinaisen toiminnan taloudellisen tuloksen ennen rahoituseriä ja poistoja. Kun toimintakatteesta vähennetään rahoitustuottojen ja -kulujen erotus, saadaan vuosikate.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään seuraavaa tunnuslukua:

Vuosikate prosenttia poistoista (115,9 %)

=100*Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot arvonalentumiset vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Investointitaso määritellään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Nämä pätevät vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, tulorahoitus on heikko.

Kuntayhtymässä tilikauden aikainen tulorahoitus oli riittävä, se riitti kattamaan syntyneet poistot, tulos oli 0,9 milj. euroa. Vuosikate oli 6,722 milj. euroa, kun taas poistot olivat 5,799 milj. euroa. Nettoinvestoinnit olivat 11,495 milj. euroa.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelma on rahoitussuunnittelun väline ja siis keskeinen osa talousarviota ja tilinpäätöstä. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kuntayhtymän rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
	<i>1 000 euroa</i>	<i>1 000 euroa</i>
Toiminnan rahavirta	6 073	6 429
Vuosikate	6 722	8 106
Tulorahoituksen korjaukset	-649	-1 677
Investointien rahavirta	-10 730	-12 852
Investointimenot	-12 461	-14 550
Rahoitusosuudet investointimenoihin	646	25
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 085	1 590
Keskenäinen investointihanke Tilapalveluille	0	83
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 657	-6 423
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	-1 190	-1 190
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 190	-1 190
Oman pääoman muutokset	-6	
Muut maksuvalmiuden muutokset	826	9 684
Rahoituksen rahavirta	-370	8 493
Rahavarojen muutos	-5 027	2 070
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	15 744	20 771
Rahavarat 1.1.	-20 771	-18 701
	-5 027	
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toim. ja invest. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000	-5 576	6 153
Investointien tulorahoitus %	56,9 %	55,8 %
Laskennallinen lainanhoitokate	10,0	9,6
Kassan riittävyys, pv	75	100

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä oli - 5,6 milj. euroa vuosilta 2015 - 2019

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä oli 6,2 milj. euroa vuosilta 2014 - 2018

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Kuntayhtymässä toiminnan ja investointien rahavirran kertymä tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden ajalta oli negatiivinen, 5,6 milj. euroa. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä vastaava luku oli 6,2 milj. euroa positiivinen. Kuntayhtymän tilinpäätöksessä 2019 toiminnan ja investointien rahavirta oli 4,7 milj. euroa negatiivinen.

Investointien tulorahoitus, % (56,9 %)

=100*Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta (=rahoituslaskelman investointimenot, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet) on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden (käyttöomaisuuden) myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Edellisenä vuonna tunnusluku oli 55,8 %. Vuonna 2019 kuntayhtymässä on nettoinvestoinnit saatu katettua kassavaroilla, vuosikate oli 6,7 milj. euroa ja nettoinvestoinnit olivat 11,5 milj. euroa.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Laskennallinen lainanhoitokate (10,0)

Lainanhoitokate kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kuntayhtymän lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Kuntayhtymässä tunnusluku vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaan on 10,0. Edellisenä vuonna tunnusluvun arvo oli 9,6.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys, pv (75)

=365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Rahavarat 31.12.

Kuntayhtymän rahavarat olivat tilinpäätöksessä 15,7 milj. euroa.

Kassasta maksut/vuosi

Kuntayhtymän kassasta maksut vuoden 2019 aikana olivat 76,4 milj. euroa.

(toimintakulut, korkokulut, muut rahoituskulut, investointimenot ja pitkäaikaisten lainojen lyhennykset).

Kuntayhtymän maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Tunnusluku saadaan, kun rahavarat kerrotaan vuoden päivillä (365) ja saatu tulo jaetaan menneen vuoden kassasta maksuilla. Kuntayhtymän kassa-/likviditeettitilanne oli edellisenä vuonna, 100 päivää.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kuntayhtymän rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018		2019	2018
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	66 869 924	62 171 822	OMA PÄÄOMA	52 409 018	52 022 372
Aineettomat hyödykkeet	4 628	15 425	Peruspääoma	11 006 445	11 440 711
Aineettomat oikeudet	4 628	10 201	Muut omat rahastot	11 570 435	12 030 866
Muut pitkävaikutteiset menot	0	5 224	Ed.tilikausien ylijäämä	28 550 795	24 588 768
			Tilikauden yli-/alijäämä	1 281 343	3 962 027
Aineelliset hyödykkeet	62 172 400	59 409 396			
Maa- ja vesialueet	6 931 677	7 525 490	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Rakennukset	39 268 456	44 459 308	VARAUKSET	10 902 845	11 254 564
Kiinteät rakenteet ja laitteet	96 320	118 348	Poistoero	7 283 361	7 369 081
Koneet ja kalusto	2 485 456	2 484 313	Vapaaehtoiset varaukset	3 619 484	3 885 484
Muut aineelliset hyödykkeet	93 276	93 276			
Ennakomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	13 297 216	4 728 660	PAKOLLISET VARAUKSET		
			Muut pakolliset varaukset		
Sijoitukset	4 692 896	2 747 001	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	202 338	202 461
Osakkeet ja osuudet	2 575 765	1 548 001	Lahjoitusrahastojen pääomat	18 204	17 261
Joukkovelkakirjalainasaamiset	500 000	500 000	Muut toimeksiantojen pääomat	184 134	185 200
Muut saamiset	1 617 130	699 000			
			VIERAS PÄÄOMA	27 980 526	27 375 618
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	183 167	177 392	Pitkäaikainen	3 058 484	4 152 709
Lahjoitusrahastojen varat	18 204	17 261	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 058 484	4 152 709
Muut toimeksiantojen varat	164 963	160 132			
			Lyhytaikainen	24 922 042	23 222 909
VAIHTUVAT VASTAAVAT	24 441 636	28 505 802	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 094 225	1 190 356
Vaihto-omaisuus	543 917	555 066	Saadut ennakot	3 616 039	4 209 929
Aineet ja tarvikkeet	155 470	166 620	Ostovelat	3 768 118	1 938 902
Keskeneräiset tuotteet	388 447	388 447	Muut velat	1 471 626	1 366 956
			Siirtovelat	14 972 033	14 516 764
Saamiset	8 153 720	7 179 582			
Lyhyaikaiset saamiset	8 153 720	7 179 582	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 494 727	90 855 016
Myyntisaamiset	928 756	1 068 623			
Muut saamiset	803 028	469 998			
Siirtosaamiset	6 421 937	5 640 960			
Rahat ja pankkisaamiset	15 743 999	20 771 154			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 494 727	90 855 016			

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste %	72,04 %	73,03 %
Suhteell.velkaantuneisuus %	35,17 %	34,00 %
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	29 832	28 551
Lainakanta 31.12, 1 000 euroa	4 153	5 343
Lainat ja vuokravastuut 31.12, 1 000 euroa	40 711	
Lainasaamiset 31.12, 1 000 euroa	500	500

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kuntayhtymän omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, % (72,04 %)

=100*(Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kuntayhtymän vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kuntayhtymän vakavaraisuus on edelleen vahva. Tunnusluku edellisenä vuonna oli 73,03 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (35,17 %)

=100*(Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kuntayhtymän käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien/kuntayhtymien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Kuntayhtymän suhteellinen velkaantuneisuus on säilynyt lähes saman suuruisena verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin se oli 34,00 %.

Kertynyt ylijäämä (29,832 milj. euroa)

=Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Muodostuu edellisten tilikausien ylijäämästä ja tilikauden ylijäämästä. Kuntayhtymässä kertynyttä ylijäämää on 29,832 milj. euroa. Luku osoittaa, paljonko kuntayhtymällä on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana.

Lainakanta 31.12. (4,153 milj. euroa)

=Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieraspääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Kuntayhtymän lainakanta on 4,153 milj. euroa. Uutta lainaa kuntayhtymä ei ottanut vuoden 2019 aikana.

Lainat ja vuokravastuut 31.12. (40,711 milj. euroa)

=Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä.

Lainat ja vuokravastuut tilinpäätöksessä ovat 40,711 milj. euroa. Suurimmat vuokravastuut muodostuvat Savilahdessa Microkatu 1:n ja Iisalmessa Asevelikatu 4:n tilavuokrasta sekä Savilahdessa Hehkukadun maanvuokrasta. Vuokravastuiden määrä oli tilinpäätöksessä 36,558 milj. euroa.

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma on laadittu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 31.12.2019, SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	69 285	Toimintakulut	62 583
Korkotuotot	58	Valmisteveraston muutos	
Muut rahoitustuotot	265	Korkokulut	169
Tulorahoituksen korjauserät	-649	Muut rahoituskulut	133
		Tulorahoituksen korjauserät	
		-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	99
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	646	Investointimenot	12 461
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 184		
		Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 190
Oman pääoman lisäys			
		Oman pääoman vähennys	6
Kokonaistulot yhteensä	70 789	Kokonaismenot yhteensä	76 641
Kokonaistulot	70 789		
Kokonaismenot	76 641		
	-5 853		
Rahavarojen muutos	-5 027		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-826		
	-5 853		

1.4 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty konserni-tilipäätökseen	
	<i>Yhdistelty (kpl)</i>	<i>Ei yhdistelty (kpl)</i>
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Savon Koulutus Oy	1	
Osakkuusyhteisöt		
Omnia Education		
Partnerships Oy		1
Yhteensä	1	1

1.4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernin osalta vuosi 2019 toteutui suunnitellusti. Savon Koulutus Oy toteutti suunnitellusti sille asetettua tehtäväänsä. Savon Koulutus Oy:n taloudellinen tulos vastasi vuoden aikana annettuja tietoja ja yhtiön rahoitusasema säilyi hyvänä koko tilikauden ajan. Savon Koulutus Oy:n kautta omistettava osuus OEP Oy:stä koulutuksen viennin osalta vastasi strategiassa asetettuja tavoitteita. Toiminnassa on tärkeä huomioida toiminnan pitkäjänteisyys ja omistajien yhteistyön merkitys tuloksen saavuttamiseksi.

1.4.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Arvio konsernin tulevasta kehityksestä vastaa suurelta osin kohdassa 1.1.8 kerrottua arviota kuntayhtymän tulevasta kehityksestä. Konsernin myynnin arvioidaan kasvavan Savon Koulutus Oy:n osalta maltillisesti. Myynnin kasvu edellyttää kuntayhtymän osaamispoolien ja työelämän palvelumallin toimijoiden jatkuvaa aktiivisuutta, yhteistyötä ja vuorovaikutusta alueen työelämän kanssa. Konserni tuloksen arvioidaan kehittyvän asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Konsernin kokonaisuuteen nähden kyse on suorista taloudellisia vaikutuksia merkittävämmästä toiminnasta alueen työelämän palvelemisen osana.

1.4.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalain (410/2015) 48 §:n mukaan konsernijohto (kuntayhtymässä hallitus ja kuntayhtymän johtaja) vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Kuntalain (410/2015) 123 §:n mukaan tilintarkastajien on tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvontaa riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Konserniohjaus ja -valvonta on perustunut konsernivalvonnasta annettuun konserniohjeeseen sekä läheiseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen tytäryhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen sekä kuntayhtymän johtajan ja hallituksen välillä. Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa, ohjeiden anto kuntayhtymän edustajille tytäryhtiössä, konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi sekä tytäryhtiön toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi konsernijohdolle on ollut riittävää.

Tytäryhtiö on käyttänyt kuntayhtymän keskitettyjä konsernipalveluita ja -toimintoja, paitsi että yhtiön talous- ja palkkahallinto on ulkoistettu yksityiselle tilitoimistolle. Yhtiön toimitusjohtaja on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportin konsernijohdolle. Valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita.

1.4.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Kuntayhtymän tulos, rahoitus sekä rahoitusasema ja sen muutokset on esitelty tilinpäätöksen sivuilla 23 - 31. Konserniin kuuluvan Savon Koulutus Oy:n toiminta ei ole oleellisesti vaikuttanut Savon koulutuskuntayhtymän toiminnan kokonaisuuteen.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Toimintatuotot	69 586 350,85	68 329 589,09
Toimintakulut	-62 876 316,30	-59 792 572,25
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		
Toimintakate	6 710 034,55	8 537 016,84
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	58 234,37	15 555,15
Muut rahoitustuotot	264 656,12	30 856,25
Korkokulut	-169 436,70	-201 210,52
Muut rahoituskulut	-133 180,95	-279 788,81
Vuosikate	6 730 307,39	8 102 428,91
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 798 626,85	-4 477 309,15
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	931 680,54	3 625 119,76
Tilinpäätössiirrot	6 265,00	-62,20
Tilikauden verot	-863,61	
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuudet		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	937 081,93	3 625 057,56
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	110 %	114 %
Vuosikate/Poistot, %	116 %	180 %

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Toiminnan rahavirta	6 080 371	6 424 835
Vuosikate	6 730 307	8 102 429
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-864	
Tulorahoituksen korjaukset	-649 073	-1 677 594
Investointien rahavirta	-10 729 824	-12 851 900
Investointimenot	-12 461 362	-14 550 116
Rahoitusosuudet investointimenoihin	646 578	24 618
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	1 084 960	1 590 484
Inves.hanke keskener. Tilapalveluille		83 114
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 649 453	-6 427 065
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	-1 190 356	-1 190 356
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 190 356	-1 190 356
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset	-6 265	-62
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 164 299	9 329 037
Toim.antojen varojen ja pääomien muutokset	-5 898	2 522
Vaihto-omaisuuden muutos	11 150	133 222
Saamisten muutos	-642 141	7 367 154
Korottomien velkojen muutos	1 801 188	1 826 140
Rahoituksen rahavirta	-32 323	8 138 619
Rahavarojen muutos	-4 681 776	1 711 554
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	16 152 740	20 834 516
Rahavarat 1.1.	-20 834 516	-19 122 962
Rahavarojen muutos	-4 681 776	1 711 554
Investointien tulorahoitus, %	57,0	55,8
Laskennallinen lainanhoitokate	10,0	
Lainanhoitokate		6,0
Kassan riittävyys	77	100

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

KONSERNITASE

	2019	2018		2019	2018
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	66 845 424	62 147 322	OMA PÄÄOMA	63 334 746	63 292 361
Aineettomat hyödykkeet	4 628	15 425	Peruspääoma	11 006 445	11 440 711
Aineettomat oikeudet	4 628	10 201	Muut omat rahastot	11 570 435	12 030 866
Muut pitkävaik.menot	0	5 224	Ed.tilikausien ylijäämä	39 820 784	36 195 726
			Tilikauden yli-/alijäämä	937 082	3 625 058
Aineelliset hyödykkeet	62 172 400	59 409 395			
Maa- ja vesialueet	6 931 677	7 525 490	PAKOLLISET VARAUKSET		
Rakennukset	39 268 456	44 459 308	Muut pakolliset varaukset		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	96 320	118 348			
Koneet ja kalusto	2 485 456	2 484 313	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	202 338	202 461
Muut aineelliset hyödykkeet	93 276	93 276	Lahjoitusrahastojen pääomat	18 204	17 261
Ennakkomaksut ja kesken-	13 297 216	4 728 660	Muut toimeksiantojen pääomat	184 134	185 200
eräiset hankinnat					
			VIERAS PÄÄOMA	28 026 612	27 415 637
Sijoitukset	4 668 396	2 722 501	Pitkäaikainen	3 058 484	4 152 709
Osakkeet ja osuudet	2 551 265	1 523 501	Lainat rahoitus- ja vakuutus-		
Joukkovelkakirjalaina-			laitoksilta	3 058 484	4 152 709
saamiset	500 000	500 000			
Muut saamiset	1 617 130	699 000			
			Lyhytaikainen	24 968 129	23 262 928
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	183 167	177 392	Lainat rahoitus- ja vakuutus-		
Lahjoitusrahastojen varat	18 204	17 261	laitoksilta	1 094 225	1 190 356
Muut toimeksiantojen varat	164 963	160 132	Saadut ennakot	3 616 039	4 209 929
			Ostovelat	3 794 897	1 952 318
VAIHTUVAT VASTAAVAT	24 535 105	28 585 746	Muut velat	1 479 312	1 375 662
Vaihto-omaisuus	543 917	555 066	Siirtovelat	14 983 656	14 534 663
Aineet ja tarvikkeet	155 470	166 620			
Keskeneräiset tuotteet	388 447	388 447	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 563 696	90 910 460
Saamiset	7 838 448	7 196 164	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Lyhytaikaiset saamiset	7 838 448	7 196 164	Omavaraisuusaste, %	72,01	73
Myyntisaamiset	599 123	1 049 162	Suhteellinen velkaantuneisuus	35,08	33,96
Laskennalliset verosaamiset	3 917	0			
Muut saamiset	813 472	499 321	Kertynyt ylijäämä, 1000€	40 758	39 821
Siirtosaamiset	6 421 937	5 647 681	Konsernin lainakanta 31.12. 1000€	4 153	5343
			Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	40711	
Rahat ja pankkisaamiset	16 152 740	20 834 516	Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	500	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 563 696	90 910 460			

1.5 Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaan kuntayhtymän ulkoiset toimintatuotot olivat 69 285 239,26 euroa ja toimintakulut 62 583 250,13 euroa. Valmisteveraston muutos esitetään omana eränään, joka oli +/- 0 euroa. Vuosikate nettorahoituskulujen jälkeen oli 6 721 985,65 euroa. Tilikauden tulos poistojen jälkeen oli ylijäämäinen 923 358,80 euroa.

Opetustoiminnassa käytettävän raskaan kaluston hankkimiseen tehtyä investointivarausta purettiin 266 000 euroa, joka tilinpäätöksessä näkyy varausten vähennyksenä ja poistoeron lisäyksenä. Poistoeroa tuloutetaan tilinpäätöksessä yhteensä 351 719,23 euroa. Poistoeron tuloutukset kohdistuvat poistojen määrän suhteessa tehtyihin kone- ja laiteinvestointeihin, rakennusten peruskorjauksiin sekä laajennusinvestointeihin. Omaan pääomaan sisältyvää stipendirahastoa käytettiin 6 265 euroa.

Poistoeroon ja rahastoon kohdistuneiden muutoskirjausten jälkeen Savon koulutuskuntayhtymän tilinpäätös 31.12.2019 osoittaa ylijäämää 1 281 343,03 euroa. Tilikauden ylijäämä, 1 281 343,03 euroa, esitetään jätettäväksi tulostilille, josta se siirretään edellisten tilikausien ylijäämätilille lisäämään omaa pääomaa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on esitetty kuntayhtymän ja tulosalueiden tulokorttien yhteydessä. Tilikauden tulos ja nettoinvestoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden kuntayhtymätasolla ja hallitukseen nähden tulosalueitasolla.

Yhtymähallitus hyväksyi talousarviovuoden 2019 aikana toteutettavat yli 100 000 euron nettoinvestoinnit, mikäli ne jatkuivat vuosille 2019 ja 2020. Yhtymähallituksella oli myöntövaltuus tilapalvelujen tulosalueen ennakoimattomista tilainvestoinneista 3,0 milj. euroon saakka talousarviovuoden aikana. Yhtymävaltuusto hyväksyi talousarviomuutokset.

Vuoden 2019 aikana lainaa ei tarvinnut nostaa toiminnan ja investointien rahoittamiseen. Yhtymähallituksella oli oikeus talousarviovuoden aikana ottaa lyhytaikaista lainaa 2,0 milj. euroon saakka kuntayhtymän maksuvalmiuden turvaamiseksi. Maksuvalmiuslimiittiä ei tarvinnut käyttää tilikauden 2019 aikana.

Kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden toteuma vuonna 2019 on esitetty taulukossa 1.

Kuntayhtymän tulokortti			
Näkökulmat	Mittarit	2019	
		Tavoite	Toteuma
Talous	Toimintatuotot (M€, ulk.)	67,4	69,3
	Tulos (M€)	-1,1	0,9
Asiakas	Tutkintojen määrä	2 750	2 577
	Opiskelijapalaute	4,0	4,2
	Työelämäpalaute	4,0	4,0
	Vetovoimaisuus yhteishaussa	1,0	0,8
	Opiskelijavuodet	6 105	5 536
Prosessi	Läpäisyaste (%)	61	60
	Keskeyttäminen (%)	6,2	6,2
	Työllistyminen valmistumisen jälkeen (%)	70	77
Henkilöstö	Työolobarometri	3,6	3,5
	Henkilöstön kehittämismenot (%)	2,8	2,5
	Dokumentoidut kehityskeskustelut (%)	91,5	84,5

Taulukko 1. Kuntayhtymän tulokortti.

Kuntayhtymän tulokortin mittareiden toteumat muodostuvat tulosalueiden (oppimispalvelut, kehityspalvelut, yhteiset palvelut ja tilapalvelut) mittareiden toteumista. Sekä talousarvion kuntayhtymän sitovuustasot, että tilinpäätöksen kuntayhtymän toteumat muodostuvat myös tulosalueiden vastaavista.

Kuvaus mittareista ja mittareiden arvojen laskentaperusteista löytyvät liitteestä Kuntayhtymän tulokortin mittariseloste (liite 4). Toteumat on kuvattu yksityiskohtaisemmin tulosalueiden tulokorttien yhteydessä.

Kuntayhtymän tulokortin mittareiden vuosittainen kehitys 2015 - 2019 on kuvattu liitteessä 5.

2.1 Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kuntayhtymän perustehtävänä on lisätä nuorten ja aikuisten osaamista vastaamaan alueen työelämän osaamistarpeisiin, kehittää alueen työelämää sekä edistää työllisyyttä, yrittäjyyttä ja hyvää elämää. Visiomme on olla kestävä tulevaisuuden tekijä. Tähän pääsemiksi strategiassamme on palvelulupaukset opiskelijalle, työelämälle ja henkilöstölle. Niiden kautta konkretisoidaan strategian toteutumista edistävät toimenpiteet ja asetetaan seurantamittarit.

Pedagoginen kehittäminen

Pedagogisen kehittämisen painopisteenä olivat oppimista tukevien ratkaisujen ja opetuksen suunnittelun kehittäminen oppilaitoksessa, työelämässä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä.

Kehittääksemme digitaalisissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa oppimista, olemme ottaneet käyttöön uusia digitaalisia opetustekniikoita ja kehittäneet opetushenkilökunnan digipedaosaamista järjestämällä laajasti koulutuksia eri digityökaluista. Lisäksi opettajien digipedatukena toimii kymmenen kuntayhtymän eTutoria.

Uutena opetusmenetelmänä on otettu käyttöön flippaus (Flipped Classroom). Eri opintoaloille on koulutettu flippauksen koulutusohjelman mukaisesti kaksikymmentä ”flippariopettajaa”. Lisäksi olemme ottaneet käyttöön uusia sisällöntuottamisen työkaluja kuten muun muassa kokonaisvaltaisen videoratkaisun Planet eStreamin, jolla opettajat ovat saaneet tuotettua opetusvideoita opetukseen ja flippaukseen.

Olemme hyödyntäneet virtuaalidellisuuden mahdollisuuksia ottamalla käyttöön erilaisia simulaattoreita eri koulutusaloilla ja lisänneet tietoisuutta erilaisista mahdollisuuksista. Tietoisuuden lisäämiseksi olemme myös mukana useissa hankkeissa, joissa luodaan, kehitetään tai hankitaan erilaisia virtuaalidellisuuden sisältöjä tai laitteita.

Verkkokurssien ja verkkokurssitarjonnan osalta olemme muodostaneet verkkokurssien tuotantotiimin, johon on valittu 5 opettajaa. Heidän työtehtävänsä koostuvat verkko-opetuksen kehittämisestä, verkko-opetusmateriaalin tuottamisesta sekä verkko-opetuksen toteuttamisesta. Verkkokurssitarjonnan kehittäminen on aloitettu YTO-verkkokursseista, mutta samalla on käynnistetty toimet myös ammatillisten tutkinnonosien verkkototeutuksien tuottamiseen ja kehittämiseen.

Opiskelijoiden digiosaamisen kehittämiseksi ja varmistaaksemme digitaalisten oppimisympäristöjen sujuva ja turvallinen käyttö, olemme lähteneet kehittämään yhteistä digistarttipakettia, jossa sisällönä ovat muun muassa käytössä olevat digitaaliset oppimisympäristöt, oppimista tukevat digityövälineet ja niiden käyttö sekä tietoturvaan ja tietosuojaan ja tekijänoikeuksiin liittyvät asiat.

Edellä kuvattujen toimenpiteiden avulla on kehitetty ja valmennettu opetushenkilöstöä myös uusissa oppilaitoksen toimitiloissa toimiseen.

Opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen mahdollistamiseksi on kehitetty HOKS-prosessia, sen vastuita sekä siihen liittyviä työvälineitä muun muassa Wilman HOKS-lomaketta. Tutor-opettajien tueksi on valmisteltu HOKS-mentorien toimintaa ja koulutusta. Jatkuvan haun prosessia on kehitetty ja tehty suunnitelma jatkuvan haun tiimille, joka vastaa perustutkintojen jatkuvan haun opiskelija-valinnoista noudattaen samoja periaatteita kaikilla aloilla. Jatkuvasta hausta tulevien opiskelijoiden opintojen aloituksen helpottamiseksi on suunniteltu ja toteutettu Startti-päivät sekä luotu niihin liittyvät materiaalit Moodleen. Pajatoiminnasta on tehty nykytilanteen kartoitus ja sen pohjalta on laadittu alustavaa suunnitelmaa jatkotoimista. Tulevaisuuden tavoitteena on kehittää niin sanottu pajojen verkosto, joka edesauttaa opiskelijan opintojen ja osaamisen edistymistä/sujuvoittamista.

Hyödyntäen työelämässä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa oppimista, koulutuksia on toteutettu myös muualla kuin niillä paikkakunnilla, joissa toimii kuntayhtymän kiinteä opetusyksikkö.

Niin sanotun täyden lukujärjestyksen toimintamallin kehittämisessä on hyödynnetty erilaisia pedagogisia menetelmiä, muun muassa projektioppimista ja oppimista digitaalisissa oppimisympäristöissä. Toimintamallia on edelleen tarpeen kehittää.

Henkilöstön kehittäminen

Kuntayhtymässä noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Siihen kuuluvat hyvä hallintotapa, asioiden avoin valmistelu, rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen sekä esimies- ja työyhteisötaimien kehittäminen. Tavoitteena on ollut turvata henkilöstön kehittämismahdollisuudet tulokortin tavoitteiden mukaisesti.

Ammatillisen koulutuksen uusi lainsäädäntö edellyttää kuntayhtymän henkilöstöltä uudenlaista osaamista sekä toimintatapojen uudistamista. Oppimisympäristöjen monipuolistuminen ja digitalisaation lisääntyminen opetuksessa ja ohjauksessa vaatii pedagogista uudistumista. Kuntayhtymässä vuoden 2019 aikana valmisteltu uusi strategia vastaa juuri näihin uudistumistarpeisiin. Erikoistuvat toimenkuvat sekä tunnistetut ydinprosessit ovat osa uusien pedagogisten järjestelyjen kokonaisuutta. Kokonaiskuva ydinliiketoiminnasta avaa ydinprosessien toiminnallisuuden ja niiden välisen vuorovaikutuksen merkitystä ja uudistumistarvetta. Myös uusiin toimitiloihin siirtyminen on vaatinut ja vaatii toimintatapojen uudistamista koko henkilöstöltä.

Toimintakulttuuria kehitetään myös tukemaan strategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Lähtökohtaisina tavoitteina toimintakulttuurin muutokseen liittyvässä kehittämistyössä ovat olleet johdon sitoutuminen yhdessä johtamisen periaatteisiin, tiimitoiminnan kehittäminen itseohjautuvuuteen sekä henkilöstön oma osaaminen ja sen kehittäminen itseohjautuvaan toimintaan.

Vuoden 2019 työhyvinvoinnin kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet liittyivät pitkälti edellisenä vuonna päättyneen työhyvinvointiohjelman mukanaan tuomien toimintamallien käytön vakiinnuttaminen kuten sairauspoissaolojen seurantaan ja hallintaan, välittämisen malliin, häirinnän estämisen toimintamalliin sekä päihdeohjelmaan. Myös terveysjohtamisen järjestelmän käytön jatkaminen on ollut keskeinen kehittämistavoite, joka mahdollistaa edellä mainittujen muiden tavoitteiden toteutumisen. Kehityskeskusteluja hyödynnettiin myös tärkeänä yksilön työhyvinvoinnin seuraamisen välineenä.

Työelämäyhteistyön kehittäminen

Työelämäyhteistyön kehittämisessä keskeisessä roolissa on vuonna 2019 ollut työelämässä oppimisen prosessin ja osaamisen vahvistaminen sekä tiedottaminen yrityksiin. Opetushenkilöstölle on järjestetty koulutusta ja perehdytystä koulutusopimus-oppisopimus-palveluprosessin toteuttamiseen sekä toteutettu teemaan liittyvä osaamiskartoitus osana strategiarahoituksen toimenpidekokonaisuutta.

Työelämän yhteistyöfoorumien kautta kuntayhtymällä on tiivis keskusteluyhteys työelämän toimijoihin muun muassa koulutuksen ajankohtaisissa teemoissa kuten koulutuksen työelämävastavuus ja työelämän tarpeet.

Vuonna 2019 aloitettiin strategian mukaisesti myös työelämä- ja yritysasiakkaiden palvelumallin uudistamistyö. Selkeämmän ja yritysasiakkaiden tunnistettuja tarpeita entistä paremmin palvelevan toiminnan määrittely aloitettiin muodostamalla yhteinen työelämän palvelutiimi, jonka runko muodostuu oppisopimuskoordinaattoreiden ympärille. Loppuvuoden aikana on myös valmisteltu palveluiden sisällön kuvausta, asiakkuustyön roolitusta ja suunnitelmaa palveluiden saavutettavuuden ja markkinoinnin tehostamiseksi.

Savon ammattiopisto on osallistunut valtakunnalliseen reformin toimeenpanoon koordinoimalla idän alueverkoston toimintaa Parasta Palvelua -kehittämisohjelmassa. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman kehittämisohjelman tavoitteena on ollut valtakunnallisesti yhtenäinen koulutusopimus-oppisopimus-mallin toimeenpano ja asiakaslähtöisen palvelun vahvistaminen.

Kampusten toimitilaratkaisut

Taloussuunnitelmakaudella on käynnistetty ja toteutettu toimia, joissa on huomioitu uudenlaisen opettajuuden, digitalisaation ja työelämässä oppimisen mahdollistavat uudistukset. Painopistealueen tavoitteita konkretisoitiin vuoden 2019 aikana seuraavin toimenpitein:

- Savilahden arkkitehtisuunnittelu jatkui vuonna 2018 hyväksytyin hankesuunnitelman pohjalta.
- Kuopiossa Savilahteen rakennettavien toimitilojen osalta vuosi 2019 sisälsi monia eri päätöksiä sekä suunnittelua. Savilahden toimitilojen rakentaminen käynnistyy keväällä 2020.
- Savilahden itäosan asemakaava, jolla oppilaitosrakennukset sijaitsevat tuli lainvoimaiseksi heinäkuun lopussa.
- Arkkitehtisuunnittelu eteni ja vuoden mittaan pidettiin useita työpajakierroksia tilojen käyttäjien kanssa, joista saatiin arvokasta tietoa suunnittelun lähtötiedoiksi. Työpajatyöskentelyyn osallistui aktiivisesti kaikkien alojen toimijoita sekä opiskelijoiden edustajat. Työpajatyöskentelyn pohjalta valmistuivat jo alkuvuodesta 2019 ensimmäiset alustavat tilankäyttösuunnitelmat.
- Arkkitehtisuunnittelun lisäksi käynnistyi rakenne- ja LVIS-suunnittelu kevään 2019 aikana, samalla käynnistettiin viikoittaiset suunnittelukokoukset ja niihin liittyvät työpajat.
- Vuoden 2019 aikana pidettiin kymmenittäin erilaisia toimintokatselmuksia suunnittelun lähtötietojen tueksi.
- Opintomatkoja oppilaitoksiin järjestettiin vuoden mittaan useita niin kotimaan kuin ulkomaan kohteisiin. Näihin tutustumiskäynteihin osallistui henkilöstöä, luottamushenkilöitä ja suunnittelijoita.
- Ensimmäiset luonnossuunnitelmat valmistuivat keväällä 2019.
- Vuoden 2019 aikana hankkeen suunnittelussa oli vahvasti mukana myös hankkeen kustannusohjaus. Hankesuunnitelmassa investoinnin kokonaisarvoksi oli hyväksytty 74 milj. euroa, joka näyttää myös tämänhetkisten laskelmien mukaan toteutuvan.
- Kuntayhtymän hallitus hyväksyi 13.6.2019 pidetyssä kokouksessa Kuopion kaupungin ja Savon koulutuskuntayhtymän välisen Savilahden tonttia koskevan maanvuokrasopimuksen.
- Kuopion kaupungin kanssa on yhteistyössä valmisteltu Savilahden alueen kunnallisteknisten töiden etenemistä niin, että varsinainen rakentaminen voi alkaa maaliskuu-/huhtikuun vaihteessa 2020. Tontilla olevan puuston kaataminen ja raivaustyöt käynnistyivät syyskuussa 2019.
- Tulevalle rakennusalueelle haettiin ja saatiin maisematyö lupa, jonka mukaisesti käynnistettiin lokakuussa tontin tasaustyöt.
- Kuopion kaupunki rakennuttaa Savilahteen liikunta- ja tapahtumakeskuksen, josta Savon koulutuskuntayhtymä vuokraa oppilaitoksen liikuntatarvetta vastaavat liikuntavuorot. Kuntayhtymän hallitus hyväksyi 9.12.2019 pidetyssä kokouksessa tähän liittyvän keskinäisen tilojen käyttöä koskevan vuokrasopimuksen.
- Novapolis Oy:n omistamien Savon koulutuskuntayhtymän käyttöön tulevien tilojen rakentaminen käynnistyi kesällä 2019. Rakentamisen on määrä olla valmis 30.6.2020. Uusien tilojen kalustaminen ja toimintojen siirrot tapahtuvat heinäkuussa 2020 ja varsinainen käyttö tiloissa alkaa lukuvuoden alkaessa. Rakennukseen tulee opetustilojen lisäksi väliaikaiset ravintolatilat opiskelija- ja henkilöstöruokailun tarpeisiin.

- Savilahteen rakennettavien tilojen omistus pohjasta ja toteutusmuodoista tehtiin hankkeen laajuus huomioiden aiemmin erinäisiä tutkimus- ja selvitystöitä. Tehdyissä tarkasteluissa nousi vahvasti esille omistajuuden osalta hybridimalli. Tässä vaihtoehdossa tilat jakautuvat suoraomisteisiin ja vuokratiloihin. Omaan omistukseen tulevien tilojen katsottiin olevan toiminnaltaan tai teknisiltä ratkaisuiltaan sellaisia, ettei niiden sijoittuminen vuokratiloihin ollut perusteltua. Vuokratiloihin vastaavasti sijoittuivat sellaiset toiminnot, joilla ei vastaavia vaatimuksia ollut, lisäksi vuokratilojen katsottiin toimivan puskurina mahdollisissa tulevilla muutoksissa. Näihin tarkasteluihin perustuen 6.6.2019 allekirjoitettiin Technopolis Kuopio Oy:n (Novapolis) ja Savon koulutuskuntayhtymän välinen vuokrasopimus. Uudisrakennuksen rakennustyöt käynnistyivät välittömästi ja tilat valmistuvat 30.6.2020 mennessä. Uudet tilat otetaan käyttöön elokuussa 2020.
- Iisalmessa Savon koulutuskuntayhtymän ja Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän yhteisen kampuksen rakentaminen saatiin päätökseen ja toiminta uusissa tiloissa käynnistyi elokuussa 2019. Kohteelle haettiin pohjoismaista ympäristömerkkiä, Joutsenmerkkiä ensimmäisenä oppilaitoskohteena Suomessa. Perusteluna merkin saamiselle on, että rakennus täyttää tietyt ympäristö- ja energiakriteerit sekä turvallisuus ja terveellisyys vaatimukset. Päätös Joutsenmerkin saamiselle tuli vuoden 2019 aikana ja merkki luovutettiin Savon koulutuskuntayhtymälle tammikuussa 2020. Iisalmen Asevelikatu 24 kiinteistö purettiin ja tontti siirtyi vuodenvaihteessa Iisalmen kaupungille.
- Toivalan kampuksen kehitystyö jatkui edelleen vuonna 2019 ja varsinainen tilasuunnittelu käynnistyi vuoden 2019 aikana. Toivalaan keskitetään lisää toimintoja. Teollisen pintakäsittelyn tilat siirtyvät vuoden 2020 loppuun mennessä Toivalaan Kylmämäestä. Tilat toteutetaan nykyisiin rakennuksiin tehtävillä muutostöillä. Toivalaan on lisäksi suunnitteilla uudisrakennus O-rakennus, johon sijoittuisi Telma-opetuksen, opiskelijaterveydenhuollon lisäksi puuttuva määrä toimisto- sekä sosiaalityötiloja. Rakennusalanopetus Kuopion ja Siilinjärven osalta on sovittu keskittävän Toivalaan, ja suunnitelmissa on toteuttaa tähän tarvittavat lisätilat. Molemmat uudisrakennukset on suunniteltu otettavaksi käyttöön syksyn 2021 aikana. O-rakennuksen Arkkitehtisuunnittelukilpailun voitti ON Arkkitehdit Oy, joka vastaa myös Savilahden pääsuunnittelusta. Toivalaan valmistui pintakäsittelyalalle tilat syksyn 2019 aikana.
- Presidentinkatu 3:n alueelta myytiin YIT:lle yksi tontti, josta myyntituloa saatiin noin miljoona euroa. Seuraavan purkuvaiheen suunnittelu käynnistyi ja varsinaiset purkutööt noin 10 000 m² tapahtuu vuoden 2020 aikana. Alkaviin purkutöihin varauduttiin muassa hyvinvointi- ja autoalan väistötilamuutoksilla. Kuopion Presidentinkadun muutto ja rakennusten purkutööt on vaiheistettu neljään eri osa-alueeseen. Toisen vaiheen purkutöiden valmistelu käynnistyi, tähän kuuluu hyvinvointirakennuksen sekä auto-, muovi-, puu- sekä rakennusalan tilojen purkutööt. Purkutööt käynnistyvät keväällä 2020 ja kunnallistekninen rakentaminen jatkuu vuoden 2021 puolella.
- Varkauden kampuksen rakennusinvestoinnin osalta valmistui joulukuun loppuun uudisrakennus ja B-rakennuksen peruskorjaus. Vuodelle 2020 jäi käytöstä poistuvien rakennusten purkutööt sekä ulko-alueille kohdistuvat työt. Uudet tilat otettiin käyttöön välittömästi.

Tulevien uusien oppimisympäristöjen osalta jatkui vuonna 2017 käynnistetty EU-rahoitteinen S6-hanke. Hankkeen tarkoituksena on kehittää nykyaikaisia oppimisympäristöjä eri toimijoiden kesken. Hankkeessa on ollut mukana Savonia AMK.

2.2 Tulosalueiden tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Oppimispalvelut

Oppimispalvelujen tulosalue toteutti koulutuksen järjestäjän perustehtävää järjestämällä ammatillista perus- ja lisäkoulutusta (perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoja), työvoimakoulutusta, henkilöstökoulutusta ja ei-tutkintoon johtavaa Valma- ja Telma-koulutusta. Lisäksi oppimispalvelujen tulosalueella järjestettiin lukiokoulutusta ja aikuisten perusopetusta Varkauden lukiossa.

Oppimispalvelujen tulosalueella koulutus järjestettiin kuvan 3 mukaisissa osaamispoolissa.

Kuva 3. Oppimispalvelujen tulosalueen osaamispoolit.

2.2.1.1 Savon ammattiopisto

Savon ammattiopistolla on toimipisteet seuraavilla paikkakunnilla:

- Iisalmi
- Kuopio (Muuruveden yksikössä järjestettävä koulutus päättyi toukokuussa 2019)
- Siilinjärvi (Toivala ja Rissala)
- Varkaus

Kuva 4. Toimipisteet Pohjois-Savon alueella.

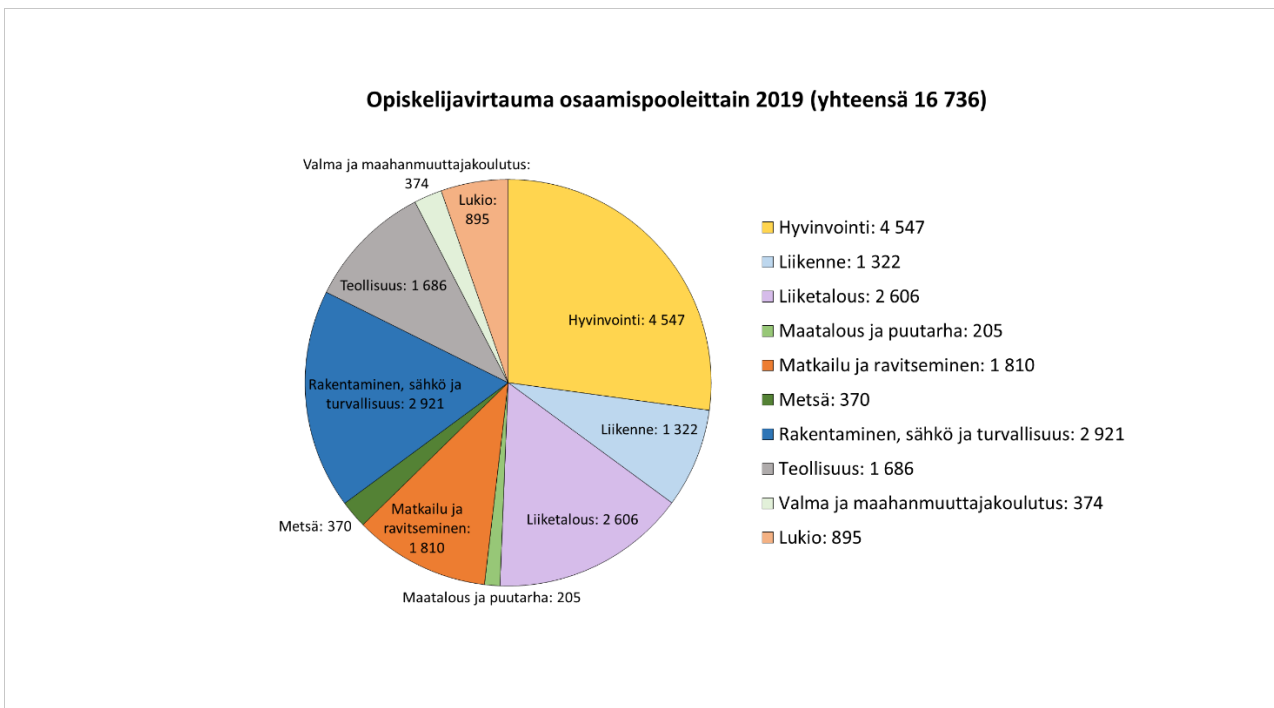
Koulutuksen järjestäminen perustui opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämään ammatillisen tutkintojen ja koulutuksen sekä lukiokoulutuksen järjestämislupaun.

Savon ammattiopiston ammatillisen tavoitteet ja toteutuminen painottamattomina opiskelijavuosina osaamispooleittain on eritelty seuraavassa taulukossa 2.

Ammatillisen koulutuksen painottamattomat opiskelijavuodet osaamispooleittain 2019		
	Toteuma	Tavoite
Hyvinvointi	1307	1457
Liikenne	455	499
Liiketalous	1180	1286
Maatalous ja puutarha	94	91
Matkailu ja ravitseminen	571	621
Metsä	173	172
Rakentaminen, sähkö ja turvallisuus	1201	1365
Teollisuus	416	435
Valma ja maahanmuuttajakoulutus	139	177
Yhteensä	5536	6105

Taulukko 2. Ammatillisen koulutuksen tavoitteet ja toteutuminen painottamattomina opiskelijavuosina osaamispooleittain vuonna 2019.

Alla olevassa kuvassa 5 on kuvattu Savon koulutuskuntayhtymän opiskelijavirtauma (eri opiskelijoita vuoden aikana) osaamispooleittain 2019.

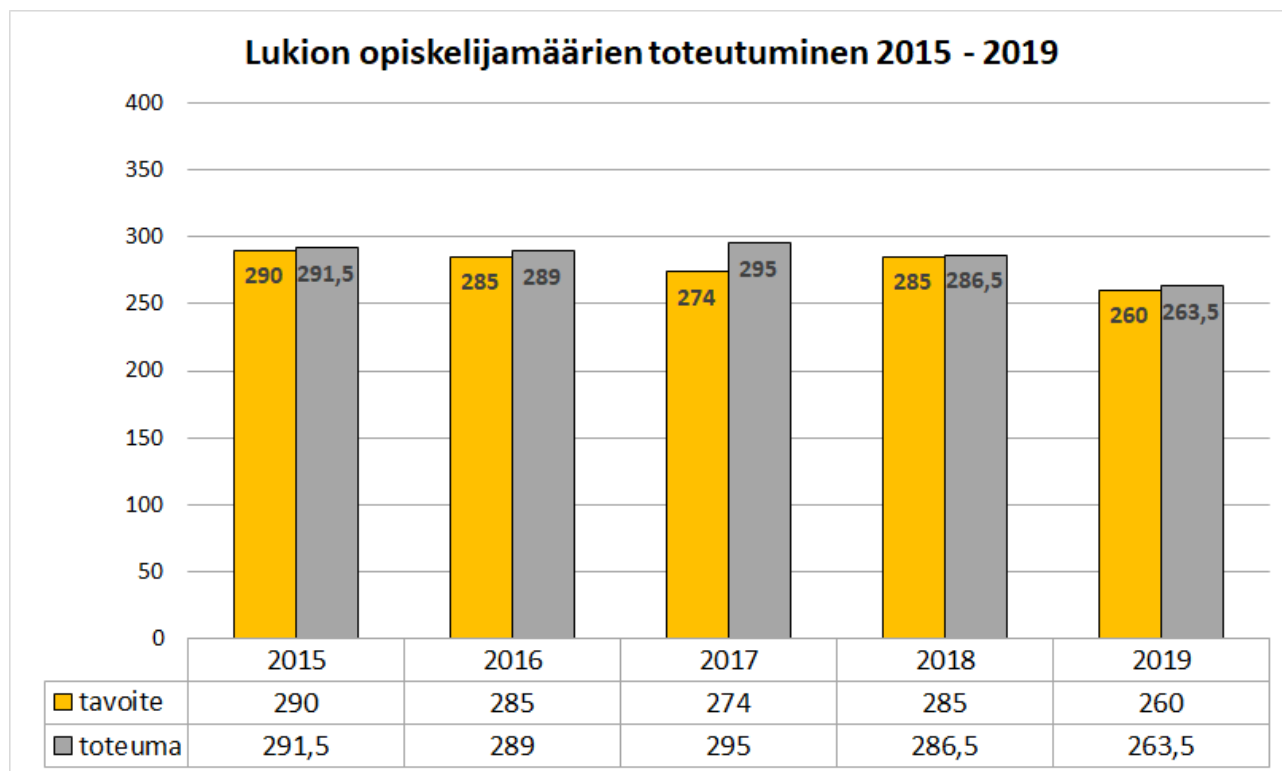

Kuva 5. Savon koulutuskuntayhtymän opiskelijavirtauma 2019.

2.2.1.2 Varkauden lukio ja aikuislinja

Varkauden lukio järjesti nuorten ja aikuisten lukiokoulutusta. Varkauden lukiossa oli nuorille tarjottavia aloituspaikkoja 96 ja opinnot elokuussa aloitti 83 opiskelijaa. Varkauden lukio vastasi myös Savon ammattiopiston Varkaudessa opiskelevien ammatillisen koulutuksen kaksoistutkintolaisten lukio-opintojen järjestämisestä. Varkauden lukion opiskelijamäärien tavoite ja toteuma vuonna 2019 on esitetty kuvassa 6.

Kuva 6. Lukiokoulutuksen opiskelijamäärien toteutuminen vuosina 2015 - 2019.

Läpäisyä tehostettiin siten, että kaikki aloittaneet opiskelijat suorittavat ylioppilastutkinnon ja saavat lukion päättötodistuksen kolmen vuoden kuluessa opintojen aloittamisesta. Lisäksi henkilöstön kanssa yhdessä asetettujen tavoitteiden osalta on toimittu alla olevan mukaisesti:

1. Opettajien ja opiskelijoiden välisen vuorovaikutuksen kehittäminen

Vuorovaikutuksen kehittämisessä keskityttiin erityisesti palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen. Opiskelijoilta saaduilla palautteissa ja terveystutkimuksen tuloksissa on saatu varsin rohkaisevia tuloksia opettajien ja opiskelijoiden välisen vuorovaikutuksen kehittymisestä. Mm. opiskelijoiden tasapuolinen kohtelu, opettajien kiinnostus opiskelijoiden tilanteeseen ja rohkaisu omien mielipiteiden ilmaisuun koettiin koko Suomen lukioiden keskiarvoa paremmaksi.

2. Ryhmänohjaajatoiminnan kehittäminen

Ryhmänohjaajia on tuettu toiminnan uudistamiseksi. Lukuvuosittain vastuuryhmä päivittää ryhmänohjaajien toiminnan vuosikellon sisältöineen yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Vastuuryhmä huolehtii myös jaksopalaverien järjestämisestä.

3. Ilmiökeskeinen pedagogiikka arkipäivän toiminnaksi

Edellisen vuoden lyhyiden ilmiökeskeisen pedagogiikan toteutusten rohkaisemana toteutettiin ilmiöviikko 28.10. - 1.11.2019. Ilmiöviikon teema oli Varkauden lukio 100 vuotta. Viikon toteuttamiseen osallistuivat kaikki lukion opiskelijat ja opettajat.

4. Työ- ja opiskelurauhan kehittäminen

Opiskelijoille toteutetun terveystarkastuksen saatujen tuloksien mukaisesti Varkauden lukion työrauhassa on vielä muihin lukioihin verrattuna kehitettävää.

5. Opiskelijoiden opiskelumotivaation kehittäminen ja itsearviointi

Luokkien puheenjohtajien tapaamisia on edelleen toteutettu jaksoittain. Kouluterveyskyselyistä saatujen tuloksien mukaan Varkauden lukion opiskelijat kokevat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuutensa muita lukioita keskimääräisesti paremmiksi.

2.2.1.3 Tulokortti

Oppimispalvelujen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden toteuma vuonna 2019 on esitetty taulukossa 3.

Oppimispalvelujen tulokortti			
Näkökulmat	Mittarit	2019	
		Tavoite	Toteuma
Talous	Toimintatuotot (M€, ulk.)	61,8	64,8
	Tulos (M€)	1,3	3,6
Asiakas	Tutkintojen määrä	2 750	2 577
	Opiskelijapalaute	4,0	4,2
	Vetovoimaisuus yhteishaussa	1,0	0,8
	Opiskelijavuodet	6 105	5 536
Prosessi	Läpäisyaste (%)	61	60
	Keskeyttäminen (%)	6,2	6,2
	Työllistyminen valmistumisen jälkeen (%)	70	77
Henkilöstö	Työolobarometri	3,6	3,4
	Henkilöstön kehittämismenot (%)	2,8	2,3
	Dokumentoidut kehityskeskustelut (%)	90	87

Taulukko 3. Oppimispalvelujen tulosalueen tulokortti.

Oppimispalveluiden tulosalueen sitovuustasot yhtymähallitukseen nähden talousarviovuonna 2019 olivat:

- tulos +1 257 726 euroa (yhtymävaltuuston hyväksymän talousarviomuutoksen jälkeen)
- investoinnit (netto) 1 283 880 euroa
- tutkintojen määrä 2 750.

Oppimispalvelujen tulosalueen tulostavoite oli 1 257 726 euroa. Tulostavoite ylitettiin 2 364 992 eurolla.

Oppimispalvelujen tulosalueen talousarvion mukainen nettoinvestointimäärä oli 1 283 880 euroa. Toteutunut nettoinvestointimäärä oli 955 122 euroa.

Oppimispalvelujen tulosalueelle tulokortissa asetetut tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Toimintatuotot (M€, ulk.): Oppimispalvelujen toimintatuottojen tavoite oli 61,8 miljoonaa euroa ja toteuma 64,8 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ylittivät asetetut tavoitteet 2,9 miljoonalla eurolla. Oppimispalvelujen tulosalue saa ulkoiset toimintatuottonsa pääasiassa järjestämislupansa mukaisella suoritepäätoksella. Koulutusmyynti Savon Koulutus Oy:n kautta oli 1,8 miljoonaa euroa.

Tulos (M€): Oppimispalvelujen tulostavoite oli 1,3 miljoonaa euroa ja toteuma 3,6 miljoonaa euroa. Merkittävin syy tulostavoitteen ylittymiseen oli toimintatuottojen ylittyminen budjetoidusta 2,9 miljoonaa euroa.

Investoinnit (€): Oppimispalvelujen suunnitellut nettoinvestoinnit olivat 1 283 880 euroa. Toteutunut nettoinvestointimäärä oli 955 122 euroa. Kaikki suunnitellut investoinnit toteutettiin, mutta talousarviossa arvioitua halvemmalla.

Tutkintojen määrä: Tutkintojen tavoitemäärä oli 2 750 ja toteuma 2 577. Tavoitteen alittuminen vuonna 2019 johtui suurelta osalta siitä, että loppuvuonna 2018 valmistui paljon sellaisia opiskelijoita, joiden alkuperäinen valmistumisaika olisi ollut keväällä 2019. Vuonna 2018 tutkintoja suoritettiin yhteensä 2 939 (189 yli tavoitteen) ja vastaavasti vuoden 2019 tavoite alittui 173.

Vetovoimaisuus yhteishaussa: Mittarin arvo muodostuu ensisijaisten hakijoiden määrästä suhteessa koulutuksen järjestäjän vahvistamaan aloituspaikkamäärään. Tavoitteena oli 1,0 ensisijaista hakijaa/aloituspaikka. Saavutettu vetovoimaisuus jäi kuitenkin 0,8 ensisijaiseen hakijaan/aloituspaikka. Syynä tavoitteen alittumiseen oli nuorten ikäluokkien pieneneminen ja haun painottuminen aiempaa enemmän jatkuvaan hakuun. Mittari ei enää kuvaa hyvin oppilaitoksen vetovoimaisuutta, joten mittarin laskentaperustetta päätettiin muuttaa vuodelle 2020.

Opiskelijavuodet: Tavoitteeksi oli asetettu 6105 opiskelijavuotta. Koulutuksen järjestämislupamme suoritepäättökseen mukaisia painottamattomia opiskelijavuotia toteutui 5 536. Merkittävimmät syyt opiskelijavuositavoitteen alittumiseen olivat nuorten ikäluokkien pieneneminen. Myös taantuma vuosien jälkeinen hyvä työllisyystilanne Pohjois-Savossa on pienentänyt aikuiskoulutuksen kysyntää. Näistä johtuvaa pienentymistä ei pystytty korvaamaan täysimääräisesti aikuisille/työelämälle suunnatuilla järjestämisluvan mukaisilla muilla koulutuksilla. Opiskelijavuoden jäivät tavoiteltua pienemmiksi myös samasta syystä kuin tutkintojen määrä jäi tavoitteesta: loppuvuodesta 2018 valmistuneet eivät olleet enää keväällä 2019 opiskelijoita ja kartuttamassa opiskelijavuotia.

Läpäisyaste (%): Läpäisyasteen tavoite oli 61 % ja toteuma 60 %. Läpäisyasteen mittarin arvo muodostuu kolmen vuoden aikana ammatillisen perustutkinnon tai kahden ja puolen vuoden aikana ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden määrän suhteesta aloittaneisiin opiskelijoihin. Läpäisyasteen tavoite 61 % ei toteutunut. Tämä johtui positiivisesti (4,9 %) ja negatiivisesti eronneeksi (6,2 %) katsottujen kokonaismäärästä, mikä oli yhteensä 11,1 %.

Työolobarometri: Työolobarometrin tavoitteena oli 3,6. Toteutunut tulos 3,4 jäi alle asetetun tavoitteen. Ammatilliseen koulutukseen kohdistuneet muutokset ammatillisen koulutuksen reformin myötä ovat jatkuneet vuonna 2019, mikä on koetellut niin henkilöstön kuin esimiesten jaksamista. Henkilöstö on hyvin tiukoilla johtuen muun muassa rakennusprojekteista, muutoista, moniongelmaisten opiskelijoiden määrän lisääntymisestä sekä pätevien sijaisten/lisätyöntekijöiden hankalasta saatavuudesta.

Henkilöstön kehittämismenot (%): Henkilöstön kehittämismenojen tavoitteellinen osuus oli 2,8 % kaikista henkilöstömenoista ja toteuma 2,3 %. Kehittämismenojen alitukseen vaikutti Savon koulutuskuntayhtymän saama strategiarahoitus, millä kehitettiin monin tavoin henkilöstömme osaamista. Tämä ei kuitenkaan näy täysimääräisesti mittarin arvoon vaikuttavana kehittämismenona, vaikka henkilöstön käyttämä kokonaistyöaika kehittämiseen on lisääntynyt aiemmista vuosista.

Saavutetuista tavoitteista erityisen merkillepantavaa on opiskelijoidemme erinomainen arvio työllistymisestään, peräti 77 % ja kokonaisuutena oppimispalveluiden hyvä taloudellinen tulos. Työllisyystilanne on edelleen parantunut ja lisääntynyt työelämässä oppiminen lienee myös auttanut työllistymisessä.

2.2.2 Kehityspalvelut

Kehityspalvelujen tulosalueella on vuoden 2019 aikana osallistuttu vahvasti kuntayhtymän uuden strategian valmisteluun sekä toimintakulttuurin uudistamista tukevan tiedolla johtamisen ja toiminnanohjauksen kehittämiseen. Kolmessa oppimisympäristössä toimiminen opiskelijan henkilökohtaisen polun laadukkaan toteutumisen lähtökohdista edellyttää toimenkuvien erikoistumista ja uudenlaista toimintatapaa kaikissa toiminnoissa. Kuntayhtymän uusi strategia tukee tätä uudistumista. Ydinprosessien yhdenmukaisen toteutumisen esteet sekä tiedolla johtamisen ja toiminnan ohjauksen kehittämisen tarpeet on tunnistettu. Huomiot ja niistä syntyvät toimenpiteet on jaettu henkilöstön mukaisesti toiminnallisiin osiin, joista muodostuu henkilöstön valmennusohjelma vuoteen 2022. Kehittämistyön kokonaisuuden mahdollistaa vuosina 2018 ja 2019 saatu strategiarahoitus, jonka käyttöä kehityspalvelut koordinoi.

Vuonna 2019 kuntayhtymä oli mukana 58 eri hankkeessa. Erityisesti henkilöstön ammattitaidon kehittämiseksi toteutettiin useita kehityshankkeita. Henkilöstön osaamiseen liittyvät hankkeet kohdentuivat verkkopedagogiikan, työelämäyhteistyön ja johtamiskulttuurin uudistamiseen. Hankekokonaisuus arvioitiin syyskuussa, ja hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa havaittiin olevan erilaisia käytäntöjä. Kehityspalvelujen tehtävä on koordinoida ja kehittää hanketoiminnan kokonaisuutta, ja kehittämisen kohteiksi valittiin hanketilannekuvan parantaminen sekä hankepääälliköiden osaamisen lisääminen. Hankepääälliköiden osaamisen kehittämiseksi laadittiin neliportainen koulutusohjelma, jonka ensimmäinen osio toteutettiin joulukuussa. Lisäksi hankeprosessin kuvaus uudistettiin, hanketilannekuvaa parannettiin viemällä kaikki hankkeet samaan tiedostoon, hankkeen johtamista yhdenmukaistettiin nimeämällä hankepääällikkö ja hankesihteeri esitysvaiheessa, ja hanke-toiminnan strategisen kehittämistiimin tehtävä uudistettiin hyvien käytäntöjen kokoajaksi. Kehittämishankkeiden kokonaisuus on esitetty liitteessä 1.

Kansainvälisen toiminnan kehittäminen ja koordinaatio keskittyivät vuoden loppuun, jolloin uudistettiin kansainvälisen toiminnan suunnitelma, kehitettiin tavoitteita ja luotiin tavoitteisiin mittarit vuodelle 2020. Kansainvälisen toiminnan liikkuvuus opiskelijoiden osalta oli 100 henkeä ja henkilöstön osalta 72 henkeä. Kuntayhtymässä oli käynnissä kahdeksan kansainväliseen toimintaan liittyvää hanketta.

Kehityspalvelut on tukenut toiminnan jatkuvaa parantamista kehittämällä toiminnan arviointimenetelmiä, tuottamalla kyselypalveluita ja koordinoimalla ulkopuolisten asiantuntijoiden toteuttamia arviointeja. Amispalautteen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen palautteiden käsittelyyn luotiin uusia yhtenäisiä toimintamalleja ja täsmennettiin palauteprosessia. Palautteiden tuloksista laadittiin koosteita Intran tulosportaaliin, esimiehille ja laatuvaastaville. Amispalautteiden raportointia kehitettiin myös Opetushallituksen laadunhallinnan tukihankkeiden verkostossa. Lisäksi kehityspalvelut koordinoi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI) toteuttamien arviointien toteutuksen (Opiskelijan siirtymät ja opintopolun sujuvuus koulutuksen nivelvaiheissa sekä Maahanmuuttajien koulutuspolut), ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (Valma) opiskelijakyselyn toteuttamista kuntayhtymässä ja kävi läpi erityisoppilaitosten Telma-kyselyiden kehittämistä yhteistyössä ammattiopisto Luovin kanssa.

Henkilöstökyselyiden (työolobarometri, viremittaus, vaarojen kartoitus) avulla on kerätty tärkeää tietoa henkilöstön hyvinvoinnin kehittämiseksi ja työkykyjohtamisen erilaisia menetelmiä ja toimintamalleja on kehitetty yhteistyössä henkilöstöpalvelujen kanssa (henkilöstökertomus, liite 2).

Lisäksi tulosalueella on tuettu kehityskeskustelujen ja työpaikkakäyntien toteuttamista, esimiestyötä haastavissa henkilöstötilanteissa sekä kehitetty oppilaitosturvallisuuteen liittyviä ohjeita ja toimintatapoja.

Opiskelijan osallisuuden lisäämiseksi järjestettiin opiskelijatyöpajoja neljällä paikkakunnalla. Käsiteltävinä asioina olivat mm. osallisuus, laatu ja opiskelijapalautteet. Pajoihin osallistui n. 100 opiskelijaa eri paikkakunnilta ja eri yksiköistä. Pedagogisia katselmuksia jatkettiin vuoden 2017 toimintamallin mukaisesti. Vuoden aikana katselmoitiin 5 perustutkintoa. Tutkinto- ja paikkakuntakohtaisesti katselmoitiin opiskelijan polun toteutuminen ja sen dokumentointi.

Kehityspalveluissa laadittiin toimintamalli Opetushallituksen työelämätoimikuntien vierailukäynteihin ja tiedotettiin tutkintovastaavia ja henkilöstöä toimintamallista. Myös johdon katselmusten toteuttamiselle laadittiin uusi toimintamalli. Toimintamallin mukaisesti kehityspalveluihin toteutettiin johdon katselmus, jossa tarkastelun kohteena olivat hanketoiminta sekä kestävä kehitys ja vastuullisuus laajemmin. Keskeisenä havaintona todettiin hanketoiminnan ja keke-toiminnan positiivinen kehitys. Yhteistä keskustelua kehittämisen tavoitteista on kuitenkin jatkettava kehittämistoimenpiteiden oikean kohdentumisen varmistamiseksi.

Kehityspalveluissa järjestettiin yhdessä OPH:n kanssa vertaisarviointikoulutus omalle henkilöstölle sekä yhteistyökumppaneille. Koulutuksessa perehdyttiin uudistettuun vertaisarvioinnin kriteeristöön. Vertaisarviointia toteutettiin Kuopion alueen ammatillisten koulutuksen järjestäjien verkostossa sekä Laatuvertaiset -hankkeen verkostossa.

OKM julkaisi syksyllä 2019 Kohti huippulaatua – ammatillisen koulutuksen laatustrategian vuoteen 2030. Uuden laatustrategian pohjalta suunniteltiin kehittämistoimia ja haettiin kehittämisen toteuttamisen tueksi OPH:n valtionavustusta ammatillisen koulutuksen laatustrategian toteuttamiseen 2020-2021. Opetushallituksen laatupalkintokilpailuun ei alkuperäisestä tavoitteesta poiketen osallistuttu, koska kilpailua ei toteutettu vuonna 2019.

Kehityspalveluiden osana toimivan EkoCentrian asiantuntijat ovat mukana alueellisissa ja valtakunnallisissa ruokasektorin hankkeissa. Asiantuntijat ovat kouluttaneet ja luennoineet hankkeiden tai Savon Koulutus Oy:n kautta erilaisissa valtakunnallisissa tilaisuuksissa lähi- ja luomuruoosta sekä muista vastuullisista elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoista. EkoCentrian asiantuntijat välittävät uusinta tietoa edellä mainituista sisällöistä erityisesti Matkailu ja ravitseminen -poolin opetukseen sekä ravintolapalveluiden toimintaan. EkoCentria on vakiinnuttanut paikkansa myös valtakunnallisena toimijana.

Kuntayhtymässä on tehty pitkäjänteistä työtä ympäristövastuullisuuden ja kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi ja tähän pohjautuen työtä on hyvä jatkaa uuden vision suuntaisesti. Kehityspalvelut vastaa kuntayhtymän kestävän kehityksen itsearvioinneista ja sertifiointiprosessien ohjauksesta. Ammatillisen koulutuksen kestävän kehityksen sertifiointijärjestelmää ja -kriteerejä on uudistettu ja uutta järjestelmää pilotoitiin kuntayhtymässä. Uudistamistyö on vaikuttanut kuntayhtymän eri toimipisteiden kestävän kehityksen sertifiointien uusimisaikatauluihin ja suunnitelma uusien toimipisteiden sertifiomisesta tehdään vuoden 2020 aikana. Ympäristöraportti antaa kattavan kuvan kuntayhtymän laajasta kestävän kehityksen työstä (liite 7).

2.2.2.1 Tulokortti

Kehityspalvelujen tulosalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden toteuma vuonna 2019 on esitetty taulukossa 4.

Kehityspalvelujen tulokortti			
Näkökulmat	Mittarit	2019	
		Tavoite	Toteuma
Talous	Toimintatuotot (M€, ulk. ja sis.)	4,6	2,8
	Tulos (M€)	0,0	0,0
Asiakas	Työelämäpalautte	4,0	4,0
	Asiakastyytyväisyys	3,5	3,3
Prosessi	Opiskelijapalautteen vastaus%	75	50
	Työolobarometrin vastaus%	72	60
Henkilöstö	Työolobarometri	3,9	4,0
	Henkilöstön kehittämismenot (%)	3,8	5,2
	Dokumentoidut kehityskeskustelut (%)	100	100

Taulukko 4. Kehityspalvelujen tulosalueen tulokortti.

Toimintatuottoja kertyi tulosalueelle yhteensä 2,8 milj. euroa. Tuotot jäivät budjetoidusta 1,8 milj. euroa. Kehittämiseen tarkoitettu käyttämättä jäänyt tulorahoitus on kohdennettu Oppimispalvelujen tulosalueelle. Tulosalueen tulos oli tavoitteen mukainen. Työelämäpalautteen tavoite saavutettiin ja se kertoo työelämän tyytyväisyydestä kuntayhtymän toimintaan. Sisäiselle asiakastyytyväisyydelle asetettua tavoitetta ei saavutettu ja myös opiskelijapalautteen ja työolobarometrin vastausprosentti jäi tavoitteesta.

Opiskelijapalautteen vastaus%: Opiskelijapalautteen avulla mitataan opiskelijoiden tyytyväisyyttä järjestämäämme koulutukseen. Palautteen antaminen on osa opiskelua ja sen kerääminen kuuluu tutoropettajien tehtäviin. Vastausaktiivisuus jäi tavoitteesta 25 prosenttiyksikköä. Kehityspalvelujen tehtävänä on huolehtia palautejärjestelmien toimivuudesta, tiedottaa vastausaktiivisuudesta, auttaa ongelmatilanteissa ja edistää ymmärrystä vastausaktiivisuuden tärkeydestä opetuksen ja toiminnan kehittämisessä ja osana vaikuttavuusrahoitusta. Näitä toimenpiteitä tulosalueella on tehty systemaattisesti.

Työolobarometrin vastaus%: Henkilöstön työtyytyväisyyttä mittaavan palautteen vastausprosentti jäi koko kuntayhtymän tasolla tavoitteesta. Palautteiden käsittelyyn ja kehittämissuunnitelmien tekemiseen on jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta henkilöstö kokee, että vastaamalla voi vaikuttaa. Kehityspalvelujen tulosalueella vastausprosentti oli 74 eli tavoitteen mukainen.

Asiakastyytyväisyys: Sisäistä asiakastyytyväisyyttä mitataan koko henkilöstölle kohdennetulla asiakastyytyväisyyskyselyllä. Mittarin toteuma oli 3,3 (3,27 vuonna 2018) eli tavoitetta 3,5 ei saavutettu, mutta kehityksen suunta oli positiivinen. Kehitettävää on edelleen ympäristövastuullisuutta edistävän toiminnan, tiedolla johtamisen ja toiminnanohjauksen osaamisen sekä oman työn jatkuvaa parantamista edistävien arviointimenetelmien käytön tukemisessa. Kehittämisen tueksi on valmisteltu jatkuvaa palautekanavaa, jonka avulla kehittämiskohteet nousevat esille reaaliaikaisemmin ja niihin pystytään reagoimaan nopeammin kuin kerran vuodessa tehtävällä arvioinnilla.

Henkilöstön hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen liittyvien mittareiden tavoitteet saavutettiin. Kehityskeskustelut on käyty kattavasti koko henkilöstön kanssa ja keskustelut ovat olleet tavoitteellisia ja hyvää yhteistyötä edistäviä. Työolobarometrin positiivisen tuloksen perusteella henkilöstön työhyvinvointi oli hyvällä tasolla.

2.2.3 Yhteiset palvelut

Yhteisten palvelujen tulosalue on tuottanut opiskelijoiden, henkilöstön ja muiden tulosalueiden käyttöön tukipalvelut, joita on tarvittu oppilaitoksen päivittäisessä työskentelyssä. Palvelut on tuotettu talousarviossa asetettujen tavoitteiden sekä kuntayhtymän strategian mukaisesti.

Yhteisten palvelujen tulosalueella palvelut tuotettiin kuvan 7 mukaisissa osaamispoolissa.

Kuva 7. Yhteisten palvelujen tulosalueen osaamispoolit.

Tulosalueen vastuulla olleet palvelut on tuotettu vuoden 2019 talousarvion ja -suunnitelman mukaisesti. Tilikauden aikaiset toimintatuotot olivat yhteensä noin 10,1 milj. euroa. Toteuma oli noin 0,5 milj. euroa alle talousarvion. Toimintatuottojen talousarviota pienempi toteuma oli seurausta tilikauden aikaisten toimintakulujen toteutumisesta yhteensä 0,6 milj. euroa alle talousarvion. Tulosalueen toimintakulut olivat yhteensä 9,9 milj. euroa. Merkittävimmät säästöt toimintakuluissa syntyivät henkilöstökuluista sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoista. Kulusäästöjen seurauksena tulosalueen sisäinen laskutus Oppimispalvelujen tulosalueelta toteutui vuoden 2019 aikana noin 0,3 milj. euroa talousarviota pienempänä.

2.2.3.1 Tulokortti

Yhteisten palvelujen tulosalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden toteuma vuonna 2019 on esitetty taulukossa 5.

Yhteisten palvelujen tulokortti			
Näkökulmat	Mittarit	2019	
		Tavoite	Toteuma
Talous	Toimintatuotot (M€, ulk. ja sis.)	10,6	10,1
	Tulos (M€)	0,1	0,5
Asiakas	Työelämäpalautte	4,0	4,0
	Asiakastyytyväisyys	3,7	3,8
Henkilöstö	Työolobarometri	3,8	3,8
	Henkilöstön kehittämismenot (%)	2,8	2,3
	Dokumentoidut kehityskeskustelut (%)	95	90

Taulukko 5. Yhteisten palvelujen tulosalueen tulokortti.

Yhteisten palveluiden tulosalueen sitovuustasot yhtymähallitukseen nähden talousarviovuonna 2019 olivat:

- tilikauden tulos 86 107 euroa
- Investoinnit 30 000 euroa ja talousarvion muutoksen jälkeen 1 675 586.

Tilikauden tuloksen toteuma oli 453 056 euroa. Investointien toteuma oli 1 645 586 euroa.

Tulokortissa esitetyt tavoitteet saavutettiin tilikauden tuloksen, työelämäpalautteen, asiakastyytyväisyyden ja työolobarometrin osalta. Toimintatuotot, henkilöstön kehittämismenot ja dokumentoidut kehityskeskustelut jäivät alle asetettujen tavoitteiden.

Toimintatuotot (M€, ulk. ja sis.): Tilikauden aikaiset toimintatuotot olivat yhteensä 10,1 milj. euroa ja talousarvio oli 10,6 milj. euroa. Toteuma oli 0,5 milj. euroa alle talousarvion. Sisäinen laskutus Oppimispalvelujen tulosalueelta tehtiin 0,3 milj. euroa alle talousarvion, ja ravintolapalvelujen ulkoinen myyntituotto jäi arvioitua pienemmäksi.

Henkilöstön kehittämismenot (%): Tavoitteeksi oli asetettu, että 2,8 %:n osuus tulosalueen kaikista henkilöstömenoista käytetään henkilöstön kehittämiseen. Tilikauden aikainen toteutuma oli 2,3 %. Tavoitteesta ei kuitenkaan jääty merkittävästi, ja kaikki suunnitellut henkilöstön kehittämistoimenpiteet toteutettiin vuoden 2019 aikana.

Dokumentoidut kehityskeskustelut (%): Tavoitteeksi oli asetettu, että vähintään 95 % koko tulosalueen henkilöstöstä käy kehityskeskustelun vuoden 2019 aikana. Toteuma (90 %) jäi alle tavoitteen. Vuoden 2019 aikana tulosalueen henkilöstömäärään sisältyi useita pitkillä työ- tai virkavapailta olleita henkilöitä ja heidän sijaisia, joiden kanssa kehityskeskustelua ei käyty. Keskustelut käytiin tavoitteen mukaisesti kuitenkin kaikkien niiden henkilöiden kanssa, jotka olivat työssä koko vuoden.

2.2.4 Tilapalvelut

Tilapalvelujen tulosalueen toiminnassa keskeisiä asioita vuonna 2019 ovat olleet nykyisten Kuopion Presidentinkadun, Iisalmen Asevelikadun ja Varkauden Osmajoentien vanhojen rakennusten hallittu alasajo. Tarpeettomiksi jääneiden rakennusten purkamisen sekä toistaiseksi käyttöön jäävien vanhojen rakennusten toiminnan turvaaminen. Samanaikaisesti uusien rakennusten käyttöönotto Iisalmessa ja Varkaudessa sekä Toivalan ja Savilahden uusinvestointien suunnittelu.

Presidentinkatu 1:ssä on rakennuksen sisäilman laatu haitannut liiketalouden opiskelua ja työnte-koä. Useista toistuvista korjaustoimenpiteistä huolimatta ongelmaa ei ole saatu poistettua. Kaup-papaikka Hermanista vuokrattiin väistötilat vuodenvaihteessa 2018 - 2019 ja 2019 keväällä ensimmäiset opiskelijat siirtyivät väistötiloihin. Vuokrasopimus kestää vuoden 2020 loppuun saakka.

Viestikadulla Technopolis Kuopio Oy:n omistamassa kiinteistössä oli väistötiloihin sijoittuneena Pre-sidentinkatu 1:stä siirrettyjä toimintoja. Nämä toiminnot siirtyivät syksyn aikana Viestikadulta Mic-rokadulle valmistuneisiin uusiin tiloihin. Näistä tiloista toiminnot siirtyvät kesän 2020 aikana lopulli-siin kesällä 2020 valmistuviin tiloihin.

Logistiikka-alan tilojen lisätarve selvitys käynnistyi Kolmisopessa oleviin vuokratiloihin. Syynä selvi-tystyölle on logistiikka-alan opiskelijamäärän voimakas kasvu ja, että toimitilat ovat jääneet pieniksi ja osittain epäkäytännöllisiksi.

Sammakkolammentiellä olevasta kiinteistöstä on tarkoitus luopua, kun Savilahteen valmistuvat uu-det tilat. Tästä johtuen Kuopion kaupungin kanssa yhteistyössä käynnistettiin kiinteistöä koskeva kaavoitusprosessi. Tarkoituksena on, että nykyinen asemakaava muutetaan asuinkäyttöön soveltu-vaksi.

Muuruveden tyhjilleen jääneille rakennuksille etsittiin korvaavaa käyttöä. Viisi alueen rakennusta vuokrattiin Poijukoti Oy:lle, joka aloitti toimintansa helmikuussa 2020. Poijukoti Oy:n kanssa laadi-ttiin esisopimus, missä sovittiin rakennusten myynnistä vuoden 2020 aikana. Entiselle Viinitietokes-kukselle haettiin käyttötarkoituksen muutosta omakotitaloksi ja sen osalta on tehty ehdollinen kauppa Kaire ja Samuel Hallikaisen kanssa, missä on sovittu rakennuksen omistuksen siirtymisestä heidän omistukseen, kun käyttötarkoituksen muutos ja rakennuslupa päätökset on saatu. Kasvihuo-neet ovat olleet vuokrattuna jo useamman vuodenajan ja vuokrasopimus jatkuu vuodelle 2020.

Muuruvedellä ei ollut vuonna 2019 rakennuksiin kohdistuvia investointeja.

2.2.4.1 Tulokortti

Tilapalvelujen tulosalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden toteuma vuonna 2019 on esitetty taulukossa 6.

Tilapalvelujen tulokortti			
Näkökulmat	Mittarit	2019	
		Tavoite	Toteuma
Talous	Toimintatuotot (M€, ulk. ja sis.)	10,5	11,4
	Tulos (M€)	-2,4	-3,2
Asiakas	Ylläpitokustannukset (ka €/m ² /kk)	5,6	6,5
	Tilakustannukset toimintatuotoista %	14	15
	Asiakastyytyväisyys	3,6	3,2
Prosessi	Tyhjien tilojen määrä (hum ²)	9 600	13 370
	Ylläpitokustannukset (M€/vuosi)	7,4	9,2
	Energiankulutus, sähkö (osuus ypk %, omat tilat)	13	11
	Energiankulutus, lämpö (osuus ypk %, omat tilat)	18	16
Henkilöstö	Työolobarometri	3,7	3,5
	Henkilöstön kehittämismenot (%)	2,8	2,7
	Dokumentoidut kehityskeskustelut (%)	100	91

Taulukko 6. Tilapalvelujen tulosalueen tulokortti.

Tilapalvelujen tulosalueen sitovuustasot yhtymähallitukseen nähden talousarviossa vuonna 2019 olivat:

- tilikauden arvioitu tulos 1 227 472 euroa ja talousarviomuutoksen jälkeen -2 421 065 euroa. Tilikauden tulos oli -3 153 032 euroa. Tulosalue jäi yhtymähallituksen asettamasta sitovuustasosta 731 967 euroa.
- nettoinvestoinnit 8 691 200 euroa ja talousarviomuutoksen jälkeen 8 534 381 euroa. Investoinnit ylittyivät 107 959 euroa.

Tilikauden aikana tapahtui kuntayhtymän toiminnassa sellaisia ennalta arvaamattomia muutoksia, joilla oli myös tilapalvelujen toimintaan ja tulokseen vaikutusta. Näitä tulokseen vaikuttavia eriä ei huomioitu talousarviomuutoksina vuoden 2019 aikana. Suurimmat käyttötalouteen sisältyvät poikkeamat olivat: lisälmen toimipisteen (Asevelikatu 4 ja 24) selvitys-, purku- ja muuttokustannukset, 127 000 euroa. Muuruveden toimipisteen tyhjiillään olevien ja käyttämättömien rakennusten ylläpitokulut, 104 000 euroa. Toivalan toimipisteen purkukustannukset sekä tilojen muutoksista aiheutuneet saamatta jääneet sisäiset vuokratuotot, 100 000 euroa.

Microkatu 1:n (RV8) väistötilojen kuluja ja Hehkukadun maanvuokraa maksettiin yhteensä 71 500 euroa. Autoalan tilojen muutos työt Sahakadulla, 52 500 euroa. Hermanniin (Leväsentie) kohdistuneet kulut ylittivät saadun strategiarahoituksen 17 000 eurolla. Sisäilman takia tyhjiksi jääneiden tilojen sisäisiä hallinnon vuokratuottoja jäi saamatta 220 000 euroa. Investoinnit eivät kattaneet niihin sisältyneitä henkilöstökuluja, 70 000 euroa. Kaluston myyntitappioita kirjattiin 99 000 euroa. Varkauden toimipisteen muuttokustannukset ylittivät 20 000 euroa, vastaavasti toteutuneet toimintatuotot olivat 66 000 euroa arviota suuremmat ja ylläpitokuluihin kohdistui säästöjä 94 000 euroa.

Rakennusinvestoinnit ylittivät kokonaisuudessaan 237 245 euroa. Vuonna 2019 myytiin yksi tontti Presidentinkadulta, josta kirjattiin investointeihin vaikuttavaa myyntituloa 156 818 euroa. Tästä johdun rakennusinvestointien ylitys kokonaisuudessaan oli 107 959 euroa. Yksittäinen suurin ylitys tapahtui Varkauden toimipisteen muutostöiden osalta. Varkauden investointihanke on jaksottunut usealle vuodelle ja talousarviossa kustannusten budjetointi vuositasolla on osoittautunut haasteelliseksi, josta poikkeamat johtuvat.

Tilapalvelujen tulosalueelle tuloskortissa asetetut tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Toimintatuotot (M€, ulk. ja sis.): Toimintatuottojen tavoite oli 10,490 milj. euroa, toteuma oli 11,375 milj. euroa. Tilapalveluiden toimintatuotot koostuvat lähes kokonaisuudessaan sisäisistä vuokrasta. Ulkoisia vuokratuloja oli 200 000 euroa, strategiarahoitusta ja Hermannin tapahtumista saatiin ulkopuolista rahoitusta 950 000 euroa. Iisalmen kaupunki osallistui Asevelikadun rakennuksen purkukustannuksiin 150 000 eurolla. Myyntituottoja ja käyttökorvauksia saatiin noin 45 000 euroa.

Ylläpitokustannukset: Kiinteistöjen ylläpitokuluissa €/m²/kk kustannukset ylittivät noin 16 % talousarvion. Suurin yksittäinen tekijä on vuokratilojen määrän kasvu ja omien kiinteistöjen tyhjien tilojen kustannukset.

Asiakastyytyväisyys: Asiakastyytyväisyydessä ei päästy tavoitteeseen. Suurimpana yksittäisenä poikkeamana on noussut esille tiedottaminen tulevien muutosten osalta. Asian johdosta on ryhdytty toimenpiteisiin.

Tyhjien tilojen määrä (hum²): Tyhjien tilojen osalta tavoite oli 9600 m² ja toteutuma oli 13 370 m². Talousarvioon verrattuna suurimmat poikkeamat olivat Kuopion Presidentinkatu 1, josta sisäilma-ongelmien johdosta toimintoja jouduttiin siirtämään Kauppapaikka Hermanniin sekä Varkauden Osmajoentie 75 E-rakennus. Tyhjiä tiloja Presidentinkatu 1:ssä oli noin 4000 m² ja Osmajoentiellä noin 3000 m². Vuonna 2020 puretaan suurin osa tyhjillään olevista tiloista. Osa tyhjistä tiloista esimerkiksi Presidentinkatu 1 voidaan purkaa vasta Savilahden kohteen valmistumisen jälkeen. Varkauden osalta kaikki tarvittavat purkutyöt saadaan valmiiksi vuoden 2020 aikana, jolloin tyhjiä tiloja ei jää yhtään.

Energiankulutus: Kuntayhtymä on viime vuosina panostanut merkittävästi energian säästöön liittyviin toimenpiteisiin ja uudisrakennukset on rakennettu Joutsenmerkki kriteeristöjen mukaisesti energiatehokkaiksi, lisäksi peruskorjaus ja muutostöissä on painotettu energiatehokkuuteen liittyviä ratkaisuja. Yksi merkittävä tekijä vuonna 2019 on ollut myös toimintojen tiivistäminen.

Tilojen kokonaismäärä ei ole vuoden 2019 aikana juurikaan muuttunut, mutta tyhjiä tilojen määrä on kasvanut noin 4000 m². Tyhjiä tilojen osalta energiankulutus on vähäisempää kuin käytössä olevien tilojen osalta. Energiankulutus on viimeisinä vuosina laskenut koko ajan. Sähkönkulutus ja lämmönkulutus alittivat asetetut tavoitteet 2 %.

Kuntayhtymän sähkönosto on kilpailutettu hankintayhtiö Sansian kautta. Kuntayhtymän kiinteistöissä uusiutuvaa sähköenergiaa tuotetaan Toivalan yksikössä oman aurinkovoimalan avulla. Vuosittainen sähköntuotanto omalla laitoksella on noin 15 000 kWh. Varkauden investoinnin yhteydessä toteutettiin oma aurinkovoimala, jonka energiantuotoksi on arvioitu noin 16 - 25 % koko Arakennuksen sähkönkulutuksesta ja noin 20 000 kWh. Uusiutuvien energian osuus tulee jatkossa koko ajan kasvamaan tehtävien investointien myötä. Sansian kautta ostettavasta sähköenergiasta uusiutuvan energian osuus on sovittu olevan vähintään 50 %, mikä tarkoittaa nykyisen sähkönkulutuksen tasolla noin 4 milj. kWh.

Lämmönkulutuksen osalta kuntayhtymän kiinteistöt on liitetty alueellisiin kaukolämpölaitoksiin, joiden energiantuotanto on pääosin tuotettu uusiutuvilla polttoaineilla. Lisäksi Varkaudessa Varkauden Aluelämpö ostaa tarvitsemansa kaukolämpöenergian Riikinvoiman ekovoimalaitokselta, joka tuottaa lämpöenergiaa polttamalla yhdyskuntajätettä. Toivalassa kuntayhtymän lämmönkulutuksesta kaikki tuotetaan uusiutuvilla energiamuodoilla. Alueella on oma maalämpölaitos sekä hakkeen / pelletin polttolaitos. Muuruvedellä on Vapo Oy:n ylläpitämä lämpölaitos ja kaikki alueen tarvitsema lämpö tuotetaan kyseisen pelletillä toimivan lämpölaitoksen avulla.

Työolobarometri: Työolobarometrin tavoitteeksi oli asetettu 3,7, jota ei aivan saavutettu. Tuloksissa näkyi työmäärän kuormittavuuden kasvu meneillään olevissa toimitilamuutoksissa. Kuormitusta on pyritty helpottamaan ostopalveluiden avulla.

Henkilöstön kehittämismenot (%): Henkilöstön kehittämismenot ovat lähes tavoitetason mukaiset. Henkilöstöä on vuoden aikana käynyt erilaisissa koulutuksissa hankkimassa ammatillista osaamista edellisvuotta enemmän.

Dokumentoidut kehityskeskustelut (%): Kehityskeskusteluissa oli tavoitteena käydä ne koko tilapalveluiden vakinaisen henkilöiden kanssa ja asetettu tavoite saavutettiin.

2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Kuntayhtymän käyttötalousosa perustuu tuloslaskelmakaavaan. Tilinpäätöksessä kuntayhtymän käyttötalousosa muodostuu neljän eri tulosalueen käyttötalousosasta, jotka noudattavat talousarviota ja taloussuunnitelmaa. Seuraavassa tarkastellaan sekä kuntayhtymän että tulosalueiden käyttötalousosia. Käyttötalousosat ovat liitteinä tämän tekstiosion jälkeen.

Tulosalueet ovat:

Oppimispalvelut
Kehityspalvelut
Yhteiset palvelut
Tilapalvelut (muu taseyksikkö)

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

Savon koulutuskuntayhtymä

Toteutuneet toimintatuotot olivat 89,1 milj. euroa, jotka sisälsivät sisäistä hallintopalvelun laskutusta 10,2 milj. euroa sekä sisäisiä vuokratuottoja 9,4 milj. euroa. Ulkoiset toimintatuotot olivat 69,3 milj. euroa, jotka olivat 1,9 milj. euroa talousarviota suuremmat.

Vuonna 2019 valtionosuustuloja lukioon ja ammatilliseen peruskoulutukseen saatiin 59,0 milj. euroa, talousarvio oli 58,2 milj. euroa. Kuntayhtymän kehittämiseen varattiin n. 2 milj. euroa. Myyntituotot olivat yhteensä 2,8 milj. euroa, joka sisälsi mm. tutkintotavoitteista työvoimakoulutuksen myyntiä, ravintolapalvelujen myyntiä, opiskelijoiden työtoimintaa. Savon Koulutus Oy:lle myyntiä oli 1,8 milj. euroa.

Tukia ja avustuksia kuntayhtymä sai 3,9 milj. euroa, jotka olivat 1,4 milj. euroa arviota suuremmat. Valtionavustuksia saatiin 3,5 milj. euroa ja muita tukia ja avustuksia 0,2 milj. euroa ja työterveyshuollon korvauksia 0,1 milj. euroa. Muut toimintatuotot olivat 1,5 milj. euroa, ja ne ylittivät talousarvion 0,9 milj. euroa. Tuotot sisälsivät sekä maa-alueiden että kaluston myyntivoittoa ja –tuottoa 1,2 milj. euroa.

Toteutuneet toimintakulut olivat 82,4 milj. euroa, jotka sisälsivät vastaavasti sisäistä hallintopalvelujen laskutusta ja sisäisiä vuokrakuluja yhteensä 19,6 milj. euroa, sekä muita sisäisiä palvelujen ostoja 0,3 milj. euroa. Toteutuneet sisäiset hallintopalvelut toteutuivat 0,4 milj. euroa arvioitua pienempänä ja samoin sisäiset vuokrakulut toteutuivat 0,2 milj. euroa arvioitua pienempänä. Kaikkiaan toimintakulut (sisäiset ja ulkoiset) alittivat talousarvion 0,2 milj. eurolla.

Ulkoiset toimintakulut olivat 62,6 milj. euroa, jotka olivat 0,1 milj. euroa arviota suuremmat. Toimintakuluihin sisältyvät henkilöstökulut olivat n. 0,4 milj. euroa arviota suuremmat. Toteutuneet henkilöstökulut olivat 42,0 milj. euroa. Ulkoiset palvelujen ostot olivat 1,5 milj. euroa arvioitua pienemmät, toteuma oli 10,0 milj. euroa. Ulkoiset vuokrakulut olivat 0,8 milj. euroa arviota suuremmat, toteuma oli 3,5 milj. euroa.

Toimintatuottojen ja toimintakulujen jälkeen muodostuva toimintakate kuntayhtymätasolla oli 6,7 milj. euroa, ja se oli 1,7 milj. euroa talousarviota parempi. Rahoitustuotot ylittivät kulut 19 997 eurolla. Rahoituserien jälkeen vuosikate oli 6,7 milj. euroa, joka oli 1,9 milj. euroa arviota parempi. Vuosikatteesta vähennetyt poistot sisälsivät lisäpoistoa 2,3 milj. euroa, poistot olivat tilinpäätöksessä 5,8 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 923 359 euroa, arvioitu tulos oli -1 082 137 euroa.

Yhtymävaltuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen kuntayhtymän sitovuustasona talousarviossa oli tilikauden tulos - 1 082 137 euroa.

Toteutunut tilikauden tulos oli + 923 359 euroa.

Oppimispalvelut

Toteutuneet toimintatuotot tulosalueella olivat 64,8 milj. euroa, tuotot olivat 2,9 milj. euroa arvioitua suuremmat. Toimintatuottoihin sisältyvä ammatillisen koulutuksen rahoitusta saatiin 57,1 milj. euroa, joka ylitti arvion 2,4 milj. eurolla. Lukiokoulutuksen saama rahoitus oli 1,4 milj. euroa, joka oli lähes arvioidun mukainen. Osakeyhtiölle myyntiä oli 1,8 milj. eurolla, joka jäi 0,9 milj. euroa alle arvioidun tuoton. Muita myyntituottoja oli 1,6 milj. euroa. Tukia ja avustuksia saatiin 1,8 milj. euroa, joka 0,6 milj. euroa arvioitua suurempi. Valtiolta saatiin suurimmat tuet ja avustukset, 1,6 milj. euroa. Poistetun kaluston myyntituottoja saatiin 0,6 milj. euroa.

Toteutuneet toimintakulut olivat 60,5 milj. euroa, toimintakulut alittivat budjetin 0,5 milj. euroa. Henkilöstökulut olivat 32,8 milj. euroa, ja ylittivät 0,7 milj. euroa arvion. Palvelujen ostot olivat 4,6 milj. euroa, ja olivat lähes budjetoidun mukaiset. Aineet, tarvikkeet ja tavarat olivat 2,5 milj. euroa, ja ylittivät budjetin 0,4 milj. eurolla. Vuokrakulut olivat 10,0 milj. euroa, josta sisäisten vuokrien osuus oli 8,9 milj. euroa. Oppimispalveluihin kohdistuneet yhteisten palvelujen ja kehityspalvelujen kustannukset alittivat budjetin 0,4 milj. euroa, toteutuneita kustannuksia oli 10,2 milj. euroa.

Toimintatuottojen ja toimintakulujen jälkeen Oppimispalvelujen tulosalueen toimintakatteeksi muodostui 4,3 milj. euroa. Vuosikate oli samansuuruinen kuin toimintakate. Poistoja tulosalueelle kohdistui 0,7 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 3,623 milj. euroa, arvioitu tulos oli 1,258 milj. euroa.

Yhtymävaltuuston hyväksymän talousarviomuutoksen jälkeen Oppimispalvelujen tulosalueen sitovuustasona talousarviossa oli tilikauden tulos + 1 257 726 euroa.

Toteutunut tilikauden tulos oli + 3 622 718 euroa.

Kehityspalvelut

Kehityspalvelujen tulosalue sisälsi erillisinä seurantakohteina luottamushenkilöhallinto ja kuntayhtymän johto -osion. Tilinpäätöksestä voidaan todeta, että luottamushenkilöhallinnon ja kuntayhtymän johdon arvioitu tulos oli +/- 0 euroa ja toteuma oli + 74 697 euroa. Vastaavasti varsinainen Kehityspalvelujen tilikauden arvioitu tulos oli - 4 904 euroa, ja toteutunut tulos oli -74 080 euroa. Kehityspalvelujen tulokseen vaikutti tulosalueelle sisältyvän hanketoiminnan omarahoitusosuuksien kulukirjaukset, joille ei kohdistunut tuloja.

Toimintatuottoja tulosalueelle kertyi yhteensä 2,8 milj. euroa, tuotot jäivät budjetoidusta 1,8 milj. euroa. Myyntutuotot sisälsivät kehittämiseen kohdennettua rahoitusta ja ulkopuolisille myyntiä. Toimintatuottoihin sisältyvää talousarviossa kehittämiseen varattua tuloa oli arvioitu 2,0 milj. euroa. Pääosa budjetoidusta, taseessa olleesta, kehittämiseen tarkoitettua tuloa rahoituksesta kohdennettiin Oppimispalvelujen tulosalueelle. Valtiolta saatuihin tukiin ja avustuksiin budjetoitiin 1,1 milj. euroa, joihin sisältyi muun muassa OKM:n myöntämä strategiaraha, avustuksen käyttö oli lähes budjetin mukainen. Oppimispalvelujen tulosalueelta sisäisesti veloittavat kehityspalvelujen toiminnan kustannukset tuloutettiin tulosalueelle. Sisäisesti laskutettavat kustannukset olivat arvion mukaiset, toteuma oli 1,4 milj. euroa.

Toteutuneet toimintakulut tulosalueella yhteensä olivat 2,8 milj. euroa. Toteuma oli 1,8 milj. euroa pienempi kuin oli budjetoitu. Suurin poikkeama oli palvelujen ostoissa, toteuma oli 0,6 milj. euroa, joka oli 1,7 milj. euroa alle budjetin. Toimintatuottojen ja toimintakulujen jälkeen muodostuva toimintakate oli 630 euroa. Vuosikate oli toimintakatteen suuruinen. Poistoja tulosalueelle ei kohdistunut.

Kehityspalvelujen osion tulosalueen sitovuustasona talousarviossa oli tilikauden tulos - 4 904 euroa, josta tilivelvollinen on tulosaluejohtaja.

Toteutunut tilikauden tulos oli - 74 080 euroa.

Kehityspalvelujen tulosalueeseen sisältyvän luottamushenkilöhallinnon ja kuntayhtymän johdon toiminnan sitovuustasona talousarviossa oli tilikauden tulos +/- 0 euroa, josta tilivelvollinen on kuntayhtymän johtaja.

Toteutunut tilikauden tulos oli + 74 697 euroa.

Yhtymähallitukseen nähden sitovuustasona oli koko Kehityspalvelujen tulosalueen talousarvion mukainen tilikauden tulos - 4 904 euroa.

Toteutunut tilikauden tulos oli + 617 euroa.

Yhteiset palvelut

Yhteisten palvelujen tulosalueen tulos tilikaudelta 2019 oli 453 056 euroa, budjetoitu tulos oli 86 107 euroa. Toimintatuottoja tulosalueelle on kertynyt yhteensä 10,1 milj. euroa, toimintatuottoja oli budjetoitu 10,6 milj. euroa. Tulosalueelle tuloutettiin kehittämistoimintaan rahoitusta 0,1 milj. euroa muun muassa digitalisaation ja markkinoinnin kehittämiseen. Tulosalueen myyntituottoihin sisältyy ravintolapalvelujen myyntiä 1,1 milj. euroa. Oppimispalvelujen tulosalueelta veloittavat yhteisten palvelujen toiminnan kustannukset tuloutettiin tulosalueelle sisäisinä laskutuksina. Sisäiset laskutukset olivat 0,3 milj. euroa arvioitua pienemmät, toteuma oli 8,8 milj. euroa.

Toteutuneita toimintakuluja oli 9,9 milj. euroa, kulut alittivat talousarvion 0,6 milj. euroa. Kulujen alitus vaikuttaa suoraan sisäisesti laskutettaviin kustannuksiin. Henkilöstökulut alittuivat arvioidusta 0,4 milj. euroa, toteutuneet henkilöstökuluolivat 5,6 milj. euroa. Toimintojen kehittämiseen varattua rahoitusta käytettiin palvelujen ostoihin 0,1 milj. euroa, palvelujen ostot olivat yhteensä 2,4 milj. euroa, ja ylittivät arvion 0,1 milj. eurolla. Aine-, tarvike- ja tavaraostoissa ovat kulut jääneet alle talousarvion, 0,3 milj. euroa, josta suurin vähennys kohdistuu elintarvikehankintoihin. Toteuma oli 1,2 milj. euroa. Vuokrakuluja tulosalueelle kohdistui 0,7 milj. euroa, josta sisäisiä oli 0,5 milj. euroa.

Toimintatuottojen ja toimintakulujen jälkeen muodostuva toimintakate oli 234 669 euroa. Nettorahoituskulut olivat +245 528 euroa. Vuonna 2018 osakkeisiin ja osuuksiin kirjatut arvonalennukset purettiin ja tuloutettiin vuoden 2019 tilinpäätöksessä Yhteisten palvelujen tulosalueelle muihin rahoitustuottoihin, 142 114 euroa. Rahoituserien jälkeen vuosikatteeksi muodostui 480 196 euroa. Poistojat tulosalueelle kohdistui 27 140 euroa.

Yhteisten palvelujen tulosalueen sitovuustasona talousarviossa oli tilikauden tulos + 86 107 euroa.

Toteutunut tilikauden tulos oli + 453 056 euroa.

Tilapalvelut (muu taseyksikkö)

Tilapalvelujen tulosalueen tulos tilinpäätöksessä oli 3,2 milj. euroa negatiivinen, tulos oli 0,7 milj. euroa alle talousarvion. Tilikauden arvioitu tulos oli - 2,4 milj. euroa. Toteutuneita toimintatuottoja oli 11,4 milj. euroa, jotka olivat 0,9 milj. euroa yli talousarvion. Toimintatuottoihin sisältyviä tukia ja avustuksia tulosalueelle myönnettiin 1,0 milj. euroa, joka sisälsi pääasiassa strategiarahoitusta. Tulosalueelle kohdistuvia vuokratuottoja kertyi yhteensä 9,6 milj. euroa, josta sisäisiä vuokratuottoja 9,4 milj. euroa, sisäisten vuokrien toteuma oli 0,2 milj. euroa alle talousarvion.

Toimintakulut olivat 9,2 milj. euroa, kulut olivat 1,7 milj. euroa talousarviota suuremmat. Toimintakuluihin sisältyvät henkilöstökulut olivat 0,1 milj. euroa talousarviota suuremmat. Palvelujen ostot ylittivät talousarvion 0,5 milj. euroa, samoin vuokratulot ylittyivät arvioidusta 0,8 milj. euroa. Tilikauden aikana tapahtui kuntayhtymän toiminnassa sellaisia ennalta arvaamattomia muutoksia, joilla oli myös tilapalvelujen toimintaan ja tulokseen vaikutusta. Näiltä osin tulokseen vaikuttavia kulueriä ei huomioitu talousarviomuutoksina vuoden 2019 aikana. Toimintatuottojen ja toimintakulujen jälkeen toimintakatteeksi muodostui 2,2 milj. euroa.

Tulosalueelle kuuluvia rahoituskuluja oli 0,2 milj. euroa. Tilapalveluilta on peritty opetustoimen pääomasijoitukselle sisäistä korkoa. Korko on sama, jonka kuntayhtymä maksaa jäsenkunnille. Jäsenkunnille perussopimuksen mukaan maksettava korko on 1 % peruspääomasta eli vuodelta 2019 maksettiin 114 407,11 euroa peruspääoman, 11 440 711,14 euroa, määrästä. Tilinpäätöksessä 31.12.2019 peruspääoman laskennassa huomioitiin yhtymävaltuuston 3.12. päätöksellä tehdyt muutokset, jolloin sen suuruudeksi muodostui 11 006 445,26 euroa. Vuodelta 2019 maksetun koron määrä vastaa 0,504 %:n korkoa 22 689 179,53 euron pääomasijoitukselle. Korkosumma on käsitelty kuntayhtymässä sisäisinä erinä muissa rahoitustuotoissa ja -kuluissa. Oman pääoman rahasto oli 31.12. päättyneessä tilinpäätöksessä 11 506 334,17 euroa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen muodostuva vuosikate oli 1,9 milj. euroa. Vuosikatteen jälkeisinä erinä poistoja tulosalueelle kohdistui 5,1 milj. euroa, johon sisältyi lisäpoistoja 2,3 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 3,2 milj. euroa negatiivinen.

Yhtymävaltuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen Tilapalvelujen tulosalueen sitovuustasona talousarviossa oli tilikauden tulos - 2 421 065 euroa.

Toteutunut tilikauden tulos oli - 3 153 032 euroa.

Yhtymähallitus on kokouksessaan 28.2.2020 hyväksynyt Tilapalveluiden tulosalueen tilikauden tuloksen sitovuustason muutoksen, - 731 967 euroa ja tilikauden tuloksen - 3 153 032 euroa.

KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2019, SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

	Tilinpäätös 2018		TA-19 ja muutokset ulkoisen		Toteutuma ulkoisen	Talousarvio sisäiset		Toteutuma sisäiset		YHTEENSÄ TA-19 ja muutokset	Toteutuma 2019	Poikkeama
	2018	TA-19 ja muutokset	2018	TA-19 ja muutokset		2019	TA-19 ja muutokset	2019				
Toimintatuotot	88 005 186	67 387 113	69 285 239	20 196 594	19 852 873	87 583 707	89 138 112	1 554 405				
Myyntituotot	63 822 412	63 756 218	63 380 961	22 300	266 779	63 778 518	63 647 740	-130 778				
Maksutuotot	316 236	187 751	155 992		0	187 751	155 992	-31 759				
Tuet ja avustukset	2 342 708	2 523 649	3 893 364	9 624 975	9 386 846	2 523 649	3 893 364	1 369 715				
Vuokratuotot	10 039 269	304 300	324 447		1 561	9 929 275	9 711 293	-217 982				
Muut toimintatuotot	1 802 482	615 195	1 530 475		10 197 688	615 195	1 532 035	916 840				
Hallintopalvelut, tuotot	9 682 079			10 549 319		10 549 319	10 197 688	-351 631				
Valmisteveraston muutos	-110 051	84 000				84 000		-84 000				
Toimintakulut	79 353 952	62 437 720	62 583 250	20 196 594	19 852 873	82 634 314	82 436 123	-198 191				
Henkilöstökulut	40 579 891	41 631 945	42 039 502			41 631 945	42 039 502	407 557				
Palvelujen ostot	9 645 873	11 567 884	10 094 076	22 300	257 696	11 590 184	10 351 772	-1 238 412				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 731 679	5 492 004	5 685 490		9 701	5 492 004	5 695 191	203 187				
Avustukset	190 435	256 850	186 727			256 850	186 727	-70 123				
Vuokratulut	12 451 369	2 621 813	3 457 016	9 624 975	9 386 846	12 246 788	12 843 861	597 073				
Muut toimintakulut	1 072 627	867 224	1 120 439		943	867 224	1 121 382	254 158				
Hallintopalvelut, kulut	9 682 079			10 549 319	10 197 688	10 549 319	10 197 688	-351 631				
Toimintakate	8 541 183	5 033 393	6 701 989	0	0	5 033 393	6 701 989	1 668 596				
Rahoitustuotot ja -kulut	-434 826	-246 167	19 997	0	0	-246 167	19 997	266 164				
Korkotuotot	15 195	5 000	57 899			5 000	57 899	52 899				
Muut rahoitustuotot	145 263	10 000	264 656	114 407	114 407	124 407	379 063	254 656				
Korkokulut	201 211	138 240	169 437			138 240	169 437	31 197				
Muut rahoituskulut	394 073	122 927	133 122	114 407	114 407	237 334	247 529	10 195				
Vuosikate	8 106 357	4 787 226	6 721 986	0	0	4 787 226	6 721 986	1 934 760				
Suunnit.mukaiset poistot	4 477 309	5 869 362	5 798 627	0	0	5 869 362	5 798 627	-70 735				
Tilikauden tulos	3 629 048	-1 082 137	923 359	0	0	-1 082 137	923 359	2 005 496				

KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 31.12.2019, OPPIMISPALVELUJEN TULOSALUE YHTEENSÄ

	Tilinpäätös 2018		Toteutuma ulkoinen		Toteutuma sisäiset		Toteutuma sisäiset TA-19 ja muutokset		Toteutuma YHTEENSÄ		Poikkeama
	Ta ja muutokset	Toteutuma	Talousarvio	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	
Toimintatuotot	64 832 328	61 838 876	6 500	64 637 686	144 324	61 845 376	64 782 010	2 936 634			
Myyntituotot	62 281 996	60 340 347	6 500	61 872 533	137 063	60 346 847	62 009 596	1 662 749			
Maksutuotot	313 686	187 751		152 983		187 751	152 983	-34 768			
Tuet ja avustukset	1 758 018	1 151 164		1 758 855		1 151 164	1 758 855	607 691			
Vuokratuotot	128 923	114 600		119 845	6 313	114 600	126 157	11 557			
Muut toimintatuotot	349 705	45 014		733 470	949	45 014	734 419	689 405			
Valmisteveraston muutos	-110 051	84 000				84 000		-84 000			
Toimintakulut	61 029 482	40 368 806	19 641 356	41 232 364	19 250 753	60 010 162	60 483 117	472 955			
Henkilöstökulut	32 420 455	32 130 630		32 846 842		32 130 630	32 846 842	716 212			
Palvelujen ostot	5 053 462	4 719 221	20 500	4 386 599	209 673	4 739 721	4 596 273	-143 448			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 649 473	2 065 634		2 459 894	9 788	2 065 634	2 469 683	404 049			
Avustukset	173 383	238 550		169 562		238 550	169 562	-68 988			
Vuokratulot	10 745 580	1 095 697	9 071 537	1 183 116	8 833 262	10 167 234	10 016 378	-150 856			
Muut toimintakulut	305 050	119 074		186 349	343	119 074	186 692	67 618			
Hallintopalvelut, kulut	9 682 079		10 549 319		10 197 688	10 549 319	10 197 688	-351 631			
Toimintakate	3 692 795	21 554 070	-19 634 856	23 405 322	-19 106 430	1 919 214	4 298 893	2 379 679			
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 736	-520	0	-3 257	0	-520	-3 257	-2 737			
Korkotuotot											
Muut rahoitustuotot	5 090						0	0			
Korkokulut											
Muut rahoituskulut	10 826	520		3 257		520	3 257	2 737			
Vuosikate	3 687 059	21 553 550	-19 634 856	23 402 065	-19 106 430	1 918 694	4 295 636	2 376 942			
Suunnit.mukaiset poistot	763 108	660 968		672 918		660 968	672 918	11 950			
Tilikauden tulos	2 923 951	20 892 582	-19 634 856	22 729 148	-19 106 430	1 257 726	3 622 718	2 364 992			

KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 31.12.2019, KEHITYSPALVELUT TULOSALUE

	LUOTTAMUSHENKILLIINTO JA KUNTAYHTYMÄN JOHTO				KEHITYSPALVELUT				TULOSALUE YHTEENSÄ							
	Tilinpäätös 2018		TA 2019		Toteutuma 2019		TA 2019		Toteutuma 2019		TA 2019		Toteutuma TA ja muutokset 2019			
	ulkoinen	sisäiset	ulkoinen	sisäiset	ulkoinen	sisäiset	ulkoinen	sisäiset	ulkoinen	sisäiset	ulkoinen	sisäiset	ulkoinen	sisäiset		
Toimintatuotot	1 814 199	1 749 521	20 160	759 316	734 048	2 508 837	754 208	1 372 485	1 399 675	718 004	694 674	2 090 489	2 094 349	4 599 326	2 848 557	-1 750 769
Myyntituotot	158 662	1 749 521			0	1 749 521			393 990	600	263 000	394 590	394 590	2 012 521	394 590	-1 617 931
Maksutuotot																
Tuet ja avustukset	279 411		19 883				19 883	1 109 485	1 005 045			1 109 485	1 005 045	1 109 485	1 024 928	-84 557
Vuokratuotot																
Muut toimintatuotot	4 427		276		276		276		640				640		916	916
Hallintopalvelut, tuotot	1 371 700			759 316	734 048	759 316	734 048			718 004	694 074	718 004	694 074	1 477 320	1 428 122	-49 198
Toimintakulut	1 570 174	2 507 037	653 100	1 800	26 400	2 508 837	679 501	2 092 954	2 159 267	2 439	9 160	2 095 393	2 168 427	4 604 230	2 847 927	-1 756 303
Henkilöstökulut	1 152 072	395 266	323 164	1 800	26 400	2 071 971	323 164	1 783 554	1 793 896	2 439	9 160	1 783 554	1 793 896	2 178 820	2 117 060	-61 760
Palvelujen ostot	345 870	2 070 171	294 102	1 800	26 400	2 071 971	320 502	267 300	316 132	6 724	6 724	267 300	322 856	2 339 271	643 358	-1 695 913
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	10 216	8 150	7 249			8 150	7 249	22 750	23 668			22 750	23 668	30 900	30 917	17
Avustukset	11 000	1 100	800			1 100	800	10 200	10 100			10 200	10 100	11 300	10 900	-400
Vuokratulot	24 414	12 650	14 471			12 650	14 471	7 650	13 067	2 439	2 436	10 089	15 503	22 739	29 974	7 235
Muut toimintakulut	26 603	19 700	13 314			19 700	13 314	1 500	2 404			1 500	2 404	21 200	15 718	-5 482
Toimintakate	244 026	-757 516	-632 940	757 516	707 648	0	74 707	-720 469	-759 592	715 565	685 515	-4 904	-74 077	-4 904	630	5 534

Rahoitustuotot ja -kulut	-757	0	-10	0	0	0	-10	0	-2	0	0	0	-2	0	-13	-13
Korkotuotot																
Muut rahoitustuotot																
Korkokulut																
Muut rahoituskulut	757	10					10		2						10	10
Vuosikate	243 269	-757 516	-632 951	757 516	707 648	0	74 697	-720 469	-759 595	715 565	685 515	-4 904	-74 080	-4 904	617	5 521

Suunnitelman mukaiset poistot

Tilikauden tulos	243 269	-757 516	-632 951	757 516	707 648	0	74 697	-720 469	-759 595	715 565	685 515	-4 904	-74 080	-4 904	617	5 521
-------------------------	----------------	-----------------	-----------------	----------------	----------------	----------	---------------	-----------------	-----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	---------------	------------	--------------

KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2019, YHTEISET PALVELUT

	Tilinpäätös 2018	TA-19 ja muutokset ulkoiset	Toteutuma ulkoiset	Talousarvio sisäiset	Toteutuma sisäiset	YHTEENSÄ TA-19 ja muutokset	Toteutuma 2019	Poikkeama
Toimintatuotot	9 754 309	1 560 300	1 237 708	9 087 799	8 894 601	10 648 099	10 132 310	-515 789
Myyntituotot	1 185 676	1 390 300	1 042 970	15 800	124 424	1 406 100	1 167 394	-238 706
Maksutuotot	2 550		3 009				3 009	3 009
Tuet ja avustukset	199 338	170 000	157 341			170 000	157 341	-12 659
Vuokratuotot	61		167			0	167	167
Muut toimintatuotot	56 305		34 221		612	0	34 834	34 834
Hallintopalvelut, tuotot	8 310 379			9 071 999	8 769 565	9 071 999	8 769 565	-302 434
Toimintakulut	9 418 657	10 026 737	9 374 834	515 037	522 807	10 541 774	9 897 641	-644 133
Henkilöstökulut	5 765 261	5 998 608	5 605 131			5 998 608	5 605 131	-393 477
Palvelujen ostot	2 089 640	2 276 988	2 345 018		7 418	2 276 988	2 352 436	75 448
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 083 054	1 499 250	1 216 571		-238	1 499 250	1 216 332	-282 918
Avustukset	6 052	7 000	6 265			7 000	6 265	-735
Vuokratulut	453 313	231 391	177 930	515 037	515 028	746 428	692 958	-53 470
Muut toimintakulut	21 337	13 500	23 920		600	13 500	24 520	11 020
Toimintakate	335 652	-8 466 437	-8 137 125	8 572 762	8 371 794	106 325	234 669	128 344
Rahoitustuotot ja -kulut	-171 126	-107 407	131 121	114 407	114 407	7 000	245 528	238 528
Korkotuotot	15 195	5 000	57 899			5 000	57 899	52 899
Muut rahoitustuotot	140 174	10 000	264 656	114 407	114 407	124 407	379 063	254 656
Korkokulut	58 522		61 804				61 804	61 804
Muut rahoituskulut	267 973	122 407	129 631			122 407	129 631	7 224
Vuosikate	164 526	-8 573 844	-8 006 005	8 687 169	8 486 201	113 325	480 196	366 871
Suunnit.mukaiset poistot	20 856	27 218	27 140			27 218	27 140	-78
Tilikauden tulos	143 670	-8 601 062	-8 033 145	8 687 169	8 486 201	86 107	453 056	366 949

KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2019, TILAPALVELUT

	Tiliinpäätös 2018	TA-19 ja muutokset ulkoinen	Toteutuma ulkoinen	Talousarvio sisäiset	Toteutuma sisäiset TA-19 ja muutokset	YHTEENSÄ	Toteutuma 2019	Poikkeama
Toimintatuotot	11 604 350	865 931	1 990 011	9 624 975	9 385 225	10 490 906	11 375 236	884 330
Myyntituotot	196 078	13 050	71 468		4 692	13 050	76 161	63 111
Maksutuotot								
Tuet ja avustukset	105 941	93 000	952 240			93 000	952 240	
Vuokratuotot	9 910 285	189 700	204 435	9 624 975	9 380 533	9 814 675	9 584 968	-229 707
Muut toimintatuotot	1 392 045	570 181	761 866			570 181	761 866	191 685
Toimintakulut	7 335 640	7 442 186	9 163 685	35 962	43 752	7 478 148	9 207 437	1 729 289
Henkilöstökulut	1 242 103	1 323 887	1 470 469			1 323 887	1 470 469	146 582
Palvelujen ostot	2 156 901	2 234 204	2 752 225		7 481	2 234 204	2 759 706	525 502
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 988 936	1 896 220	1 978 107		151	1 896 220	1 978 258	82 038
Avustukset								
Vuokratulut	1 228 063	1 274 425	2 068 432	35 962	36 120	1 310 387	2 104 552	794 165
Muut toimintakulut	719 637	713 450	894 452			713 450	894 452	181 002
Toimintakate	4 268 710	-6 576 255	-7 173 675	9 589 013	9 341 473	3 012 758	2 167 799	-844 959
Rahoitustuotot ja -kulut	-257 205	-138 240	-107 855	-114 407	-114 407	-252 647	-222 262	30 385
Korkotuotot								
Muut rahoitustuotot	142 688	138 240	107 633			138 240	107 633	-30 607
Korkokulut	114 517		222	114 407	114 407	114 407	114 629	222
Muut rahoituskulut								
Vuosikate	4 011 505	-6 714 495	-7 281 529	9 474 606	9 227 066	2 760 111	1 945 537	-814 574
Suunnit. mukaiset poistot	3 693 346	5 181 176	5 098 569			5 181 176	5 098 569	-82 607
Tilikauden tulos	318 159	-11 895 671	-12 380 099	9 474 606	9 227 066	-2 421 065	-3 153 032	-731 967

2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Kuntayhtymän toteutuneet toimintatuotot olivat 89,1 milj. euroa, toteutuneet toimintakulut olivat 82,4 milj. euroa. Tilikauden toimintakate oli 6,7 milj. euroa. Vuosikate rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen oli 6,7 milj. euroa, joka oli 1,9 milj. euroa arviota parempi. Vuosikatteesta on vähennetty poistosuunnitelman mukaisesti tehtyjä poistoja sekä lisäpoistoja yhteensä 5,8 milj. euroa. Satunnaisia eräiä ei tilikauden aikana ollut. Tilikauden tulokseksi muodostui 923 358,80 euroa, arvioitu tulos oli - 1 082 136 euroa. Poistoeron ja rahastojen muutoskirjausten jälkeen tilikauden ylijäämä oli

1 281 343,03 euroa.

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 31.12.2019, SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

ulkoiset ja sisäiset tulot ja menot

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutunut 2019	muutos +/-	Toteutunut 2018
Toimintatuotot	87 257 626	326 081	87 583 707	89 138 111,89	1 554 404,89	88 005 185,94
Myyntituotot	62 070 518	1 708 000	63 778 518	63 647 740,04	-130 777,96	63 822 412,03
Maksutuotot	187 751		187 751	155 991,63	-31 759,37	316 235,91
Tuet ja avustukset	2 523 649		2 523 649	3 893 364,26	1 369 715,26	2 342 708,09
Vuokratuotot	9 929 275		9 929 275	9 711 292,92	-217 982,08	10 039 269,28
Muut toimintatuotot	12 546 433	-1 381 919	11 164 514	11 729 723,04	565 209,04	11 484 560,63
Valmisteveraston muutos	84 000		84 000		-84 000,00	-110 051,03
Toimintakulut	82 634 314	0	82 634 314	82 436 122,76	-198 191,24	79 353 952,20
Henkilöstökulut	41 631 945		41 631 945	42 039 502,14	407 557,14	40 579 890,84
Palkat ja palkkiot	33 674 340		33 674 340	34 173 533,96	499 193,96	32 365 600,89
Henkilösivukulut	7 957 605		7 957 605	7 865 968,18	-91 636,82	8 214 289,95
Eläkekulut	6 721 038		6 721 038	6 746 332,46	25 294,46	7 249 243,66
Muut henkilösivukulut	1 236 567		1 236 567	1 119 635,72	-116 931,28	965 046,29
Palvelujen ostot	11 590 184		11 590 184	10 351 772,01	-1 238 411,99	9 645 872,72
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 492 004		5 492 004	5 695 190,89	203 186,89	5 731 678,69
Avustukset	256 850		256 850	186 727,02	-70 122,98	190 434,63
Vuokratulot	12 246 788		12 246 788	12 843 861,46	597 073,46	12 451 369,81
Muut toimintakulut	11 416 543		11 416 543	11 319 069,24	-97 473,76	10 754 705,51
Toimintakate	4 707 312	326 081	5 033 393	6 701 989,13	1 668 596,13	8 541 182,71
Rahoitustuotot ja -kulut	-246 167	0	-246 167	19 996,52	266 163,52	-434 825,57
Korkotuotot	5 000		5 000	57 899,01	52 899,01	15 195,00
Muut rahoitustuotot	124 407		124 407	379 063,23	254 656,23	145 263,36
Korkokulut	138 240		138 240	169 436,70	31 196,70	201 210,52
Muut rahoituskulut	237 334		237 334	247 529,02	10 195,02	394 073,41
Vuosikate	4 461 145	326 081	4 787 226	6 721 985,65	1 934 759,65	8 106 357,14
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	3 602 744	2 266 618	5 869 362	5 798 626,85	-70 735,15	4 477 309,15
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	858 401	-1 940 537	-1 082 136	923 358,80	2 005 494,80	3 629 047,99
Poistoeron lisäys (-)				-266 000,00	-266 000,00	
Poistoeron vähennys (+)	333 042		333 042	351 719,23	18 677,23	333 041,67
Varausten lisäys (-)						
Varausten vähennys (+)				266 000,00	266 000,00	
Rahastojen lisäys (-)						-6 114,20
Rahastojen vähennys (+)	7 000		7 000	6 265,00	-735,00	6 052,00
Tilikauden ylijäämä	1 198 443	-1 940 537	-742 094	1 281 343,03	2 023 437,03	3 962 027,46

2.3.3 Investointien toteutuminen

Kuntayhtymän investointiosa koostui tulosaluekohtaisista investointiosista. Kalusto- ja laiteinvestointeja tehtiin yhteensä 1,635 milj. eurolla. Rahoitusosuuksia ja myyntituloja saatiin 0,653 milj. euroa. Kalusto- ja laiteinvestointien nettosumma oli 0,982 milj. euroa. Investoinnit olivat 0,332 milj. euroa talousarviota pienemmät.

Oppimispalvelujen tulosalueella bruttoinvestoinnit olivat 1,609 milj. euroa, rahoitusosuuksia ja myyntituloja saatiin yhteensä 0,653 milj. euroa. Nettoinvestoinnit olivat 0,955 milj. euroa, toteutuneet nettoinvestoinnit olivat 328 758 euroa pienemmät kuin oli arvioitu.

Yhteisten palvelujen tulosalueella tilikauden aikana on sijoitettu osakkeisiin ja osuuksiin, sijoitusrahastoihin ja muihin yhteisösaamisiin talousarvion mukaisesti. Sijoitukset sisältyvät kuntayhtymän investointiosaan, yhteensä 1 645 586 euroa. Kalusto- ja laiteinvestointeihin talousarviossa varattiin 30 000 euroa, investoinnit eivät tilikauden aikana kuitenkaan toteutuneet, joten tulosalueen investoinnit toteutuivat 30 000 euroa arvioitua pienempänä.

Tilapalvelujen tulosalueelle vuodelle 2019 rakennusinvestointeihin oli varattu yhteensä 8,970 milj. euroa. Toteutuneet investoinnit olivat 9,180 milj. euroa. Investointeihin kohdistui kiinteiden laitteiden myyntituloja 129 286 euroa, joten nettoinvestoinnit olivat 9,051 milj. euroa. Toteutuneet rakentamisen nettoinvestoinnit olivat lähes arvion mukaiset, 81 066 euroa arviota suuremmat. Toteutuneista investoinneista korvausinvestointeja oli 6,496 milj. euroa ja uusinvestointeja 2,685 milj. euroa. Tulosalueelle kohdistui myös kalustoinvestointeja Varkauden toimipisteeseen 26 893 eurolla.

Tulosalueen investointiosaan sisältyi maa-alueisiin kohdistuvia pysyvien vastaavien myyntituloja 435 619 euroa. Kaikkiaan Tilapalvelujen tulosalueen nettoinvestoinnit olivat yhteensä 8,642 milj. euroa, talousarvion mukaiset nettoinvestoinnit olivat 8,534 milj. euroa, joten toteuma oli lähes arvion mukainen, poikkeama 107 959 euroa.

Yhteensä kuntayhtymän kalusto-, laite- ja rakennusinvestoinnit ilman rahoitusosuuksia (bruttoinvestoinnit) olivat 10,816 milj. euroa, rahoitusosuuksia saatiin 0,647 milj. euroa, investointiosaan sisältyviä sijoituksia oli 1,646 milj. euroa. Pysyvien vastaavien myyntituloja saatiin yhteensä 0,572 milj. euroa. Kaikkiaan nettoinvestoinnit olivat vuonna 2019 yhteensä 11,243 milj. euroa. Kuntayhtymän nettoinvestoinnit alittivat talousarvion 0,251 milj. eurolla.

• INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 31.12.2019

		Kustannus- arvio	TP 2018	TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muut.jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama
OPPIMISPALVELUT TULOSALUE								
Kalusto- ja laiteinvestoinnit	menot	7 262 600	339 282	2 795 600		2 795 600	1 608 530	-1 187 070
Rahoitusosuudet	tulot	-3 413 872	-24 618	-1 511 720		-1 511 720	-646 578	865 142
Pysyvien vastaavien myynti			-90 291				-6 831	-6 831
Yhteensä	netto	3 848 728	224 373	1 283 880		1 283 880	955 122	-328 758
YHTEISET PALVELUT TULOSALUE								
Kalusto- ja laiteinvestoinnit	menot	30 000		30 000		30 000		-30 000
Sijoitukset	menot		2 494 574		1 645 586	1 645 586	1 645 586	0
Rahoitusosuudet	tulot							
Pysyvien vastaavien myynti	tulot							
Yhteensä	netto	30 000	2 494 574	30 000	1 645 586	1 675 586	1 645 586	-30 000
TULOSALUEET YHTEENSÄ								
Kalusto- ja laiteinvestoinnit	menot	7 292 600	339 282	2 825 600		2 825 600	1 608 530	-1 217 070
Sijoitukset			2 494 574		1 645 586	1 645 586	1 645 586	0
Rahoitusosuudet	tulot	-3 413 872	-24 618	-1 511 720		-1 511 720	-646 578	865 142
Pysyvien vastaavien myynti	tulot		-90 291				-6 831	-6 831
Kalusto- ja laiteinvestoinnit	netto	3 878 728	2 718 947	1 313 880	1 645 586	2 959 466	2 600 708	-358 758
TILAPALVELUT TULOSALUE								
Kalusto- ja laiteinvestoinnit								
Varkaus, kalusto	menot					0	26 893	26 893
Rakennusinvestoinnit								
Kuopio, Savilahti suunn.ja rakent.		48 250 000	285 429	2 950 000		2 950 000	1 817 701	-1 132 299
Sammakkolammentie 2, Kuopio		800 000						
Siilinjärven yksikkö, Toivala		2 000 000	32 701	200 000		200 000	728 901	528 901
Siilinjärven yksikkö, Toivala, G-rak.peruskorj.		50 000		50 000		50 000		-50 000
Siilinjärven yksikkö, asuntola		1 500 000	167 481	100 000		100 000		-100 000
Siilinjärven yksikkö, maalämpö		200 000		200 000		200 000		-200 000
Asevelikatu 24, Iisalmi		170 000	47 449	170 000		170 000	137 969	-32 031
Osmajoentie 75 Varkaus		7 150 000	4 286 199	5 300 000		5 300 000	6 495 780	1 195 780
Rakennusinvestoinnit yhteensä	menot	60 120 000	4 819 260	8 970 000		8 970 000	9 180 352	210 352
Pysyvien vastaavien myynti	tulot						-129 286	
Rakennusinvestoinnit	netto	60 120 000	4 819 260	8 970 000		8 970 000	9 051 066	81 066
<i>Korvausinvestoinnit yhteensä</i>	menot	<i>7 200 000</i>	<i>4 486 381</i>	<i>5 350 000</i>		<i>5 600 000</i>	<i>6 495 780</i>	<i>895 780</i>
<i>Uusinveoinnit yhteensä</i>	menot	<i>52 920 000</i>	<i>332 879</i>	<i>3 620 000</i>		<i>3 320 000</i>	<i>2 684 572</i>	<i>-635 428</i>
Maa-alueet								
Pres 1-3, maa-alueiden hankinta	menot		1 354 000					
Pres 1-3, yhdyskuntarakentaminen	menot		5 543 000					
Maa-alueet yhteensä	menot		6 897 000				0	0
Pysyvien vastaavien myynti	tulot		-1 500 193	-278 800	-156 819	-435 619	-435 619	0
Maa-alueet yhteensä	netto		5 396 807	-278 800	-156 819	-435 619	-435 619	0
Kalusto- ja laiteinvestoinnit	menot			0		0	26 893	26 893
Rakennusinvestoinnit	menot		4 819 260	8 970 000		8 970 000	9 180 352	210 352
Maa-alueet	menot		6 897 000					
Pysyvien vastaavien myynti	tulot		-1 500 193	-278 800	-156 819	-435 619	-564 905	-129 286
TILAPALVELUT INVESTOINNIT	netto		10 216 067	8 691 200	-156 819	8 534 381	8 642 340	107 959
INVESTOINNIT, KALUST. JA RAKENT.								
RAHOITUSOSUUDET	tulot		5 158 542	11 795 600		11 795 600	10 815 776	-979 824
SIJOITUKSET	menot		-24 618	-1 511 720		-1 511 720	-646 578	865 142
MAA-ALUEET	menot		2 494 574		1 645 586	1 645 586	1 645 586	0
PYSYVIEN VASTAAVIEN MYYNTI	tulot		6 897 000					
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	nettomenot		-1 590 484	-278 800	-156 819	-435 619	-571 736	-136 117
			12 935 013	10 005 080	1 488 767	11 493 847	11 243 048	-250 799

Investointien sitovuustasot ja toteumat vuodelle 2019:**Oppimispalvelujen tulosalueen**

Talousarvion mukaiset nettoinvestoinnit olivat 1 283 880 euroa.

Nettoinvestoinnit toteuma 955 122 euroa.

Kehityspalvelujen tulosalueen

Talousarvion mukaisesti ei investointeja.

Toteuma, ei investointeja.

Yhteisten palvelujen tulosalueen

Yhtymävaltuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen talousarvion mukaiset nettoinvestoinnit olivat 1 675 586 euroa

Nettoinvestoinnit toteuma 1 645 586 euroa.

Tilapalvelujen tulosalueen

Yhtymävaltuuston hyväksymän talousarviomuutoksen jälkeen talousarvion mukaiset nettoinvestoinnit olivat 8 534 381 euroa.

Nettoinvestoinnit toteuma 8 642 340 euroa.

Kuntayhtymän

Yhtymävaltuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen kuntayhtymän nettoinvestoinnit olivat yhteensä 11 493 847 euroa.

Nettoinvestoinnit toteuma yhteensä 11 243 048 euroa.

2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kuntayhtymän menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan. Rahoitusosa sisältää eriä, joiden toteutumista seurataan talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa ja eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä eriä ovat mm. lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

Vuonna 2019 ei ole otettu uutta pitkäaikaista lainaa, pitkäaikainen laina on vähentynyt vuoden aikana 1 190 356 euroa. Lyhytaikaisten lainojen muutoksissa ei ole lisäystä eikä vähennystä. Omaan pääomaan sisältyvään stipendirahastoon kohdistuva muutos oli - 6 265 euroa. Muut maksuvalmiuden muutokset ovat vapauttaneet pääomaa 826 378. Rahavarat ovat vähentyneet 5 027 155 euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta	- 4 656 911
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 1 190 356
Oman pääoman muutokset	- 6 265
Muut maksuvalmiuden muutokset	+ 826 378
Rahoituksen rahavirta	- 370 244
Rahavarojen muutos	- 5 027 155 euroa

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 31.12.2019, SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset	Ta-muutosten jälkeen	Tilinpäätös 2019	Poikkeama	Tilinpäätös 2018
Toiminnan rahavirta	2 502 045	1 708 000	4 210 045	6 072 912	-1 862 867	6 428 763
Vuosikate	4 461 145	326 081	4 787 226	6 721 986	-1 934 760	8 106 357
Tulorahoituksen korjaukset	-1 959 100	1 381 919	-577 181	-649 073	71 892	-1 677 594
Investointien rahavirta	-8 052 980	-2 870 686	-10 923 666	-10 729 824	-193 842	-12 851 900
Investointimenot	-11 795 600	-1 645 586	-13 441 186	-12 461 362	-979 824	-14 550 116
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 511 720		1 511 720	646 578	865 142	24 618
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 230 900	-1 225 100	1 005 800	1 084 960	-79 160	1 590 484
Keskeneräinen investointihanke Tilapalveluille						83 114
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 550 935	-1 162 686	-6 713 621	-4 656 911	-2 056 710	-6 423 137
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset	-1 190 356		-1 190 356	-1 190 356	0	-1 190 356
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 190 356		-1 190 356	-1 190 356	0	-1 190 356
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Oman pääoman muutokset						
Oman pääoman muutokset rahana/ei rahana				-6 265	6 265	-62
Rahaston muutos				-6 265	6 265	-62
Muut maksuvalmiuden muutokset				826 378	-826 378	9 683 856
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-5 898	5 898	2 521
Vaihto-omaisuuden muutos				11 150	-11 150	133 221
Saamisten muutos				-974 139	974 139	7 739 280
Korottomien velkojen muutos				1 795 264	-1 795 264	1 808 832
Rahoituksen rahavirta	-1 190 356	0	-1 190 356	-370 244	-820 113	8 493 438
Rahavarojen muutos	-6 741 292	-1 162 686	-7 903 978	-5 027 155	-2 876 823	2 070 302
Rahavarojen muutos						
Rahavarat 31.12.				15 743 999		20 771 154
Rahavarat 01.01.				-20 771 154		-18 700 852
Rahavarojen muutos				-5 027 155		2 070 302
Erotus	-6 741 292	-1 162 686	-7 903 978	0		0

YHTENVETO VUODEN 2019 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Sivovuus Brutto/Netto	MÄÄRÄRAHAT TA 2019		TULOARVIOT TA 2019	
		Talousarvio muutokset	TOTEUTUMA POIKKEAMA	Talousarvio muutokset	TOTEUTUMA POIKKEAMA
KÄYTTÖTALOUSOSA					
Nettoyksiköt					
Oppimispalvelut	N			211	2 377
Luott.henk.hall. ja ky-johto	N			0	74
Kehityspalvelut	N			-5	-74
Yhteiset palvelut	N			113	480
Muut taseyksiköt					367
Tilapalvelut	N			4 142	1 945
				-1 382	-815
TULOSLASKELMAOSA					
Korkotulot					
Muut rahoitustulot					
Korkomenot					
Muut rahoitusmenot					
Satunnaiset erät					
INVESTOINTIOSA					
Nettoyksiköt					
Irtaimistohankkeet	N	2 826	1 608	1 512	-865
Sijoitukset		1 646	1 646		0
Muut taseyksiköt					
Irtaimistohankkeet	N		27		27
Rakentamishankkeet	N	8 970	9 180		210
Maa-alueet	N				
Pysyvien vastaavien myyntitulot				2 231	1 085
				-1 225	79
RAHOITUSOSA					
Tulorahoituksen korjaukset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Lainakannon muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	B	1 190	1 190		-72
Oman pääoman muutokset	B		6		826
Vaikutus maksuvalmiuteen		-6 741	-7 904	-1 959	-577
		483	6 728	1 382	826
LASKELMAN LOPPUSUMMA		6 245	8 630	6 245	8 630
		483	6 728	483	8 630
			1 902		1 902

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

TULOSLASKELMA

Ulkoiset tulot ja menot

01.01. - 31.12.2019 01.01. - 31.12.2018

Toimintatuotot

Myyntituotot	63 380 961,38	63 380 882,71
Maksutuotot	155 991,63	316 220,91
Tuet ja avustukset	3 893 364,26	2 342 708,09
Muut toimintatuotot	1 854 921,99	2 100 357,15
Toimintatuotot yhteensä	69 285 239,26	68 140 168,86

Valmisteveraston muutos

0,00 -110 051,03

Toimintakulut

Henkilöstökulut	-42 039 502,14	-40 579 890,84
Palkat ja palkkiot	-34 173 533,96	-32 365 600,89
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-6 746 332,46	-7 249 243,66
Muut henkilösivukulut	-1 119 635,72	-965 046,29
Palvelujen ostot	-10 094 076,47	-9 207 609,47
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 685 489,81	-5 725 437,31
Avustukset	-186 727,02	-190 434,63
Vuokrakulut	-3 457 015,81	-2 713 150,43
Muut toimintakulut	-1 120 438,88	-1 072 412,44
Toimintakulut yhteensä	-62 583 250,13	-59 488 935,12

TOIMINTAKATE

6 701 989,13 8 541 182,71

Rahoitustuotot ja -kulut

19 996,52 -434 825,57

Korkotuotot	57 899,01	15 195,00
Muut rahoitustuotot	264 656,12	30 856,25
Korkokulut	-169 436,70	-201 210,52
Muut rahoituskulut	-133 121,91	-279 666,30

VUOSIKATE

6 721 985,65 8 106 357,14

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot -5 798 626,85 -4 477 309,15

Satunnaiset erät

TILIKAUDEN TULOS

923 358,80 3 629 047,99

Poistoeron lisäys (-)	-266 000,00	
Poistoeron vähennys (+)	351 719,23	333 041,67
Varausten vähennys (+)	266 000,00	
Rahastojen lisäys (-)		-6 114,20
Rahastojen vähennys(+)	6 265,00	6 052,00

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ

1 281 343,03 3 962 027,46

3.2 Rahoituslaskelma

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

RAHOITUSLASKELMA	2019	2018
Toiminnan rahavirta	6 072 912	6 428 763
Vuosikate	6 721 986	8 106 357
Tulorahoituksen korjaukset	-649 073	-1 677 594
Investointien rahavirta	-10 729 824	-12 851 900
Investointimenot	-12 461 362	-14 550 116
Rahoitusosuudet investointimenoihin	646 578	24 618
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 084 960	1 590 484
Keskeneräinen investointihanke Tilapalveluille		83 114
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 656 911	-6 423 136
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	-1 190 356	-1 190 356
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 190 356	-1 190 356
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutok.rahana/ei rahana	-6 265	-62
Rahaston muutos	-6 265	-62
Muut maksuvalmiuden muutokset	826 378	9 683 856
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5 898	2 521
Vaihto-omaisuuden muutos	11 150	133 221
Saamisten muutos	-974 139	7 739 280
Korottomien velkojen muutos	1 795 264	1 808 832
Rahoituksen rahavirta	-370 244	8 493 438
Rahavarojen muutos	-5 027 155	2 070 302
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	15 743 999	20 771 154
Rahavarat 01.01.	-20 771 154	-18 700 852
Rahavarojen muutos	-5 027 155	2 070 302

3.3 Tase

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

TASE

	2019	2018		2019	2018
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	66 869 923,94	62 171 821,66	OMA PÄÄOMA	52 409 018,06	52 022 372,69
Aineettomat hyödykkeet	4 628,08	15 425,22	Peruspääoma	11 006 445,26	11 440 711,14
Aineettomat oikeudet	4 628,08	10 201,15	Muut omat rahastot	11 570 434,62	12 030 866,40
Muut pitkävaik menot		5 224,07	Ed.tilikausien ylijäämä	28 550 795,15	24 588 767,69
			Tilikauden yli-/alijäämä	1 281 343,03	3 962 027,46
Aineelliset hyödykkeet	62 172 400,32	59 409 395,15	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	6 931 677,00	7 525 490,43	VARAUKSET	10 902 845,24	11 254 564,47
Rakennukset	39 268 455,75	44 459 308,37	Poistoero	7 283 361,37	7 369 080,60
Kiinteät rakenteet ja laitteet	96 320,05	118 347,99	Vapaaehtoiset varaukset	3 619 483,87	3 885 483,87
Koneet ja kalusto	2 485 455,53	2 484 313,03	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	93 275,54	93 275,54	Muut pakolliset varaukset		
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	13 297 216,45	4 728 659,79			
Sijoitukset	4 692 895,54	2 747 001,29	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	202 338,22	202 461,02
Osakkeet ja osuudet	2 575 765,29	1 548 001,29	Lahjoitusrahastojen pääomat	18 204,43	17 260,55
Joukkovelkakirjalainasaamiset	500 000,00	500 000,00	Muut toimeksiantojen pääomat	184 133,79	185 200,47
Muut saamiset	1 617 130,25	699 000,00			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	183 167,31	177 392,33	VIERAS PÄÄOMA	27 980 525,95	27 375 617,93
Lahjoitusrahastojen varat	18 204,43	17 260,55	Pitkäaikainen	3 058 483,68	4 152 709,04
Muut toimeksiantojen varat	164 962,88	160 131,78	Lainat rahoit.- ja vak.laitoksilta	3 058 483,68	4 152 709,04
VAIHTUVAT VASTAAVAT	24 441 636,22	28 505 802,12	Lyhytaikainen	24 922 042,27	23 222 908,89
Vaihto-omaisuus	543 916,91	555 066,46	Lainat rahoit.- ja vak.laitoksilta	1 094 225,36	1 190 356,36
Aineet ja tarvikkeet	155 470,07	166 619,62	Saadut ennakot	3 616 039,26	4 209 929,38
Keskeneräiset tuotteet	388 446,84	388 446,84	Ostovelat	3 768 118,22	1 938 902,20
Saamiset	8 153 720,32	7 179 581,82	Muut velat	1 471 626,36	1 366 956,49
Lyhyaikaiset saamiset	8 153 720,32	7 179 581,82	Siirtovelat	14 972 033,07	14 516 764,46
Myyntisaamiset	928 756,03	1 068 623,27			
Muut saamiset	803 027,68	469 998,48	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 494 727,47	90 855 016,11
Siirtosaamiset	6 421 936,61	5 640 960,07			
Rahat ja pankkisaamiset	15 743 998,99	20 771 153,84			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 494 727,47	90 855 016,11			

3.4 Konsernituloslaskelma

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

KONSERNITULOSLASKELMA

	2019	2018
Toimintatuotot	69 586 350,85	68 329 589,09
Toimintakulut	-62 876 316,30	-59 792 572,25
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		
Toimintakate	6 710 034,55	8 537 016,84
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	58 234,37	15 555,15
Muut rahoitustuotot	264 656,12	30 856,25
Korkokulut	-169 436,70	-201 210,52
Muut rahoituskulut	-133 180,95	-279 788,81
Vuosikate	6 730 307,39	8 102 428,91
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 798 626,85	-4 477 309,15
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	931 680,54	3 625 119,76
Tilinpäätössiirrot	6 265,00	-62,20
Tilikauden verot	-863,61	
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuudet		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	937 081,93	3 625 057,56

3.5 Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2019	2018
Toiminnan rahavirta	6 080 371	6 424 835
Vuosikate	6 730 307	8 102 429
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-864	
Tulorahoituksen korjauserät	-649 073	-1 677 594
Investointien rahavirta	-10 729 824	-12 851 900
Investointimenot	-12 461 362	-14 550 116
Rahoitusosuudet investointimenoihin	646 578	24 618
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	1 084 960	1 590 484
Inves.hanke keskener. Tilapalveluille		83 114
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 649 453	-6 427 065
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	-1 190 356	-1 190 356
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 190 356	-1 190 356
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset	-6 265	-62
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 164 299	9 329 037
Toim.antojen varojen ja pääomien muutokset	-5 898	2 521
Vaihto-omaisuuden muutos	11 150	133 221
Saamisten muutos	-642 141	7 367 154
Korottomien velkojen muutos	1 801 188	1 826 140
Rahoituksen rahavirta	-32 323	8 138 619
Rahavarojen muutos	-4 681 776	1 711 554
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	16 152 740	20 834 516
Rahavarat 1.1.	-20 834 516	-19 122 962
Rahavarojen muutos	-4 681 776	1 711 554

3.6 Konsernitase

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

KONSERNITASE

	2019	2018		2019	2018
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	66 845 424	62 147 322	OMA PÄÄOMA	63 334 746	63 292 361
Aineettomat hyödykkeet	4 628	15 425	Peruspääoma	11 006 445	11 440 711
Aineettomat oikeudet	4 628	10 201	Muut omat rahastot	11 570 435	12 030 866
Muut pitkävaik.menot	0	5 224	Ed.tilikausien ylijäämä	39 820 784	36 195 726
			Tilikauden yli-/alijäämä	937 082	3 625 058
Aineelliset hyödykkeet	62 172 400	59 409 395			
Maa- ja vesialueet	6 931 677	7 525 490	PAKOLLISET VARAUKSET		
Rakennukset	39 268 456	44 459 308	Muut pakolliset varaukset		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	96 320	118 348			
Koneet ja kalusto	2 485 456	2 484 313	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	202 338	202 461
Muut aineelliset hyödykkeet	93 276	93 276	Lahjoitusrahastojen pääomat	18 204	17 261
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	13 297 216	4 728 660	Muut toimeksiantojen pääomat	184 134	185 200
			VIERAS PÄÄOMA	28 026 612	27 415 637
Sijoitukset	4 668 396	2 722 501	Pitkäaikainen	3 058 484	4 152 709
Osakkeet ja osuudet	2 551 265	1 523 501	Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	3 058 484	4 152 709
Joukkovelkakirjalaina- saamiset	500 000	500 000			
Muut saamiset	1 617 130	699 000	Lyhytaikainen	24 968 129	23 262 928
			Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	1 094 225	1 190 356
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	183 167	177 392	Saadut ennakot	3 616 039	4 209 929
Lahjoitusrahastojen varat	18 204	17 261	Ostovelat	3 794 897	1 952 318
Muut toimeksiantojen varat	164 963	160 132	Muut velat	1 479 312	1 375 662
			Vaihto-omaisuus	14 983 656	14 534 663
VAIHTUVAT VASTAAVAT	24 535 105	28 585 746	Aineet ja tarvikkeet		
Vaihto-omaisuus	543 917	555 066	Keskeneräiset tuotteet		
Aineet ja tarvikkeet	155 470	166 620			
Keskeneräiset tuotteet	388 447	388 447	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 563 696	90 910 460
Saamiset	7 838 448	7 196 164			
Lyhytaikaiset saamiset	7 838 448	7 196 164			
Myyntisaamiset	599 123	1 049 162			
Laskennalliset verosaamiset	3 917	0			
Muut saamiset	813 472	499 321			
Siirtosaamiset	6 421 937	5 647 681			
Rahat ja pankkisaamiset	16 152 740	20 834 516			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 563 696	90 910 460			

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Kuntayhtymän liitetiedot

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN LIITETIEDOT 31.12.2019

LIITETIETO 1

TILINPÄÄTÖSTÄ LAADITTAESSA NOUDATETUT ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. EU- ja muiden hankkeiden kirjaamisessa on huomioitu, että menoja vastaavat tulot on tuloutettu samalle vuodelle. Hankkeiden kirjaamisessa on otettu huomioon rahoituspäätösten vaatimukset. Opetushallituksen vuoden 2018 talousarvion lisäraha ja lisätalousarviorahan käyttämätön osuus jaksotettiin vuodelle 2019.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Valtuustossa (22.11.2005) hyväksyttyä voimassa olevaa poistosuunnitelmaa on muutettu siten, että Savon koulutus kuntayhtymässä noudatetaan 01.01.2009 lähien yhtenäisiä poistoajoja noudattavaa poistosuunnitelmaa.

Yhtymähallitus § 139 10.10.2008

Yhtymävaltuusto § 22 18.11.2008, voimassa 30.11.2013 saakka

Yhtymävaltuusto 19.11.2013 § 37 on hyväksynyt poistosuunnitelman perusteet 1.12.2013 lukien
Yhtymähallitus 29.11.2013 § 178 on hyväksynyt poistosuunnitelman 1.12.2013 lukien

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty hankintamenoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kuntayhtymä on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Yleissopimus on voimassa toistaiseksi. Koronvaihtosopimukset voimassa 23.4.2020 ja 20.1.2021 asti.

LIITETIETO 2 TULOSLASKELMAN ESITTÄMISTAVAN MUUTOS
- ei tapahtumia

LIITETIETO 3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN
- ei tapahtumia

LIITETIETO 4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS
- ei muutosta edelliseen tilikauteen

LIITETIETO 5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT
SEKÄ KÄSITTELY
- ei tapahtumia

LIITETIETO 6
ULKOISET TOIMINTATUOTOT

	2019	2018
Oppilaitosmuotoinen peruskoulutus	43 304 199	49 455 679
Työvoimakoulutus, rahoitus valtiolta	-	383 474
Valtionosuusrahoitus, kehittämisraha	1 946 521	2 019 319
Oppilaitosmuotoinen at ja eat	2 484 608	-
Oppisopimuskoulutus pt	2 330 605	-
Oppisopimuskoulutus at ja eat	4 601 127	-
Muu ammatillinen koulutus oppisopimus	204 647	-
Valmentava koulutus	2 577 289	-
Henkilöstökoulutus	75 987	-
Valtionosuusrahoitus, lukiokoulutus	1 446 006	1 589 852
Valtionosuusrahoitus, ammat. lisäkoulutus	-	3 184 539
Myyntituotot	2 553 374	4 604 549
Myyntituotot, osakeyhtiö	1 839 084	2 127 592
Muut myyntituotot	17 515	15 880
Maksutuotot	155 992	316 221
Palkkatuki	240	-
EU-tuet	76 562	205 264
Muut tuet ja avustukset valtiolta	3 498 083	1 689 729
Muut tuet ja avustukset muilta	175 577	260 410
Työterveyshuollon korvaukset	142 902	187 305
Vuokratuotot	324 447	301 014
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	612 314	1 427 656
Kaluston myyntituotot	631 097	182 377
Muut toimintatuotot	287 064	189 310
<i>Yhteensä</i>	<u>69 285 239</u>	<u>68 140 169</u>

LIITETIETO 7

VEROTULOJEN ERITTELY

-ei tapahtumia

LIITETIETO 8

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

-ei tapahtumia

LIITETIETO 9

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	-	-
Muiden palvelujen ostot	10 094 076,47	9 207 609,00
<i>Palvelujen ostot yhteensä</i>	<u>10 094 076,47</u>	<u>9 207 609,00</u>

LIITETIETO 10

VALTUUSTORYHMILLE ANNETUT TUET

- ei tapahtumia

LIITETIETO 11

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET 1.12.2013 LÄHTIEN

Tämä ohje korvaa yhtymävaltuuston 18.11.2008 § 22 päätöksen mukaisen ohjeen suunnitelman mukaisista poistoista.

Yhtymähallitus 10.10.2008 § 139

Yhtymävaltuusto 18.11.2008 § 22 30.11.2013 saakka

Yhtymähallitus 29.11.2013 § 178

hyväksyttyä poistosuunnitelman 1.12.2013 lukien

Yhtymävaltuusto 19.11.2013 § 37

hyväksyttyä poistosuunnitelman perusteet 1.12.2013 lukien

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämisessä noudatetaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta suunnitelman mukaisista poistoista.

Suunnitelmapoistojen pohjana on pysyvien vastaavien hankintameno, mikä jaksotetaan poistona kuluksi taloudelliselle pitoajalle. Suunnitelmapoistojen poistopohja on seuraava:

Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmat	2 - 5 vuotta
Muut	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 40 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	10 - 20 vuotta
Asuinrakennukset	30 - 40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 - 12 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta
Muut kevyet työkoneet	5 - 10 vuotta
Sairaala-,terveydenhuolto- yms.laitteet	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden peruseränusmeno voidaan joko lisätä sen poistamattomaan hankintamenuon tai kirjata erilliseksi pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenuksi, jolle määritellään oma poistosuunnitelma. Jos peruseränus lisää pysyvien vastaavien hyödykkeeseen liittyviä tulo-odotuksia tai käyttömahdollisuuksia palvelutuotannossa pidentämällä olennaisesti sen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa, muutetaan poistosuunnitelmaa vastaavasti.

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 15.000 euroa kirjataan vuosikuluksi.

LIITETIETO 12**SELVITYS TUOTTOIHIN JA KULUIHIN SISÄLTYVISTÄ VARAUSTEN MUUTOKSISTA****VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN MUUTOS**

	2019	2018
Vapaaehtoiset varaukset 1.1.2019	3 885 483,87	3 885 483,87
Investointivaraus		
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-266 000,00	0,00
<i>Vapaaehtoiset varaukset 31.12.2019</i>	<u>3 619 483,87</u>	<u>3 885 483,87</u>

Investointivarausten erittely**Lisäys****vähennys****V. 2014**

-Varkauden Osmajoentie 75 rak.invest.
v.2016-2018, hallitus 27.2.2015 §52

V. 2015

- Opetustoiminnassa käytettävän raskaan kaluston
hankinta v. 2016-2018, hallitus 26.2.16 § 20

Käytetty 314 516,13 eur proj 9103 v.2016
metsäkone

Käytetty 266 000,00 eur proj 9508 v. 2019
metsäkone

<i>Investointivaraus yhteensä</i>	<i>3 885 483,87</i>	<i>0,00</i>	<i>-266 000,00</i>	<i>3 619 483,87</i>
-----------------------------------	---------------------	-------------	--------------------	---------------------

PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS

	2019	2018
Pakolliset varaukset 1.1.2019	0,00	250 000,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-250 000,00
<i>Pakolliset varaukset 31.12.2019</i>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

Vuonna 2015 alkanut prosessi, johon liittyy 27.2.2015/§ 67 yhtymähallituksen päätös sekä Itä-Suomen hallinto-oikeuden välipäätös 15/0372/4.

Asian käsittelyn päätyttyä pakollinen varaus 250 000 eur on purettu vuonna 2018.

LIITETIETO 13**PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT VUONNA 2019**

	2019	2018
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	570 181,03	1 339 536,96
Muut luovutusvoitot, kalusto	42 132,72	88 119,03
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>612 313,75</i>	<i>1 427 655,99</i>

	2019	2018
Muut toimintakulut		
Muut luovutustappiot, purunpoistolaitteisto ja kustutusjärjestelmä	90 089,57	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>90 089,57</i>	<i>0,00</i>

LIITETIETO 14   SATUNNAISIIN TUOTTOIHIN JA KULUIHIN SISÄLTYVÄT ERÄT
- ei tapahtumia

LIITETIETO 15**OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY**

	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä		
Osuuskunta Kpy	97 588,92	0,00
Istekki Oy	2 003,79	0,00
Sakupe Oy	15 987,42	0,00
lisveden metsä	108,00	0,00
<i>Osinkotuotot yhteensä</i>	<i>115 688,13</i>	<i>0,00</i>

LIITETIETO 16**ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA**

Poistoeron muutos on investointivaraukseen liittyvä kirjaus, eikä siihen sisälly verotussyytä

	Rakennukset ja kalusto 2 019	Rakennukset ja kalusto 2 018
Poistoero 1.1.2019	7 369 080,60	7 702 122,27
Lisäykset tilikaudella	266 000,00	0,00
Vähennykset tilikaudella, vähennetty poistojen suhteessa	-351 719,23	-333 041,67
<i>Poistoero 31.12.2019</i>	<u>7 283 361,37</u>	<u>7 369 080,60</u>

Vuoden 2019 muutokset:

Vuoden 2019 aikana normaalien poistojen suhteessa poistoerojen tuloutukset kohdistuivat:

Muuruvesi, viinitietokeskus	13 091,38
Autoala, töiden vastaanottopiste	767,51
Kuopio, elintarv.alan/kahvilan peruskorjaus	3 346,70
Kuopio, koulurakennus laajennus	27 277,06
Kuopio, koulurakennus laajennus	16 012,99
Toivala, Investointivaraus toimitilat	66 600,07
Varkaus, Lukio/liiketalous D-rakennuksen peruskorja	60 000,00
Toivala, Metsäkone John Deere	31 451,61
Varkaus, C-rakennuksen muutostyöt	26 640,03
Toivala, Uusi päärakennus B	99 900,10
Toivala, kuormatraktori	6 631,78
	<u>351 719,23</u>

Investointivarauksesta on purettu 266 000,00 euroa poistoeron lisäykseksi metsäalan osaamispooliin kuormatraktori -investointikohteen toteuduttua vuonna 2019.

Vuoden 2018 muutokset:

Vuoden 2018 aikana normaalien poistojen suhteessa poistoerojen tuloutukset kohdistuivat:

Muuruvesi, viinitietokeskus	1 045,60
Autoala, töiden vastaanottopiste	767,51
Kuopio, elintarv.alan/kahvilan peruskorjaus	3 346,70
Kuopio, koulurakennus laajennus	27 277,06
Kuopio, koulurakennus laajennus	16 012,99
Toivala, Investointivaraus toimitilat	66 600,07
Varkaus, Lukio/liiketalous D-rakennuksen peruskorja	60 000,00
Toivala, Metsäkone John Deere	31 451,61
Varkaus, C-rakennuksen muutostyöt	26 640,03
Toivala, Uusi päärakennus B	99 900,10
	<u>333 041,67</u>

LIITETIETO 17

KULUKSI KIRJAAMATTOMAT MENOT JA PÄÄOMA-ALENNUKSET

-ei tapahtumia

LIITETIETO 18

ARVONKOROTUKSET

-ei tapahtumia

LIITETIETO 19

PYSYVIEN VASTAAVIEN TASE-ERÄKOHTAISET LIITETIEDOT

PYSYVÄT VASTAAVAT

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					Muut ain. hyödykkeet keskeener.	Ennakkomaksut ja yhteensä	Käyttöomais. yhteensä	
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset ja laitteet	Kiinteät rak. kalusto	Koneet ja kalusto				
Poistamaton hankintameno 1.1.	10 201,15	5 224,07	15 425,22	7 525 490,43	44 459 308,37	118 347,99	2 484 313,00	93 275,54	4 728 659,79	59 409 395,12	59 424 820,34
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	793 298,17	0,00	745 841,72	0,00	8 630 058,24	10 169 198,13	10 169 198,13
Siirrot erien välillä			0,00	-158 194,46	61 501,58		0,00		-61 501,58	0,00	0,00
Siirto muihin saamisiin, pal.kelp. liittymät			0,00						0,00	-158 194,46	-158 194,46
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00						0,00	0,00	0,00
Tilikauden myynnit/luovutukset			0,00	-435 618,97	-1 017 719,00	0,00	-6 830,82	0,00	0,00	-1 460 168,79	-1 460 168,79
Tilikauden poisto	-5 573,07	-5 224,07	-10 797,14		-2 761 300,16	-22 027,94	-731 862,44			-3 515 190,54	-3 525 987,68
Tilikauden lisäpoisto			0,00		-2 266 633,21	0,00	-6 005,96			-2 272 639,17	-2 272 639,17
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.2019</i>	<i>4 628,08</i>	<i>0,00</i>	<i>4 628,08</i>	<i>6 931 677,00</i>	<i>39 268 455,75</i>	<i>96 320,05</i>	<i>2 485 455,50</i>	<i>93 275,54</i>	<i>13 297 216,45</i>	<i>62 172 400,29</i>	<i>62 177 028,37</i>
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.2019</i>	<i>4 628,08</i>	<i>0,00</i>	<i>4 628,08</i>	<i>6 931 677,00</i>	<i>39 268 455,75</i>	<i>96 320,05</i>	<i>2 485 455,50</i>	<i>93 275,54</i>	<i>13 297 216,45</i>	<i>62 172 400,29</i>	<i>62 177 028,37</i>

LIITETIETO 19
PYSYVIEN VASTAAVIEN TASE-ERÄKOHTAISET LIITETIEDOT

PYSYVÄT VASTAAVAT	Aineelliset hydykkeet Maa- ja vesialueet			
	Maa-alueet	Liittymismaks	Liittymismaksut	Yhteensä vuokraoik/liittym.
Poistamaton hankintameno 1.1	7 279 135,97	205 605,46	40 749,00	7 525 490,43
Lisäykset tilikauden aikana	0,00			0,00
Siirrot erien välillä				0,00
Siirto muihin saamisiin, pal.kelp.liittymät		-117 445,46	-40 749,00	-158 194,46
Vähennykset tilikauden aikana	0,00			0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00
Tilikauden myynnit/luovutukse	-435 618,97			-435 618,97
Tilikauden poisto				0,00
Tilikauden lisäpoisto				0,00
<i>Poistamaton hankinta- meno 31.12.2019</i>	<i>6 843 517,00</i>	<i>88 160,00</i>	<i>0,00</i>	<i>6 931 677,00</i>
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.2019</i>	<i>6 843 517,00</i>	<i>88 160,00</i>	<i>0,00</i>	<i>6 931 677,00</i>

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET

	Osakkeet ja osuudet		Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			
	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-lainasaamis et	Saamiset muut yhteisöt	Saamiset, palautuskelpoiset liittymät	Sijoitukseen yhteensä
Hankintameno 1.1.	100 000,00	1 448 001,29	500 000,00	699 000,00	1 199 000,00	2 747 001,29
Lisäykset	885 650,00	885 650,00	0,00	759 935,79	0,00	1 645 585,79
Vähennykset		0,00				0,00
Siirto maa-alueista, pal.kelp. liittymät		0,00			158 194,46	158 194,46
Siirrot erien välillä		0,00				0,00
Hankintameno 31.12	100 000,00	2 333 651,29	500 000,00	1 458 935,79	158 194,46	4 550 781,54
Arvonlennukset		0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotukset		142 114,00	142 114,00			142 114,00
Kirjanpitoarvo 31.12	100 000,00	2 475 765,29	500 000,00	1 458 935,79	158 194,46	4 692 895,54

Tehty 31.12.2019 Osuuskunta KPY:n osuuskien arvonalennuksen peruutus 142 114,00 eur. Arvonlennuksen peruutus pitää sisällään vuonna 2018 tehdyn arvonalennuksen 139 664,00 eur sekä siirtosaamisissa olleiden osuuskien arvonalennuksen peruutus 2 450,00 eur

Taseen ulkopuoliset osakkeet/osuudet

lisveden Metsä Oy	Käypä arvo 5,00 eur, matemaattinen arvo 62,074 eur	kpl	á eur	Nimellisarvo eur
		90	5	450

VAIHTO-OMAISUUS

	Tili	Kirjanpito	Kustannusten	Kustannusten	Kirjanpito	Valmius-
Keskeneräiset tuotteet	(tase)	1.1.2019	lisäys	vähennys	31.12.2019	aste %
			v.2019	v.2019	tase	12/2019
	proj.					
Kuopio						
Havukkalahdenkatu 1	1406 1543	178 252,92			178 252,92	68
Havukkalahdenkatu 2	1407 1544	210 193,92			210 193,92	80
<i>Pientalot yhteensä</i>		<i>388 446,84</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>388 446,84</i>	
Aineet ja tarvikkeet						
Kuluvarasto	1509	151 536,92		-11 254,95	140 281,97	
Kuluvarasto, Savonia	1510	15 082,70	105,40		15 188,10	
<i>Vaihto-omaisuus yhteensä</i>		<i>555 066,46</i>	<i>105,40</i>	<i>-11 254,95</i>	<i>543 916,91</i>	

LIITETIETO 20

OMISTUKSET TYTÄRYHTEISÖISTÄ, JOISSA KUNTAYHTYMÄLLÄ ON MÄÄRÄÄMISVALTA

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus %	Kuntakonsernin omistusosuus %
Savon Koulutus Oy	Kuopio	100	100

LIITETIETO 21

OMISTUKSET MUISSA KUNTAYHTYMISSÄ, JOISSA KUNTAYHTYMÄ JÄSENEenä
-ei tapahtumia

LIITETIETO 22

OMISTUKSET YHTEISÖISTÄ SEKÄ YHDEN VIIDESOSAN TAI SITÄ SUUREMMAN
OMISTUSOSUUDEN KOHTEENA OLEVISTA YRITYKSISTÄ
-ei tapahtumia

LIITETIEDOT 23 JA 24
LYHYTAIKAISET SAAMISET

Lyhytaikaiset saamiset, liitetieto 23 ja 24		
	2019	2018
	Lyhytaikainen	Lyhytaikainen
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä		
Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	574 004,32	564 202,63
Muut myyntisaamiset	354 751,71	504 420,64
Muut saamiset	803 027,68	469 998,48
Arvonlisäverosaamiset	775 002,08	442 016,18
Valtionosuussaamiset, ammatil.koulutus	-	-
Muut saamiset	28 025,60	27 982,30
Siirtosaamiset	6 421 936,61	5 640 960,07
Siirtyvät korot muilta		
Muut siirtosaamiset/hankkeet	1 779 143,13	686 419,54
Muut siirtosaamisen muilta		
Kela, työterveys ja Keva	155 658,53	264 837,73
Tvr maksut	21 432,00	236 575,92
Kuopion kaupunki, maankäyttösopimus	4 368 000,00	4 368 000,00
Muut erät	97 702,95	85 126,88
<i>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</i>	<i>8 153 720,32</i>	<i>7 179 581,82</i>

LIITETIETO 25
OMAN PÄÄOMAN ERÄT

		2019	2018
		euroa	euroa
Tili 2000	Peruspääoma		
	Peruspääoma 01.01.2019	11 440 711,14	11 440 711,14
	Peruspääoman vähennys	<u>-434 265,88</u>	<u>0,00</u>
Tili 2000	<i>Peruspääoma 31.12.2019</i>	<u>11 006 445,26</u>	<u>11 440 711,14</u>
Tili 2015	Oman pääoman rahasto		
	Oman pääoman rahasto 01.01.2019	11 960 500,95	11 960 500,95
	Oman pääoman rahasto vähennys	<u>-454 166,78</u>	<u>0,00</u>
Tili 2015	<i>Oman pääoman rahasto 31.12.2019</i>	<u>11 506 334,17</u>	<u>11 960 500,95</u>
Tili 2016	Stipendirahasto		
	Stipendirahasto 01.01.2019	70 365,45	70 303,25
	Stipendirahaston vähennys v.2019	-6 265,00	-6 052,00
	Stipendirahaston lisäys v. 2019	<u>0,00</u>	<u>6 114,20</u>
Tili 2016	<i>Stipendirahasto 31.12.2019</i>	<u>64 100,45</u>	<u>70 365,45</u>
Tili 2040	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		
	Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	28 550 795,15	24 588 767,69
tili 2050	Tilikauden ylijäämä	1 281 343,03	3 962 027,46
OMA PÄÄOMA		<u>52 409 018,06</u>	<u>52 022 372,69</u>

Savon koulutuskuntayhtymän stipendit katettu stipendirahastosta

PERUSPÄÄOMA JA OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Jäsenkunnat	Peruspääoma yht.		Oman pääoman rahasto yht.	
	11 006 445,26	osuus-%	11 506 334,17	osuus-%
Iisalmi	896 399,59	8,144315	933 821,20	8,115714
Kaavi	85 537,01	0,777154	89 456,87	0,777458
Keitele	45 972,78	0,417690	48 079,55	0,417853
Kiuruvesi	250 359,29	2,274661	260 991,54	2,268242
Kuopio	4 839 993,99	43,974179	5 061 794,04	43,991370
Lapinlahti	224 351,39	2,038364	234 632,63	2,039161
Leppävirta	131 763,40	1,197148	137 801,66	1,197616
Pielavesi	33 122,86	0,300941	34 640,76	0,301058
Rautalampi	139 910,07	1,271165	146 321,66	1,271662
Rautavaara	65 881,70	0,598574	68 900,83	0,598808
Siilinjärvi	243 871,49	2,215715	255 047,27	2,216581
Suonenjoki	247 057,56	2,244663	258 379,35	2,245540
Tervo	61 844,02	0,561889	64 678,12	0,562109
Tuusniemi	85 537,01	0,777154	89 456,87	0,777458
Varkaus	3 564 777,09	32,388087	3 728 138,39	32,400748
Vesanto	90 066,01	0,818302	94 193,43	0,818622
	<u>11 006 445,26</u>	100,00	<u>11 506 334,17</u>	100,00
			<u><u>22 512 779,43</u></u>	

LIITETIETO 26
ERITTELY POISTOEROSTA

	Rakennukset ja kalusto 2 019	Rakennukset ja kalusto 2 018
Poistoero 1.1.2019	7 369 080,60	7 702 122,27
Lisäykset tilikaudella	266 000,00	0,00
Vähennykset tilikaudella, vähennetty poistojen suhteessa	-351 719,23	-333 041,67
<i>Poistoero 31.12.2019</i>	<u><u>7 283 361,37</u></u>	<u><u>7 369 080,60</u></u>

Poistoeron muutos eritelty liitetiedossa 16

LIITETIETO 27**PITKÄAIKAISET VELAT, ERÄÄNTYVÄT 2025 TAI MYÖHEMMIN****Vieras pääoma****Pitkäaikaiset velat**

	2019	2018
Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	636 370,00	1 060 612,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>636 370,00</i>	<i>1 060 612,00</i>

LIITETIETO 28**JOUKKOVELKAKIRJALAINAT**

-ei tapahtumia

LIITETIETO 29**ERITTELY PAKOLLISISTA VARAUKSISTA****Pakolliset varaukset**

	2019	2018
Pakolliset varaukset 1.1.2019	0,00	250 000,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-250 000,00
<i>Pakolliset varaukset 31.12.2019</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Vuonna 2015 alkanut prosessi, johon liittyy 27.2.2015/§ 67 yhtymähallituksen päätös sekä Itä-Suomen hallinto-oikeuden välipäätös 15/0372/4.

Asian käsittelyn päätyttyä pakollinen varaus 250 000 eur on purettu vuonna 2018.

LIITETIETO 30**LYHYTAIKAISET VELAT**

Vieras pääoma		
	2019	2018
	Lyhytaikainen	Lyhytaikainen
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat jäsenkuntayhtymiltä	432 618,24	359 167,14
Ostovelat muille	3 335 499,98	1 579 735,06
Saadut ennakot muilta	3 616 039,26	4 209 929,38
Opetushallitus/valtionosuusrahoitus ammatil.koulutus	0,00	0,00
Opetushallitus/valtionosuusrahoitus lukiokoulutus	120 623,00	41 527,00
Opetushallitus/valtionosuusrahoitus oppisopimuskoulutus	0,00	0,00
Opetushallitus/oppisopimus/nuorten aikuisten osaamisohjelma	0,00	0,00
Opetushallitus/oppisopimus aikuisten osaamisohjelma	0,00	0,00
Kansainvälisyys hankkeet	213 551,83	233 750,70
Muut hankkeet	3 281 864,43	2 226 317,68
Talousarvion lisäraha ja lisätalousarvio	0,00	1 708 334,00
Muut velat	1 471 626,36	1 366 956,49
Kiinteistökaupan esisopimuksen käsiraha	460 000,00	460 000,00
<i>Yhteensä</i>	<i>8 855 783,84</i>	<i>7 515 788,07</i>

LIITETIETO 31**PANKKITILIN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA SEKKITILILIMIITTI**

	2019	2018
Danske Bankissa käytettävissä oleva sekkitililimiitti	2 000 000,00	2 000 000,00

Sekkitililimiittiä ei ole käytetty v.2019

LIITETIETO 32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

-ei tapahtumia

LIITETIETO 33
SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Korkojaksotukset	12 347,58	18 785,02
Lomapalkkajaksotus	3 458 160,39	2 890 683,08
Siirtovelat, hankkeet	443 665,79	121 028,77
Kuopion kaupunki, maankäyttösojimus	10 216 500,00	10 216 500,00
Tuloksellisuuserä, palkat	0,00	230 000,00
Keva	777 877,55	646 769,95
Koulutuskorvaus, oppisopimus	610,00	250 340,00
Muut siirtovelat	62 871,76	142 657,64
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>14 972 033,07</i>	<i>14 516 764,46</i>

LIITETIETO 34   VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN JA
 OSAKKEISIIN
 - ei tapahtumia

LIITETIETO 35**VAKUUKSET****TAKUUAJAN VAKUUS**

Savon koulutuskuntayhtymä on antanut Asunto-osakeyhtiö Siilinjärven Haaparinteelle 54 000 euron suuruisen takuuajan vakuuden ajalle 20.11.2013-6.1.2014

(yhtymähallitus 1.11.2013, § 166, yhtymävaltuusto 19.11.2013, § 41)
Samalla päätöksellä Savon koulutuskuntayhtymä on varautunut jatkamaan Asunto-osakeyhtiö Siilinjärven Haaparinteen 27 000 euron takuuajan vakuutta ajalle 7.11.2014-6.11.2014

Savon koulutuskuntayhtymä jatkaa Asunto-osakeyhtiö Siilinjärven Haaparinteen 27 000 euron takuuajan vakuutta ajalle 7.11.2014 - 6.11.2015 (yhtymähallitus 31.10.2014, §145)

Savon koulutuskuntayhtymä varautuu jatkamaan Asunto-osakeyhtiö Siilinjärven Haaparinteen takuuajan vakuutta. Vakuusmäärä on 27 000 euroa. Vakuus on voimassa 7.11.2015-6.11.2016. (Yhtymähallitus 27.11.2015 § 213).

Savon koulutuskuntayhtymä jatkaa Asunto-osakeyhtiö Siilinjärven Haaparinteen 27 000 euron takuuajan vakuutta ajalle 7.11.2016-6.11.2018. (Yhtymähallitus 16.12.2016 § 151).

Savon koulutuskuntayhtymä jatkaa Asunto-osakeyhtiö Siilinjärven Haaparinteen 27 000 euron takuuajan vakuutta ajalle 7.11.2018-10.11.2022. (Yhtymähallitus 5.11.2018 § 115).

LIITETIETO 36 VAKUUKSET, JOTKA KUNTAYHTYMÄ ON ANTANUT SEN KANSSA SAMAN KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA
- ei tapahtumia

LIITETIETO 37 YHTEENLASKETTU ARVO KUNTAYHTYMÄN ANTAMISTA MUISTA KUIN EDELLÄ 34-36 KOHDISSA TARKOITETUISTA VAKUUKSISTA LAJEITTAIN ERITELTYNÄ
- ei tapahtumia

LIITETIETO 38
VUOKRAVASTUUT

Vuokravastuut		
	Kuntayhtymä	
	2019	2018
Toimitilojen vuokravastuut	27 417 122,55	
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	3 210 531,14	
Maa-alueiden vuokravastuut	5 742 775,96	
Muut vuokravastuut	188 051,33	
Vuokravastuut yhteensä	36 558 480,98	4 067 700,80
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 058 004,82	2 370 288,18
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)		
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet		
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut		
Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita. Liitetiedon esittämistapa on muuttunut. Vuoden 2018 tiedossa on vuokra- ja leasingvastuut yhteensä.		

LIITETIETO 39 VASTUUSITOUMUKSET SAMAN KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA
- ei tapahtumia

LIITETIETO 40 MUUT ANNETUT VASTUUSITOUMUKSET
- ei tapahtumia

LIITETIETO 41

MUUT TALOUDELLISET VASTUUT

	31.12.2019	31.12.2018
Johdannaissopimukset/lainat		
Kuntarahoitus		
31776 (ent.KSWAP023/11) lainanumero 11680/05		
Alkuperäinen määrä	1 730 776,00	1 730 776,00
Nimellisarvo	96 175,00	288 481,00
Vaihtuva korko: 6 kk euribo 23.10.2019 0,06		
Korkovahvistus 31776 21.10.2019 -0,349		
Kiinteä korko 2,835		
Markkina-arvo	-964,30	-7 226,35
Arvopäivä	21.6.2011	21.6.2011
Eräpäivä	23.4.2020	23.4.2020
31778 (ent.KSWAP024/11) lainanumero 11935/06		
Alkuperäinen määrä	2 814 816,00	2 814 816,00
Nimellisarvo	444 448,00	740 744,00
Vaihtuva korko: 6 kk euribo 18.7.2019 0,055		
Korkovahvistus 31778 -0,353		
Kiinteä korko 2,927		
Markkina-arvo	-8 054,63	-24 548,53
Arvopäivä	20.7.2011	20.7.2011
Eräpäivä	20.1.2021	20.1.2021
Arvonlisäveron palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit	31.12.2019	31.12.2018
v.2010 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2019	-	35 819,03
v.2011 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2020	28 985,93	57 971,86
v.2012 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2021	424 779,66	637 169,49
v.2013 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2022	19 143,13	25 524,17
v.2014 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2023	208 332,26	260 415,33
v.2015 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v. 2024	67 500,48	81 000,58
v.2016 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2025	248 981,14	290 478,00
v.2017 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2026	1 330 041,49	1 506 197,01
v.2018 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2027	134 721,97	151 562,21
v.2019 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2028	150 051,87	-
	<u>2 612 537,93</u>	<u>3 046 137,68</u>
Hankkeiden omarahoitusosuudet	31.12.2019	31.12.2018
Hankkeiden omarahoitusosuudet v. 2020		
-Kuntayhtymän hallinnoimat hankkeet	846 413,00	631 350,00
-Partnerihankkeet	175 213,00	266 447,00
-Kuntayhtymän omarahoitteiset hankkeet	0,00	50 000,00
-OPH hankkeet	35 308,00	33 661,00
-MMM hankkeet	-	-
-Muut hankkeet	26 500,00	4 400,00
	<u>1 083 434,00</u>	<u>985 858,00</u>
Hankkeiden omarahoitusosuudet v.2021		
- Kuntayhtymän hallinnoimat hankkeet	261 386,00	121 563,00
- Partnerihankkeet	54 241,00	134 006,00
-OPH hankkeet	20 079,00	0,00
	<u>335 706,00</u>	<u>255 569,00</u>
Hankkeiden omarahoitusosuudet v. 2022		
- kuntayhtymän hallinnoimat hankkeet	185 696,00	
- Partnerihankkeet	7 920,00	26 909,00
Hankkeiden omarahoitusosuudet yhteensä	1 612 756,00	1 268 336,00

Aiesopimus Presidentinkatu 1 liiketalouden väistötiloista Kauppakeskus Hermannin kanssa yhteensä 12 kk
Kumppanuussopimuksia vuonna 2019 yhteensä 156 kpl

Johdannaissopimusten suojaavuuden dokumetti

1. Riskienhallinnan tavoitteet ja strategia

Suojauksen tavoitteena on lainakorkokustannusten hallinta.

Riskienhallinnan järjestämisen perusteet sisältyvät toimitakertomukseen sekä sisäisen valvonnan selontekoon ja ennakoiviin riskeihin.

2. Suojattavan erän määrittäminen

Tilinpäätöksessä 31.12.2019 kuntayhtymän vieraaseen pääomaan sisältyvien pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen määrä on 4 152 709 euroa, josta suojattujen lainojen määrä on 540 623 euroa. Suojattujen lainojen osuus koko lainamäärästä on 13 %:a.

Kuntayhtymän pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen maksetut korot olivat tilikaudella 107 633 euroa, josta suojattuihin lainoihin kohdistui korkomenoja 2 058 euroa.

Korkomenojen osuus suojattujen lainojen osalta oli 1 %:a.

3. Suojaavan instrumentin määrittäminen

Suojaava instrumentti on koronvaihtosopimus, nimellismäärä 1 730 776 euroa

Voimassaoloaika 21.6.2011-23.4.2020. Kuntayhtymä saa vaihtuvaa 6 kk:n korkoa ja maksaa kiinteää korkoa 2,835 %. Koronmäärityspäivät ja koron maksupäivät ovat 23.4 ja 23.10

Suojaava instrumentti on koronvaihtosopimus, nimellismäärä 2 814 816 euroa

Voimassaoloaika 20.7.2011- 20.1.2021. Kuntayhtymä saa vaihtuvaa 6 kk:n korkoa ja maksaa kiinteää korkoa 2,927 %. Koronmäärityspäivät ja koron maksupäivät ovat 20.1 ja 20.7

4. Suojaavuuden arviointi

Johdannaissopimukset ovat suojaavia ja ne on tehty suojaamistarkoituksessa

LIITETIETO 42
HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2019	2019	2018
Opetushenkilöstö	450	449
Tukipalveluhenkilöstö*	251	247
Tilapalvelut	27	22
<i>Yhteensä</i>	<i>728</i>	<i>718</i>

* sisältää v. 2019 organisaation mukaan yhteisten palveluiden ja kehityspalveluiden henkilöstön sekä oppimispalveluiden tulosalueelta muun kuin opetushenkilöstön

LIITETIETO 43
TILIKAUDEN PALKAT, PALKKIOT, ELÄKEKULUT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT

Henkilöstökulut, euroa	2019	2018
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	33 963 449,55	33 795 834,05
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	6 746 332,46	7 249 243,66
Muut henkilösivukulut	1 025 347,92	1 236 932,34
Henkilöstökorvaukset	-263 105,10	-354 409,07
Lomapalkkavaraukset	567 477,31	-1 347 710,14
<i>Yhteensä</i>	<i>42 039 502,14</i>	<i>40 579 890,84</i>
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuus	199 958,76	119 649,34
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>42 239 460,90</i>	<i>40 699 540,18</i>
Kustannuslaskennalliset erät		
-luontaisedut, mei (tili9800)	32 214,67	27 100,13
-luontaisedut, tulc (tili9900)	-32 214,67	-27 100,13

LIITETIETO 44

**LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA PUOLUEELLE TAI
 PUOLUEYHDISTYKSELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT**

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2019	2018
Pohjois-Savon Kokoomus ry	2 888,50	3 573,75
Keskusta Pohjois-Savon piiri	6 437,00	6 171,50
Savo-Karjalan SDP ry	3 357,00	3 141,00
Savo-Karjalan Vasemmisto	2 390,02	1 383,77
Savo-Karjalan Vihreät ry	0,00	121,50
Perussuomalaisten P-S piiri ry	301,75	389,50
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>15 374,27</i>	<i>14 781,02</i>

LIITETIETO 45

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Tarkstusyhteisö	2019	2018
KPMG OY AB		
Lakisääteinen tarkastus	22 793,97	34 060,00
Tarkastuslautakunta työskentely+palaute(750,00€)	4 037,09	2 470,00
Hankkeet	1 200,00	1 050,00
Alv-ohjaus	8 750,00	4 800,00
Yhteensä	36 781,06	42 380,00
1) arvio vuoden 2019 tilinpäätöstarkastuksesta, joka tehdään vuoden 2020 puolella on noin 18 000,00 euroa	18 000,00	1) 15 000,00
Palkkiot yhteensä	54 781,06	53 380,00

LIITETIETO 46

INTRESSITAHOTAPAHTUMAT

Kuntayhtymä on myynyt Savon Koulutus Oy:lle (tytäryhteisö) tilikaudella koulutus-, talous- ja henkilöstöpalveluja 1 845 203,60 eurolla. Palvelujen myynnissä on käytetty 21 päivän maksuaikaa, mikä poikkeaa tavanomaisesti käytetystä 14 päivän maksuajasta. Tilinpäätöshetkellä avoimia myyntisaamisia on yhteensä 574 004,32 euroa, joista erääntyneitä 31.12.2019 on 281 241,82 euroa (laskun eräpäivä siirretty 7.1.).

Kuntayhtymän johtajan kanssa on 16.6.2016 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu erokorvauksesta seuraavaa, mikäli kuntayhtymän johtajan palvelusuhde päätetään purkaa yhteistyössä sopimalla, maksetaan kuntayhtymän johtajalle 15 kuukauden palkkaa vastaava erokorvaus edellyttäen, että hän itse irtisanoutuu tehtävästään.

Kuntayhtymä on tehnyt päätöksen sijoittaa kassavarojaan yksityiskohtaisen sijoitussuunnitelman mukaan. Suunnitelmassa on esitetty yksilöidyt sijoituskohteet. Yhtymähallituksen jäsen toimi yhden sijoituskohteen hallintoelimissä. Jäsen ei osallistunut asiaa koskevaan päätöksentekoon kuntayhtymässä.

4.2 Konsernin liitetiedot

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN KONSERNIN LIITETIEDOT 31.12.2019

LIITETIETO 1 TILINPÄÄTÖSTÄ LAADITTAESSA NOUDATETUT LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty 8.12.2016 toimintansa aloittanut Savon Koulutus Oy, jonka Savon koulutuskuntayhtymä omistaa 100 prosenttisesti. Savon Koulutus Oy on koulutuskuntayhtymän ainoa tytäryhteisö.

Keskinäisen omistuksen ja liiketapahtumien eliminointi

Keskinäinen omistus on eliminoitu sijoitettua omaa pääomaa vastaan.

Savon koulutuskuntayhtymän ja Savon Koulutus Oy:n keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

Pysyvät vastaavat/suunnitelmapoistojen oikaisu

Savon Koulutus Oy:llä ei ole omaisuutta, joten pysyvien vastaavien suunnitelmanmukaisia poistoja ei ole.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja tilikauden tulokseen.

Osakkuusyhteisöt

Savon Koulutus Oy omistaa 20 %:a Omnia Education Partnership Oy:stä. Osakkuusyhtiötä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen, sillä tämä ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan kannalta.

LIITETIETO 2-5, katso kuntayhtymän liitetieto

KONSERNI
LIITETIETO 6
ULKOISET TOIMINTATUOTOT

	2019	2018
Oppilaitosmuotoinen peruskoulutus	43 304 199	49 455 679
Työvoimakoulutus, rahoitus valtiolta	-	383 474
Valtionosuusrahoitus, kehittämisraha	1 946 521	2 019 319
Oppilaitosmuotoinen at ja eat	2 484 608	-
Oppisopimuskoulutus pt	2 330 605	-
Oppisopimuskoulutus at ja eat	4 601 127	-
Muu ammatillinen koulutus oppisopimus	204 647	-
Valmentava koulutus	2 577 289	-
Henkilöstökoulutus	75 987	-
Valtionosuusrahoitus, lukiokoulutus	1 446 006	1 589 852
Valtionosuusrahoitus, ammat. lisäkoulutus	-	3 184 539
Myyntituotot	4 699 690	6 960 032
Myyntituotot, osakeyhtiö	-	38 471
Muut myyntituotot	17 515	15 880
Maksutuotot	155 992	316 221
Palkkatuki	240	-
EU-tuet	76 562	205 264
Muut tuet ja avustukset valtiolta	3 498 083	1 689 729
Muut tuet ja avustukset muilta	175 577	260 410
Työterveyshuollon korvaukset	142 902	187 305
Vuokratuotot	324 447	301 014
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	611 564	1 427 656
Kaluston myyntituotot	625 728	182 377
Muut toimintatuotot	287 063	189 310
<i>Yhteensä</i>	<i>69 586 351</i>	<i>68 329 589</i>

LIITETIETO 7-8, katso kuntayhtymän liitetieto

LIITETIETO 9

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	-	-
Muiden palvelujen ostot	10 089 406,00	9 193 938,62
<i>Palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>10 089 406,00</i>	<i>9 193 938,62</i>

LIITETIETO 10-12, katso kuntayhtymän liitetieto

KONSERNI**LIITETIETO 13****PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT VUONNA 2019**

	2019	2018
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	570 181,03	1 339 536,96
Muut luovutusvoitot, kalusto	41 382,72	88 119,03
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>611 563,75</i>	<i>1 427 655,99</i>

	2019	2018
Muut toimintakulut		
Muut luovutustappiot, purunpoistolaitteisto ja kustutusjärjestelmä	90 089,57	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>90 089,57</i>	<i>0,00</i>

LIITETIETO 14-18, katso kuntayhtymän liitetieto

KONSERNI
LIITETIETO 19
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET

	Osakkeet ja osuudet		Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			
	Muut osakkeet ja osakkuusyhtiöt * osuudet	Yhteensä	Jvk-lainasaamiset	Saamiset muut yhteisöt	palautuskelpoiset liittymät	Sijoitukseen yhteensä
Hankintameno 1.1.	25 500,00	1 448 001,29	1 473 501,29	699 000,00		1 199 000,00
Lisäykset	0,00	885 650,00	885 650,00	0,00	759 935,79	0,00
Vähennykset						0,00
Siirto maa-alueista, pal.kelp. liittymät					158 194,46	158 194,46
Siirrot erien välillä						0,00
Hankintameno 31.12	25 500,00	2 333 651,29	2 359 151,29	500 000,00	1 458 935,79	158 194,46
						2 117 130,25
						4 476 281,54
Arvonlennukset		0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotukset		142 114,00	142 114,00			142 114,00
Kirjanpitoarvo 31.12	25 500,00	2 475 765,29	2 501 265,29	500 000,00	1 458 935,79	158 194,46
						2 117 130,25
						4 618 395,54

* Savon Koulutus Oy on sijoittanut V. 2017 Omnia Education Partnerships Oy:n vapaan oman pääoman rahastoon 50 000,00 eur (20 %), joka sisältyy Savon Koulutus Oy:n pysyvien vastaavien sijoituksiin. Savon Koulutus Oy:n osuus Omnia Education Partnerships Oy:n osakepääomasta on 25 500,00 eur (20%) ja tilikauden voitosta on 6 177,35 eur (20%)

Taseen ulkopuoliset osakkeet/osuudet

	Käypä arvo 5,00 eur, matemaattinen arvo 62,074 eur	kpl	á eur	Nimellisarvo eur
Iisveden Metsä Oy		90	5	450

LIITETIETO 20-21, katso kuntayhtymän liitetieto

KONSERNI
LIITETIETO 22
OMISTUKSET YHTEISYHTEISÖISTÄ

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus %	Osuus osakepääomasta	Osuus tilikauden voistosta
Omnia Education Partnerships Oy	Espoo	20	25 500,00	6 177,35

KONSERNI
LIITETIEDOT 23 JA 24
LYHYTAIKAISET SAAMISET

Lyhytaikaiset saamiset, liitetieto 23 ja 24		
	2019	2018
	Lyhytaikainen	Lyhytaikainen
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	599 122,55	1 049 162,16
Laskennalliset verosaamiset	3 916,52	
Muut saamiset	813 472,15	499 321,03
Arvonlisäverosaamiset	775 002,08	471 338,73
Valtionosuussaamiset, ammatil.koulutus	-	-
Muut saamiset	38 470,07	27 982,30
Siirtosaamiset	6 421 936,61	5 647 680,62
Muut siirtosaamiset/hankkeet	1 779 143,13	686 419,54
Muut siirtosaamiset muilta		
Kela, työterveys ja Keva	155 658,53	264 837,73
Tvr maksut	21 432,00	236 575,92
Kuopion kaupunki ,maankäyttösopimus	4 368 000,00	4 368 000,00
Muut erät	97 702,95	91 847,43
<i>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</i>	<i>7 838 447,83</i>	<i>7 196 163,81</i>

**KONSERNI
LIITETIETO 25
OMAN PÄÄOMAN ERÄT**

		2019	2018
		euroa	euroa
Tili 2000	Peruspääoma		
	Peruspääoma 01.01.2019	11 440 711,14	11 440 711,14
	Peruspääoman vähennys	<u>-434 265,88</u>	<u>0,00</u>
Tili 2000	<i>Peruspääoma 31.12.2019</i>	<i>11 006 445,26</i>	<i>11 440 711,14</i>
Tili 2015	Oman pääoman rahasto		
	Oman pääoman rahasto 01.01.2019	11 960 500,95	11 960 500,95
	Oman pääoman rahasto vähennys	<u>-454 166,78</u>	<u>0,00</u>
Tili 2015	<i>Oman pääoman rahasto 31.12.2019</i>	<i>11 506 334,17</i>	<i>11 960 500,95</i>
Tili 2016	Stipendirahasto		
	Stipendirahasto 01.01.2019	70 365,45	70 303,25
	Stipendirahaston vähennys v.2019	-6 265,00	-6 052,00
	Stipendirahaston lisäys v. 2019	<u>0,00</u>	<u>6 114,20</u>
Tili 2016	<i>Stipendirahasto 31.12.2019</i>	<i>64 100,45</i>	<i>70 365,45</i>
Tili 2040	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		
	Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	39 820 783,92	36 195 726,36
tili 2050	Tilikauden ylijäämä	937 081,93	3 625 057,56
OMA PÄÄOMA		<u>63 334 745,73</u>	<u>63 292 361,46</u>

Savon koulutuskuntayhtymän stipendit katettu stipendirahastosta

LIITETIETO 26-29, katso kuntayhtymän liitetieto

KONSERNI
LIITETIETO 30

LYHYTAIKAISET VELAT

Vieras pääoma		
	2019	2018
	Lyhytaikainen	Lyhytaikainen
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat muille	3 219 185,28	1 952 317,77
Saadut ennakot muilta	3 616 039,26	4 209 929,38
Opetushallitus/valtionosuusrahoitus lukiokoulutus	120 623,00	41 527,00
Opetushallitus/valtionosuusrahoitus oppisopimuskoulutus	0	0,00
Kansainvälisyys hankkeet	213 551,83	233 750,70
Muut hankkeet	3 281 864,43	2 226 317,68
Talousarvion lisäraha ja lisätalousarvio	0,00	1 708 334,00
Muut velat	1 479 311,89	1 375 662,27
Kiinteistökaupan esisopimuksen käsiraha	460 000,00	460 000,00
<i>Yhteensä</i>	<i>8 314 536,43</i>	<i>7 537 909,42</i>

LIITETIETO 31-32, katso kuntayhtymän liitetieto

KONSERNI
LIITETIETO 33
SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Korkojaksotukset	12 347,58	18 785,02
Lomapalkkajaksotus	3 469 360,41	2 902 859,11
Siirtovelat, hankkeet	443 665,79	121 028,77
Muut siirtovelat	63 904,26	398 680,13
Kuopion kaupunki maankäyttösopimus	10 216 500,00	10 216 500,00
Tuloksellisuuserä, palkat	0	230 000,00
Keva	777 877,55	646 769,95
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>14 983 655,59</i>	<i>14 534 622,98</i>

LIITETIETO 34-41, katso kuntayhtymän liitetieto

**KONSERNI
LIITETIETO 42
HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ**

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2019	2019	2018
Opetushenkilöstö	450	449
Tukipalveluhenkilöstö*	251	247
Tilapalvelut	27	22
Savon Koulutus Oy:n henkilöstö	3	2
<i>Yhteensä</i>	<i>731</i>	<i>720</i>

* sisältää v. 2019 organisaation mukaan yhteisten palveluiden ja kehityspalveluiden henkilöstön sekä oppimispalveluiden tulosalueelta muun kuin opetushenkilöstön

**KONSERNI
LIITETIETO 43
TILIKAUDEN PALKAT, PALKKIOT, ELÄKEKULUT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT**

Henkilöstökulut, euroa	2019	2018
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	34 106 875,63	33 885 318,11
Maksetut lomakorvaukset		0,00
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	6 770 324,54	7 263 428,15
Muut henkilösivukulut	1 030 082,09	1 243 530,08
Henkilöstökorvaukset	-263 105,10	-354 409,07
Lomapalkkavaraukset	566 501,30	-1 343 925,85
<i>Yhteensä</i>	<i>42 210 678,46</i>	<i>40 693 941,42</i>
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuus	199 958,76	119 649,34
 <i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	 <i>42 410 637,22</i>	 <i>40 813 590,76</i>
Kustannuslaskennalliset erät		
-luontaisedut, menot	32 454,67	27 340,13
-luontaisedut, tulot	-32 454,67	-27 340,13

LIITETIETO 44-46, katso kuntayhtymän liitetieto

5 TILAPALVELUJEN TILINPÄÄTÖS

5.1 Tilapalvelujen tuloslaskelma ja sen toteutumisvertailu (liikelaitosmuoto)

TULOSLASKELMA, TILAPALVELUT

	2019	2018
Liikevaihto	11 375 235,89	11 604 349,71
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot	11 375 235,89	11 604 349,71
Tuet ja avustukset kunnalta/ kuntayhtymältä		
Materiaalit ja palvelut	4 737 964,24	4 145 837,17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	1 978 775,05	1 987 926,33
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	516,60	-1 010,10
Palvelujen ostot	2 759 705,79	2 156 900,74
Henkilöstökulut	1 470 468,68	1 242 103,41
Palkat ja palkkiot	1 157 766,71	946 638,78
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	266 679,51	256 723,19
Muut henkilösivukulut	46 022,46	38 741,44
Poistot ja arvonalentumiset	5 098 569,27	3 693 345,61
Suunnitelman mukaiset poistot	5 098 569,27	3 693 345,61
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	2 999 004,38	1 947 699,46
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-2 930 770,68	575 364,06
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot		
Kunnalle/ kuntayhtymälle maksetut korkokulut		
Muulle maksetut korkokulut	107 632,74	142 688,06
Korvaus peruspääomasta		
Muut rahoituskulut	114 629,01	114 517,43
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-3 153 032,43	318 158,57
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-3 153 032,43	318 158,57
Poistoeron lisäys (-)		
Poistoeron vähennys (+)	313 635,84	301 590,06
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-)		
Vapaaehtoisten varausten vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 839 396,59	619 748,63

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU, TILAPALVELUT

	Toteutunut 2019	Talousarvio 2019 muutosten jälk.	TA-19 muutos	Talousarvio 2019	muutos +/-	Toteutunut 2018
Liikevaihto	11 375 235,89	10 490 906	-1 381 919	11 872 825 ✓	884 329,89	11 604 349,71
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	11 375 235,89	10 490 906	-1 381 919	11 872 825	884 329,89	11 604 349,71
Tuet ja avustukset kunnalta/ kuntayhtymältä						
Materiaalit ja palvelut	4 737 964,24	4 130 424	0	4 130 424	607 540,24	4 145 837,17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	1 978 775,05	1 896 220		1 896 220	82 555,05	1 987 926,33
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	516,60				516,60	-1 010,10
Palvelujen ostot	2 759 705,79	2 234 204		2 234 204	525 501,79	2 156 900,74
Henkilöstökulut	1 470 468,68 ✓	1 323 887		1 323 887 ✓	146 581,68	1 242 103,41
Palkat ja palkkiot	1 157 766,71	1 030 745		1 030 745	127 021,71	946 638,78
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	266 679,51	255 311		255 311	11 368,51	256 723,19
Muut henkilösivukulut	46 022,46	37 831		37 831	8 191,46	38 741,44
Poistot ja arvonalentumiset	5 098 569,27 ✓	5 181 176	2 266 618	2 914 558 ✓	-82 606,73	3 693 345,61
Suunnitelman mukaiset poistot	5 098 569,27	5 181 176	2 266 618	2 914 558	-82 606,73	3 693 345,61
Arvonalentumiset						
Liiketoiminnan muut kulut	2 999 004,38	2 023 837		2 023 837	975 167,38	1 947 699,46
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-2 930 770,68	-2 168 418	-3 648 537	1 480 119 ✓	-762 352,68	575 364,06
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot						
Muut rahoitustuotot						
Kunnalle/ kuntayhtymälle maksetut korkokulut						
Muille maksetut korkokulut	107 632,74	138 240		138 240	-30 607,26	142 688,06
Korvaus peruspääomasta						
Muut rahoituskulut	114 629,01	114 407		114 407	222,01	114 517,43
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-3 153 032,43	-2 421 065	-3 648 537	1 227 472	-731 967,43	318 158,57
Satunnaiset erät						
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-3 153 032	-2 421 065	-3 648 537	1 227 472	-731 967,43	318 159
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+) Vapaaehtoisten varausten lis.(-) väh. (+)	313 635,84	301 590		301 590	12 045,84	301 590,06
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 839 396,59	-2 119 475	-3 648 537	1 529 062	-719 921,59	619 748,63

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT, TILAPALVELUT**Ulkoiset tulot ja menot**

	2019	2018
	1 000 euroa	1 000 euroa
Toimintatuotot	1 990	1 868
Toimintakulut	-9 164	-7 301
TOIMINTAKATE	-7 174	-5 433
Rahoitustuotot ja -kulut	-108	-143
Korkotuotot		
Korkokulut	-108	-143
Muut rahoituskulut		
VUOSIKATE	-7 282	-5 576
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 098	-3 693
Satunnaiset erät		
Satunnaiset kulut		
TILIKAUDEN TULOS	-12 380	-9 269
Poistoeron lisäys (-)		
Poistoeron vähennys (+)	314	302
Varausten lisäys(-)		
Varausten vähennys (+)		
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-12 066	-8 967
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	21,7 %	25,6 %

KOKONAISTULOT JA -MENOT 31.12.2019, TILAPALVELUT

TULOT	<i>1 000 €</i>	MENOT	<i>1 000 €</i>
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	11 375	Toimintakulut	9 207
Korkotuotot		Korkokulut	108
Muut rahoitustuotot		Muut rahoituskulut	115
Tulorahoituksen korjauserät	-471		
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	9 207
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 036		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 190
Kokonaistulot yhteensä	11 940	Kokonaismenot yhteensä	19 827
Kokonaistulot	11 940		
Kokonaismenot	19 827		
	-7 887		
Kassavarojen muutos	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 887		
	7 887		

5.2 Tilapalvelujen investointiosan toteutumisvertailu

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU, TILAPALVELUT 31.12.2019

	Kustannus- arvio	TP-2018	TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muut.jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	
Kalusto- ja laiteinvestoinnit								
Varkaus, kalusto						26 893	26 893	
Rakennusinvestoinnit								
Kuopio, Savilahti suunn.ja rakent.	48 250 000	285 429	2 950 000		2 950 000	1 817 701	-1 132 299	
Sammakkolammentie 2, Kuopio	800 000		0				0	
Siilinjärven yksikkö, Toivala	2 000 000	32 701	200 000		200 000	728 901	528 901	
Siilinjärven yksikkö, Toivala G-rak	50 000		50 000					
Siilinjärven yksikkö, asuntola	1 500 000	167 481	100 000		100 000		-100 000	
Siilinjärven yksikkö, Maalämpö	200 000		200 000		200 000		-200 000	
Asevelikatu 24, Iisalmi	170 000	47 449	170 000		170 000	137 969	-32 031	
Osmajoentie 75 Varkaus	7 150 000	4 286 199	5 300 000		5 300 000	6 495 781	1 195 781	
Rakennusinvestoinnit yhteensä	menot 60 120 000	4 819 260	8 970 000	0	8 970 000	9 180 352	210 352	
Pysyvien vastaavien myynti	tulot					-129 286	-129 286	
Rakennusinvestoinnit	netto 60 120 000	4 819 260	8 970 000	0	8 970 000	9 051 066	81 066	
<i>Korvausinvestoinnit yhteensä</i>		<i>4 486 381</i>	<i>0</i>		<i>5 600 000</i>	<i>6 495 781</i>	<i>895 781</i>	
<i>Uusinvestoinnit yhteensä</i>		<i>332 879</i>	<i>0</i>		<i>3 320 000</i>	<i>2 684 572</i>	<i>-635 428</i>	
Maa-alueet								
Pres 1-3, maa-alueiden hankinta	menot	1 354 000						
Pres 1-3, yhdyskuntarakentaminen	menot	5 543 000						
Maa-alueet yhteensä	menot	6 897 000		0	0	0	0	
Pysyvien vastaavien myynti	tulot	-1 500 193	-278 800	-156 819	-435 619	-435 619	0	
Maa-alueet yhteensä	netto	5 396 807	-278 800	-156 819	-435 619	-435 619	0	
Kalusto- ja laiteinvestoinnit								
Rakennusinvestoinnit	menot	60 120 000	4 819 260	8 970 000	0	8 970 000	9 180 352	210 352
Maa-alueet	menot	6 897 000			0	0	0	0
Pysyvien vastaavien myynti	tulot	-1 500 193	-278 800	-156 819	-435 619	-564 905	-129 286	
Tilapalvelut investoinnit yhteensä	netto	60 120 000	10 216 067	8 691 200	-156 819	8 534 381	8 642 340	107 959

5.3 Tilapalvelujen tase

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT, TILAPALVELUT

	2019	2018		2019	2018
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	59 589 385	56 934 047	OMA PÄÄOMA	23 368 721	27 096 550
Aineettomat hyödykkeet			Jäännöspääoma	22 689 180	23 577 612
Muut pitkävaikutteiset menot			Ed.tilikausien ylijäämä	3 518 938	2 899 189
Aineelliset hyödykkeet	59 431 191	56 934 047	Tilikauden yli-/alijäämä	-2 839 397	619 749
Maa- ja vesialueet	6 931 677	7 525 490			
Rakennukset	39 268 456	44 459 308	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	37 658	41 847	VARAUKSET	6 820 417	7 134 053
Koneet ja kalusto	112 294	178 741	Poistoero	6 820 417	7 134 053
Ennakkomaksut keskeneräiset hankinnat	13 081 106	4 728 660	Vapaaehtoiset varaukset		
			PAKOLLISET VARAUKSET		
Sijoitukset	158 194		Muut pakolliset varaukset		
Muut saamiset	158 194				
			VIERAS PÄÄOMA	34 244 069	27 414 642
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 843 822	4 711 198	Pitkäaikainen	3 058 484	4 152 709
Vaihto-omaisuus	16 307	15 790	Lainat rah. - ja vak.laitoksilta	3 058 484	4 152 709
Aineet ja tarvikkeet	16 307	15 790			
Saamiset	4 827 515	4 695 408	Lyhytaikainen	31 185 586	23 261 933
Lyhytaikaiset saamiset	4 827 515	4 695 408	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	1 094 225	1 190 356
Myyntisaamiset	26 590	4 475	Ostovelat	1 958 829	498 454
Muut saamiset	361 225	229 083	Muut velat	17 600 681	11 060 183
Siirtosaamiset	4 439 700	4 461 850	Siirtovelat	10 531 849	10 512 940
VASTAAVAA YHTEENSÄ	64 433 207	61 645 245	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	64 433 207	61 645 245
			TASEEN TUNNUSLUVUT:		
			Omavaraisuusaste, %	46,9 %	55,5 %
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	680	3 519
			Lainat ja vuokratavuut 31.12. 1 000 e	38 664	
			Lainakanta 31.12, 1 000 euroa	4 153	5 343

5.4 Tilapalvelujen liitetiedot

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TILAPALVELUJEN LIITETIEDOT 31.12.2019

LIITETIETO 6 ULKOISET TOIMINTATUOTOT

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2019	2018
Yksikköhintarahaus	0	156 599
Myyntituotot	71 468	30 222
Tuet ja avustukset	952 240	105 941
Vuokratuotot	204 435	183 490
Muut toimintatuotot	761 866	1 392 045
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	1 990 009	1 868 297

TILAPALVELUT LIITETIETO 9 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	2 019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
Muiden palvelujen ostot	2 759 705,79	2 156 900,74
<i>Palvelujen ostot yhteensä</i>	2 759 705,79	2 156 900,74

TILAPALVELUT

LIITETIETO 11

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET 1.12.2013 LÄHTIEN

Tämä ohje korvaa yhtymävaltuuston 18.11.2008 § 22 päätöksen mukaisen ohjeen suunnitelman mukaisista poistoista.

Yhtymähallitus 10.10.2008 § 139

Yhtymävaltuusto 18.11.2008 § 22 30.11.2013 saakka

Yhtymähallitus 29.11.2013 § 178

hyväksyttyä poistosuunnitelman 1.12.2013 lukien

Yhtymävaltuusto 19.11.2013 § 37

hyväksyttyä poistosuunnitelman perusteet 1.12.2013 lukien

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämisessä noudatetaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta suunnitelman mukaisista poistoista.

Suunnitelmapoistojen pohjana on pysyvien vastaavien hankintameno, mikä jaksotetaan poistona kuluksi taloudelliselle pitoajalle. Suunnitelmapoistojen poistopohja on seuraava:

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

Tasapoisto

5 - 20 vuotta

Muut pitkävaikutteiset menot

Atk-ohjelmat

2 - 5 vuotta

Muut

2 - 5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

ei poistoaikaa

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset

20 - 40 vuotta

Tehdas- ja tuotantorakennukset

20 - 30 vuotta

Talousrakennukset

10 - 20 vuotta

Asuinrakennukset

30 - 40 vuotta

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Puhelinverkko, keskusasema

ja alakeskukset

10 - 12 vuotta

Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet

10 - 15 vuotta

Koneet ja kalusto

Muut kuljetusvälineet

4 - 7 vuotta

Muut liikkuvat työkoneet

5 - 10 vuotta

Muut raskaat koneet

10 - 15 vuotta

Muut kevyet työkoneet

5 - 10 vuotta

Sairaala-,terveydenhuolto- yms.laitteet

5 - 15 vuotta

Atk-laitteet

3 - 5 vuotta

Muut laitteet ja kalusteet

3 - 5 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat

käytön mukainen poisto

Arvo- ja taide-esineet

ei poistoaikaa

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden perusparannusmeno voidaan joko lisätä sen poistamattomaan hankintamenuun tai kirjata erilliseksi pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenuksi, jolle määritellään oma poistosuunnitelma. Jos perusparannus lisää pysyvien vastaavien hyödykkeeseen liittyviä tulonodotuksia tai käyttömahdollisuuksia palvelutuotannossa pidentämällä olennaisesti sen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa, muutetaan poistosuunnitelmaa vastaavasti.

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 15.000 euroa kirjataan vuosikuluksi.

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

TILAPALVELUT

LIITETIETO 13

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT VUONNA 2019

	2019	2018
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	570 181,03	0,00
Muut luovutusvoitot, kalusto	0,00	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>570 181,03</i>	<i>0,00</i>
Muut toimintakulut	2019	2018
Muut luovutustappiot, purunpoistolaitteisto ja kustutusjärjestelmä	90 089,57	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>90 089,57</i>	<i>0,00</i>

TILAPALVELUT**LIITETIETO 16****ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA**

Poistoeron muutos on investointivaraukseen liittyvä kirjaus, eikä siihen sisälly verotusssyytä

	Rakennukset 2 019	Rakennukset 2 018
Poistoero 1.1.2019	7 134 052,86	7 435 642,92
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella, vähennetty poistojen suhteessa	-313 635,84	-301 590,06
<i>Poistoero 31.12.2019</i>	<u>6 820 417,02</u>	<u>7 134 052,86</u>

Vuoden 2019 muutokset:

Vuoden 2019 aikana normaalien poistojen suhteessa poistoerojen tuloutukset kohdistuivat:

Muuruvesi, viinitietokeskus	13 091,38
Autoala, töiden vastaanottopiste	767,51
Kuopio, elintarv.alan/kahvilan peruskorjaus	3 346,70
Kuopio, koulurakennus laajennus	27 277,06
Kuopio, koulurakennus laajennus	16 012,99
Toivala, Investointivaraus toimitilat	66 600,07
Varkaus, Lukio/liiketalous D-rakennuksen perus	60 000,00
Varkaus, C-rakennuksen muutostyöt	26 640,03
Toivala, Uusi päärakennus B	99 900,10
	<u>313 635,84</u>

Vuoden 2018 muutokset:

Vuoden 2018 aikana normaalien poistojen suhteessa poistoerojen tuloutukset kohdistuivat:

Muuruvesi, viinitietokeskus	1 045,60
Autoala, töiden vastaanottopiste	767,51
Kuopio, elintarv.alan/kahvilan peruskorjaus	3 346,70
Kuopio, koulurakennus laajennus	27 277,06
Kuopio, koulurakennus laajennus	16 012,99
Toivala, Investointivaraus toimitilat	66 600,07
Varkaus, Lukio/liiketalous D-rakennuksen perus	60 000,00
Varkaus, C-rakennuksen muutostyöt	26 640,03
Toivala, Uusi päärakennus B	99 900,10
	<u>301 590,06</u>

TILAPALVELUT

LITETIETO 19

PYSYVIEN VASTAAVIEN TASE-ERÄKOHTAISET LIITETIEDOT

PYSYVÄT VASTAAVAT

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					Muut ain. Ennakkomaksut ja yhteensä hyödykkeekesken.	Käyttöomais. yhteensä		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaik. menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto				
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	7 525 490,43	44 459 308,37	41 847,12	178 741,16	0,00	4 728 659,79	56 934 046,87	56 934 046,87
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	793 298,17	0,00	0,00	0,00	8 413 947,29	9 207 245,46	9 207 245,46
Siirto muihin saamiin, pal.kelp.liittymät			0,00	-158 194,46	0,00				0,00	-158 194,46	-158 194,46
Siirrot erien välillä			0,00		61 501,58		0,00		-61 501,58	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00		0,00				0,00	0,00	0,00
Tilikauden myynnit/luovutukset			0,00	-435 618,97	-1 017 719,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 453 337,97	-1 453 337,97
Tilikauden poisto	0,00	0,00	0,00		-2 761 300,16	-4 189,00	-66 446,90			-2 831 936,06	-2 831 936,06
Tilikauden lisäpoisto			0,00		-2 266 633,21	0,00	0,00			-2 266 633,21	-2 266 633,21
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.2019</i>	0,00	0,00	0,00	6 931 677,00	39 268 455,75	37 658,12	112 294,26	0,00	13 081 105,50	59 431 190,63	59 431 190,63
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.2019</i>	0,00	0,00	0,00	6 931 677,00	39 268 455,75	37 658,12	112 294,26	0,00	13 081 105,50	59 431 190,63	59 431 190,63

TILAPALVELUT
LIITETIETO 19
PYSYVIEN VASTAAVIEN TASE-ERÄKOHTAISET LIITETIEDOT

PYSYVÄT VASTAAVAT	Aineelliset hydykkeet			
	Maa- ja vesialueet			
	Maa-alueet	Liittymismaks	Liittymismaksut	Yhteensä
			vuokraoik/liittym.	
Poistamaton hankintameno 1.1	7 279 135,97	205 605,46	40 749,00	7 525 490,43
Lisäykset tilikauden aikana	0,00			0,00
Siirrot erien välillä				0,00
Siirto muihin saamisiin, pal.kelp.liittymät		-117 445,46	-40 749,00	-158 194,46
Vähennykset tilikauden aikana	0,00			0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00
Tilikauden myynnit/luovutukse	-435 618,97			-435 618,97
Tilikauden poisto				0,00
Tilikauden lisäpoisto				0,00
<i>Poistamaton hankinta- meno 31.12.2019</i>	<i>6 843 517,00</i>	<i>88 160,00</i>	<i>0,00</i>	<i>6 931 677,00</i>
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.2019</i>	<i>6 843 517,00</i>	<i>88 160,00</i>	<i>0,00</i>	<i>6 931 677,00</i>

TILAPALVELUT
PYSYVIEN VASTAAVIEN SJOITUKSET

	Osakkeet ja osuudet		Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				Sijoitukse yhteensä
	Osakkeet konserniyhtiöt	Muut osakkeet ja osuudet	Jvk-lainasaamiset	Saamiset muut yhteisöt	Saamiset, palautuskelpoiset liittymät	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset			0,00			0,00	0,00
Siirto maa-alueista, pal.kelp. liittymät					158 194,46	158 194,46	158 194,46
Siirrot erien välillä			0,00			0,00	0,00
Hankintameno 31.12	0,00	0,00	0,00	0,00	158 194,46	158 194,46	158 194,46
Arvonlennukset		0,00	0,00			0,00	0,00
Arvonkorotukset		0,00	0,00			0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	0,00	0,00	0,00	0,00	158 194,46	158 194,46	158 194,46

TILAPALVELUT

LIITETIETO 24

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Arvonlisäverosaamiset	361 225,29	229 083,31
Muut siirtosaamiset/hankkeet	57 590,41	77 152,82
Muut siirtosaamiset muilta	4 382 109,80	4 384 696,97
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>4 800 925,50</i>	<i>4 690 933,10</i>

TILAPALVELUT

LIITETIETO 25

OMAN PÄÄOMAN ERÄT

		2019	2018
		euroa	euroa
Tili 2002	Jäännöspääoma (tilapalvelut)		
	1.1.2019	23 577 612,19	23 577 612,19
		-888 432,66	0,00
	<i>31.12.2019</i>	<i>22 689 179,53</i>	<i>23 577 612,19</i>
Tili 2040	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		
	Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	3 518 937,64	2 899 189,01
tili 2050	Tilikauden yli-/alijäämä	-2 839 396,59	619 748,63
OMA PÄÄOMA		23 368 720,58	27 096 549,83

TILAPALVELUT**LIITETIETO 26****ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA**

	Rakennukset 2 019	Rakennukset 2 018
Poistoero 1.1.2019	7 134 052,86	7 435 642,92
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella, vähennetty poistojen suhteessa	-313 635,84	-301 590,06
<i>Poistoero 31.12.2019</i>	<u>6 820 417,02</u>	<u>7 134 052,86</u>

Poistoeron muutos eritelty liitetiedossa 16

TILAPALVELUT**LIITETIETO 27****PITKÄAIKAISET VELAT, ERÄÄNTYVÄT 2024 TAI MYÖHEMMIN**

Vieras pääoma
Pitkäaikaiset velat

	2019	2018
Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	636 370,00	1 060 612,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>636 370,00</i>	<i>1 060 612,00</i>

TILAPALVELUT

LIITETIETO 30

LYHYTAIKAISET VELAT

Vieras pääoma		
	2019	2018
	Lyhyt-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat		
Kuopion kaupunki	128 883,31	178 505,59
Siilinjärven kunta	1 308,47	59,20
Varkauden kaupunki	34 670,48	38 574,07
Leppävirran kunta	440,00	
Iisalmen kaupunki	463,36	
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	99 088,40	
<i>Yhteensä</i>	<i>164 862,26</i>	<i>217 138,86</i>

TILAPALVELUT

LIITETIETO 33

SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Korkojaksotukset	12 347,58	18 785,02
Lomapalkkajaksotukset	268 164,19	195 835,07
Muut siirtovelat	10 246 377,12	10 251 302,55
Työttömyysvakuutusmaksut	354,23	25 099,57
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>10 527 243,12</i>	<i>10 491 022,21</i>

TILAPALVELUT
LIITETIETO 38
VUOKRAVASTUUT

Vuokravastuut		
	2019	2018
Toimitilojen vuokravastuut	27 411 709,80	
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 351 622,46	
Maa-alueiden vuokravastuut	5 740 815,96	
Muut vuokravastuut	7 085,00	
Vuokravastuut yhteensä	34 511 233,22	2 200 182,42
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 984 172,32	1 257 467,47
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)	0,00	
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	0,00	

Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.
Liitetiedon esittäminen on muuttunut. Vuoden 2018 tiedossa vuokra- ja leasingvastuut yhteensä

TILAPALVELUT

LIITETIETO 41

MUUT TALOUDELLISET VASTUUT

				31.12.2019	31.12.2018
Johdannaissopimukset/lainat					
Kuntarahoitus					
31776 (ent.KSWAP023/11 lainanumero 11680/05)					
Alkuperäinen määrä				1 730 776,00	1 730 776,00
Nimellisarvo				96 175,00	288 481,00
Vaihtuva korko:	6 kk euribor	23.10.2019	0,06		
Korkovahvistus	31776	21.10.2019	-0,349		
Kiinteä korko			2,835		
Markkina-arvo				-964,30	-7 226,35
Arvopäivä				21.6.2011	21.6.2011
Eräpäivä				23.4.2020	23.4.2020
31778 (ent.KSWAP024/11 lainanumero 11935/06)					
Alkuperäinen määrä				2 814 816,00	2 814 816,00
Nimellisarvo				444 448,00	740 744,00
Vaihtuva korko:	6 kk euribor	18.7.2019	0,055		
Korkovahvistus	31778		-0,353		
Kiinteä korko			2,927		
Markkina-arvo				-8 054,63	-24 548,53
Arvopäivä				20.7.2011	20.7.2011
Eräpäivä				20.1.2021	20.1.2021
Arvonlisäveron palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit					
v.2010 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2019				-	35 819,03
v.2011 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2020				28 985,93	57 971,86
v.2012 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2021				424 779,66	637 169,49
v.2013 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2022				19 143,13	25 524,17
v.2014 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2023				208 332,26	260 415,33
v.2015 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v. 2024				67 500,48	81 000,58
v.2016 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2025				248 981,14	290 478,00
v.2017 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2026				1 330 041,49	1 506 197,01
v.2018 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2027				134 721,97	151 562,21
v.2019 valmistuneet investoinnit, palautusvastuu päättyy v.2028				150 051,87	-
				2 612 537,93	3 046 137,68

Aiesopimus Presidentinkatu1 liiketalouden väistötiloista Kauppakeskus Hermannin kanssa yhteensä 12 kk

TILAPALVELUT

LIITETIETO 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12		
	2019	2018
Hallintohenkilöstö	11	11
Kiinteistöhuoltohenkilöstö	11	11
Vahtimestarit	5	
<i>Yhteensä</i>	27	22

LIITETIETO 43

Henkilöstökulut 31.12		
	2019	2018
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 101 580,72	941 036,64
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	266 679,51	256 723,19
Muut henkilösivukulut	46 022,46	38 741,44
Henkilöstökorvaukset ja muut korjausevät	-3 795,05	-21 113,85
Lomapalkkavaraukset	59 981,04	26 715,99
<i>Yhteensä</i>	1 470 468,68	1 242 103,41
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	168 178,10	
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	1 638 646,78	1 242 103,41
Luontoisetujen yhteismäärä		
Kustannuslaskennalliset erät		
- luontaisedut menot	2 356,43	2 205,72
- luontaisedut tulot	-2 356,43	-2 205,72

6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätöksen 2019 allekirjoittaminen

Kuopiossa 27. päivänä maaliskuuta 2020

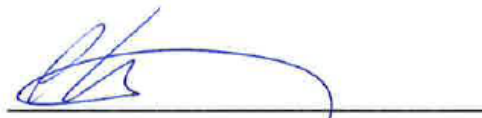
Savon koulutuskuntayhtymän hallitus

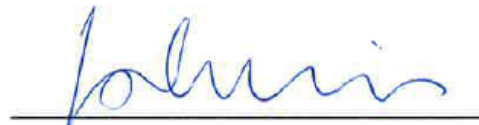
Mika Kolehmainen
yhtymähallituksen puheenjohtaja

Markko Rothström
yhtymähallituksen jäsen

Eeva-Liisa Perki-Latvaniemi
yhtymähallituksen varapuheenjohtaja

Leila Savolainen
yhtymähallituksen jäsen

Vuokko Hämäläinen
yhtymähallituksen jäsen

Markku Söderström
yhtymähallituksen jäsen

Pauja Pulliainen
yhtymähallituksen jäsen

Toni Viljamaa
yhtymähallituksen jäsen

Tiina Puranen
yhtymähallituksen jäsen

Heikki Helve
kuntayhtymän johtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Seinäjoella 7.5.2020

KPMG Oy Ab

Esko Säilä

JHT, HT

7 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTYSTAVAT

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja niiden säilytystavoista

Tasekirja	sidottu kirja
Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
CPU-kassajärjestelmä	sähköinen arkisto
Opera-kassajärjestelmä	atk-osakirjanpito
Käyttöomaisuuskirjanpito	atk-osakirjanpito
Ostoreskontra	atk-osakirjanpito
Saatavareskontra	atk-osakirjanpito
Henkilöstöhallinto- ja palkkajärjestelmä	atk-osakirjanpito

Luettelo käytetyistä tosittelajeista

ALKUSA	Nimitys	Alkusaldot	
	Tosno A	Nro.sarja	1
BUD	Nimitys	Talousarvio	
	Tosno A	Nro.sarja	2
BUDL	Nimitys	Lisätalousarvio	
	Tosno A	Nro.sarja	3
IRTAIN	Nimitys	Irtaimisto	
	Tosno A	Nro.sarja	33
KASSA1	Nimitys	CPU kassatositteet	
	Tosno M	Nro.sarja	111
KASSA3	Nimitys	Fidelio kassatos.	
	Tosno A	Nro.sarja	114
KLALKU	Nimitys	Konsernin alkusaldot	
	Tosno A	Nro.sarja	991
CLKIRJ	Nimitys	Konsernikirjaukset	
	Tosno A	Nro.sarja	993
KLYHT	Nimitys	Konsernin tytäryht./Kuntayht.	
	Tosno A	Nro.sarja	992
KOMMUI	Nimitys	Käyttöom muistiot	
	Tosno A	Nro.sarja	39
KOMTOS	Nimitys	Käyttöomaisuustositt	
	Tosno A	Nro.sarja	34
MRP99	Nimitys	MRP Laskulaji 99	
	Tosno A	Nro.sarja	990
MUISIS	Nimitys	Muistio sisäinen	
	Tosno A	Nro.sarja	20
MUISRO	Nimitys	Muistiotos Rondo	
	Tosno A	Nro.sarja	15
MUISRS	Nimitys	Muistiotos Rondo sis	
	Tosno A	Nro.sarja	25
MUIST1	Nimitys	Muistiotositteet 1	
	Tosno A	Nro.sarja	10

OMAKSU	Nimitys	Ostoreskontra maksut	
	Tosno A	Nro.sarja	899
OSTOT	Nimitys	Ostolaskut	
	Tosno A	Nro.sarja	801
PALKAT	Nimitys	Palkkatositteet	
	Tosno A	Nro.sarja	102
PANKKI	Nimitys	Pankkien tiliotteet	
	Tosno M	Nro.sarja	101
PALKAR	Nimitys	Palkkakohd. Reportron	
	Tosno A	Nro.sarja	80
SISROP	Nimitys	Sislaskut2 Rondo	
	Tosno A	Nro.sarja	40
YMR10	Nimitys	MR Laskulaji 10	
	Tosno A	Nro.sarja	100
YMR12	Nimitys	MR Laskulaji 12	
	Tosno A	Nro.sarja	120
YMR13	Nimitys	MR Laskulaji 13	
	Tosno A	Nro.sarja	130
YMR15	Nimitys	MR Laskulaji 15	
	Tosno A	Nro.sarja	150
YMR16	Nimitys	MR Laskulaji 16	
	Tosno A	Nro.sarja	160
YMR17	Nimitys	MR Laskulaji 17	
	Tosno A	Nro.sarja	170
YMRHYV	Nimitys	MR hyvityslask kuitt	
	Tosno A	Nro.sarja	531
YMRK	Nimitys	MR Tileistä poisto	
	Tosno A	Nro.sarja	541
YMRMAN	Nimitys	MR Manuaalisuorituks	
	Tosno A	Nro.sarja	511
YMRVII	Nimitys	MR Viitesuoritukset	
	Tosno A	Nro.sarja	521
ZBF	Nimitys	Budjetointitositteet	
	Tosno A	Nro.sarja	96

Savon koulutus kuntayhtymän hankekanta yhteensä

	Omarahoitus, kuntayhtymä koko hankeajalle	Kuntayhtymän budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	kpl
Rakennerahasto, Savon koulutus kuntayhtymä koordinoi	1 592 020	5 568 987	7 676 606	9
Rakennerahasto, Savon koulutus kuntayhtymä partnerina	630 646	2 576 085	11 734 020	17
OPH, OKM, muut ministeriöt	74 631	5 784 410	9 539 717	30
Muut (Avi)	55 944	132 720	267 958	2
Yhteensä	2 353 241	14 062 202	29 218 301	58

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakyn budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päättymispvm.
VALTEK – valmistavan teollisuuden kilpailukyyn ja kasvuun varmistaminen	ESR	66 630	444 200	978 600	varmistaa valmistavan teollisuuden kilpailukykyä ja kasvua laajentamalla ja syventämällä henkilöstön osaamista, parantamalla yritysten kilpailukykyä ja kasvuun edellytyksiä sekä nostamalla koulutusorganisaatioiden osaamista.	1.1.2018	31.12.2019
AOK-Ammattiosaamisen kartoitus	ESR	21 294	212 940	212 940	edistää kuopilaisten heikossa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden työllistymistä löytämällä ammattiosaamisvaijeisiin koulutuksellisia ratkaisuja.	1.1.2018	30.6.2020
Ympäristöosaamisesta alueellinen menestystekijä	EAKR	112 550	610 200	610 200	vahvistaa Pohjois-Savon alueellista kilpailukykyä sekä vähähiilistä ja kestävää taloutta.	1.9.2018	31.12.2020
Parasta Pohjois-Savoon!	ESR	34 957	125 300	335 900	kehittää ja kouluttaa uutta tapaa opiskella ja tehdä työtä soite-alalla kulttuuri- ja taidelähtöisiä menetelmiä hyödyntäen.	1.1.2019	31.12.2020
Duuni edellä-Imuohjattu koulutus maakunnissa	ESR	75 700	302 800	453 200	laatia "imuohjattu" eli työpaikkavetoinen koulutusmalli. Koulutusmallissa tarjotaan mahdollisuus koulutukseen henkilön kotiseudulla ja sitä kautta työllistymään paikkakunnan yrityksiin.	1.10.2018	31.12.2020
Maahanmuuttajakoulutuksen laaja-alainen uudistaminen	ESR	13 191	52 767	52 767	laatia raportti, jossa kuvataan maahanmuuttaja palvelevan ammatillisen koulutuksen kehittämisen painopisteet ja tavoitteet, joka luo hyvän ja kattavan pohjan oman toimintamme jatkokehittämiseksi yhteistyössä maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden, Savon ammattiopiston henkilöstön, opiskeluholon henkilöstön ja työelämän/yritysten kesken sekä alueen maahanmuuttajatoimijoiden ja kouluttajien verkoston kanssa.	15.2.2019	30.9.2019

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakky budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päättymispvm.
Tehokkaan puutavarakuljettajakoulutuksen oppimisympäristöjen kehittäminen	EAKR	485 856	1 214 640	2 336 723	kehittää puutavarakuljetusalan oppimisympäristöjä.	1.1.2019	31.12.2020
Tehokkaan puutavarakuljettajakoulutuksen osaamisen kehittäminen	ESR	185 934	619 780	709 916	kehittää ja testata "Farmiyitys"-toimintamallia, jolla tuetaan oppilaitosten opiskelijoita siirtymävaiheessa oppilaitoksesta työpaikalla tapahtuvaan harjoitteluun ja työelämään.	1.8.2019	31.12.2021
Teknologia digitalisoituu	EAKR	595 908	1 986 360	1 986 360	uudistaa oppimisympäristöjä ja laitteita kone- ja energiateknologian sekä teollisen pintakäsittelyn aloilta, jotta ne mahdollistavat nykyaikaisempia ja monipuolisempia koulutuspalveluja.	1.1.2019	31.12.2020
Yhteensä		1 592 020	5 568 987	7 676 606			

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakkyn budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
Sosiaali- ja terveydenhuollon virtuaaliset oppimisympäristöt - SoTeVi, Savonia-amk hallinnoi	ESR	24 570	81 900	559 616	kehittää ja pilotoida sosiaali- ja terveydenhuollon virtuaalisia oppimisympäristöjä työntekijöiden ja opiskelijoiden perehtymisen, työhönopastuksen ja oppimisen sekä rekrytoinnin tueksi sekä parantaa opiskelijoiden ja työntekijöiden tietotaitoa.	1.1.2018	30.6.2020
Hyvinvointi- ja terveyspalvelubotikan osaamisen ja hyödyntämisen kehittäminen - Hyvin Robo, Savonia-amk hallinnoi	EAKR	17 012	56 706	401 358	pilotoida vuorovaikuttaisen tekoälyä hyödyntävien teknologioiden sovelluksia sairaala- ja palvelukotiympäristöissä sekä kotona asumisen tukena ja lisätä koulutuskokonaisuuksilla ja työelämän täydennyskoulutuksilla tekoälyä hyödyntävien teknologioiden osaamista oppilaitoksissa ja yrityksissä.	1.1.2018	30.6.2020
Hyvinvointiteknologian koulutustuote: käyttöönoton ja käytön koulutus - Weltech, Savonia-amk hallinnoi	ESR	50 220	167 420	489 632	kehittää ja järjestää koulutuskokonaisuuksia hoitohenkilökunnalle, alan opiskelijoille ja opettajille uusinta teknologiaa hyödyntäen, tukea itsenäistä asumista ja helpottaa hoitohenkilökunnan työskentelyä, madaltaa uuden teknologian käyttöönottoon liittyvää kynnystä sekä kertoo käyttöön liittyvistä haasteista ja käyttöönoton ongelmista.	1.1.2018	30.6.2020
S6 - Avoin kampus, Savonia-amk hallinnoi	EAKR	97 147	323 826	1 130 476	tuottaa perusteet tilaratkaisujen suunnittelulle. Savilahden kampuksen suunnittelutyön pohjalta aloitetaan Savonia-amk:n sekä Savon ky:n oppimisympäristöinvestoinnit. Nämä kytkeytyvät tiiviisti jo Savilahdessa olemassa oleviin Savonian, Itä-Suomen yliopiston ja tutkimuslaitosten tiloihin ja yhteistyöhön.	17.5.2017	31.12.2019

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakyn budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
Uraohjaus 2020, Savonia-amk hallinnoi	ESR	42 511	141 708	438 500	Luoda Pohjois-Savon alueen ammatillisen ja ammattikorkeakoulutuksen yhteisen koulutusprosessiin linkittyvän, opiskelijoiden koulutuksellista tasa-arvoa ja työllistävyyttä sekä jatkokoulutukseen siirtymistä edistävän uraohjaus- ja palvelumalli.	1.3.2018	29.2.2020
Maaseudun toimijoiden hankintaosaaminen vahvaksi MAHVA (Maaseuturahasto Hämeen Ely-keskus) Brahea hallinnoi	EMR	0	104 852	470 000	lisätä pk-yrityksissä ja hankintayksiköissä tietoa ja osaamista julkisista hankinnoista maaseudun yritysten kilpailukyyn lisäämiseksi, luoda ja vahvistaa yhteistyötä ja kumppanuuksia pk-yritystien kesken sekä edistää markkinavuoropuhelun syntymistä pk-yritysten ja hankintayksiköiden välillä.	1.1.2018	30.6.2020
3D-tulostusympäristön kehittäminen - kehittämishanke, Savonia-amk hallinnoi	EAKR	9 300	37 200	624 663	hankkia ja käyttöönottaa Savonian 3D-tulostuksen toimintaympäristöön uusia 3D tulostuslaitteita, jotka mahdollistavat monipuolisesti eri materiaalien lisäävän valmistuksen. Sakyn tavoitteena on myös tiedon ja mahdollisuuksien levittäminen organisaation sisällä.	1.10.2018	31.12.2020
Business Center - BC. Pohjois-Savon kasvun ja elinvoimaisuuden varmistaminen yrittäjyys- ja innovaatioympäristöä kehittämällä, Savonia-amk	ESR	134 607	448 695	2 066 348	luoda Savilahden alueen oppilaitosympäristön käyttöön merkittävä, yhteinen yrittäjyyden oppimisympäristö, joka yhdistetään kiihdyttämöön ja maakunnan innovaatioiden kaupallistamisprosessiin.	1.9.2018	31.3.2021
Kotokaruselli, Esedu hallinnoi	ESR	43 110	143 700	709 030	kehittää opiskelijoiden, oppilaitosten ja työelämän tarpeista lähtevää maahanmuuttajien koulutusta.	1.9.2018	31.12.2020
Yhdessä voimaa Ylä-Savoon, Ysao hallinnoi	ESR	38 511	154 044	366 172	luoda laadukas, ainutlaatuinen ja yhteistoiminnallinen ammatillisen koulutuksen Sankariemien kampus Ylä-Savoon, Ylä-Savon ammattiopiston ja Savon ammattiopiston tiiviinä yhteistyönä.	1.9.2018	31.5.2020

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakky budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
Tuumasta töihin - sujuvat koulutuspolut toisella asteella, Diakonia-amk hallinnoi	ESR	19 261	77 050	583 575	pilotoida ja kehittää edelleen toisen asteen ammatillisen koulutuksen opintopolkuja ja -malleja, rakentaa työelämäyhteistyön malleja, kehittää koulutuksen alkuvaiheessa oppimisen tukea.	1.1.2018	31.12.2020
Future Technologies in Education (FutureEdu, ESR), Savonia amk hallinnoi	ESR	40 750	163 000	755 862	vastata kasvu- ja rakennemuutosalojen haasteisiin kehittämällä erityisesti terveysalalle uusia, yksilöllisiä ja joustavia virtuaalisia oppimis- ja koulutusympäristöjä, sisältöjä, työkaluja ja koulutusmateriaalia.	1.1.2019	31.12.2021
Maatila 2030	ESR	30 016	150 080	1 411 732	edistää pohjoissavolaisten luonnonvara-alan toimijoiden jatkuvan oppimisen prosessia ja luoda pysyvä jatkuvan oppimisen malli. Hankkeen aikana luotavan digitaalisen oppimisympäristön avulla lisätään toimijoiden valmiuksia päivittää omaa osaamistaan ajasta ja paikasta riippumatta.	1.1.2019	31.10.2022
Tomolab - Röntgentomografia-laboratorion kehittäminen alueen uudistuvan TKIO-toiminnan tueksi; Kehittämishanke, UEF hallinnoi	EAKR	20 910	83 640	320 277	saavuttaa sellainen asiantuntemuksen taso hankittavaan teknologiaan, että tutkimusorganisaatioiden ja yritysten analyysitarpeita voidaan toteuttaa mahdollisimman laajasti.	1.5.2019	30.4.2021
Maaseudun toimijoiden hankintaosaaminen vahvaksi MAHVA (Hämeen Ely-keskus)	ESR	0	104 852	470 000	lisätä pk-yrityksissä ja hankintayksiköissä tietoa ja osaamista julkisista hankinnoista maaseudun yritysten kilpailukyyn lisäämiseksi, luoda ja vahvistaa yhteistyötä ja kumppanuuksia pk-yrityksien kesken sekä edistää vuoropuhelun pk-yritysten ja hankintayksiköiden välillä.	1.1.2018	30.6.2020
Savolaisuus on makuasia, Savonia hallinnoi	Maaseutu- rahasto	5 000	48 808	404 398	lisätä pohjoissavolaisten lähiruuan tunnettuutta niin, että Pohjois-Savo tunnetaan paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti puhtaan ja laadukkaan ruoan ja raaka-aineiden tuottajana.	1.10.2019	31.12.2021
Oppilaitos-Vamos, Diakonissalaitoksen säätö hallinnoi	ESR	57 721	288 604	532 381	valmentaa, tukea ja kannustaa koulutuksessa olevia nuoria suorittamaan opintonsa päätökseen, siirtymään kohti työelämää tai jatko-opintoja sekä saattaa jo opiskelusta pudonneita opiskelijoita takaisin opintojen pariin.	1.1.2019	30.6.2021
Yhteensä		630 646	2 576 085	11 734 020			

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakky budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
PRIKKA - parastetaan ja rustataan idearikkaita käytäntöjä ja kulttuureja ammatilliseen koulutukseen	OPH	19 375	77 500	1 000 000	kehittää hakeutumis- ja henkilökohtaistamisvaiheen ohjausta ja tukea sekä henkilökohtaistamiseen ja joustaviin opintopolkuihin liittyvää opettajien osaamista.	13.12.2017	31.12.2019
Yhessä	OPH	21 750	87 000	403 500	testata erilaisia hankeverkoston oppilaitoksissa hyviksi koettuja opiskelijoita osallistavia toimintatapoja sekä parastella niitä omaan toimintaan sopiviksi.	13.12.2017	31.12.2019
Kestävän kehityksen kriteerien ja web-järjestelmän uudistaminen	OKM	0	10 000	80 000	uudistaa oppilaitosten kestävän kehityksen kriteerit vastaamaan yhtenäistä, reformin mukaista ammatillista koulutusta, muokata kestävän kehityksen web-arviointijärjestelmän työkalut koulutusreformin mukaiseen rakenteeseen ja parantaa web-järjestelmän käytettävyyttä käyttäjiltä saadun palautteen perusteella.	27.12.2017	31.12.2019
Parasta palvelua Itä-Suomi, oppisopimuskoulutuksen ja koulutusopimuksen toimintaprosessin kehittäminen	OKM	0	278 000	765 630	tukea työpaikalla järjestettävän koulutuksen suunnittelua, luo da oppisopimuskoulutukseen ja koulutusopimukseen työelämän ja opiskelijan kannalta selkeät ja tehokkaat toimintatavat sekä yhdenmukaistaa palveluprosessia yhteistyössä Itä-Suomen verkoston kanssa.	1.11.2017	31.12.2019
Organisaation toimintakulttuurin laaja-alainen uudistaminen	OKM	0	790 000	790 000	kehittää ja ottaa käyttöön yhtenäiset toimintatavat ja -mallit koko organisaatioon.	1.6.2018	31.12.2020
Uudet oppimisympäristöt	OKM	0	200 000	200 000	luoda oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista ja tukevat työpaikalla järjestettävää koulutusta.	1.6.2018	31.12.2020

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakky budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
Urheilijoiden ammatillisen koulutuksen kehittäminen	OKM	0	58 000	58 000	kohdentaa urheilijoiden ammatillista koulutusta tavoitteellisesti harjoitteleville urheilijoille ja kehittää urheilijoiden opiskelun, tavoitteellisen harjoittelun ja ammattiin valmistumisen tukiprosesseja.	1.6.2018	31.12.2019
Teknologia-alan koulutuksen valtakunnallinen kehittäminen yhteistyössä työelämän kanssa	OKM	0	400 000	400 000	luoda verkosto teknologia-alan koulutuksen kehittämiseksi, jossa on mukana ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ja alan työpaikkoja tarjoavat tahot.	1.6.2018	31.12.2020
Vastuullisuusosaaminen ja kiertotalous koulutusreformissa	OPH	0	30 336	125 301	että hankkeessa järjestettävä koulutus auttaa oppilaitosta kehittämään ja varmistamaan koulutuksen laatua koulutusreformissa ja tutkintoon valmistuvien edellytyksiä menestyä työelämässä.	1.8.2018	31.12.2019
Laatuvertaiset	OPH	4 722	18 890	99 800	vahvistaa laatu-kulttuuria vertaisarvioinneilla, jakaa hyviä käytäntöjä ja vahvistaa muilta oppimista sekä lisää opiskelijoiden ja työelämän osallistumismahdollisuuksia laatutyössä.	14.12.2018	31.12.2019
Loiste VI	OPH	2 500	10 000	73 000	laatu-kulttuurin vahvistaminen, palauttejärjestelmien avulla saadun tiedon jakaminen, hyödyntäminen ja palautetiedon pohjalta tapahtuvat oppiminen sekä vertaisoppiminen verkostossa.	14.12.2018	31.12.2019
SOTEnet 2018 Mobility with Eurocom Smart (Erasmus+)	OPH	0	201 850	201 850	kehittää sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitajaopiskelijoiden työssäoppimismahdollisuuksia kansallisessa verkostossa.	1.8.2018	31.5.2020
PROFF2 (Erasmus+)	OPH	0	178 772	178 772	kasvattaa liikkuvuutta määrällisesti ja varmentaa laatua ECVET periaatteilla sekä lisää työpaikalla tapahtuvaa oppimista.	28.6.2018	31.5.2020

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakky budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
PROFF3 (Erasmus+)	OPH	0	187 892	187 892	kasvattaa liikkuvuutta määrällisesti ja varmentaa laatua ECNET periaatteilla sekä lisätä työpaikalla tapahtuvaa oppimista.	1.6.2019	31.5.2021
Global Vet	OPH	3 750	15 000	106 667	lisätä kotikansainvälistymistaitoja ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstöllä, järjestää kansallista workshopia, tukea uusien käytänteiden kehittämistä ja mallintamista kansainväliseen yhteistyöhön sekä saadun tiedon ja kokemuksen jakamista kaikkien koulutuksen järjestäjien käyttöön FINVET.fi sivuston avulla ja luoda yhteistyössä hankekumppaneiden kanssa perustason kv-liikkuvuuden valmennusmateriaalipaketti.	1.3.2019	31.12.2020
Transformig VET to 4.0 (Erasmus+)	OPH	0	13 495	90 865	selvittää digitalisoituvien työympäristöjen tuomia haasteita ja mahdollisuuksia.	1.1.2019	31.8.2020
HANAKO KAIZEN: kohti laatua pienin askelin, Omnia koordinoi	OPH	382	1 530	166 667	mallintaa Japanin opintopolun prosessia, parantaa verkostotoiminnan laatua kehittämällä LEAN-toimintamallia verkostoyhteistyössä sekä hyödyntää ja levittää aiempien hankkeiden tuloksia ja hyviä käytäntöjä.	1.3.2019	31.12.2020
Tilojen ja laitteiden käytön uudistaminen	OKM	0	1 870 000	1 870 000	uudistaa kampukset Kuopiossa, lislmissa ja Varkaudessa. Tilojen väheneminen ja oppimisen siirtyminen kolmeen oppimisympäristöön (oppilaitos, verkko, työelämä) aiheuttaa reaaliaikaisen toiminnanohjauksen ja -suunnittelun sekä niiden tiedolla johtamisen haasteen.	1.1.2019	31.12.2020
Ammatillisen koulutuksen järjestäjien yhdistyminen	OKM	0	20 000	20 000	edistää koulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä alueellista koulutustarjontaa kehittämällä ja laajentaen.	1.1.2019	31.12.2020

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakky budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
Lentokoneasennuksen ammatillisen koulutuksen valtakunnallinen kehittäminen	OKM	0	200 000	200 000	toteuttaa nykyaikaisten ilma-alusten digitaalisia järjestelmiä mallintava opetusjärjestelmä, todellista huolto-organisaatiota vastaava simuloitu käytännön harjoitusten ympäristö sekä kehittämällä PART-66 koejärjestelmää.	1.1.2019	31.12.2020
Ammatillisen koulutuksen ydinprosesseihin liittyvän osaamisen varmistaminen	OKM	0	742 000	742 000	varmistaa henkilöstön osaaminen HOKS-prosessissa, jotta opiskelijoille voidaan toteuttaa paremmin yksilölliset opintopolut eri oppimisympäristöissä ja toiminta on periaatteiltaan yhdenmukaista valtakunnallisten toimintamallien kanssa.	1.1.2019	31.12.2020
Kestävän kehityksen ja kansainvälisyyden edistäminen Varkauden lukiossa (Erasmus+)	OPH	2 052	10 396	10 396	lisätä koulun kansainvälisyyttä ja edistää pienen koulun vetovoimaa kansainvälisillä kontakteilla.	1.6.2018	31.5.2020
VANKKA-Vankilakoulutuksen toimintamallin kehittäminen ja käyttöönotto ammatillisissa tutkinnoissa	OPH	10 000	40 000	594 640	kehittää vankilaopetuksena toteutettavaa ammatillista koulutusta, järjestettävään ammatillisen koulutuksen sopimusperusteisuutta, koulutukseen hakeutumista ja opintojen henkilökohtaistamista, markkinointia ja tiedotusta sekä koulutuksen järjestäjien ja vankiloiden yhteistyötä vankilaopetuksena.	1.8.2019	31.12.2020
Yhteistyössä Venäjälle	OPH	4 250	17 000	166 667	lisätä opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuutta.	1.3.2019	31.12.2020
Together much better - Groups and individuals discovering Europe (Erasmus+)	OPH	0	197 766	197 766	luoda luonnonvara-alan ryhmäliikkuvuuksista pysyvä toimintamalli verkostoon sekä tukea opiskelijoiden jatko-opintomahdollisuuksia ja urapolkuja työelämän moniosaajuustarpeet. huomioiden.	1.6.2019	31.5.2021
Avaimet Intiaan	OPH	750	7 500	120 000	lisätä opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuutta.	1.3.2019	31.12.2020
Innovative Touch in Care (Erasmus+)	EU	0	20 811	148 488	lisätä innovatiivisten menetelmien hyödyntämistä kotihoidossa.	1.9.2019	31.8.2021

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakky budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
VISION (Erasmus+)	EU	0	39 702	150 851	Capacity Building to Support VET Internationalization Strategies Implementation and Further Development.	1.10.2019	30.9.2021
Automotive on a Y-junction; Hands on Today Education for Tomorrow (Erasmus+)	EU	0	9 970	80 965	kehittää autoalan opettajien ammatillista osaamista.	1.10.2019	31.5.2021
VETBot hallinnoija OEP	OPH	5 100	51 000	310 000	uutta teknologiaa hyödyntävien oppimisympäristöjen ja -ratkaisujen kehittämiskokeilut sekä digitalisaation uusien mahdollisuuksien hyödyntäminen yksilöllisen osaamisen kehittämispolun eri vaiheissa.	9.9.2019	31.12.2021
Yhteensä		74 631	5 784 410	9 539 717			

Savon koulutuskuntayhtymän hankekanta

Muut hankkeet

Nimi	Rahoitus- lähde	Omarahoitus, Sakky koko hankeajalle	Sakky budjetti	Hankkeen kokonaisbudjetti	Hankkeen tavoitteena on	Alkamispvm.	Päätymispvm.
Kiertotaloutta ammatilliseen koulutukseen ja yrittäjyyskasvatukseen	Sitra	6 944	34 720	169 958	kehittää kiertotalouden oppimiskokonaisuus kolmeen ammatilliseen oppilaitokseen: Omniaan, Savon ammattiopistoon ja Suomen ympäristöopisto Sykliin sekä Nuori Yrittäjyys ry:n yrittäjyyskasvatuksen ohjelmiin.	1.11.2017	30.4.2019
Aktiivinen Sakky	AVI	49 000	98 000	98 000	kehittää toiminnallista, aktiivista ja liikunnallista toimintakulttuuria Savon ammattiopiston Varkauden, Kuopion ja Siilinjärven/Toivalan alueen toimipisteissä ja Varkauden lukiossa.	1.8.2019	30.6.2020
Yhteensä		55 944	132 720	267 958			

HENKILÖSTÖKERTOMUS

2019

Sisällys

1. Johdanto	1
2. Henkilöstö	2
2.1. Henkilöstön määrä ja rakenne	2
2.2. Henkilöstön eläköityminen	7
2.3. Henkilöstön vaihtuvuus	8
2.4. Työajan keskeytykset	8
2.5. Henkilötyövuodet	8
3. Periaatteet erilaisten palvelussuhdemuotojen käytöstä	9
3.1. Työaika	9
3.2. Palvelussuhteen luonne	9
3.3. Osa-aikatyö	9
4. Henkilöstön työkyvyn tukeminen	10
4.1. Työhyvinvointi	10
4.2. Sairauspoissaolot	12
4.3. Korvaava työ	14
4.4. Työterveyshuolto	14
4.5. Työsuojelu ja työturvallisuus	16
5. Henkilöstön ammatillinen osaaminen	17
5.1. Osaamisen johtaminen	18
5.2. Osaamisen kehittäminen	18
6. Henkilöstön vaikutuskanavat ja yhteistoiminta	19
6.1. Edustuksellinen yhteistoiminta	20
6.2. Aloitetoiminta	20

1. Johdanto

Henkilöstökertomuksessa 2019 kuvataan Savon koulutuskuntayhtymän henkilöstövoimavaroja, niiden käyttöä sekä niissä tapahtuneita muutoksia.

Vuoden 2019 aikana aloitettiin merkittäviä henkilörakenteen ja toimintakulttuurin kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Syksyllä 2019 tehtiin opettajia koskeva henkilöstörakenteen selvitys, jossa arvioitiin päätoimisten tuntiopettajien tilannetta osaamistarpeeseen ja eri alojen toiminnalliseen tilanteeseen pohjautuen. Nähtiin, että henkilöstörakenteen ja palvelussuhteiden kokonaistarkastelun perusteella olisi tarkoituksenmukaista siirtää virkasuhteisia päätoimisia tuntiopettajia lehtorin virkoihin ilman julkista hakua (KVhL 304/2003 24 §). Virkaan siirroilla haluttiin vakiinnuttaa Savon koulutuskuntayhtymän opetushenkilöstön palvelussuhteita. Yhtymähallitus perusti joulukuussa 2019 uusia lehtorin virkoja, joihin nimitykset tehdään vuonna 2020.

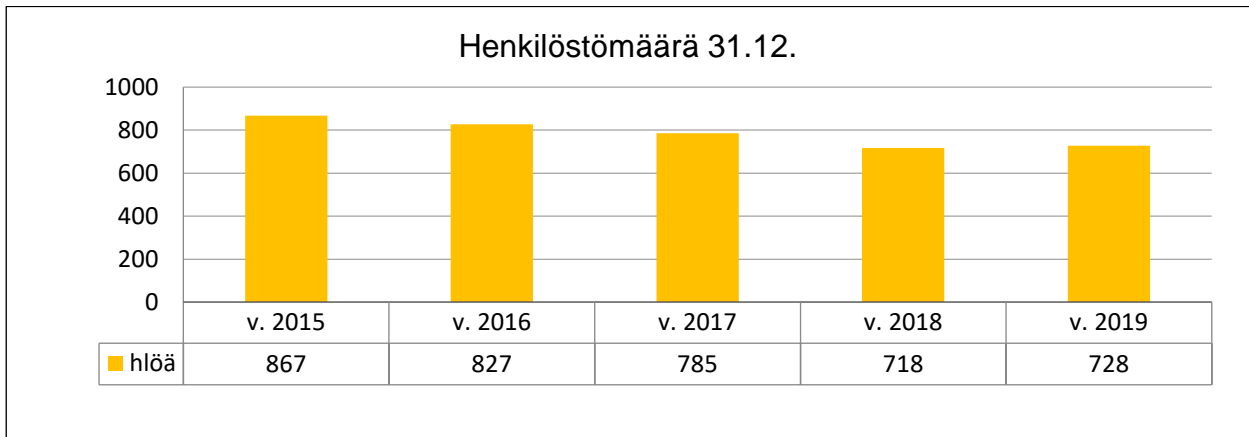
Myös toimintakulttuurin kehittämiseen liittyvä työ aloitettiin syksyllä 2019. Kehittämistyön lähtökohtaisina tavoitteina on johdon sitoutuminen yhdessä johtamisen periaatteisiin, tiimitoiminnan kehittäminen itseohjautuvuuteen sekä henkilöstön oma osaaminen ja sen kehittäminen itseohjautuvaan toimintaan.

Osaamisen varmistaminen ja vahvistaminen sekä työhyvinvointi ja -terveys ovat strategisesti keskeisiä asioita, joiden kehittämiseen liittyvien määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumista tarkastellaan myös toimintavuoden henkilöstökertomuksessa. Henkilöstökertomuksessa asiat ja ilmiöt esitellään pääsääntöisesti kuntayhtymätasoisina. Lisäksi keskeiset tunnusluvut esitetään sukupuolittain.

2. Henkilöstö

2.1. Henkilöstön määrä ja rakenne

Savon koulutuskuntayhtymän päätoimisen henkilöstön määrä 31.12.2019 oli 728. Vuonna 2018 vastaava luku oli 718. Päätoimisen henkilöstön määrä kasvoi 10 henkilöllä. Vertailu vuosilta 2015–2019 on kuvattu kaaviossa 1. Päätoiminen henkilöstö on laskettu niin sanotulla vakanssiperiaatteella, eli määrässä on mukana sekä vakituinen että määräaikainen (ei sijaiset) henkilöstö.

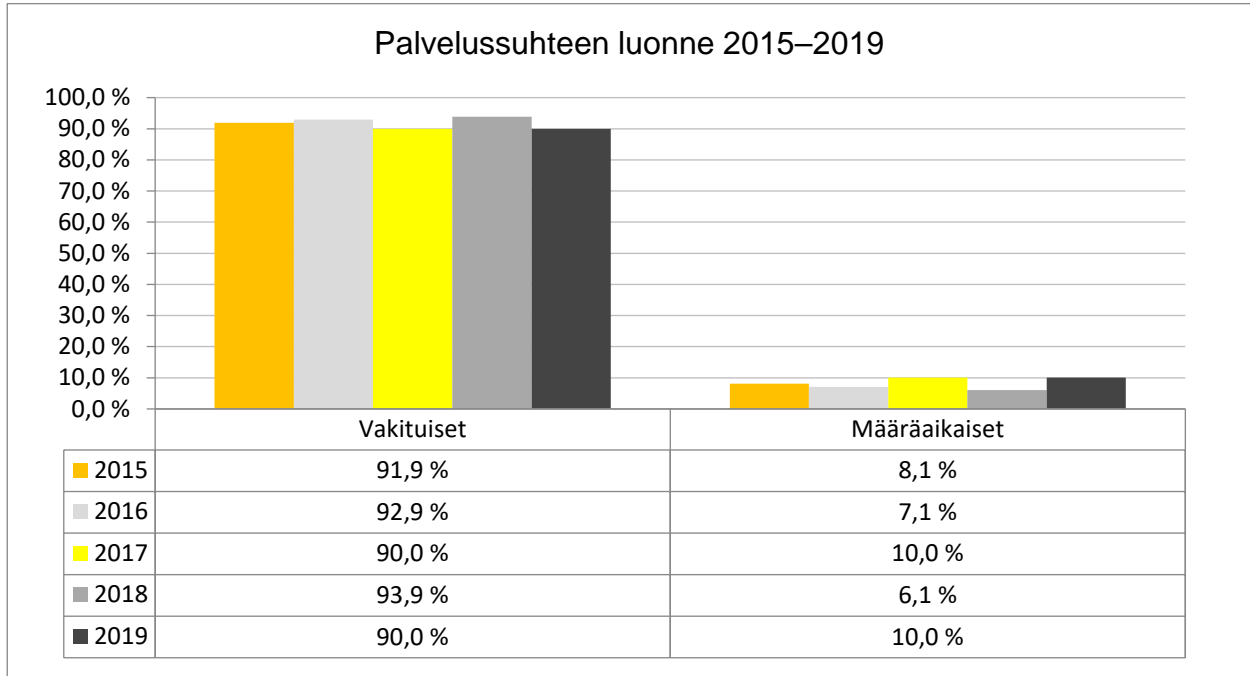
Kaavio 1. Päätoimisen henkilöstön määrä 31.12. vuosina 2015–2019.

Vakituisen henkilöstön määrä väheni vuoden 2019 aikana 19 henkilöllä, määräaikaista henkilöstöä oli 29 enemmän kuin 31.12.2018. Sivutoimisten palvelussuhteiden lukumäärä kasvoi 12:ta. Osa-aikaisia palvelussuhteita oli 23 kpl vähemmän kuin vuonna 2018. Taulukossa 1 on kuvattu päätoimisen vakituisen/määräaikaisen henkilöstön määrä jakautuen koko- ja osa-aikaisiin palvelussuhteisiin sekä sivutoimisten määrä.

Palvelussuhde	Naiset	Miehet	Yhteensä
<i>Vakituiset</i>	376	279	655
- joista kokoaikaisia	339	249	588
- joista osa-aikaisia	37	30	67
<i>Määräaikaiset</i>	37	36	73
- joista kokoaikaisia	20	32	52
- joista osa-aikaisia	17	4	21
<i>Päätoimiset yhteensä 31.12.2019</i>	413	315	728
<i>Sivutoimisessa palvelussuhteessa</i>	10	13	23

Taulukko 1. Henkilöstön määrä 31.12.2019.

Vuonna 2019 määräaikaisten palvelussuhteiden (muu kuin sijaisuus) perusteena oli pääsääntöisesti työn luonne (esim. määräaikaiset hankkeet) tai opetushenkilöstöllä kelpoisuuteen liittyvät puutteet. Merkittävä syy määräaikaisen henkilön osuuden kasvuun on kuntayhtymän rekrytoinnit strategiarahoituksen mukaisiin määräaikaisiin kehittämistehtäviin. Kaaviossa 2 on kuvattuna kehitys vakinaiset/määräaikaiset -palvelussuhteet vuosina 2015–2019.

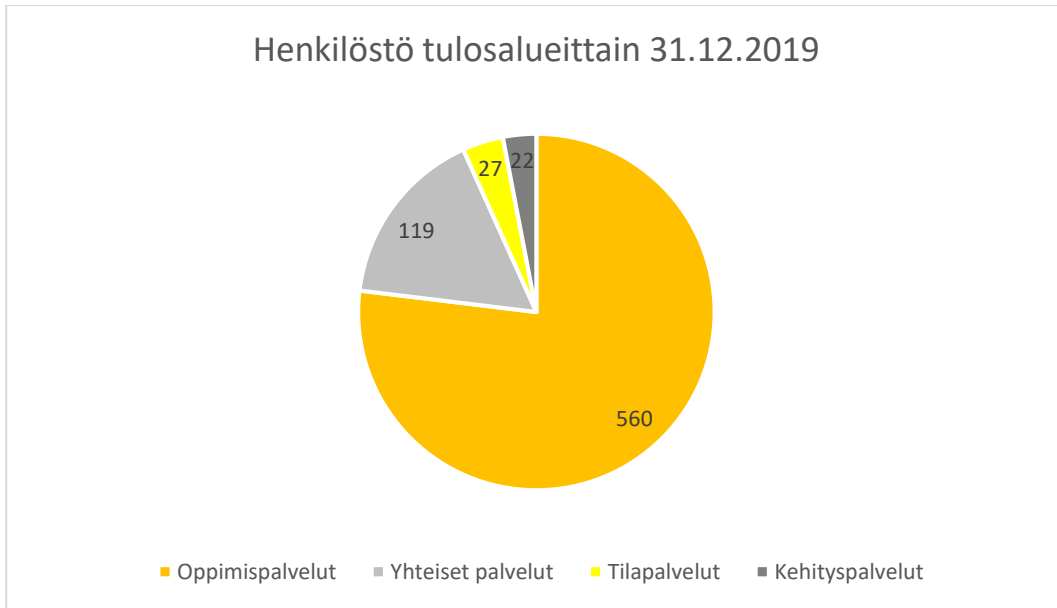
Kaavio 2. Palvelussuhteen luonne 31.12. vuosina 2015–2019.

Taulukossa 2 ja kaaviossa 3 on esitetty lukumäärät päätoimisen henkilöstön jakautumisesta eri tulosalueille. Suurin tulosalue on oppimispalvelut (560 hlöä). Suuruusjärjestyksessä seuraavat ovat yhteiset palvelut (119 hlöä), tilapalvelut (27 hlöä) ja kehityspalvelut (22 hlöä).

Muutoksia edelliseen vuoteen 2018 verrattuna on tapahtunut. Oppimispalveluiden tulosalueella vakituisen henkilöstön määrä on vähentynyt (-13), kun taas määräaikaisten palvelussuhteiden määrä on kasvanut (+29). Yhteisten palveluiden kokonaishenkilöstömäärä on vähentynyt (-17). Tilapalveluissa (+5) ja kehityspalveluissa (+6) henkilöstömäärä on kasvanut.

Tulosalue	Vakituiset		Määräaikaiset		Yhteensä
	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	
Oppimispalvelut	261	234	35	30	560
Yhteiset palvelut	95	23	0	1	119
Tilapalvelut	4	19	0	4	27
Kehityspalvelut	16	3	2	1	22
Yhteensä 31.12.	376	279	37	36	728

Taulukko 2. Päätoimisen henkilöstön määrä tulosalueittain 31.12.2019.

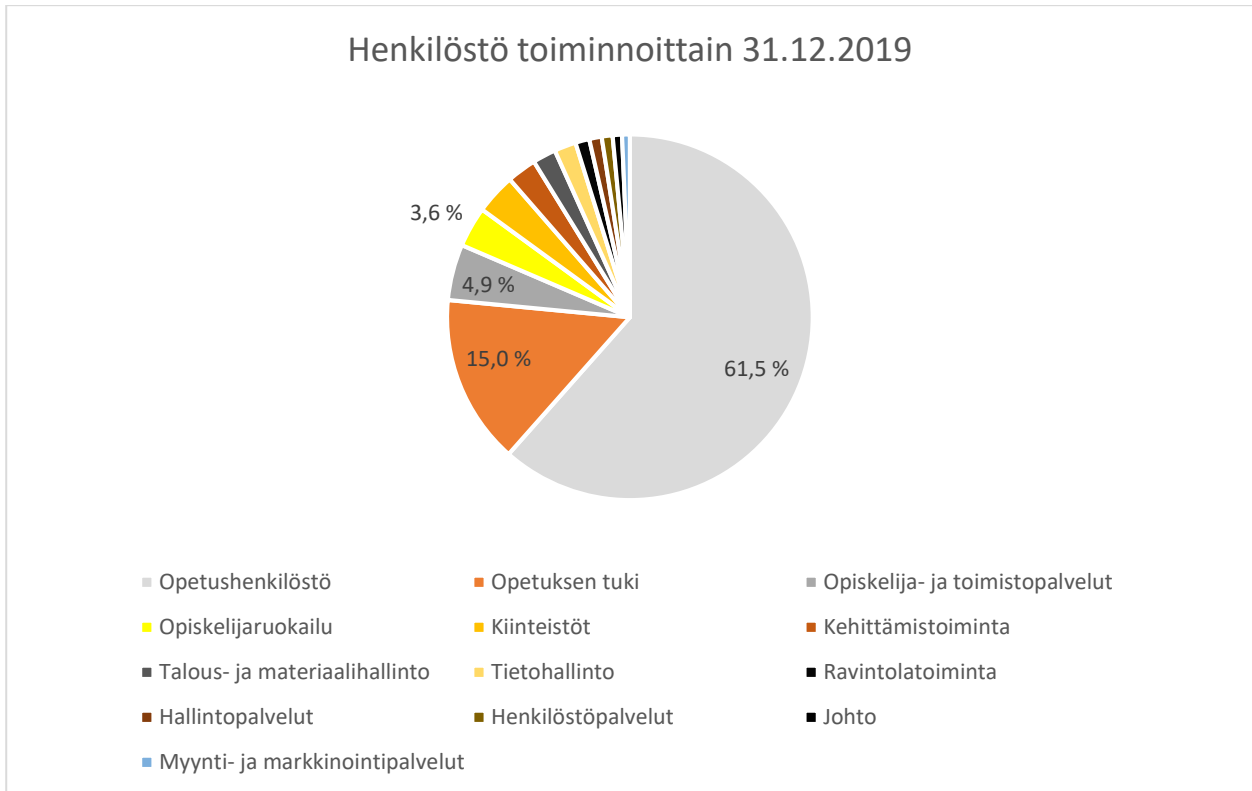

Kaavio 3. Päätoimisen henkilöstön määrä tulosalueittain 31.12.2019.

Lisäksi taulukossa 3 ja kaaviossa 4 on kuvattu päätoimisen henkilöstön jakautumista toiminnoittain. Suurin osa kuuluu opetushenkilöstöön (61,5 %) opetuksen tukihenkilöstöön (15 %). Opetushenkilöstöön kuuluvat pääasiassa lehtorit ja tuntiopettajat, tukihenkilöstöön ammatinohjaajat ja muu kiinteästi opetustoiminnassa työskentelevä henkilöstö kuin opetushenkilöstö. Henkilöstöstä 85 % (opetushenkilöstö, opetuksen tuki, opiskelija- ja toimistopalvelut, opiskelijaruokailu) tekee työtä toiminnoissa, jotka suoraan tuottavat palveluja opiskelijoille.

Toiminto	Hlöä	%-osuus
Opetushenkilöstö	448	61,5 %
Opetuksen tuki	109	15,0 %
Opiskelija- ja toimistopalvelut	36	4,9 %
Opiskelijaruokailu	26	3,6 %
Kiinteistöt	26	3,6 %
Kehittämistoiminta	19	2,6 %
Talous- ja materiaalihallinto	15	2,1 %
Tietohallinto	14	1,9 %
Ravintolatoiminta	9	1,2 %
Hallintopalvelut	8	1,1 %
Henkilöstöpalvelut	7	1,0 %
Johto	6	0,8 %
Myynti- ja markkinointipalvelut	5	0,7 %

Taulukko 3. Päätoimisen henkilöstön määrä toiminnoittain 31.12.2019.

Kaavio 4. Päätoimisen henkilöstön määrä toiminnoittain 31.12.2019.

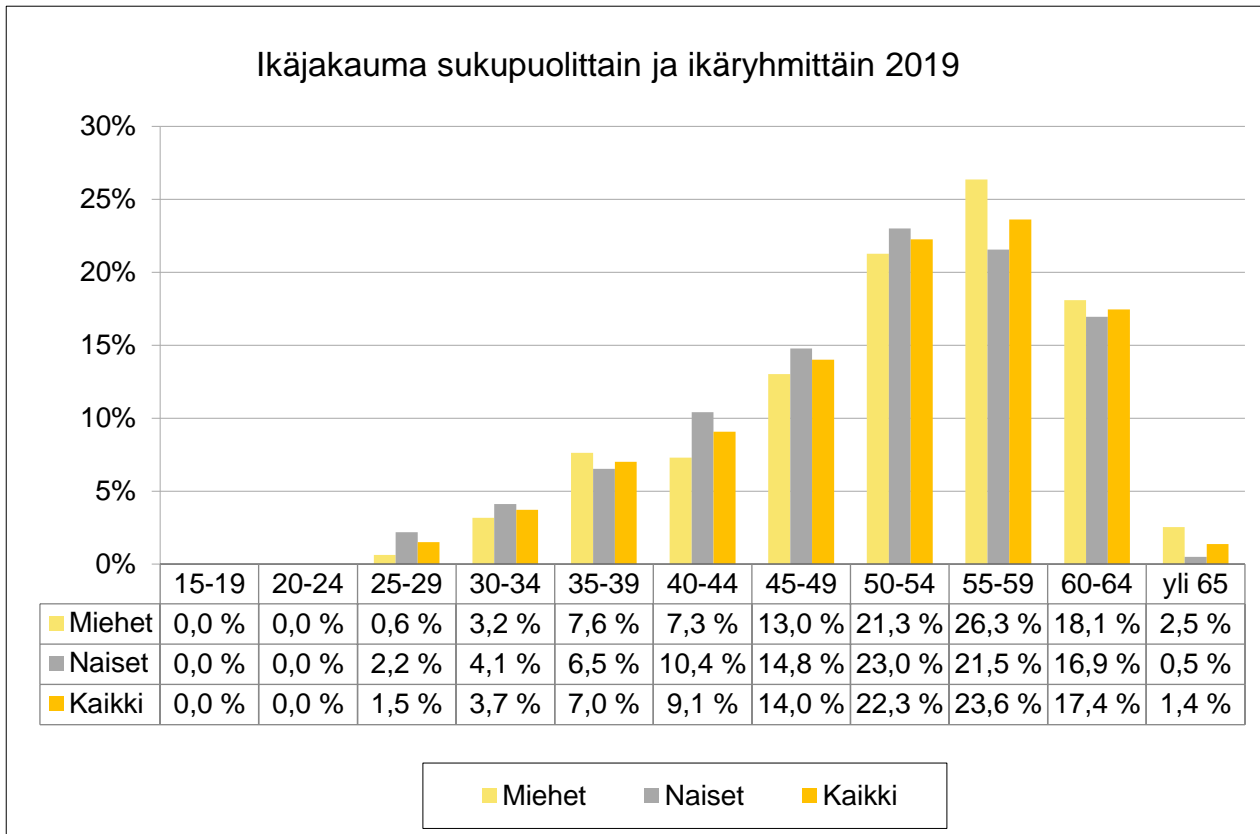
Opetushenkilöstön OVTES:n eri liitteitä ja osioita sovelletaan yhteensä 450 viranhaltijan/työntekijän kohdalla (61,8 % koko henkilöstön määrästä). Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES:n piiriin kuuluu 31,7 % kuntayhtymän päätoimisesta henkilöstöstä. Kunnallista teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (TS) piiriin kuuluu 6,5 % kuntayhtymän päätoimisista palvelusuhteista. Taulukossa 4 on esitetty päätoimisen henkilöstön jakautuminen eri sopimusaloille.

Vuoden 2019 aikana virka- ja työehtosopimukseen 2018–2019 perustuvia palkantarkastuksia oli sekä järjestelyerinä että yleiskorotuksena. Järjestelyerien jakamiseen liittyen tehtiin neljä (4) paikallista sopimusta. Lisäksi opetushenkilöstön uusi tva-järjestelmä sovittiin paikallisesti.

Sopimusalat ja liitteet	Naiset	Miehet	Yhteensä
OVTES Osio C Liite 1 Ammatillisen oppilaitoksen opetushenkilöstö	221	191	412
KVTES	172	59	231
TS	4	43	47
OVTES Osio C yhteiset	8	13	21
OVTES Osio B Lukio	7	8	15
OVTES Osio B yhteiset	0	1	1
OVTES Osio C Liite 4 Ammattioppilaitos	1	0	1
Yhteensä 31.12.2018	413	315	728

Taulukko 4. Päätöimisen henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2019.

Vuonna 2019 keski-ikä oli 51,3 vuotta (naiset 50,7 vuotta, miehet 52,2 vuotta). Vuonna 2018 vastaava luku oli 51,5 vuotta (naiset 50,7 vuotta, miehet 52,5 vuotta). Suurin osa henkilöstöstä sijoittuu ikäryhmään 55 - 59 -vuotiaat. Kaaviossa 5 on esitetty ikäjakauma kokonaisuudessaan.

Kaavio 5. Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2019.

Taulukossa 5 kuntayhtymän päätoiminen henkilöstö on jaettu toiminta-alueen eri paikkakunnille sen mukaisesti, missä ensisijainen toimipaikka sijaitsee. Suurimmat henkilöstömäärät ovat Kuopiossa (72,8 %) ja Varkaudessa (14,6 %).

Toimipaikka	Yhteensä	%
Kuopio	530	72,8 %
Varkaus	106	14,6 %
Siilinjärvi	71	9,8 %
Iisalmi	21	2,9 %
Yhteensä	728	100,0 %

Taulukko 5. Henkilöstö toimipaikoittain 31.12.2019.

2.2. Henkilöstön eläköityminen

Vuonna 2019 kuntayhtymän henkilöstöstä eläköityi 24 henkilöä, heistä 21 siirtyi vanhuuseläkkeelle ja kolme (3) työkyvyttömyyseläkkeelle. Määrä on alhaisempi kuin Kevan ennuste (vanhuuseläke 46 hlöä) on ollut.

Osa-aika- tai osatyökyvyttömyyseläkkeellä 31.12.2019 oli 23 henkilöä (vuonna 2018 33 henkilöä). Osa-aikaeläkeläisten määrä väheni vuoden 2019 aikana merkittävästi. Syynä tähän on se, että ennen vuoden 2017 eläkeuudista myönnettyjä osa-aikaeläkkeitä päättyi, kun henkilöitä siirtyi vanhuuseläkkeelle. Osa-aikatyökyvyttömyyseläkkeiden määrään ei viime vuosina ole suurta muutosta tullut.

Taulukossa 6 on kuvattu eläköitymisen kehitystä vuosina 2017–2019.

Eläköityminen	2017	2018	2019
Eläkkeelle siirtyneet	36	38	24
Osa-aikaeläkkeellä olevat	27	14	1
Osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevat	21	18	22

Taulukko 6. Henkilöstön eläköityminen vuosina 2017–2019.

Vuoden 2019 alusta niin sanottu varhemaksu muuttui työkyvyttömyyseläkemaksuksi, joka on osa palkkaperusteista eläkemaksua. Työkyvyttömyyseläkemaksun tavoitteena on kannustaa työnantajan panostamaan työkyvyn ylläpitoon ja etsimään ratkaisuja työn tarjoamiseen osittaisen työkyvyn säilyttäneille työntekijöille. Vuoden 2019 työkyvyttömyyseläkemaksun laskennassa työnantajan työkyvyttömyysriski määräytyi vuosina 2016 ja 2017 alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutustukien perusteella, jotka kohdennettiin työnantajille vuosien 2013-2015 ansioiden suhteessa. Tällä perusteella laskettu työkyvyttömyyseläkemaksu vuodelta 2019 oli noin 236 500 euroa. Edellisen vuoden 2018 varhemaksu oli noin 590 000 euroa.

2.3. Henkilöstön vaihtuvuus

Vuoden 2019 aikana vakituksessa palvelussuhteessa aloitti 35 uutta henkilöä (v. 2018 13 hlöä). Vakituksia työ-/virkasuhteita päättyi 54 kpl (v. 2018 61 kpl), kun 24 henkilöä jäi eläkkeelle (v. 2018 38 hlöä) ja 30 henkilöä irtisanoutui/irtisanottiin (v. 2018 23 hlöä) palvelussuhteesta. Taulukossa 7 on esitetty vaihtuvuusprosentit, jossa vertailulukuna on vuoden 31.12.2018 vakituisen henkilöstön määrä (674).

Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus v. 2019	Henkilöiden lukumäärä	Vaihtuvuus % 2019	Vaihtuvuus % 2018
Alkaneet palvelussuhteet	35	5,20 %	1,80 %
Päättyneet palvelussuhteet	54	8,00 %	8,45 %
MUUTOS yhteensä	-19	2,80 %	6,65 %

Taulukko 7. Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus vuonna 2019.

2.4. Työajan keskeytykset

Taulukossa 8 on esitetty työajankeskeytykset määrä työpäivinä (työpäivät/henkilötyövuosi). Terveysperusteisiin poissaoloihin sisältyvät sairauspoissaolot, työtaturmista johtuneet sairauspoissaolot sekä kuntoutukseen liittyvät poissaolot. Perhevapaat koostuvat äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaista sekä hoitovapaista. Koulutukseen liittyvät poissaolot ovat pääsääntöisesti henkilöstön koulutussuunnitelmaan perustuvia osaamisen kehittämispäiviä. Muut poissaolot sisältävät vuorotteluvapaat, opintovapaat ja muut harkinnanvaraiset vapaat.

Työpäivät /htv	Naiset	Miehet	Yhteensä 2019	Yhteensä 2018
Terveysperusteiset poissaolot	9,9	9,0	9,5	9,9
Perhevapaat	6,4	0,5	3,8	5,7
Koulutus	4,2	4,2	4,2	3,1
Muut poissaolot	11,2	6,9	9,3	10,7

Taulukko 8. Henkilöstön poissaolot työpäivinä/htv.

2.5. Henkilötyövuodet

Henkilötyövuosilaskenta ottaa huomioon henkilöstömäärän vaihtelun vuoden aikana ja osatyöajan. Laskennassa jaettavana on palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenterityöpäivinä ja jakajana vuoden kalenteripäivät. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprocentin mukaisesti.

Taulukossa 9 on esitetty henkilötövuosien jakautuminen tulosalueittain. Henkilötövuosien kokonaismäärä on laskenut edellisistä vuosista, vaikka henkilöstömäärä 31.12. on kasvanut. Yksi merkittävä syy tähän on oppimispalveluiden määräaikaisten palvelussuhteiden kasvu ja puolestaan vaki-
tuisten palvelussuhteiden määrän lasku. Määräaikainen henkilöstö kerryttää 31.12. henkilömäärää, mutta ei välttämättä henkilötövuosia koko vuoden 2019 osalta.

Tulosalue	2019	2018	2017
Oppimispalvelut	510	532	588
Yhteiset palvelut	117	131	134
Tilapalvelut	27	22	20
Kehityspalvelut	21	13	13
Yhteensä	675	698	755

Taulukko 9. Henkilötövuodet tulosalueittain vuosina 2017–2019.

3. Periaatteet erilaisten palvelussuhdemuotojen käytöstä

3.1. Työaika

Savon koulutuskuntayhtymässä käytetään työaikalain ja työ- ja virkaehtosopimusten rajoissa niitä työaikamuotoja, jotka ovat toiminnan ja tehtävien suorittamisen kannalta tarkoituksenmukaisia. Opetushenkilöstön työaikamuotoja ovat seuraavat:

1. Opetusvelvollisuuteen ja ylitunteihin perustuva opetusvelvollisuustyöaika (Lukio)
2. Kokonaistyöaika (toiminnalliset vaatimukset huomioon ottava toimistotyöaika)
3. Vuosityöaika (Ammatillisen oppilaitoksen opettajat ja opinto-ohjaajat)

Muiden kuin opetushenkilöstön osalta sovelletaan joko toimistotyöaikaa tai yleistyöaikaa. Toimistotyöaikaa sovelletaan esimerkiksi niihin viranhaltijoihin ja työntekijöihin, joiden työt ovat luonteeltaan hallinnollisia tehtäviä, suunnittelu- tai laskentatehtäviä. Yleistyöaikaa sovelletaan puolestaan henkilöstöön, johon ei sovelleta muuta työaikaa.

3.2. Palvelussuhteen luonne

Kappaleen 1.1. taulukoissa 1 ja 2 sekä kaavioissa 2 on esitetty, kuinka henkilöstö vuonna 2019 sijoittuu toistaiseksi voimassaoleviin ja määräaikaisiin palvelussuhteisiin.

3.3. Osa-aikatyö

Kappaleen 1.1. taulukosta 1 käy ilmi henkilöstön jakautuminen koko- ja osa-aikaisiin.

4. Henkilöstön työkyvyn tukeminen

Työhyvinvointia ja työkykyä ylläpidetään yhteistyössä henkilöstön ja esimiesten kanssa. Työkyvyssä on kysymys ihmisen voimavarojen ja työn välisestä yhteensopivuudesta ja tasapainosta. Välittämisen mallin mukaisissa keskusteluissa halutaan reagoida nopeasti ja ennaltaehkäisevästi tilanteisiin, joiden seurauksena työntekijän työkyky voi heikentyä. Työkyvyn alentuessa ja pitkän poissaolon jälkeen on tärkeää miettiä keinoja työkyvyn tukemiseen. Tässä asiantuntijoina voidaan käyttää työsuojelun tai työterveyshuollon henkilöstöä. Työntekijän työkykyä voidaan ennakoita kehityskeskusteluissa, työterveyshuollon neuvotteluissa ja välittämisen mallin mukaisissa keskusteluissa.

Työyhteisössä työolobarometrin ja riskien arvioinnin tulosten perusteella tehtävät kehittämissuunnitelmat tukevat työkykyä. Häirinnän estämisen toimintamalli ja päihdeohjelma tuovat välineitä työyhteisölle päihdeongelmien ja mahdollisten häirintätapausten käsittelyyn. Korvaavan työn malli tuo puolestaan mahdollisuuden jäljellä olevan työkyvyn käyttämiseen työtehtävissä.

4.1. Työhyvinvointi

Vuoden 2019 työhyvinvoinnin kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet liittyivät pitkälti edellisenä vuonna päättyneen työhyvinvointiohjelman mukanaan tuomien toimintamallien käytön vakiinnuttaminen kuten sairauspoissaolojen seurantaan ja hallintaan, välittämisen malliin, häirinnän estämisen toimintamalliin sekä päihdeohjelmaan. Myös terveysjohtamisen järjestelmän käytön jatkaminen on ollut keskeinen kehittämistavoite, joka mahdollistaa muiden tavoitteiden toteutumisen. Kehityskeskusteluja hyödynnettiin myös tärkeänä yksilön työhyvinvoinnin seuraamisen välineenä.

Alkuvuodesta 2019 aloitettiin Sirius-terveysjohtamisen järjestelmän käyttöönotto. Järjestelmä tukee esimiehiä välittämisen mallin toteuttamisessa ilmoittamalla hälytysrajan ylittävistä sairauspoissaoloista. Lisäksi järjestelmästä tuottaa sairauspoissaolojen hallinnan ja seurannan tueksi raportteja.

Välittämisen mallia päivitettiin lisäämällä siihen toimintaohje korvaavasta työstä, jonka tavoitteena on antaa osatyökykyiselle mahdollisuus tehdä työtä sairausloman sijasta. Näissä tilanteissa henkilön tehtäväkuvaa muokataan siten, ettei työn tekeminen ole riski toipumiselle.

Kuntayhtymän osaava, hyvinvoiva ja osallistuva henkilöstö -strateginen kehittämissuunnitelma on myös keskeinen toimija työhyvinvointiasioiden kehittäjänä. Kehittämissuunnitelmassa asioita tarkastellaan ja suunnitellaan kokonaispalkitsemisen näkökulmasta, jossa huomioidaan sekä aineellinen ja aineeton palkitseminen. Vuoden 2019 aikana kehittämissuunnitelman keskeisinä tehtävinä oli henkilöstön palkitsemisalan suunnittelu ja palkittavien valinta sekä mielen vuoden 2020 suunnittelu.

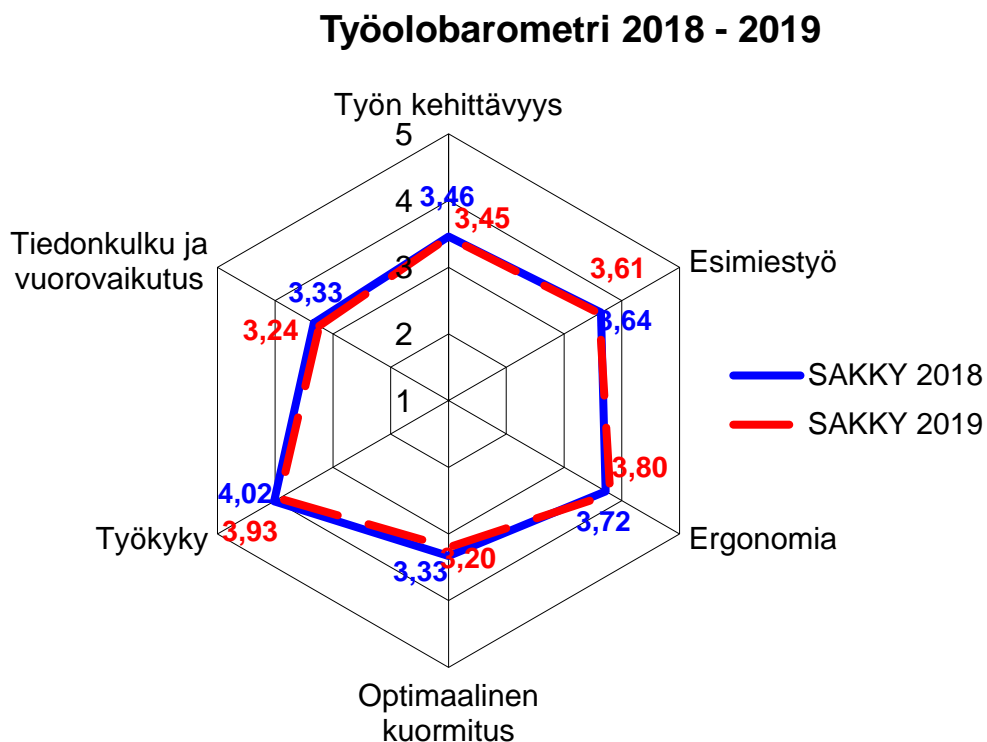
Hyvinvoinnin tukena ePassilla oli vuoden 2019 aikana 690 aktiivista käyttäjää, joista 251 (36,38 %) on käyttänyt etua vähintään yhden kerran kuluvan vuoden aikana. Vuoden 2019 aikana ePassi-sopimukseen lisättiin myös ns. hyvinvointiosa, joka kulttuuri- ja liikuntaedun lisäksi mahdollistaa käytön hieronta-, fysioterapia- ja hammaslääkäripalveluissa. Kokonaisedun arvo/henkilö oli 90 euroa.

Työolobarometrikysely toteutettiin keväällä 2019. Siihen saatiin 433 vastausta ja vastausprosentti oli 60,06 %. Työolobarometrin tulokset käsiteltiin johtoryhmässä, jossa todettiin, että tuloksissa näkyi erityisesti henkilöstön kuormittuminen ja sen näkyminen työkyvyssä ja työssäjaksamisessa. Johtoryhmässä todettiin, että tarvitaan tehtäväjaon selkiyttämistä ja työn tasaisempaa jakautumista.

Pedagogisen johtamisen kehittämiseksi tehdyt esitykset viedään strategian kehittämisen ohjausryhmään, joka kokoontuu oppimispalvelujen johtotiimin yhteydessä. Oppimispalvelujen suunnittelu-prosessia kehitetään, opinto-ohjaajien virkoja on perustettu lisää ja osaamispoolien työnjakoa tarkistetaan vuoden 2019 aikana. Samoin huolehditaan henkilöstön osaamisen kehittämisen resursoinnista. Työolobarometrin tuloksista tehtiin myös yhteenveto kuntayhtymän hallitukselle.

Työolobarometrin yhteydessä tehtiin myös tasa-arvoselvityksen pohjaksi tasa-arvokysely. Sen tulosten perusteella laadittiin päivitetty tasa-arvosuunnitelma, joka on vuoden 2020 henkilöstösuunnitelman liitteenä.

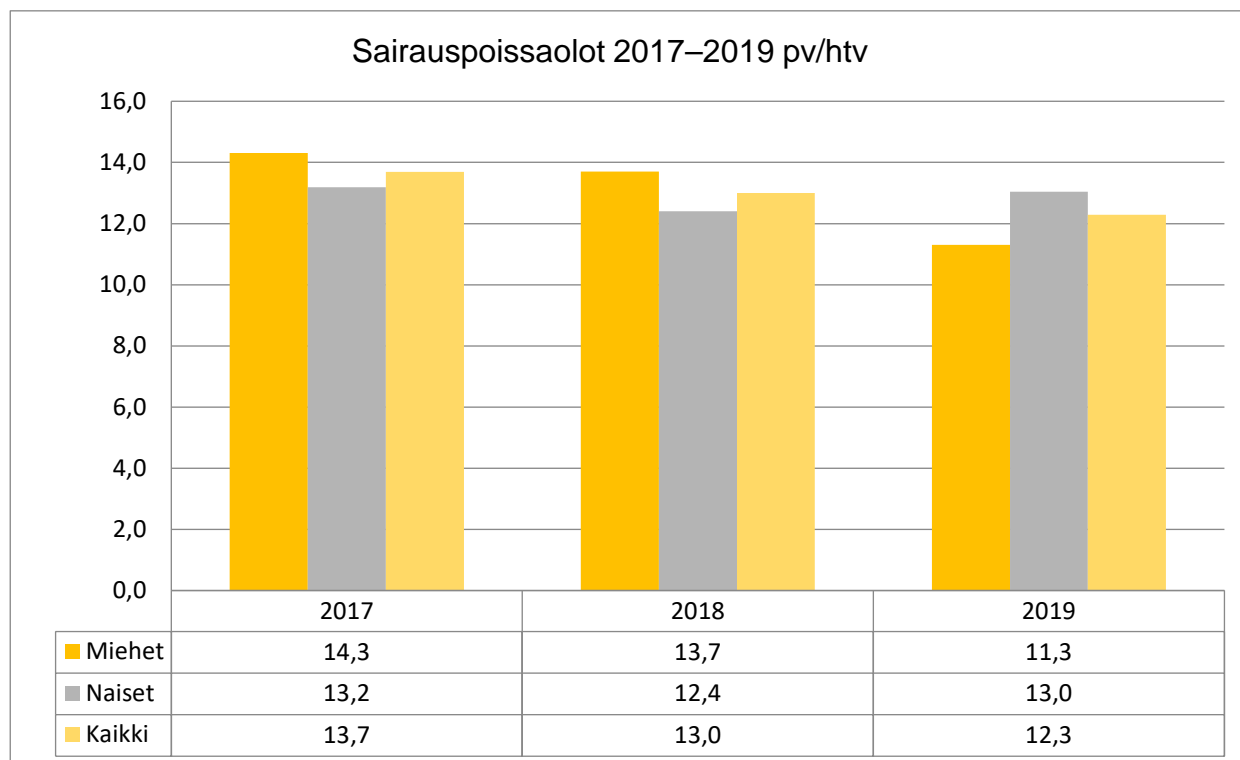
Kaaviossa 6 on esitetty työolobarometrin tulokset timantin ulottuvuuksien keskiarvoina.

Kaavio 6. Työolobarometrin tulokset, vastausten keskiarvot timantin ulottuvuuksittain, vertailu vuosilta 2018 ja 2019.

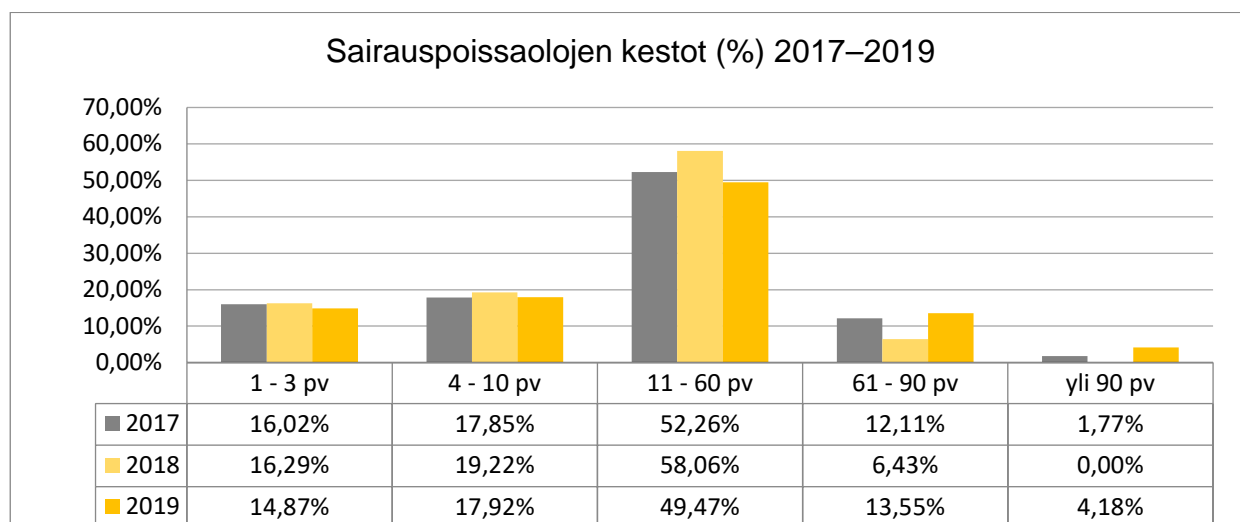
4.2. Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolojen määrä laski vuonna 2019 edelliseen vuoteen verrattuna 0,7 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Kaaviossa 7 on kuvattu sairauspoissaolojen määrä (kalenteripäivät/henkilötyövuosi) vuosina 2017–2019. Kaaviossa 8 puolestaan sairauslomat on ryhmitelty niiden keston mukaan. Edelliseen vuoteen 2018 verrattuna sairauslomat kestoltaan 1 - 60 päivää ovat vähentyneet, mutta pitkät sairauslomat yli 60 päivää ovat lisääntyneet. Kehitys on huolestuttava pitkäaikaisen tai pysyvän työkyvyttömyyden riskin kannalta.

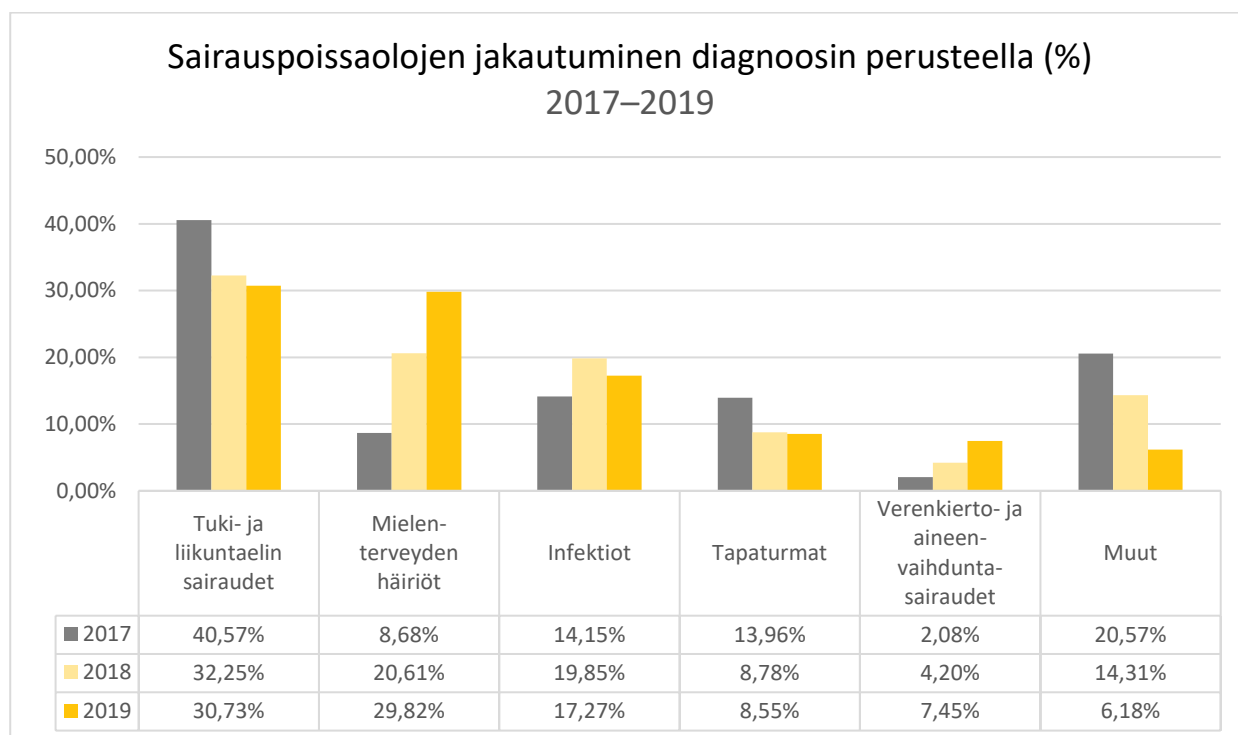
Kaavio 7. Sairauspoissaolot kalenteripäivät/htv 2017–2019.

Sairauspoissaolot keston mukaan vuosina 2017–2019 on esitetty kaaviossa 8.

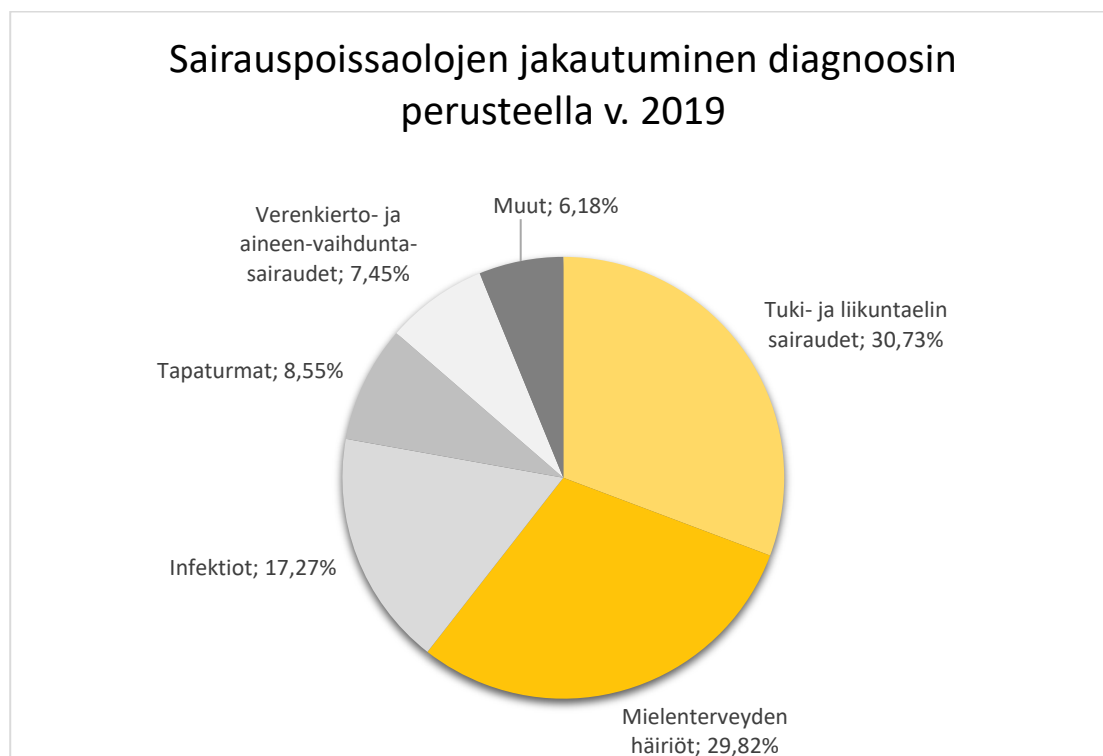

Kaavio 8. Sairauspoissaolojen kestot kalenteripäivää 2017–2019.

Kaavioissa 9 ja 10 esitetään sairauspoissaolojen jakautuminen diagnoosin perusteella. Tuki- ja liikuntaelin sairaudet edelleen suurimpana ryhmänä vertailussa näyttäytyvät, mutta mielenterveyden häiriöistä johtuvien poissaolojen määrä on vahvasti kasvanut ja vuonna 2019 lähes tuki- ja liikuntaelin sairauksien tasolla.

Kaavio 9. Sairauspoissaolojen jakautuminen diagnoosin perusteella 2017–2019.

Kaavio 10. Sairauspoissaolojen jakautuminen diagnoosin perusteella v. 2019

4.3. Korvaava työ

Korvaava työ on vapaaehtoista ja se perustuu työntekijän/viranhaltijan ja esimiehen keskinäiseen sopimiseen työn muokkaamisesta, kun työkyvyn rajoitteet eivät mahdollista ns. normaalin tehtäväkuvauksen mukaista työtä. Yleensä korvaavasta työstä antaa myös työterveyslääkäri lausunnon. Korvaava työ ei kerrytä sairauspoissaolopäiviä ja sopimus voi olla kestoaltaan enintään kahdeksan (8) viikkoa.

Korvaavaa työtä teki vuoden 2019 aikana viisi (5) henkilöä, heistä yksi (1) henkilö 1 - 3 kalenteripäivää, kaksi (2) 4 - 10 kalenteripäivää sekä kaksi (2) henkilöä 11 - 60 kalenteripäivää. Mikäli korvaavan työn päivät olisivat toteutuneet sairauslomana olisi se lisännyt sairauspoissaolokertymää 0,11 kalenteripäivää/htv.

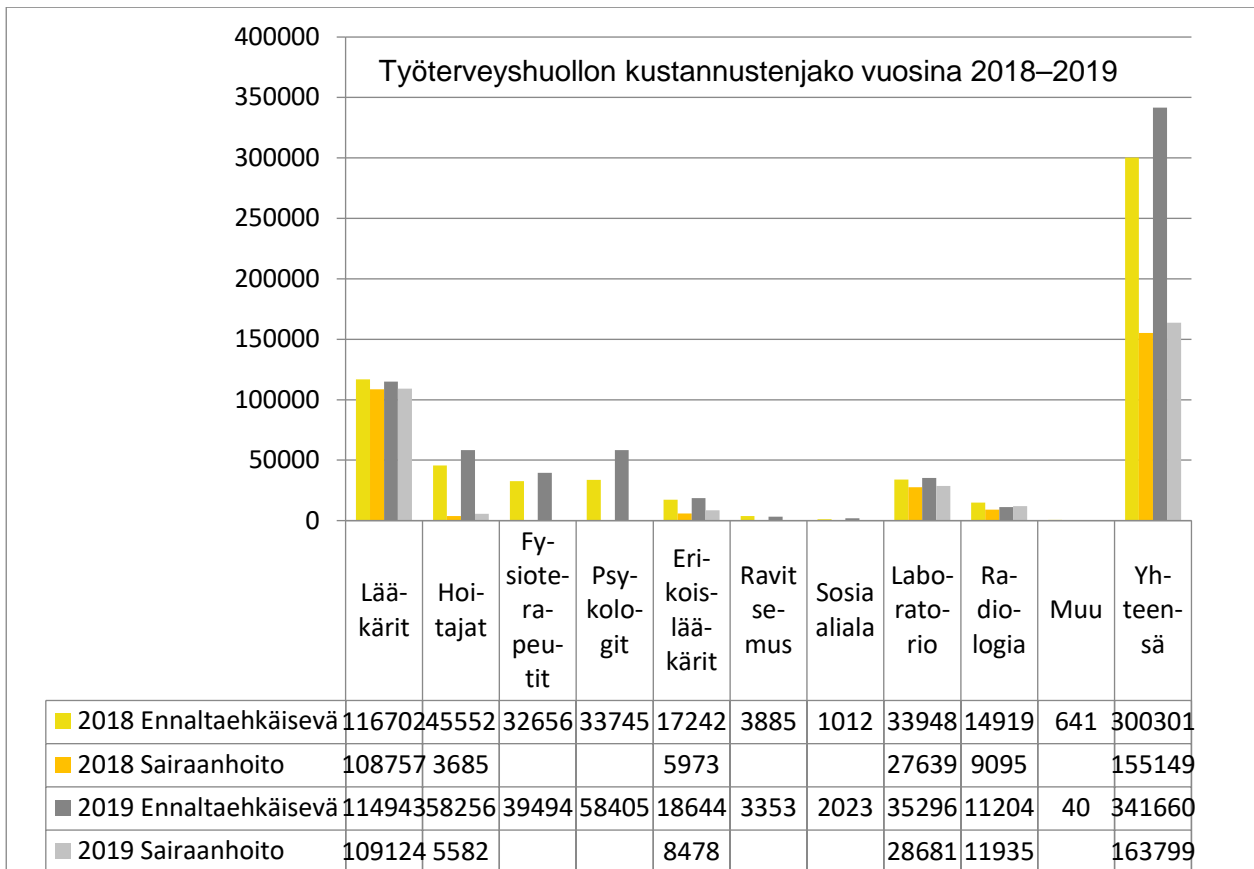
4.4. Työterveyshuolto

Kuntayhtymän työterveyshuoltopalveluihin kuuluvat lakisääteinen ennaltaehkäisevä työterveyshuolto ja yleislääkäritasoinen sairaanhoito. Palveluiden tuottajana toimii Terveystalo.

Työterveyshuollon sairaanhoito on yleislääkäritasoinen, jossa tehdään hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen kanssa. Erityisesti pitkien sairauslomien hallinnassa työterveyshuollon roolina on tärkeä. Sairausvakuutuslakiin liittyvien sairauspoissaolojen seurantarajat ovat 30 - 60 - 90 päivää. Esimiehen on lakisääteisesti selvitettävä yhdessä työterveyshuollon kanssa työntekijän mahdollisuudet jatkaa työssä, jos työkyvyttömyys pitkittyy.

Kaavioissa 11 sekä taulukossa 10 on työterveyshuollon palveluita ja niiden kustannuksia vuonna 2019 kuvattu eri näkökulmista. Kustannukset ovat bruttomääräisiä, eli niistä ei ole vähennetty työnantajan saamaa kelakorvausta. Työterveyshuollon kokonaiskustannukset kasvoivat 50 009 euroa vuoden 2019 aikana verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2019 aikana ennaltaehkäisevän työterveyshuollon kustannukset nousivat 41 359 euroa, sairaanhoidon kustannukset 8 650 euroa. Suurin kasvu ennaltaehkäisevän työterveyshuollon kustannuksista on työterveyspsykologien palveluissa. Sairaanhoidon osalta pientä kasvua on kaikissa palveluissa.

Kustannusrakenteessa näkyy sopimuksen painotus palveluiden kohdistamisesta työkyvyn parantamiseen ja ennalta ehkäisevään työterveyshuoltoon.

Kaavio 11. Työterveyshuollon kustannukset € v. 2018–2019.

Työterveyshuollon kustannukset €/htv	€ 2018	€ 2019	€ Muutos
Ennaltaehkäisevä	415,35	472,56	57,20
Lääkärit	161,41	158,98	-2,43
Hoitajat	63,00	80,58	17,57
Fysioterapeutit	45,17	54,63	9,46
Psykologit	46,67	80,78	34,11
Erikoislääkärit	23,85	25,79	1,94
Ravitsemus	0,00	4,64	4,64
Sosiaaliala	0,00	2,80	2,80
Laboratorio	46,95	48,82	1,86
Radiologia	20,63	15,50	-5,14
Muu	0,89	0,06	-0,83
Sairaanhoito	214,59	226,56	11,96
Lääkärit	150,42	150,93	0,51
Hoitajat	5,10	7,72	2,62
Fysioterapeutit	0,00	0,00	0,00
Psykologit	0,00	0,00	0,00
Erikoislääkärit	8,26	11,73	3,46
Laboratorio	38,23	39,67	1,44
Radiologia	12,58	16,51	3,93

Taulukko 10. Työterveyshuollon kustannukset €/keskimääräinen henkilöstömäärä 2018–2019.

4.5. Työsuojelu ja työturvallisuus

Työsuojelun tavoitteena on turvallisen ja häiriöttömän toiminnan, asiain ja työskentely- ja oppimisympäristön takaaminen. Työsuojelun toiminnassa painotetaan erityisesti ennalta ehkäisevää työsuojelua, vaarojen ja riskien arviointia, organisaation muutostilanteiden hallintaa sekä sisäilma-ongelmien ratkaisuja. Työsuojeluntoimintaohjelma löytyy henkilöstösuunnitelmasta ja intran työsuojelusivustolta.

Lakisääteisiä työpaikkaselvityksiä tehtiin työterveyshuollon kanssa yhdeksän kappaletta, jotka kohdistuivat auto- ja logistiikka-, pintakäsittely-, sähkö-, ICT- ja turvallisuusaloille sekä talotekniikka-, puhdistus- ja kiinteistöaloille sekä toimisto- ja ravintolapalveluihin eri paikkakunnilla. Lisäksi selvitetiin erillisillä työpaikkakäynneillä henkiseen kuormitukseen, meluun ja sisäilmaan liittyviä asioita. Viranomaistarkastuksia Aluehallintoviraston tai Ympäristöterveydenhuollon puolesta työpaikoille ei tehty vuonna 2019.

Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan selvittämään riittävän järjestelmällisesti ja tunnistamaan työstä ja työympäristöstä työntekijän terveydelle ja turvallisuudelle aiheutuvat haitta- ja vaarateki- jät. Kuntayhtymässä tehtiin vuonna 2019 sähköisesti vaarojen tunnistaminen ja arviointi. Näiden arviointien pohjalta laadittiin kehittämissuunnitelmat työyksiköissä. Vuonna 2019 otettiin käyttöön Secapp- turvallisuusviestintäjärjestelmä henkilöstölle. Järjestelmällä voidaan lähettää vaaratilan- teessa viesti ja hälytys henkilöstön puhelimeen tai tietokoneelle.

Työtapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden sattuessa käytetään tapaturman tutkintamallia. Tämän mallin avulla selvitetään yhteistyössä esimiesten, henkilöstön ja työsuojeluhenkilöstön kanssa, mi- ten vaaratilanne tai tapaturma voidaan jatkossa estää. Vuonna 2019 oli tavoitteena vähentää työstä johtuvia ja ennalta ehkäistä työmatkatapaturmia sekä hyödyntää tutkintamallin kautta saatuja tie- toja tapaturmien ennaltaehkäisemiseksi ja tehostaa työtapaturmien käsittelyä osaamisalueittain. Tapaturmat vähentyivät vuonna 2019. Henkilöstölle tapaturmia sattui eniten työmatkalla työpaikan ja kodin välillä.

	Tapaturmat työpaikalla	Tapaturmat työmatkalla	Työtapaturmat yhteensä
2015	3	3	6
2016	1	2	3
2017	4	3	7
2018	7	10	17
2019	3	8	11

Taulukko 11. Työtapaturmat ja työmatkatapaturmat vuosina 2015–2019.

Vuoden 2019 aikana kuntayhtymän sisäympäristön laatuun liittyviä asioita käsiteltiin sisäilmasto- työryhmän kokouksissa. Sisäilmastoryhmiä toimii Iisalmissa, Kuopiossa ja Varkaudessa. Kuopion si- säilmastoryhmässä käsitellään koko kuntayhtymän tiloja koskevia sisäilmaan liittyviä asioita.

5. Henkilöstön ammatillinen osaaminen

Ammatillisen koulutuksen uusi lainsäädäntö edellyttää kuntayhtymän henkilöstöltä uudenlaista osaamista sekä toimintatapojen uudistamista. Oppimisympäristöjen monipuolistuminen ja digitali- saation lisääntyminen opetuksessa ja ohjauksessa vaatii pedagogista uudistumista. Kuntayhtymässä vuoden 2019 aikana valmisteltu uusi strategia vastaa juuri näihin uudistumistarpeisiin. Erikoistuvat toimenkuvat sekä tunnistetut ydinprosessit ovat osa uusien pedagogisten järjestelyjen kokonai- suutta. Kokonaiskuva ydinliiketoiminnasta avaa ydinprosessien toiminnallisuuden ja niiden välisen vuorovaikutuksen merkitystä ja uudistumistarvetta. Myös uusiin toimitiloihin siirtyminen on vaati- nut ja vaatii toimintatapojen uudistamista koko henkilöstöltä.

Ollakseen arvostettua, vaikuttavaa ja uudistumiskykyistä ammatillisen koulutuksen pitää pystyä vas- taamaan työelämän ja yksilöiden muuttuviin osaamistarpeisiin joustavasti ja tehokkaasti. Henkilös- tön ajantasainen osaaminen antaa kyvyn reagoida nopeasti uusiin tilanteisiin muuttuvassa toimin- taympäristössä ja varmistaa opiskelijoiden hyvät oppimistulokset kunkin henkilökohtaisella polulla.

Osaamisen ennakoinnilla varmistetaan, että henkilöstövoimavarojen kehittäminen perustuu kaikilla tulosalueilla tulevaisuuden osaamistarpeisiin ja tukee kuntayhtymän strategian toteuttamista.

5.1. Osaamisen johtaminen

Osaamisen johtaminen on tärkeä osa strategista henkilöstöjohtamista. Kuntayhtymän osaamisen johtamisessa ja kehittämisessä on vuonna 2019 ollut keskeistä valmistautuminen kokonaisvaltaiseen toimintakulttuurin uudistamiseen. Henkilöstön osaamisen kehittämisellä vastataan uuden lainsäädännön edellytyksiin HOKS-prosessissa ja koulutus- ja oppisopimuksen palveluprosessissa sekä tuetaan uusien yhteisten toimintamallien tehokasta käyttöönottoa.

Tutkinnon vuonna 2019 suorittaneille toteutetun, kaikille koulutuksen järjestäjille yhdenmukaisen Amispalautteen perusteella opiskelijat ovat tyytyväisiä kuntayhtymän opetushenkilöstön osaamiseen ja ammattitaitoon sekä koulutukseen yleensä (arviointi asteikolla 1-5):

- Saamani opetus ja ohjaus olivat laadukasta, ka. 4,15.
- Sain riittävästi opetusta ja ohjausta, jotta opintoni etenivät suunnitellusti, ka. 4,18.
- Olen tyytyväinen saamaani koulutukseen, ka. 4,32.

Kuntayhtymän toiminta-alueen työelämälle suunnatun yritys yhteistyön kehittämistutkimuksen (500 vastaajan aineisto) mukaan työelämä on tyytyväinen kuntayhtymän henkilöstön osaamiseen ja asiantuntijuuteen (ka. 3,9, vuonna 2018 ka. 4,0). Tutkimuksen mukaan 94 % vastaajista (93 % vuonna 2018) oli erittäin tai melko tyytyväisiä Savon ammattiopiston toimintaan. Tyytyväisyys koulutusten laatuun on tutkimuksen mukaan hieman laskenut (vuonna 2019 ka. 3,8) vuodesta 2018 (ka. 4,0), mutta Savon ammattiopisto koetaan edelleen luottamuksen arvoiseksi toimijaksi (ka. 4,1, vuonna 2018 ka. 4,0). Henkilöstölle toteutetun työhyvinvointia mittaavan työolobarometrin tulosten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että henkilöstön kuormitus on lisääntynyt ja pitkään jatkueessaan kuormitus on vaikuttanut heikentävästi työkykyyn. Uusi toimintakulttuuri ja työkuormaa helpottavat erikoistuvat toimenkuvat tarvitaan, jotta uusissa oppimisympäristöissä mahdollistuu laadukas ja monipuolinen oppiminen ja ohjaus, ja asiakastyytyväisyys pystytään pitämään vähintään nykyisellä tasolla.

5.2. Osaamisen kehittäminen

Henkilöstön osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista osaamisen ylläpitämistä ja päivittämistä niin, että osaaminen tukee kehityskeskusteluissa asetettujen henkilökohtaisten ja tiimikohtaisten tavoitteiden saavuttamista. Kehityskeskustelujen pohjalta on linjattu koulutussuunnitelmaan kirjattut osaamisen kehittämistarpeet ja tavoitteellisten toteutussuunnitelmien mukaisesti osaamista on kehitetty mm. perehdytyksellä, työhönopastuksella, lisä- ja täydennyskoulutuksilla sekä jakamalla osaamista monissa hankkeissa ja verkostoissa.

Kuntayhtymän strategisena tavoitteena on hyödyntää osaamisen kehittämisessä rohkeasti digitalisaatiota ja kehittyviä teknologioita. Digitaaliset oppimisympäristöt mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen ja niissä käytettävät työkalut mahdollistavat oppimisen ja ohjauksen tuen kaikissa oppimisympäristöissä, myös työelämässä ja oppilaitoksessa. Osaamisperusteisuus, yksilölliset oppimispolut, jatkuva haku ja näiden myötä opinnoissa eri tahtiin opiskelevat opiskelijat ovat aiheuttaneet haasteita seurata, tukea ja ohjata opiskelijoiden opinnoissa etenemistä.

Näihin haasteisiin vastaamiseksi kuntayhtymässä on otettu koekäyttöön uusi Workseed-työkalu ja uusia sisällöntuottamisen työkaluja, mm. kokonaisvaltainen videoratkaisu Planet eStream, jolla opettajat ovat tuottaneet opetusvideoita opetuksen tueksi. Uutena strategisena opetusmenetelmänä on otettu käyttöön flippaus (Flipped Classroom), jonka käyttämiseen on kouluttautunut eri aloille flippauksen koulutusohjelman mukaisesti 20 flippariopettajaa.

Kuntayhtymän henkilöstön digiosaaminen on opiskelijan digiosaamisen perusta. Opetushenkilöstön digipedaosaamista on kehitetty järjestämällä laajasti koulutuksia eri digityökaluista. Lisäksi on muodostettu opetushenkilöstön osaamistarpeisiin perustuva digityöpajatarjotin, jossa on tarjolla kymmeniä koulutuksia eri kouluttajilta ja eri aiheista. Opetushenkilöstön tueksi on muodostettu eTutor-toiminta, johon on nimetty 10 eTutoria. Lisäksi päätoimiset verkko-opettajat ohjaavat, kouluttavat ja koordinoivat kaikkien verkossa opettavien ja ohjaavien opettajien verkkokurssi- ja ohjaustoiminnan osaamista.

Koulutuksen järjestäjän keskeisimpiä ydinprosesseja ovat HOKS-prosessi ja koulutus- ja oppisopimuksen palveluprosessi. Näiden prosessien osaamisen kehittämisessä on hyödynnetty valtakunnallisissa Parasta-kehittämishankkeissa kehitettyjä toimintamalleja ja materiaaleja. Opetus- ja ohjaushenkilöstö on vastannut em. prosessien tasalaatuisessa toteuttamisessa tarvittavaa osaamista mittaavaan osaamistarvekartoitukseen ja tulosten pohjalta on määritelty osaamisen kehittämisen alueet. Henkilöstöstä on valittu HOKS- ja työelämämentoreita tukemaan osaamisen kehittymistä ja he aloittavat tehtävässään vuoden 2020 alussa. Myös jatkuvan haun prosessin tarkistaminen ja yhteisten tutkinnon osien toteuttamisen malli vievät eteenpäin erikoistuvien toimenkuvien toteutumista ja osaamisen kehittämisen tavoitteita.

”Askelmerkit” skype-tilaisuuksien avulla jaettiin tietoa ja osaamista 15 eri tilaisuudessa, joissa teemoina olivat mm. sähköinen portfolio, kielitietoinen opetus, tutor-opettajien ja opinto-ohjaajien tehtävät, jatko-opintojen ohjaus ja markkinointi. Tilaisuudet nauhoitettiin ja tallenteet löytyvät Intranetista. Intranet sisältö tukee kokonaisuudessaan osaamisen kehittämistä ja avointa viestintää.

Turvallisuuskoulutuksia ja niihin liittyviä harjoituksia toteutettiin kaikissa yksiköissä ja koko henkilöstöä koskien. Turvallisuusviestintäjärjestelmän käyttökoulutuksia järjestettiin webinaareina, jotka myös tallennettiin myöhempää tutustumista varten. Viestintäjärjestelmän käyttöönotossa oli teknisiä ongelmia liittyen sovelluksen toimivuuteen eri puhelinmalleissa ja viestintäjärjestelmän käytön harjoittelua tullaan jatkamaan aktiivisesti vuoden 2020 aikana.

Osaamisen kehittäminen ja henkilöstön hyvinvoinnin kehittäminen nähdään jatkuvina prosesseina. Uudistuva toimintakulttuuri ja pedagoginen johtaminen määrittelevät yhä vahvemmin ne osaamistarpeet, joihin eri tehtävissä toimivaa henkilöstöä on tarpeen kouluttaa. Henkilöstön osaaminen toimii sekä laadunhallinnan että työhyvinvoinnin perustana ja toisaalta innostus, motivaatio ja hyvinvointi ovat oleellisia tekijöitä henkilöstön jatkuvalla oppimiselle ja osaamisen kehittymiselle.

6. Henkilöstön vaikutuskanavat ja yhteistoiminta

Työyhteisön asioita hoidetaan yhteistoiminnassa, jonka perustana on keskinäinen luottamus ja avoin vuorovaikutteinen ilmapiiri. Yhteistoimintaa kuntayhtymässä säätelee laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa. Yhteistoiminnan osapuolia ovat kuntayhtymä työnantajana ja sen palveluksessa oleva henkilöstö, jonka edustajina toimivat luottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut.

6.1. Edustuksellinen yhteistoiminta

Kuntayhtymän yhteistoimintaryhmä kokoontui vuoden 2019 aikana kuusi (6) kertaa.

Kuntayhtymän yt-ryhmän kokoonpano 31.12.2019:

Hassinen-Laffitte Sirkka	luottamusmies, Juko
Kammonen Tiina	työsuojeluvaltuutettu
Karppinen Harri	luottamusmies, Juko
Kettunen Rauno	rehtori
Kokkarinen Ari	luottamusmies, Jyty
Lampinen Timo	tulosaluejohtaja/yhteiset palvelut
Nissinen Ari	pääluottamusmies, Jyty
Nissinen Pia	työhyvinvointiasiantuntija/työsuojelupäällikkö
Nyman Mauri	pääluottamusmies, Juko
Nyyssönen Mia	pääluottamusmies, JHL
Peltola Pirjo	apulaisrehtori
Petäsnoero Mervi	henkilöstöpäällikkö
Saarinen Terhi	varapääluottamusmies, Juko
Tengvall Tiina	varapääluottamusmies, JHL

Osaava, hyvinvoiva ja osallistuva henkilöstö -kehittämistiimi kokoontui vuoden 2019 aikana kuusi (6) kertaa.

Osaava, hyvinvoiva ja osallistuva henkilöstö -kehittämistiimin kokoonpano 31.12.2019:

Kammonen Tiina	työsuojeluvaltuutettu
Kettunen Rauno	rehtori
Kolehmainen Jari	lehtori
Malinen Pirjo	tulosaluejohtaja/kehityspalvelut
Nissinen Ari	pääluottamusmies, Jyty
Nissinen Pia	työhyvinvointiasiantuntija
Nyman Mauri	pääluottamusmies, Juko
Nyyssönen Mia	pääluottamusmies, JHL
Peltola Pirjo	apulaisrehtori
Petäsnoero Mervi	henkilöstöpäällikkö
Tarvainen-Puranen Päivi	tuntiopettaja

6.2. Aloitetoiminta

Henkilöstöllä on jatkuvasti mahdollisuus tehdä aloitteita toiminnan kehittämiseksi. Käytössä on In-trasta löytyvä ”Oivallusloota” aloitelaatikko, johon aloitteet voi kirjata. Aloitteet käsitellään johtoryhmän päättämässä työryhmässä, joka arvioi aloitteet.

Henkilöstöllä on ollut myös mahdollisuus tehdä ehdotuksia tunnustuksen ansaitsevista hyvistä ja myönteisistä teoista, joista parhaiten perustellut esitykset palkittiin kuntayhtymän vuosijuhlassa 16.9.2019. Ehdotuksia palkittavista teoista/henkilöistä tehtiin kymmenessä eri sarjassa: hengennostattaja, ilmiö, kansainvälistäjä, kehittäjä, ratkaisija, Sakky-lähettiläs, sisäisen yhteistyön edistäjä, turvallisuusteko, työkaveri ja vastuullisuusteko.

Kuntayhtymän riskit tuloskortin tavoitteiden näkökulmasta

Näkökulmat	Tavoitteet	Tavoitteen saavuttamista uhkaavat riskit
Talous	Toimintatuotot	Järjestämislupien täyttöaste on alle 100 % Valtion lisäleikkaukset Kokonaisvaltaisten koulutus- ja palveluratkaisujen toteuttaminen Koulutuksen järjestäjän ammattitaito Työelämäpalvelujen onnistuminen myynnissä
	Tulos	Ennakointi, raportointi reaaliajassa Kustannusten sopeuttaminen vastaamaan tulorakennetta Miksi, mitä, missä, miten ja milloin -ratkaisut
Asiakas	Tutkintojen määrä	Koulutuksen järjestäjän ammattitaito Työelämäyhteydet Oppimisympäristöt Digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksien hyödyntäminen Henkilökohtaistaminen Työpaikalla tapahtuva oppiminen ja ammattiosaamisen näytöt Alueen työelämätarpeita palveleva tutkintorakenne Tutkintotilaisuudet
	Opiskelijapalaute	Palautteen kattava kerääminen Palautteen käsittely ja toimenpiteet Koulutuksen järjestäjän ammattitaito Oppimisympäristö Ilmapiiri ja hyvinvointi
	Työelämäpalaute	Palautteen kattava kerääminen, käsittely ja toimenpiteet Palautteen käsittely ja toimenpiteet Kokonaisvaltaisten koulutus- ja palveluratkaisujen toteuttaminen Koulutuksen järjestäjän ammattitaito Työelämäyhteistyö
	Vetovoimaisuus yhteishaussa	Aloituspaikkojen kohdentaminen Alueen työelämätarpeita palveleva tutkintorakenne Koulutuksen järjestäjän ammattitaito Imago ja maine Viestintä ja markkinointi
	Opiskelijavuodet	Koulutuksen järjestäjän ammattitaito, imago ja maine Henkilökohtaistaminen Työpaikalla tapahtuva oppiminen ja ammattiosaamisen näytöt /tutkintotilaisuudet Oppimisympäristöt Viestintä ja markkinointi

Kuntayhtymän riskit tuloskortin tavoitteiden näkökulmasta

Näkökulmat	Tavoitteet	Tavoitteen saavuttamista uhkaavat riskit
Prosessi	Läpäisyaste	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen Henkilökohtaistaminen Opetussuunnitelman noudattaminen Opetuksen laatu ja järjestelyt (tasalaatuisuus) Työssäoppimisen, ammattiosaamisen näyttöjen sekä tutkintotilaisuuksien laatu ja järjestelyt Opiskelijat huomioiva pedagogiikka Opiskelijahuolto
	Keskeyttäminen	Ryhmäytyminen Opiskelijahuolto Opetuksen laatu ja järjestelyt Oppimisympäristö Opiskelu- ja oppimisilmapiiri Positiivinen tulevaisuuskuva omalle elämälle Oikean alavalinnan varmistaminen Ammattialan arvostus Viestintä ja markkinointi
	Työllistyminen	Alueen työmarkkinat kohtaava koulutustarjonta Työmarkkinatilanne Työelämävalmiudet ja osaaminen Yrittäjyysvalmiudet Koulutuksen järjestäjän maine Koulutuksen järjestäjän työelämäyhteydet
Henkilöstö	Työolobarometri	Johtaminen ja esimiestyö Tiedottaminen ja vuorovaikutus Työhallinta ja vaativuus Työympäristö Työhyvinvointi Kustannusten sopeuttaminen vastaamaan tulorakennetta
	Henkilöstön kehittämisenot	Taloustilanne Kehittämisen kohdentaminen Kehityskeskustelujen toteuttaminen
	Dokumentoidut kehityskeskustelut	Kehityskeskustelujen laatu Kehityskeskustelujen kattavuus Dokumentointi Sitoutuminen sovittuihin asioihin

Kuntayhtymän ja tulosalueiden tuloskorttien mittariseloste

Jos mittari koskee vain osaa tulosalueista, on tulosalueet lueteltu erikseen mittarin yhteydessä.

TALOUSNÄKÖKULMAN MITTARIT

Toimintatuotot (M€)

- mittari kertoo toiminnan volyymista ja sen kehittämisestä
- mittariin lasketaan tuloslaskelman ulkoiset tulot

Tulos (M€)

- mittari kertoo toiminnan taloudellisesta tuloksesta
- mittariin lasketaan tuloslaskelman tulos

ASIAKASNÄKÖKULMAN MITTARIT

Tutkintojen määrä

- mittari kertoo kyvystämme tuottaa opiskelijoillemme ammatillista osaamista sekä yleissivistävää osaamista
- mittariin lasketaan suoritettut ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot
- mittariin lasketaan suoritettut ylioppilastutkinnot
- mittariin lasketaan oppisopimuksena kuntayhtymän ulkopuolella järjestämät tutkinnot

Opiskelijapalaute

- mittari kertoo opiskelijoiden tyytyväisyydestä järjestämäämme koulutukseen
- mittari lasketaan Opetushallituksen toteuttaman valtakunnallisen Amispalautteen päättökyselyn tuloksista ja lukiokoulutuksen päättökyselyn tuloksista
  - mittarin arvo muodostuu kaikille koulutuksen järjestäjille yhteisten väittämien keskiarvosta ja lukiokoulutuksen abipalautteen väittämien keskiarvosta
  - arviointiasteikko 1 (heikoin) – 5 (paras)

Työelämäpalaute

Kehityspalvelut ja Yhteiset palvelut

- mittari kertoo työ- ja elinkeinoelämän tyytyväisyydestä toimintaamme
- mittari lasketaan työ- ja elinkeinoelämälle suunnattujen palautekyselyjen tuloksista
  - Ulkopuolisen puhelinhaastatteluna 500 alueen yritykselle tekemä kysely
    - mittarin arvo muodostuu palautekyselyssä kysytyjen väittämien (14) keskiarvosta, joissa vastaaja on arvioinut kokemusten tai mielikuvien perusteella kuntayhtymää koskevia väittämiä
    - Työelämäfoorumeille toteutettavan palautekyselyn tuloksista
    - Työssäoppimisen työpaikkaohjaajille toteutettavan palautekyselyn tuloksista
- arviointiasteikko 1 (heikoin) – 5 (paras)

Vetovoimaisuus yhteishaussa

- mittari kertoo opiskelijoiden halukkuudesta hakeutua alueen työelämän tarpeiden perusteella suunnattuihin ammatillisten perustutkintojen aloituspaikkoihin tai lukiokoulutuksen aloituspaikkoihin
- mittarin arvo muodostuu ensisijaisten hakijoiden määrästä suhteessa koulutuksen järjestäjän vahvistamaan aloituspaikkamäärään
- hakijamäärät perustuvat yhteishaun ilmoittamiin tietoihin

Opiskelijavuodet

- mittari kertoo opiskelijoiden halukkuudesta hakeutua alueen työelämätarpeiden perusteella suunniteltuihin koulutuksiin
- mittari sisältää oppisopimuskoulutuksen tietopuoliset opinnot
- mittari ei sisällä hanketoiminnassa järjestettävää koulutusta
- mittarin arvo muodostuu ammatillisen peruskoulutuksen, ammatillisen lisäkoulutuksen, työvoimakoulutuksen, oppisopimuksen tietopuolisen koulutuksen, henkilöstökoulutuksen ja muun täydennyskoulutuksen määrästä opiskelijavuosina

Asiakastyytyväisyys

Kehityspalvelut, Tilapalvelut ja Yhteiset palvelut

- mittari kertoo henkilöstön tyytyväisyydestä Yhteisten palvelujen (osaamisalueet eriteltyinä), Tilapalvelujen ja Kehityspalvelujen toimintaan
- mittarin arvo muodostuu sisäisen asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksista ja kullekin tulosalueelle lasketaan vastausten keskiarvo kyseiselle tulosalueelle kohdennetuista kysymyksistä

Ylläpitokustannukset (ka €/m²/kk)

Tilapalvelut

- mittari kertoo toimitilojen ylläpitokustannusten keskineliöhinnan kuukaudessa
- mittarin arvo muodostuu Tilapalvelujen toimintakuluista kuukaudessa jaettuna koko kuntayhtymän toimitilojen määrällä (ns. yhtiövastike)

Tilakustannukset toimintatuotoista %

Tilapalvelut

- mittari kertoo, kuinka paljon toimintatuotoista kuluu tilakustannuksien kattamiseen
- mittarin arvo muodostuu tilakustannusten suhteesta kuntayhtymän toteutuneisiin toimintatuottoihin

PROSESSINÄKÖKULMAN MITTARIT

Läpäisyaste (%)

- mittari kertoo kyvystämme tuottaa tutkinnon perusteiden mukainen ammattitaito säännönmukaisessa ajassa
- mittarin arvo muodostuu kolmen vuoden aikana ammatillisen perustutkinnon tai kahden ja puolen vuoden aikana ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden määrän suhteesta aloittaneisiin opiskelijoihin

Keskeyttäminen (%)

- mittari kertoo ammatillista perustutkintoa suorittavien opiskelijoiden koulutuksen keskeyttämisestä silloin, kun opiskelijalla ei ole selvää jatkosuunnitelmaa (=negatiivinen keskeyttäminen)
- mittarin arvo muodostuu negatiivisesta syystä eronneiden prosenttiosuudesta niistä perustutkinto-opiskelijoista, joille on laadittu HOKS (vos-rahoitus)

Työllistyminen valmistumisen jälkeen (%)

- mittari kertoo kyvystämme tuottaa ammattitaitoa alueen työelämän tarpeisiin
- mittari lasketaan Opetushallituksen toteuttaman valtakunnallisen Amispalautteen päättökyselyn väittämästä "Oma arviosi tulevasta tilanteestasi koulutuksen jälkeen"
  - mittarin arvo muodostuu väittämän vaihtoehdoista "työssä toisen palveluksessa" ja "yrittäjä tai itsenäinen ammatinharjoittaja"

Opiskelijapalautteen vastaus %

Kehityspalvelut

- mittari kertoo opiskelijoiden vastaamisaktiivisuudesta Opetushallituksen toteuttaman valtakunnalliseen Amispalautteeseen
- mittari lasketaan ammatillista perustutkintoa, ammattitutkintoa ja erikoisammattitutkintoa tai tutkinnon osaa tai osia suorittaville suunnattuun aloitus- ja päättökyselyyn vastanneiden määrän suhteesta kyselyyn vastaajiksi kuuluvien määrään
- aloituskyselyyn vastaavat opiskelijat 30 vuorokauden kuluessa HOKSin ensimmäisestä hyväksymisestä ja päättökyselyyn vastaavat valmistuvat opiskelijat viimeisen näytön antamisen jälkeisessä arviointikeskustelussa

Työolobarometrin vastaus %

Kehityspalvelut

- mittari kertoo työolobarometriin vastanneiden määrän suhteesta henkilöstön kokonaismäärään
- mittarin arvo muodostuu vastaajien määrän suhteesta toistaiseksi voimassa olevissa ja määräaikaisissa palvelussuhteissa olevien määrään

Tyhjien tilojen määrä (hum²)

Tilapalvelut

- mittari kertoo tyhjinä olevien tilojen määrän
- mittarin arvo muodostuu sisäilmaongelmien vuoksi käyttökiellossa olevista tiloista ja muutoin tarpeettomista ja purkupäätöstä odottavista tyhjillään olevista rakennuksista

Ylläpitokustannukset (M€/v)

Tilapalvelut

- mittari kertoo toimitiloihin kohdistuvat käyttökulut vuodessa ilman pääomakustannuksia (poistot ja korot)
- mittarin arvo muodostuu mm. vuotuisista energiakuluista, kiinteistöveroista, palkoista, rakennusten korjauskuluista jne.

Energiankulutus

Tilapalvelut

- mittari kertoo omien tilojen vuotuisen sähkön ja lämmön kulutuksen suhteessa ylläpitokustannuksiin
- mittarin arvo muodostuu omien tilojen vuotuisista sähkö- ja lämpökuluista sekä ylläpitokustannuksista

HENKILÖSTÖNÄKÖKULMAN MITTARIT

Työolobarometri

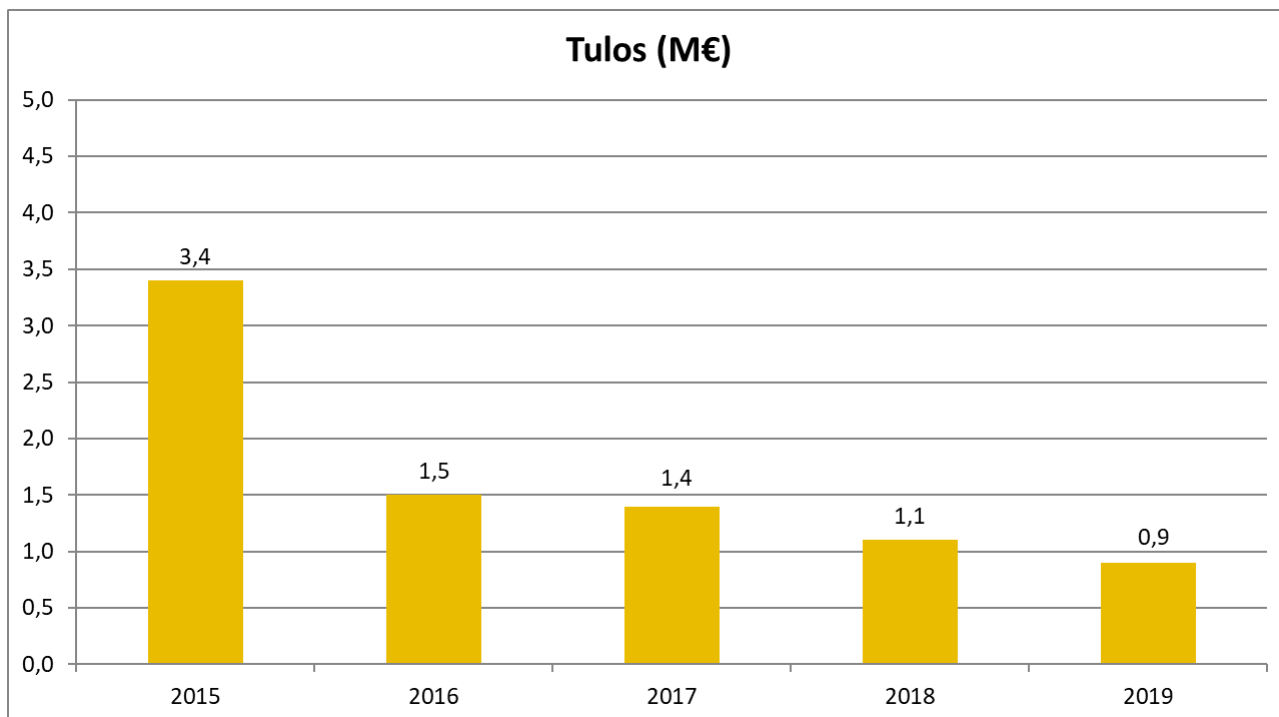
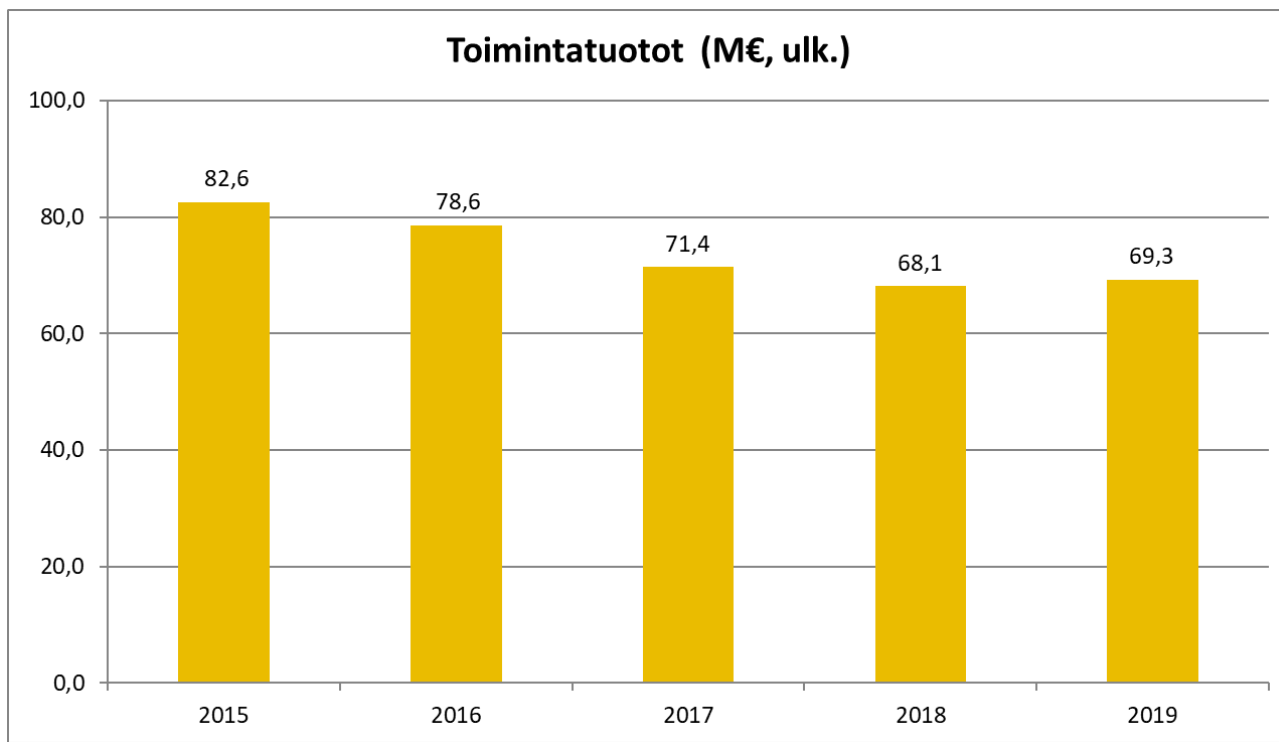
- mittari kertoo, minkälaiseksi työyhteisö kokee työhyvinvointinsa mitatulla hetkellä
- mittarin arvo muodostuu alkuvuodesta toteutettavan työolobarometrin indekseihin kuuluvien väittämien keskiarvosta
- indeksejä ovat ergonomia (2), esimiestyö (5), optimaalinen kuormitus (3), tiedonkulku ja vuorovaikutus (10), työkyky (4) ja työn kehittävyys (4)
- suluissa on väittämien lukumäärä kussakin indeksissä
- arviointiasteikko 1 (heikoin) – 5 (paras)

Henkilöstön kehittämismenot (%)

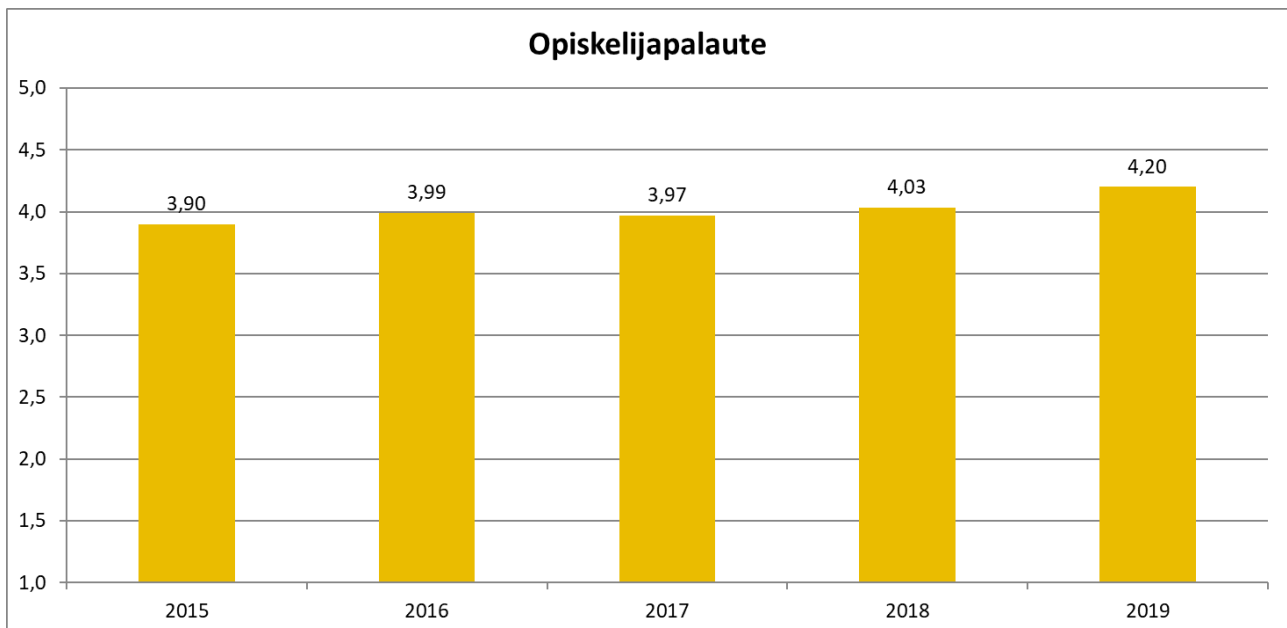
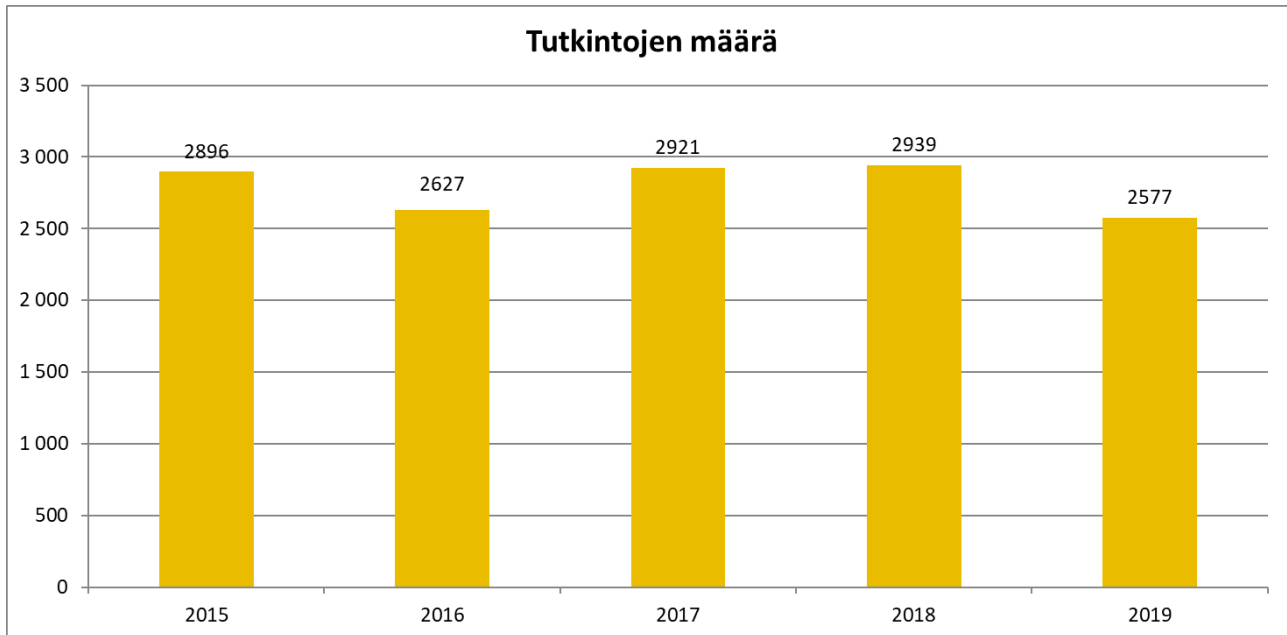
- mittari kertoo henkilöstön ammattitaidon uudistamiseen, ylläpitämiseen ja hyvinvointiin käyttämistämme taloudellisista resursseista
- mittarin arvo muodostuu henkilöstön kehittämismenojen osuudesta kaikista henkilöstömenoista
- henkilöstön kehittämismenoihin otetaan mukaan liikunta-, virkistäytymis- ja työkyvyn ylläpitopäivät

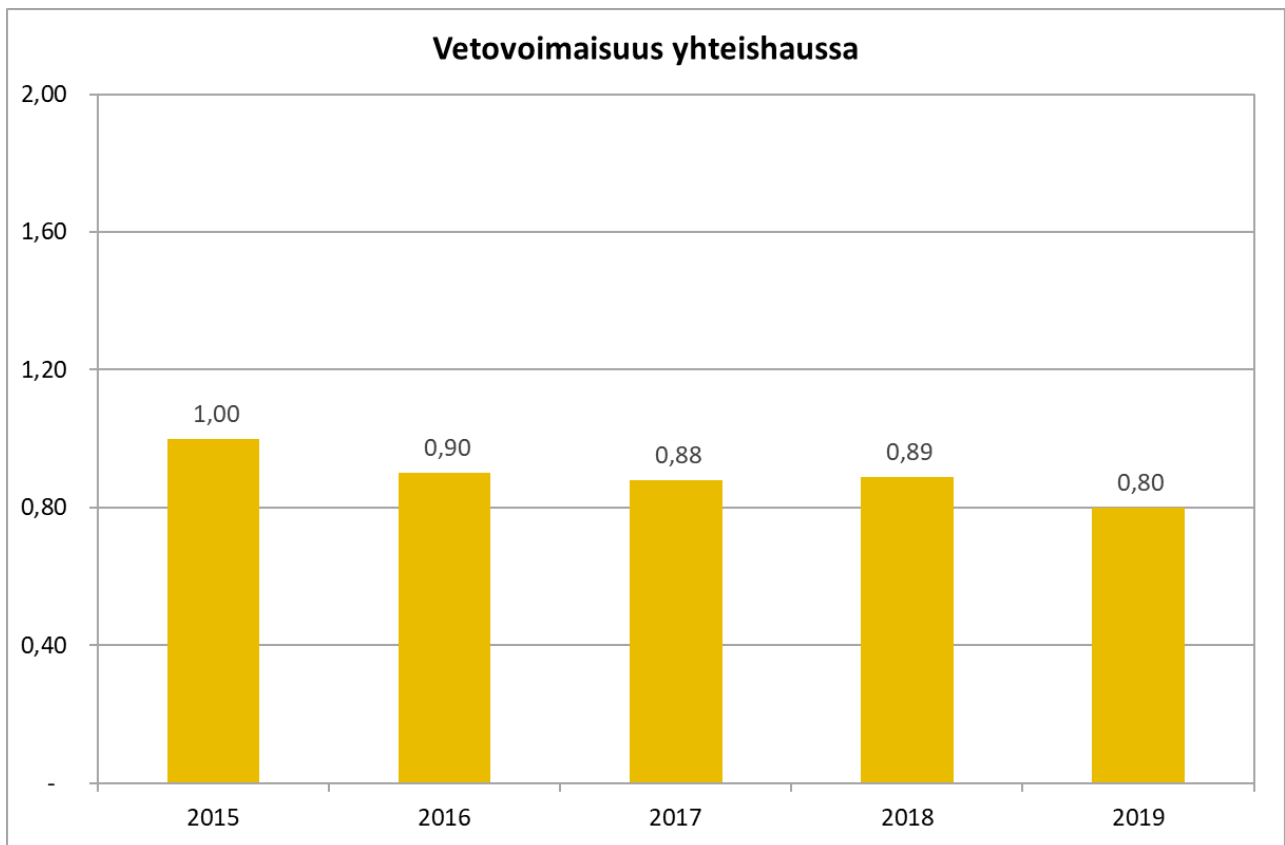
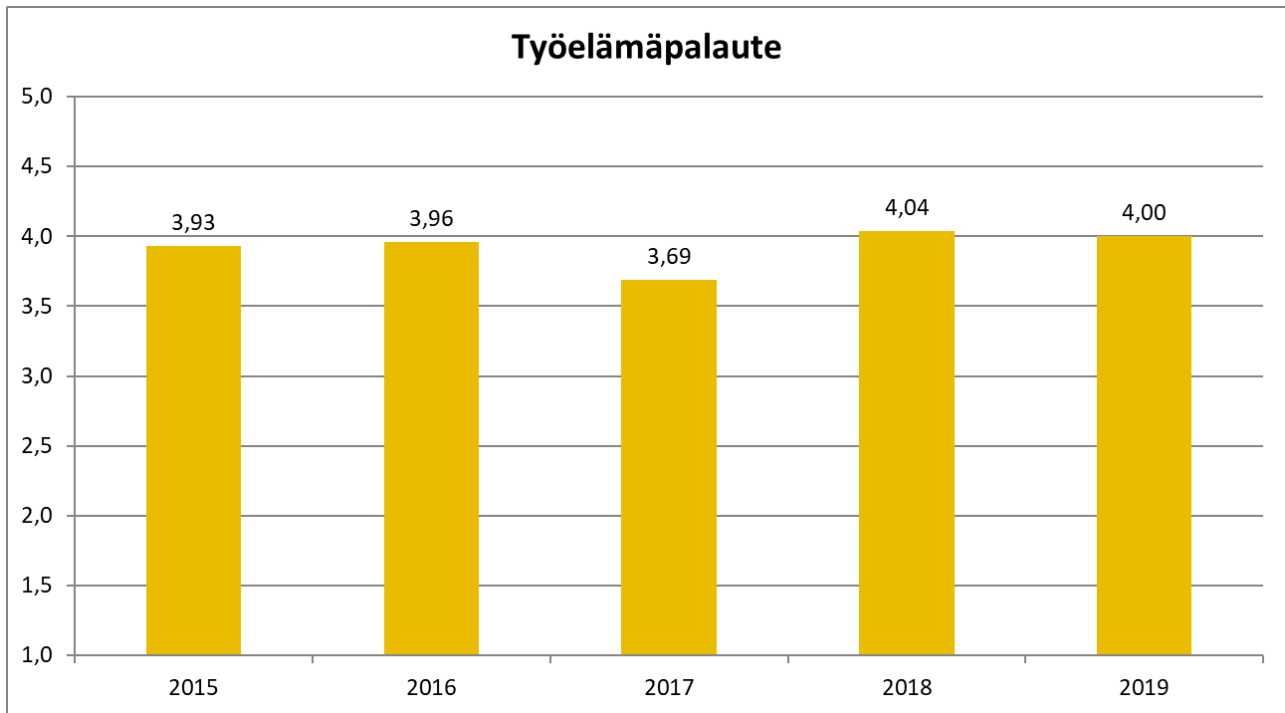
Dokumentoidut kehityskeskustelut (%)

- mittari kertoo, kuinka aktiivisesti kuntayhtymässä on käyty kehityskeskusteluja
- mittarin arvo muodostuu käytyjen kehityskeskustelujen määrän suhteesta koko henkilöstön määrään
- kehityskeskustelussa esimies ja työntekijä arvioivat vuorovaikutteisesti työssä onnistumista, asettavat tavoitteita tulevaan, arvioivat osaamisen tasoa ja koulutustarpeita sekä kirjaavat sovitut asiat HRM/Osaaminen -järjestelmään

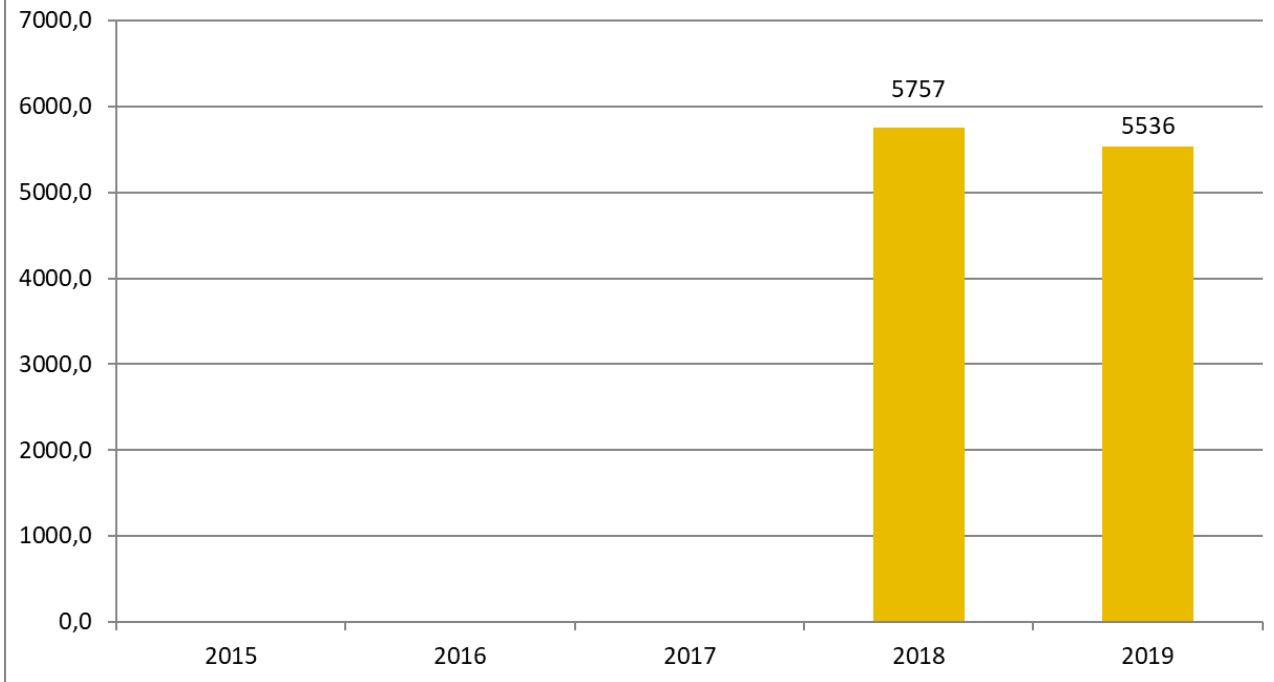
Kuntayhtymän tuloskortin mittareiden trendit, toteuma vuosina 2015–2019**Talous**

Asiakas

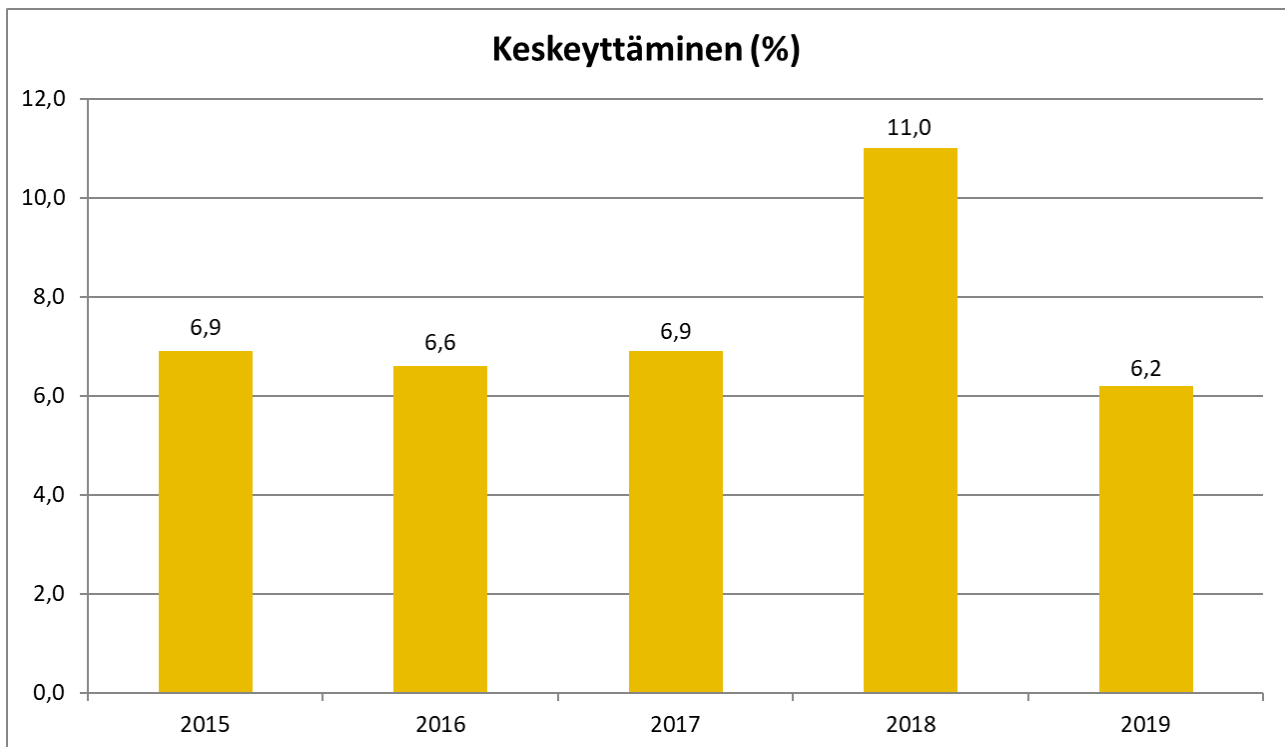
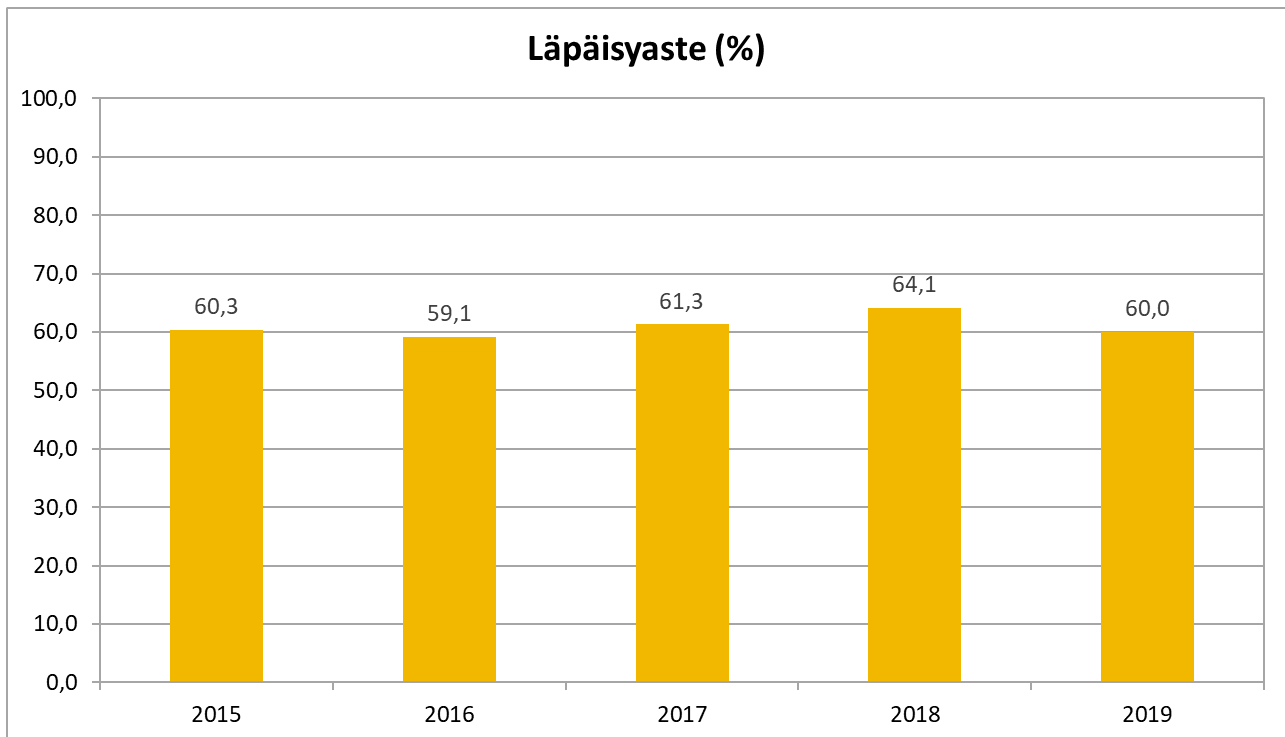

Opiskelijavuodet

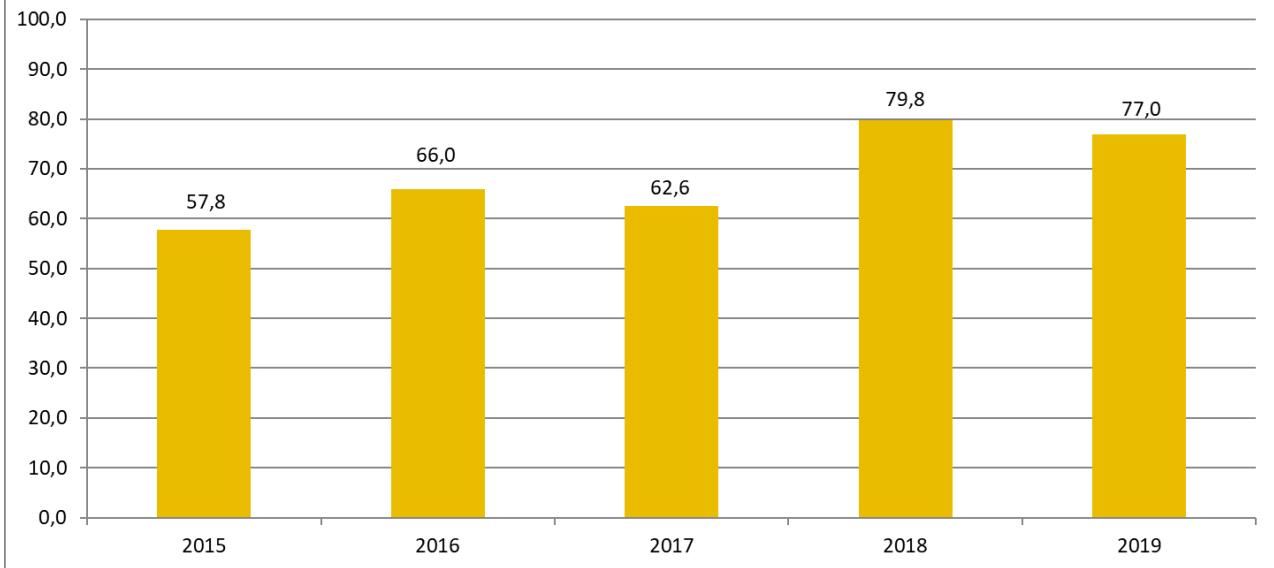

Prosessi

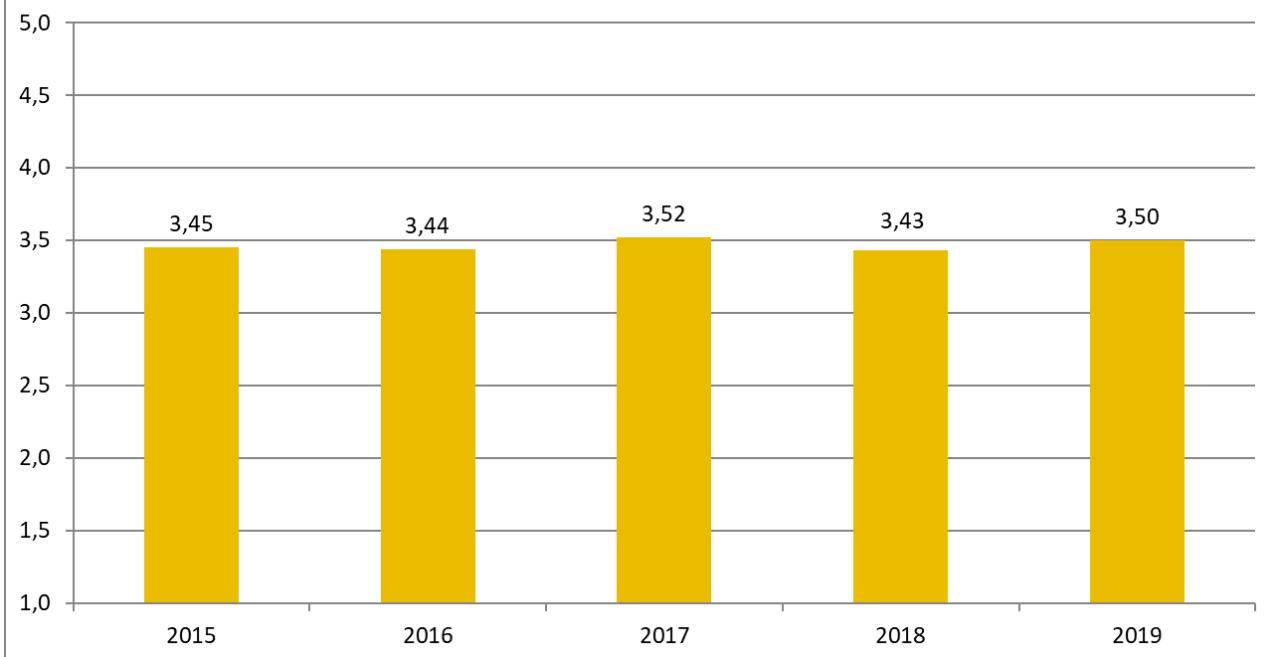

Työllistyminen valmistumisen jälkeen (%)

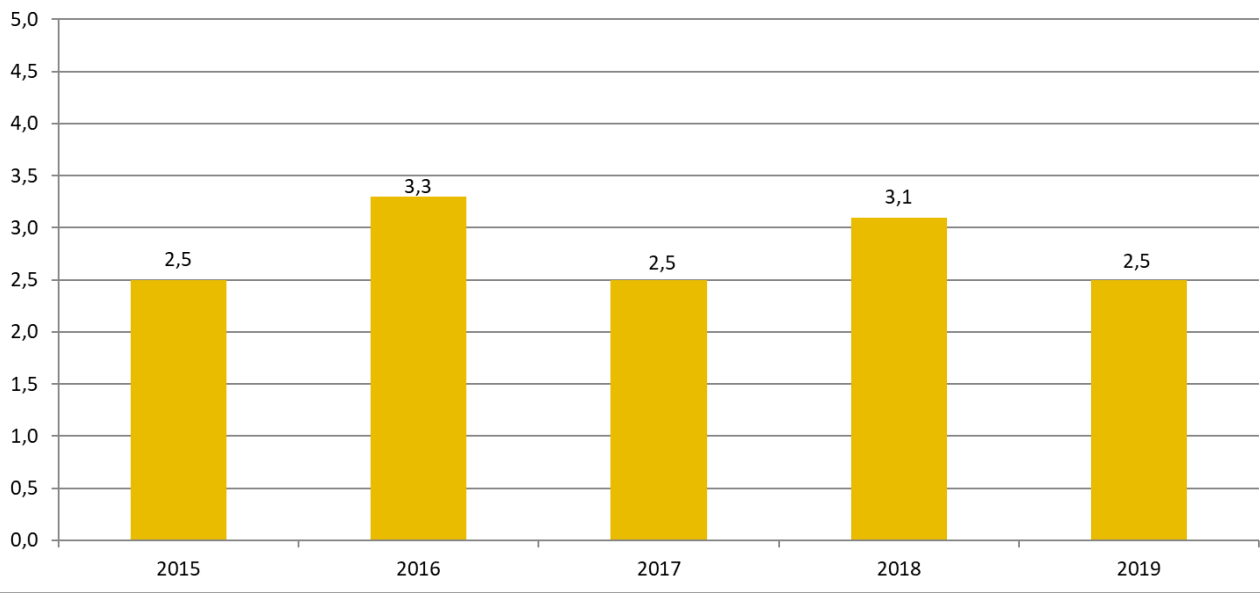

Henkilöstö

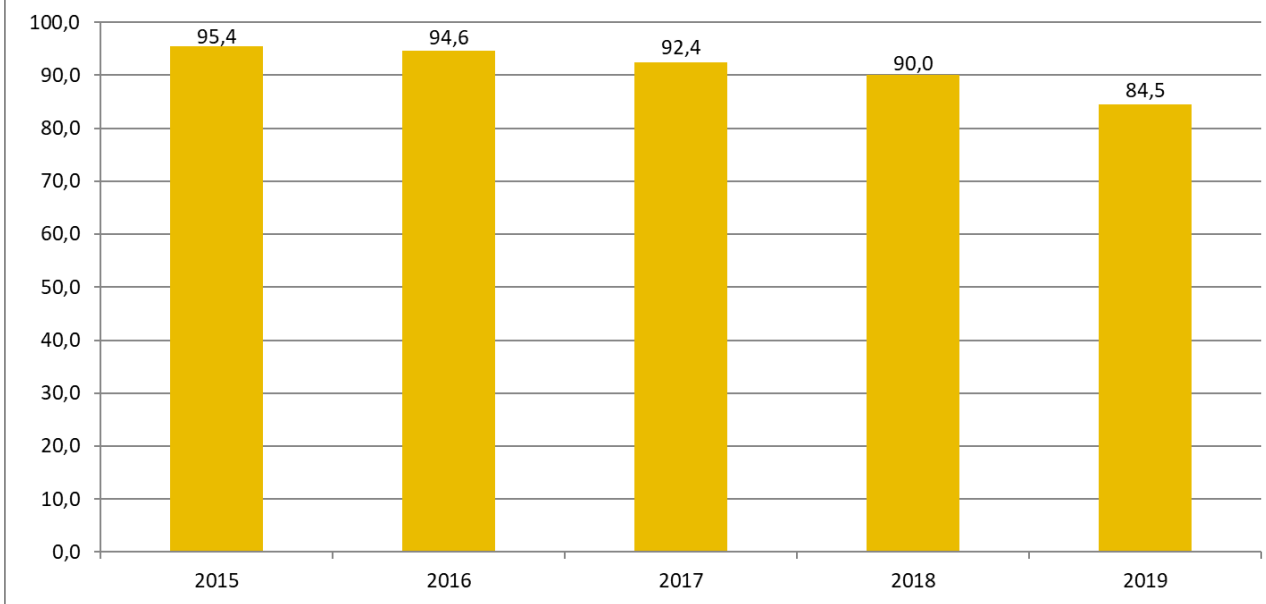
Työolobarometri

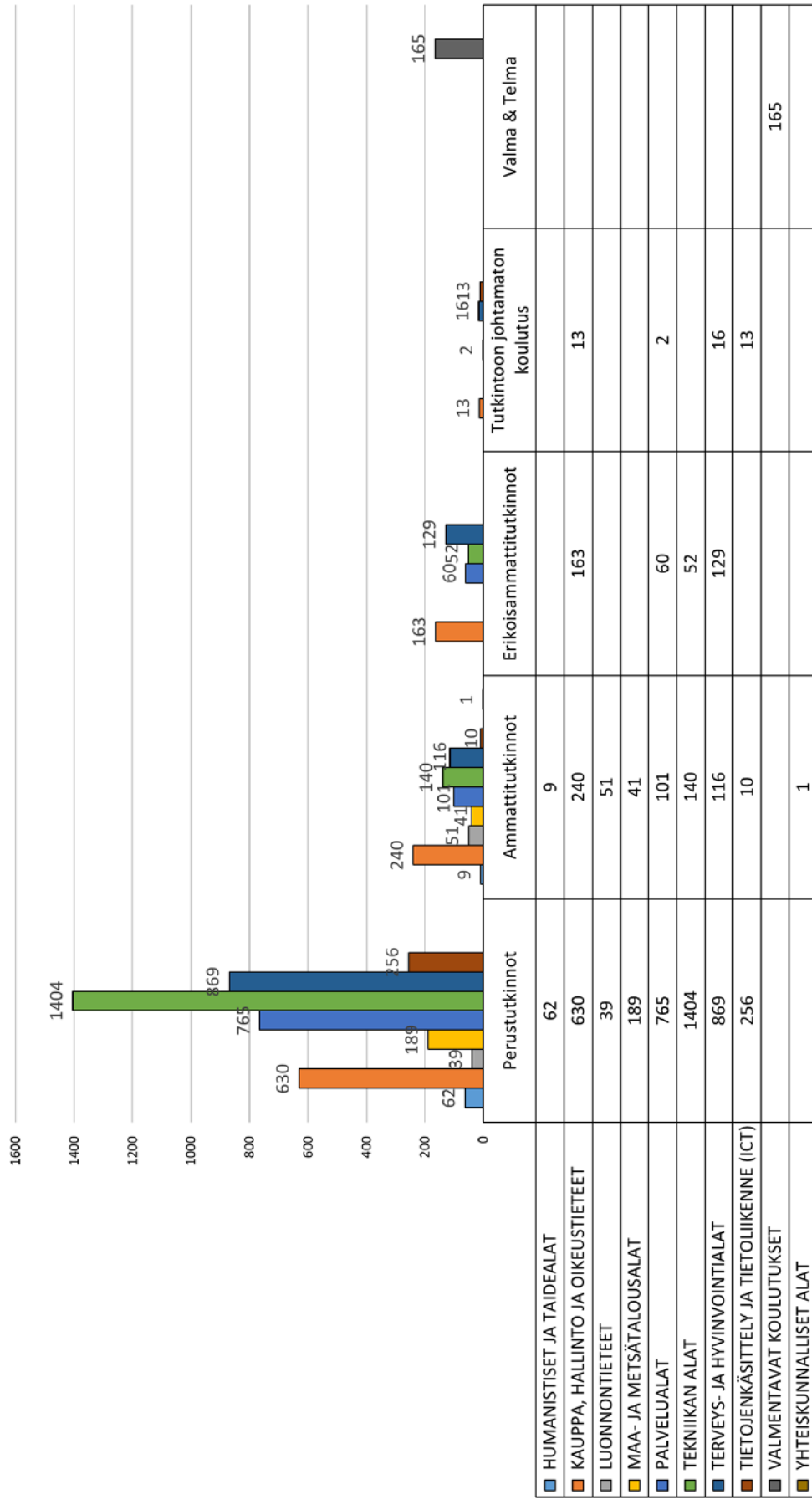
Henkilöstön kehittämismenot (%)

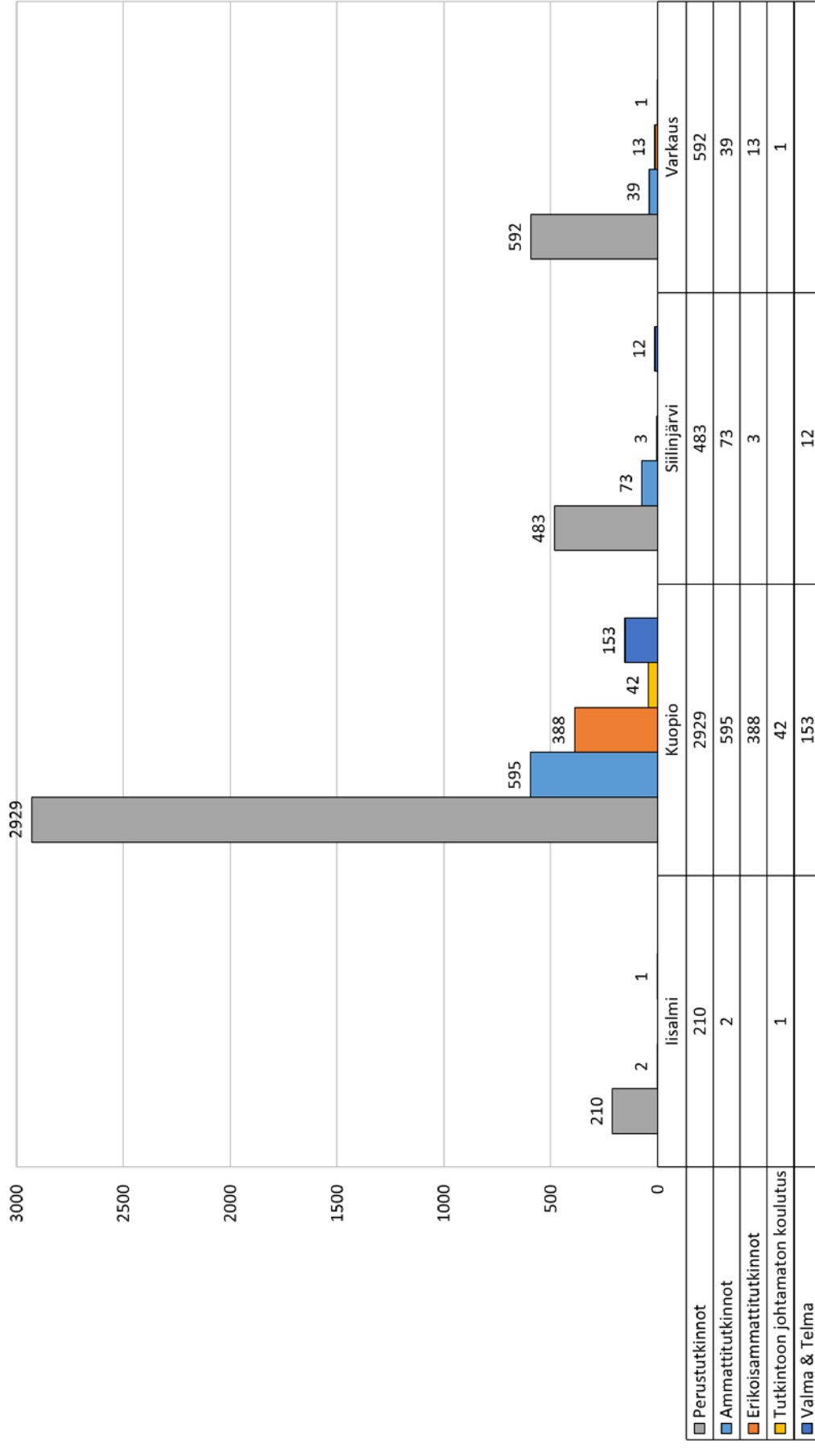
Dokumentoidut kehityskeskustelut (%)

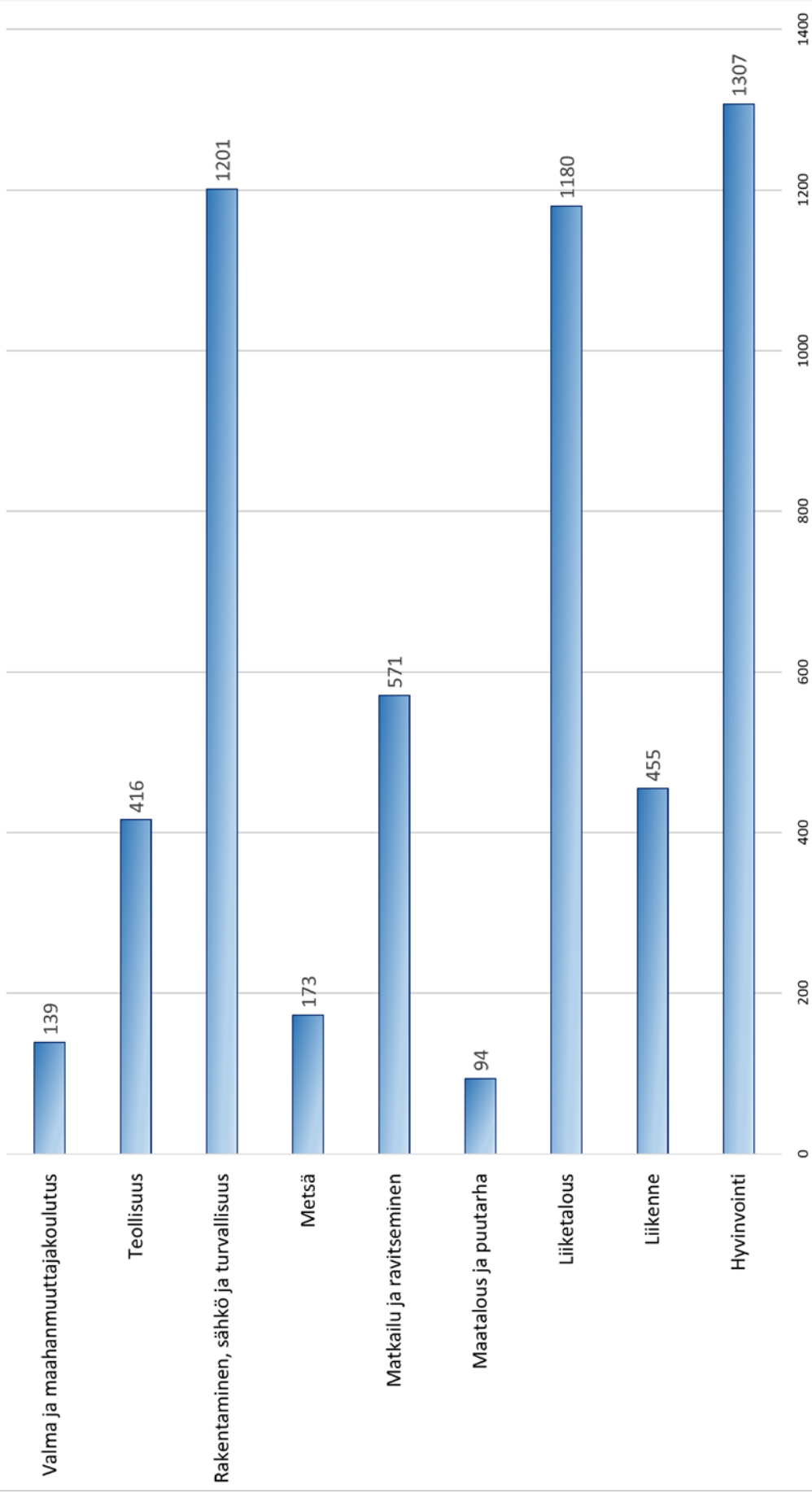
Ammatillisen koulutuksen toteutuminen painottamattomina opiskelijavuosina koulutusaloittain 2019

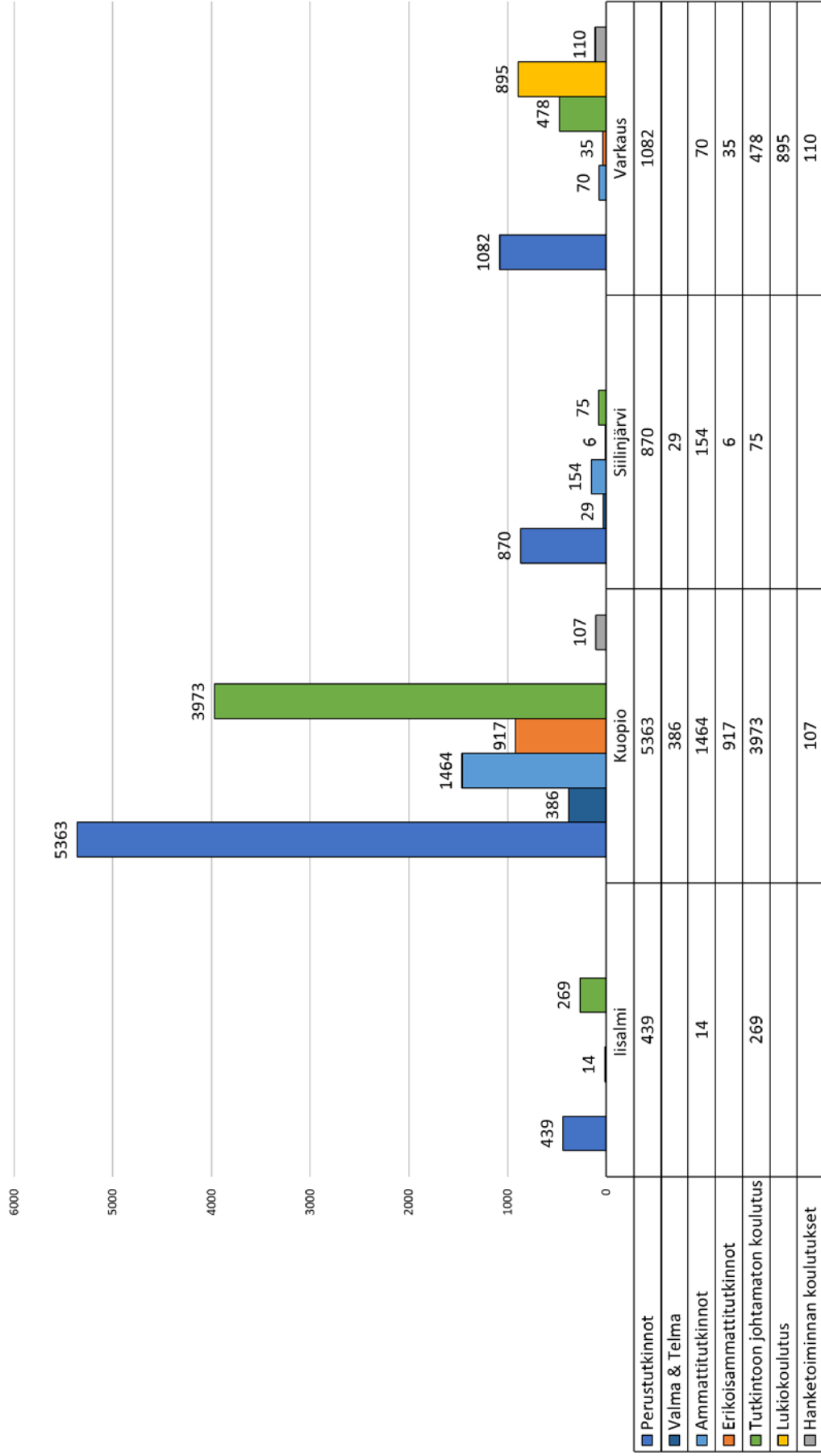
Ammatillisen koulutuksen toteutumisen painottamattomina opiskelijajoukkoina opetuspaikkakunnittain 2019

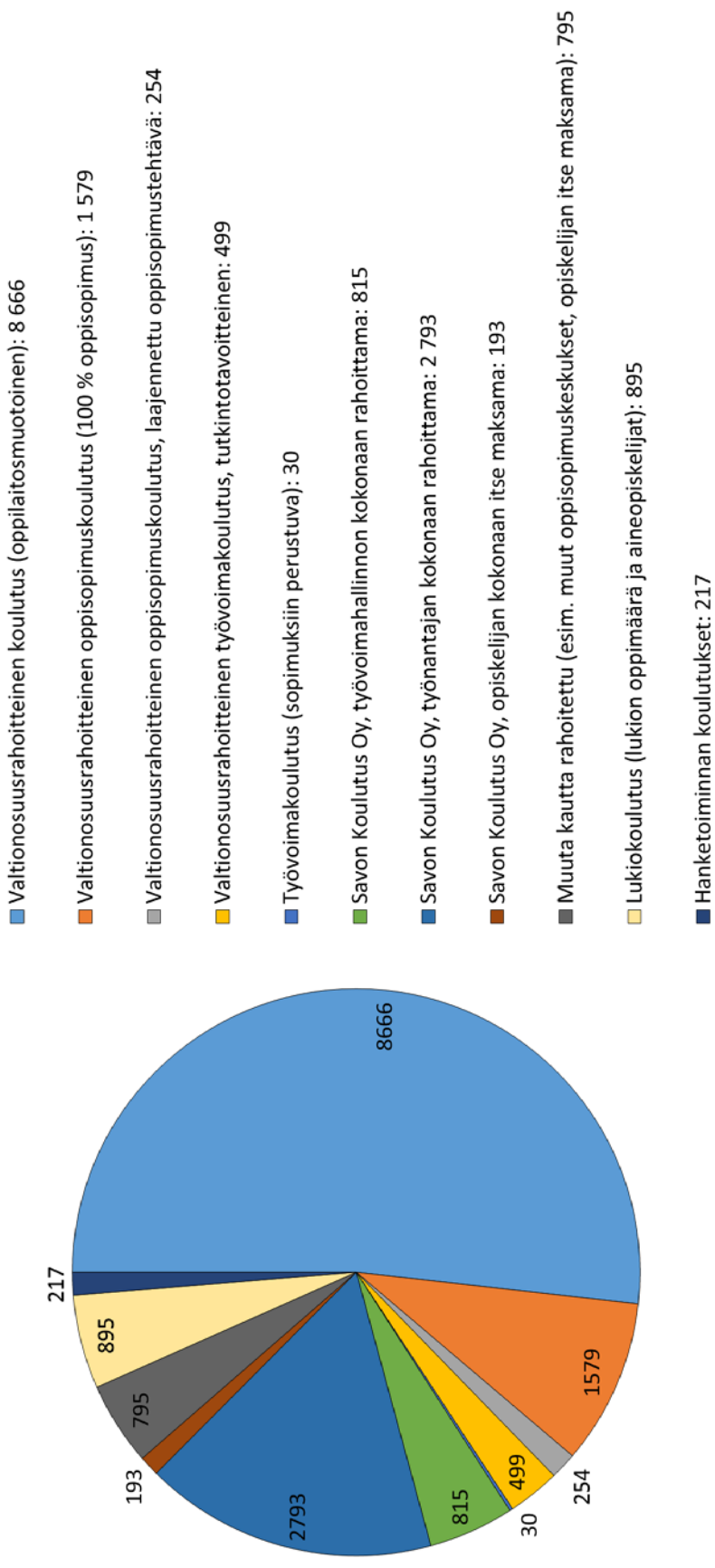
Ammatillisen koulutuksen painottamattomat opiskelijavuodet osaamispoolleittain 2019

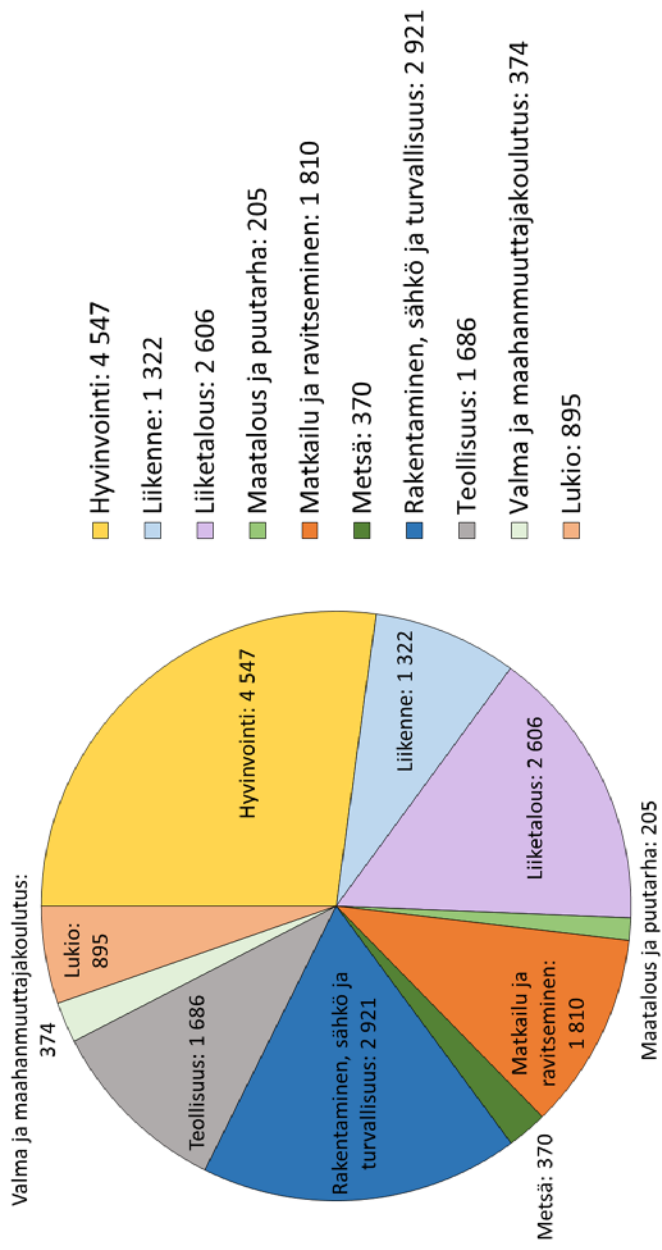
Opiskelijavirtauma opetuspaikkakunnittain 2019 (yhteensä 16 736)

Opiskelijavirtauma rahoitusmuodoittain 2019 (yhteensä 16 736)

Opiskelijavirtauma osaamispooleittain 2019 (yhteensä 16 736)

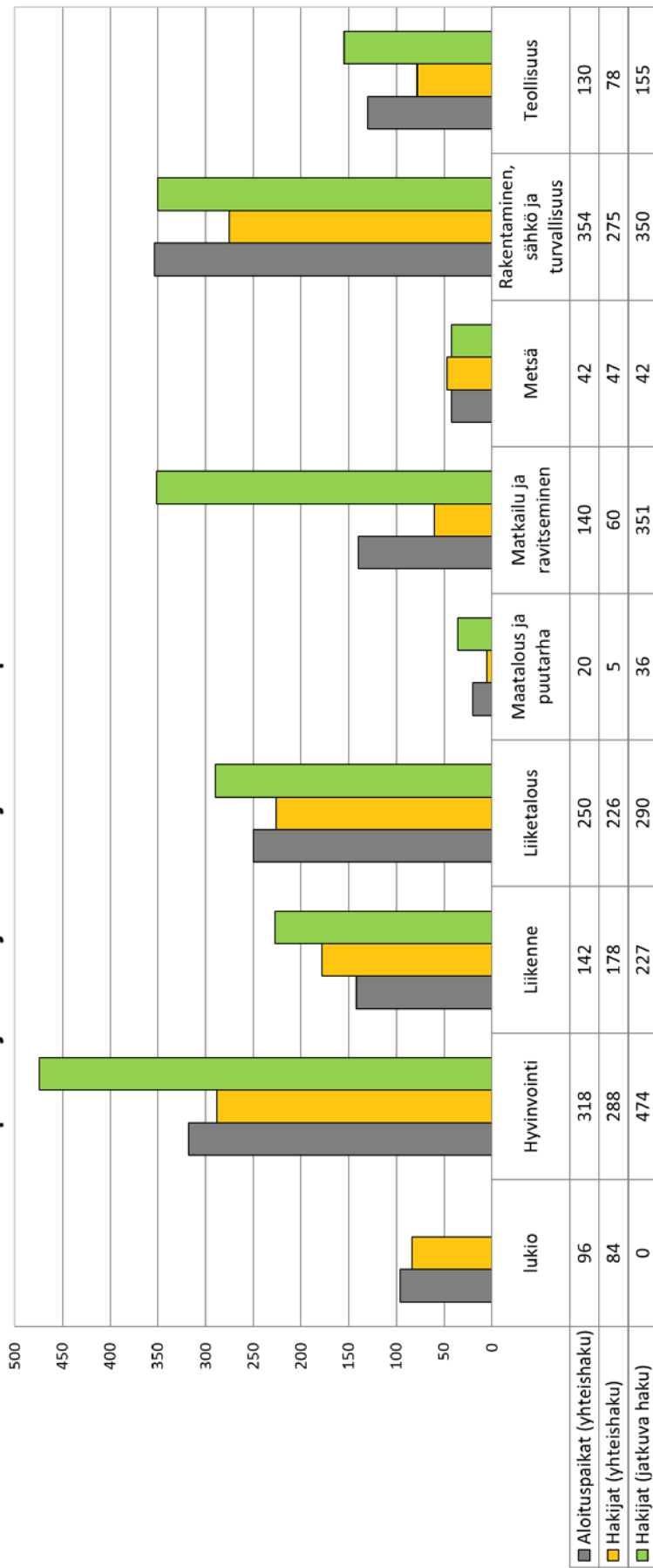

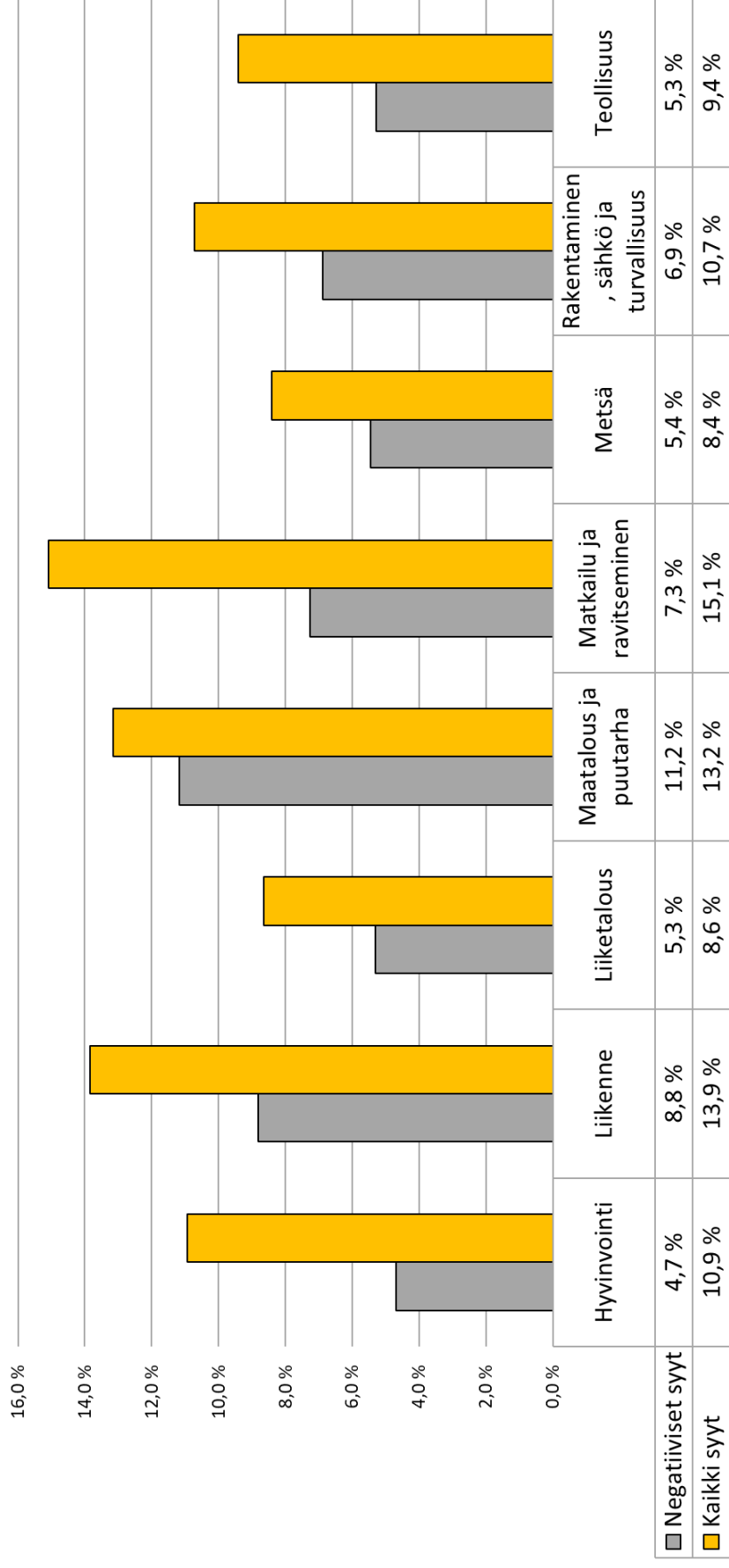
Aloituspaiikat ja ensisijaiset hakijat osaamispooleittain kevään 2019 yhteishaussa

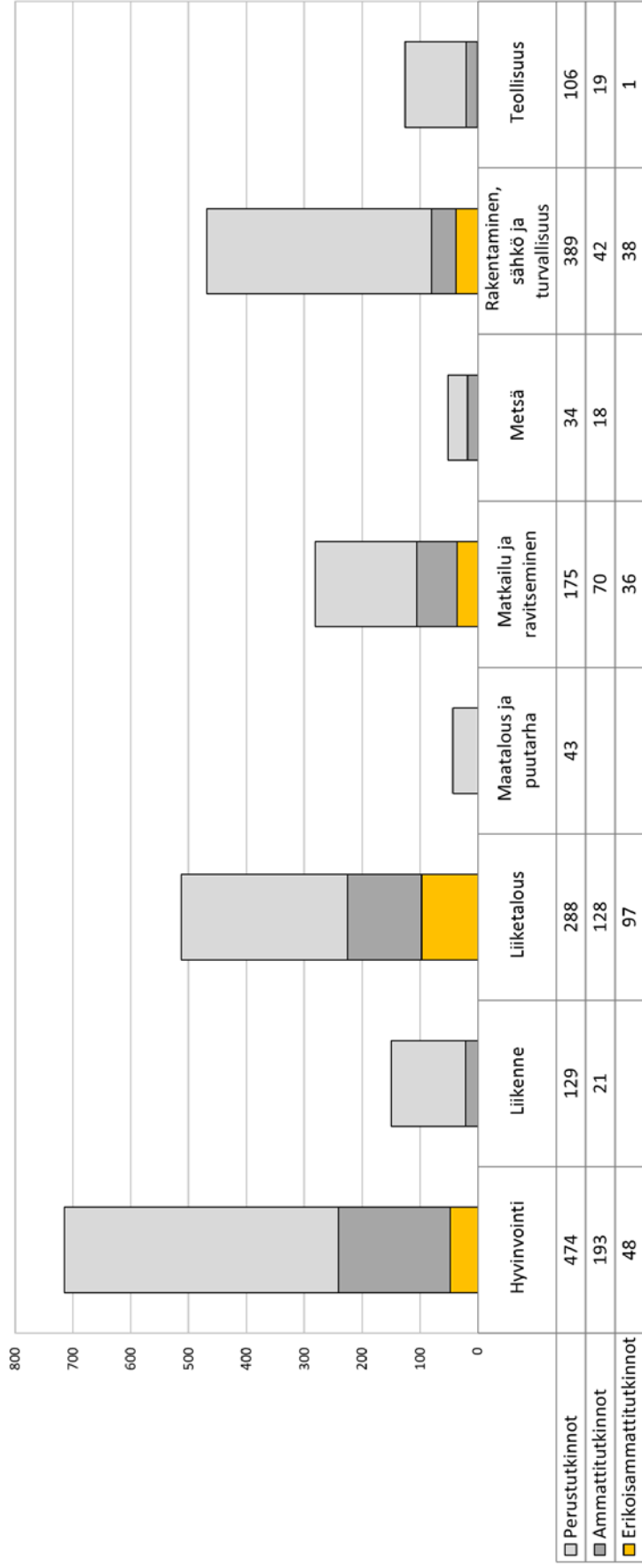
Aloituspaiikat ja ensisijaiset hakijat osaamispooleittain vuonna 2019

Ammatillisen perustutkinnon keskeyttäneiden %-osuudet opiskelijamäärästä osaamispooleittain vuonna 2019

Suoritettujen tutkintojen määrät osaamispooleittain vuonna 2019

Suoritetut tutkinnot vuonna 2019

	Määrä
Ammattitutkinnot	491
Ajoneuvoalan ammattitutkinto	2
Asiakirjahallinnon ja arkistotoimen ammattitutkinto	1
Automaatioasentajan ammattitutkinto	2
Elintarvikejalostuksen ammattitutkinto	1
Erä- ja luonto-oppaan ammattitutkinto	2
Hierojan ammattitutkinto	70
Isännöinnin ammattitutkinto	24
Jalkojenhoidon ammattitutkinto	18
Kemianteollisuuden ammattitutkinto	3
Kiinteistövälitysalan ammattitutkinto	6
Kiinteistöpalvelujen ammattitutkinto	1
Kipsausalan ammattitutkinto	20
Kotityöpalvelujen ammattitutkinto	5
Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto	47
Kuljetusalan ammattitutkinto	16
Laitoshuoltajan ammattitutkinto	10
Leipomoalan ammattitutkinto	1
Leipurin ammattitutkinto	1
Levy- ja hitsausalan ammattitutkinto	1
Levyalan ammattitutkinto	10
Liiketoiminnan ammattitutkinto	4
Luontoalan ammattitutkinto	14
Lähiesimiestyön ammattitutkinto	25
Markkinointiviestinnän ammattitutkinto	2
Metsäkoneenkuljettajan ammattitutkinto	2
Metsätalousyrittäjän ammattitutkinto	13
Mielenterveys- ja päihdetyön ammattitutkinto	4
Myyntin ammattitutkinto	15
Obduktiopreparaattorin ammattitutkinto	1
Palvelulogistiikan ammattitutkinto	3
Perhepäivähoitajan ammattitutkinto	14
Prosessiteollisuuden ammattitutkinto	4
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinto	31
Päihdetyön ammattitutkinto	6
Romanikulttuurin ohjaajan ammattitutkinto	1
Ruokapalvelujen ammattitutkinto	2
Sihteerin ammattitutkinto	7
Suurtaloukokin ammattitutkinto	2
Sähköverkkoasentajan ammattitutkinto	6
Talonrakennusalan ammattitutkinto	8
Talotekniikan ammattitutkinto	2
Taloushallinnon ammattitutkinto	13
Teollisen pintakäsittelijän ammattitutkinto	1
Teollisuusputkiasentajan ammattitutkinto	1
Tieto- ja tietoliikennetekniikan ammattitutkinto	7
Turvallisuusalan ammattitutkinto	12
Vaatetusalan ammattitutkinto	4
Vesihuoltoalan ammattitutkinto	3
Virastomestarin ammattitutkinto	3
Välinehuoltajan ammattitutkinto	12
Yrittäjän ammattitutkinto	28

Automaatioyliasentajan erikoisammattitutkinto	1
Baarimestarin erikoisammattitutkinto	6
Erityisruokavaliopalvelujen erikoisammattitutkinto	11
Hierojan erikoisammattitutkinto	1
Johtamisen erikoisammattitutkinto	62
Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto	1
Kipsimestarin erikoisammattitutkinto	24
Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto	1
Majoitus- ja ravitsemisalalan esimiehen erikoisammattitutkinto	10
Mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto	7
Prosessiteollisuuden erikoisammattitutkinto	1
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan erikoisammattitutkinto	2
Siivousteknikon erikoisammattitutkinto	4
Siivoustyönohjaajan erikoisammattitutkinto	3
Sähköverkkoalan erikoisammattitutkinto	7
Talonrakennusalan erikoisammattitutkinto	2
Talous- ja henkilöstöhallinnon erikoisammattitutkinto	11
Tekniikan erikoisammattitutkinto	6
Teollisuusalojen työnjohdon erikoisammattitutkinto	12
Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto	10
Vanhustyön erikoisammattitutkinto	16
Yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto	16
Yritysneuvojan erikoisammattitutkinto	6

Perustutkinnot	1638
Audiovisuaalisen viestinnän perustutkinto	3
Autoalan perustutkinto	50
Elintarvikealan perustutkinto	36
Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto	2
Hiusalan perustutkinto	19
Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinto	76
Kauneudenhoitoalan perustutkinto	17
Kiinteistöpalvelujen perustutkinto	14
Kone- ja metallialan perustutkinto	29
Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto	14
Kotityö- ja puhdistuspalvelujen perustutkinto	9
Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto	11
Laboratorioalan perustutkinto	15
Lentokoneasennuksen perustutkinto	18
Liiketalouden perustutkinto	218
Liiketoiminnan perustutkinto	31
Logistiikan perustutkinto	61
Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto	21
Lääkealan perustutkinto	25
Maatalousalan perustutkinto	14
Matkailualan perustutkinto	9
Media-alan perustutkinto	6
Metsäalan perustutkinto	31
Pintakäsittelyalan perustutkinto	27
Prosessiteollisuuden perustutkinto	48
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinto	10
Puualan perustutkinto	6
Puutarha-alan perustutkinto	6
Puutarhatalouden perustutkinto	23
Puuteollisuuden perustutkinto	1
Rakennusalan perustutkinto	89
Ravintola- ja catering-alan perustutkinto	3
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto	380
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, perustason ensihoito, kokeilu	20
Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto	76
Talotekniikan perustutkinto	55
Teknisen suunnittelun perustutkinto	8
Tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto	4
Tieto- ja tietoliikennetekniikan perustutkinto	47
Tieto- ja viestintättekniikan perustutkinto	30
Turvallisuusalan perustutkinto	51
Verhoilu- ja sisustusalan perustutkinto	14
Välinehuoltoalan perustutkinto	11
Yhteensä	2349
Lisäksi:	
Laajennettuna oppisopimuksena suoritettuja tutkintoja	129
Lukio (suoritettuja ylioppilastutkintoja)	99
Kaikki yhteensä:	2577

Valma- ja Telma -kouluksista todistuksen saaneet opiskelijat vuonna 2019	
VALMA, Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus	90
VALMA, Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus, vaativa erityinen tuki	1
TELMA, Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus	11
Yhteensä	102

Kansainvälinen opiskelija-, opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuus vuosina 2015–2019 (henkilölukumäärä)					
Kuntayhtymästä ulkomaille lähteneet opiskelijat	2015	2016	2017	2018	2019
Vähintään kahden viikon pituinen jakso	142	127	113	116	103
Alle kahden viikon pituinen jakso	15	1	6	19	42
Opiskelijat yhteensä	157	128	119	135	145
Kuntayhtymästä ulkomaille lähteneet opettajat tai muu henkilöstö					
Vähintään viiden työpäivän pituinen jakso	31	8	45	40	77
Alle viiden työpäivän pituinen jakso	21	54	25	45	237
Opettajat tai muu henkilöstö yhteensä	52	62	70	85	314
Ulkomailta kuntayhtymään tulleet					
Opiskelijaliikkuvuus	120	119	109	110	52
Opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuus	92	44	57	91	98
Liikkuvuus ulkomailta kuntayhtymään yhteensä	212	163	166	201	150

YMPÄRISTÖRAPORTTI JA -TILINPÄÄTÖS 2019

Sisällys

1.	YMPÄRISTÖRAPORTTI.....	1
1.1	Kestävän tulevaisuuden tekijä -visio	1
1.2	Kestävän kehityksen sertifiointit	2
1.3	Poolikohtaiset ympäristöasiantuntijat	2
1.4	Kestävän työelämän edistäminen	2
1.5	Ympäristövastuullisuutta edistävät hankkeet.....	3
1.5.1	Ympäristöosaamisesta alueellinen menestystekijä (YMOSA)	3
1.5.2	Kiertotaloutta ammatilliseen koulutukseen ja yrittäjyyskasvatukseen.....	3
1.5.3	Vastuullisuusosaaminen ja kiertotalous koulutusreformissa	4
1.5.4	Vastuullisuusosaaminen valttikortiksi -sisäinen kehittämishanke	4
1.5.5	Maaseudun toimijoiden hankintaosaaminen vahvaksi (MAHVA) -hanke	5
1.5.6	Savolaisuus on makuasia.....	5
1.5.7	Yhdessä voimaa Ylä-Savoon -hanke	5
1.6	Kestävän kehityksen arviointi.....	5
1.6.1	Vuosittainen kestävän kehityksen kysely henkilöstölle.....	6
1.6.2	Opiskelijoiden Amispalautekyselyn tulokset	6
1.7	Kestävän kehityksen tapahtumat.....	7
2.	YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS.....	9
2.1	Laskentaperiaatteet ja rajaukset.....	9
2.2	Ympäristötuotot	9
2.3.	Ympäristökustannukset.....	9
2.4	Ympäristöinvestoinnit	10
2.5	Ympäristövastuut	10
2.6	Ympäristötilinpäätöksen kooste taulukkona.....	11

1. YMPÄRISTÖRAPORTTI

Savon koulutuskuntayhtymä julkaisee ympäristöraportin ja -tilinpäätöksen osana toimintakertomusta. Ensimmäisessä osassa, eli ympäristöraportissa esitellään koulutuskuntayhtymän keskeisiä tuloksia ja raportoidaan kestävän kehityksen edistämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Toisessa osassa, eli ympäristötilinpäätöksessä kerrotaan talousnäkökulmasta vuoden 2019 toteutuneesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä, vähentää ympäristöhaittoja ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Savon koulutuskuntayhtymän kestävän kehityksen ja ympäristövastuullisten toimenpiteiden päämääränä on edistää ympäristö- ja yhteiskuntavastuuta huomioiden ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen sekä kulttuurinen näkökulma. Tärkein tavoite on opiskelijoiden ja henkilöstön kestävän kehityksen tietojen, taitojen sekä osaamisen vahvistaminen. Lisäksi tavoitteena on, että kestävä kehitys ja vastuullisuus näkyvät kuntayhtymän kaikessa toiminnassa, johtamisessa, opetuksessa, oppimisympäristöissä sekä toimintakulttuurissa.

1.1 Kestävän tulevaisuuden tekijä -visio

Savon koulutuskuntayhtymä päivitti strategian ja vision vuoden 2019 aikana. Kestävän tulevaisuuden tekijä on visio, jota tavoitellaan. Alla vision kuvaus, kuva 1.

visio

Kuva 1. Savon koulutuskuntayhtymän visio.

1.2 Kestävän kehityksen sertifiointit

Savon koulutuskuntayhtymä on asettanut toimipisteilleen tavoitteet Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointien hakemiseen ja ylläpitoon. Toivalan yksikössä toteutettiin sertifikaatin ulkoinen päivitysauditointi maaliskuussa. Osana auditointia arvioitiin yksikön metsä-, rakennus-, pintakäsittely-, talotekniikka- ja ympäristöalojen opetusta. Yksikön kestävän kehityksen sertifikaatti on voimassa vuoteen 2022 saakka.

Ammatillisen koulutuksen kestävän kehityksen sertifiointijärjestelmää sekä -kriteerejä uudistettiin Opetus, kasvatus- ja koulutusalojen säätiön (OKKA) hankkeessa vuosien 2018 - 2019 aikana. Savon koulutuskuntayhtymä oli mukana hankkeessa pilotoimassa uusia kestävän tulevaisuuden indikaattoreita sekä kehittämässä ja tukemassa kestävän kehityksen kriteerien ja sähköisen arviointijärjestelmän uudistamista. Valtakunnallinen kriteerien uudistamistyö vaikutti osaltaan kuntayhtymän eri yksiköiden kestävän kehityksen sertifiointien uusimisaikatauluihin. Sertifiointijärjestelmän uudistamisen ja kuntayhtymän eri toimipisteiden muutostilanteiden vuoksi muutamien yksiköiden sertifikaatteja ei päivitetty. Vuoden 2020 aikana laaditaan suunnitelma Savon koulutuskuntayhtymän yksiköiden sertifiointeista uusien kestävän tulevaisuuden indikaattorien mukaisesti.

1.3 Poolikohtaiset ympäristöasiantuntijat

Savon koulutuskuntayhtymässä on tehty tavoitteellista kestävän kehityksen työtä jo vuodesta 2005 lähtien ja toiminnan kehitystä kestävämpään suuntaan on tapahtunut merkittävästi, mutta silti eri alojen ja yksiköiden välillä on eroja sekä opetuksessa että arkikäytännöissä. Vuosittaisen henkilöstölle tehtävän kestävän kehityksen kyselyn tuloksista on myös käynyt ilmi, että opettajat tarvitsevat tukea alakohtaiseen kestävän kehityksen opetukseen. Jokaiseen osaamispooliin nimettiin syksyllä 2018 alakohtaiset ympäristöasiantuntijat, joiden tehtävänä on ensisijaisesti toimia alan sisäisenä asiantuntijana ja perehdyttää sekä tukea opettajia alakohtaisissa vastuullisuus- ja ympäristöasioissa.

Poolien ympäristöasiantuntijoiden tehtävänä on myös ympäristönäkökohtiin liittyvien toimintaympäristön muutosten ja osaamistarpeiden ennakointi sekä alan yhteyshenkilönä toimiminen mm. ympäristöteemaisissa kehittämishankkeissa. Vuoden 2019 aikana poolien ympäristöasiantuntijoita perehdytettiin aihealueeseen ja tehtäviinsä sekä järjestettiin alakohtaisia vastuullisuuden osaamislupaus-työpajoja hyödyntäen Opetushallituksen rahoittamaa Vastuullisuusosaaminen ja kiertotalous koulutusreformissa -täydennyskoulutushanketta.

1.4 Kestävän työelämän edistäminen

Kuntayhtymässä on tehty tavoitteellista kestävän kehityksen työtä pitkään ja viime vuosina on tehty aktiivisia toimenpiteitä myös työelämän vastuullisuuden kehittämiseksi. Reformin myötä oppimisen painopiste siirtyy enemmän työpaikoille, joten työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä vahvistettiin myös vastuullisuuden ja ympäristöasioiden osalta. Työpaikkojen vastuullisuuden kehittäminen tarjoaa opiskelijoille aitoja työelämän kehittämistehtäviä, esimerkiksi erilaisten kartoitusten, selvitysten ja kehittämissuunnitelmien laatimista osana työpaikalla oppimista. Kuntayhtymä toimi vuoden 2019 aikana *Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän* Pohjois-Savon alueen koordinaattorina. Ekokompassin toimintamalli on merkittävä työelämäpalvelu, joka tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia opetukseen, työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen ja työelämäyhteistyöhön. Yhteistyö yritysten ympäristöasioiden kehittämisessä antaa oppilaitokselle myös tietoa työelämän kestävän kehityksen haasteista ja tavoitteista, joita voidaan hyödyntää opetuksen kehittämisessä.

Koulutuskuntayhtymän kehityspalveluiden koordinoima *Portaat luomuun -ohjelma* toimii maksullisena palveluna ammattikeittiöille. Valtakunnallisessa ohjelmassa oli vuoden 2019 lopulla mukana kaikkiaan lähes 2500 ruokapalvelutoimipaikkaa. Ohjelman tavoitteena on lisätä luomutuotteiden käyttöä ammattikeittiöissä sekä kehittää luomutuotteiden markkinoita. Ohjelman avulla edistetään luomutuotteiden käyttöä sekä opetushenkilöstön luomutietoutta myös Savon koulutusyhtymässä.

1.5 Ympäristövastuullisuutta edistävät hankkeet

Savon koulutuskuntayhtymässä on ollut jo vuosia käynnissä eri toimialojen kehittämishankkeita, joiden tukemana on kehitetty ympäristövastuullisuutta kuntayhtymän omassa toiminnassa, opetuksessa ja alueen työelämässä. Seuraavassa esitetään muutamia hankkeita, joissa on tehty sekä alueellista että valtakunnallista kehittämistyötä vastuullisuuden ja kestävän kehityksen edistämiseksi.

1.5.1 Ympäristöosaamisesta alueellinen menestystekijä (YMOSA)

Ympäristöosaamisesta alueellinen menestystekijä -hankkeen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa Pohjois-Savon alueellista kilpailukykyä sekä vähähiilistä ja kestävää taloutta. Hankkeessa edistetään vastuullisten tuotteiden ja palveluiden markkinoita edistämällä samanaikaisesti sekä tarjontaa että kysyntää.

Hankkeessa tuetaan julkisia organisaatioita jalkauttamaan vähähiilisyys-, resurssiviisuus-, kiertotalous- ym. vastuullisuustavoitteet käytäntöön ja toteuttamaan vastuullisia hankintoja. Samanaikaisesti tuetaan paikallisia yrityksiä ympäristövastuullisuuden parantamisessa sekä varmistetaan että paikallisilla toimijoilla on osaamista vastata ympäristö- ja kestävyysvaatimuksiin. Tavoitteena on aikaansaada ja vahvistaa yritysten välistä yhteistyötä sekä edistää markkinavuoropuhelun syntymistä alueen yritysten ja hankintayksiköiden välillä.

Hankkeessa on mukana 17 pohjoissavolaista yritystä tai organisaatiota, joista kymmenen on pk-yrityksiä ja seitsemän on julkisia organisaatioita. Hankkeessa edistetään myös kuntayhtymän hankintojen ympäristövastuullisuutta, rakennetaan ravintolapalveluille Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää sekä kehitetään ympäristöviestintää. Kuntayhtymä pääsi vuoden 2019 aikana myös osaksi Kuntaliiton ylläpitämää Kestävien ja innovatiivisten hankintojen -valmennusohjelmaa, jossa kehitetään hankintojen ympäristövastuullisuutta.

Hankkeen avulla toteutetaan kuntayhtymän perustehtävää alueen työelämän kehittäjänä. Samalla vahvistetaan kuntayhtymän asiantuntijuutta ja edelläkävijän roolia vastuullisen ja kestävän työelämän edistäjänä. Hanke saa EAKR-rahoitusta Pohjois-Savon liitolta ja se kestää vuoden 2020 loppuun.

1.5.2 Kiertotaloutta ammatilliseen koulutukseen ja yrittäjyyskasvatukseen

Hankkeessa tuotettiin yhteistoiminnalliseen ja pelilliseen oppimiseen perustuva Circula-työpaja, joka toimii johdantona kiertotalouteen. Pajaa pilotoitiin hankkeeseen osallistuneissa oppilaitoksissa, muun muassa Savon koulutuskuntayhtymässä kolmessa eri vaiheessa ja jokaisen pilotoinnin jälkeen peliä kehitettiin saadun palautteen ja kokemusten kautta. Pelin lisäksi jokaisessa hankkeeseen osallistuvassa oppilaitoksessa suunniteltiin kiertotalousaiheisia oppimiskokonaisuuksia työpaikan jatkoksi.

Savon koulutuskuntayhtymässä kiertotalouden perusteet sisällytettiin osaksi kaikille yhteistä kestävä kehityksen kurssia ja työpajan jatkumoksi laadittiin työpaikalla toteutettava oppimistehtävä. Sitran rahoittamaa hanketta koordinoi Suomen ympäristöopisto SYKLI ja muita kumppanitoteuttajia olivat Savon koulutuskuntayhtymä, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia ja Nuori Yrittäjyys ry. Hankkeessa tuotettavat menetelmät ja aineistot julkaistiin soveltuvin osin verkossa, ja ne ovat kaikkien ammatillisten oppilaitosten, sekä lukioiden ja ammattikorkeakoulujen käytettävissä. Hanke toteutettiin aikavälillä 11/2017 - 4/2019.

1.5.3 Vastuullisuusosaaminen ja kiertotalous koulutusreformissa

Savon koulutuskuntayhtymä toteutti yhteistyössä Suomen ympäristöopisto Syklin kanssa opetus- ja henkilöstön täydennyskoulutushankkeen, jonka tavoitteena oli vahvistaa kiertotalouden ja vastuullisen ammattitaidon opetusta ja sisällyttämistä myös työpaikoilla oppimiseen. Opetushallituksen rahoittama hankkeen koulutukset toteutettiin pääasiassa vuoden 2019 aikana. Koulutuksia toteutettiin Savon ammattiopiston lisäksi kahdessa muussa ammatillisessa oppilaitoksessa. Koulutushankkeessa järjestettiin opintomatkoja, joilla tutustuttiin vastuullisuuden ja kiertotalouden edelläkävijäyrityksiin. Osa opintomatkoista oli koulutusaloille yhteisiä ja osa alakohtaisia. Opintomatkoilla oli yhteensä 174 osallistujaa kuntayhtymästä.

Hankkeessa toteutettiin työpajoja, joissa määriteltiin tutkinnon ympäristövastuullisuuden osaamislupaukset seitsemälle koulutusalueelle, yhteensä yhdeksään ammatilliseen tutkintoon sekä Varkauden lukioon. Osaamislupausten kautta ammattialan vastuullisuusosaamista voidaan kuvata konkreettisesti sekä opiskelijoille että työelämälle.

Lisäksi hankkeen puitteissa järjestettiin monipuolisesti erilaisia koulutuksia muun muassa kiertotaloudesta, kemikaaliturvallisuudesta ja ympäristöjärjestelmistä. Osa koulutuksista oli alakohtaisia ja osa kaikille aloille yhteisiä. Näihin koulutuksiin osallistui yhteensä 141 kuntayhtymän opettajaa ja muuta henkilöstöä.

1.5.4 Vastuullisuusosaaminen valttikortiksi -sisäinen kehittämishanke

Vuoden 2019 aikana toteutettiin kuntayhtymän sisäisenä kehittämishankkeena Vastuullisuus valttikortiksi. Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli alakohtaisten ympäristöasiantuntijoiden perehdyttäminen tehtäväänsä ja toimintamallin kehittäminen. Tässä hyödynnettiin vahvasti OPH:n rahoittaman hankkeen koulutuksia ja opintomatkoja. Vuoden 2018 lopulla nimettiin osaamispooleihin ympäristöasiantuntijat, jotka toimivat alan sisäisenä ympäristöasiantuntijana. Heidän tehtävänä on tukea alan opettajia ympäristö- ja keke-opetuksen kehittämisessä, ennakoita ympäristönäkökohtiin liittyviä toimintaympäristön muutoksia ja osaamistarpeita sekä toimia alan yhteyshenkilönä muun muassa ympäristöteemaisissa kehittämishankkeissa.

1.5.5 Maaseudun toimijoiden hankintaosaaminen vahvaksi (MAHVA) -hanke

Savon koulutuskuntayhtymä on osatoteuttajana Turun yliopiston Brahea-keskuksen hallinnoimassa julkisiin hankintoihin keskittyvässä hankkeessa. Toinen osatoteuttaja on Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti. Hankkeen tavoitteena on lisätä pk-yrityksissä ja hankintayksiköissä tietoa ja osaamista julkisista hankinnoista maaseudun yritysten kilpailukyvyyn lisäämiseksi, luoda ja vahvistaa yhteistyötä ja kumppanuuksia pk-yrittäjien kesken sekä edistää markkinavuoropuhelun syntymistä pk-yritysten ja hankintayksiköiden välillä. Hankkeessa keskitytään neljään maaseudun yritystoiminnan näkökulmasta keskeiseen teemaan: kuljetus, ympäristöpalvelut, energia ja ruoka. Näihin teemoihin liittyen hankkeessa on työstetty sosiaalisia ja ympäristönäkökulmiin liittyviä kriteereitä huomioiden maaseudun pk-yritysten toimintaympäristö. Merkittävässä roolissa tulevat olemaan eri puolilla Suomea pidettävät pykäläbaari-/hankintatreffitilaisuudet, joissa esitellään erilaisia hankintakäytänteitä, verkostoidutaan ja edistetään markkinavuoropuhelun syntymistä. Hanke toteutetaan aikavälillä 01/2018 - 06/2020 ja sitä rahoittaa Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto.

1.5.6 Savolaisuus on makuasia

Hankkeen tavoitteena on nostaa esille pohjoissavolaisia elintarviketuottajia ja raaka-aineita. Kuntayhtymän rooli hankkeessa on suunnitella ja pilotoida koululaisille järjestettävät kouluruokapajat, joita järjestetään yhteensä kymmenen Kuopion alueella sekä järjestää yhdessä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa kuusi päättäjänfoa lähiruoka- ja luomuhankinnoista sekä -kilpailutuksista. Hankkeen päätoteuttajana toimii Savonia AMK. Osatoteuttajina toimivat Savon ammattiopisto, Ylä-Savon ammattiopisto ja Palvelualojen opisto. Hankkeen toteutusaika on 1.10.2019 - 31.12.2021 ja sitä rahoittaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma.

1.5.7 Yhdessä voimaa Ylä-Savoon -hanke

Hankkeen tavoitteena on opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen, joihin pyritään järjestämällä yhteisiä tapahtumia. Yhteisillä tapahtumilla pyritään lisäämään opiskelijoiden turvallisuuden tunnetta, osallisuutta ja kiinnittymistä opintoihin. Uusi yhteinen toimintakulttuuri muodostuu Ylä-Savon ammattiopiston ja Savon ammattiopiston lisälmen yhteiskampukselle yhdessä tekemällä ja toisiinsa tutustumalla, joissa on tasa-arvoinen ilmapiiri ja eri kulttuurit kohtaavat luontevasti toisensa. Hanketta (ESR) toteutetaan 2018 - 2020 ja sitä rahoittaa Etelä-Savon ELY-keskus.

1.6 Kestävän kehityksen arviointi

Kestävän kehityksen toteutumista arvioidaan Savon koulutuskuntayhtymän johtamisessa, opetuksessa, arkikäytänteissä ja toimintakulttuurissa, esimerkiksi kestävän kehityksen sertifiointien ylläpitäminen edellyttää vuosittaista itsearviointia toimipisteissä. Kehityspalvelut toteuttavat vuosittain kevätlukukauden aikana kyselyn henkilöstölle, jossa selvitetään kestävän kehityksen toteutumista kuntayhtymän johtamisessa, arkikäytänteissä sekä opetuksessa. Lisäksi opiskelijoilta on selvitetty Amispalaute-kyselyssä kestävän kehityksen toteutumista opetuksessa ja käytännön työssä.

1.6.1 Vuosittainen kestävän kehityksen kysely henkilöstölle

Kuntayhtymässä toteutetaan vuosittain kestävän kehityksen kysely henkilöstölle huhti-toukokuun aikana. Vuoden 2019 kyselyyn saatiin 247 vastausta, joka oli toistaiseksi suurin määrä vastauksia vuosien saatossa. Tuloksista ilmenee organisaatiomme vahvuudet sekä kehittämisen tarpeet kestävän kehityksen edistämiseksi. Kyselyn tuloksia hyödynnetään esimerkiksi tulevien vuosien henkilökoulutusten ja kehittämishankkeiden suunnittelussa sekä oman toiminnan kehittämisessä.

Kyselyn tulosten mukaan *vahvuuksia* ovat mm.:

- jätteet lajitellaan
- paperinkulutusta ja kopiointia on vähennetty
- yhteisö on tasa-arvoinen
- kestävä kehitys toteutuu opetuskeskusteluissa ja työmenetelmissä.

Kyselyn tulosten mukaan *kehittävää* on mm.:

- energia- ja materiaalitehokkaassa toiminnassa
- hankintojen ympäristövastuullisuudessa
- opiskelijoiden ympäristötietoisuudessa ja kestävän kehityksen mukaisessa arkitoiminnassa
- esimiestyöskentelyssä.

Kyselyn vastauksissa koulutustarpeita (41 % vastanneista) ilmeni mm. seuraaviin teemoihin:

- kestävä kehitys omalla ammattialalla
- turvallisuus ja hyvinvointi
- kiertotalous ja materiaalitehokkuus
- jätehuollon kehittäminen.

1.6.2 Opiskelijoiden Amispalautekyselyn tulokset

Amispalaute-kysely on OPH:n hallinnoima opiskelijapalautekysely, ja se tuli käyttöön ammatillisen koulutuksen palautejärjestelmänä 1.7.2018. Kyselyn voimassaolo on ollut alkuvaiheessa heinäkuun alusta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun. Tästä syystä vuodelta 2019 on kaksi eri tulosta. Taulukossa 1 on Amispalautteen tulokset väittämälle ”Sain valmiuksia toimia ammattialallani kestävän kehityksen mukaisesti”. Taulukossa tuloksia on vertailtu myös valtakunnallisiin tuloksiin, josta käy ilmi kuntayhtymän hieman paremmat keskiarvot valtakunnallisiin tuloksiin verrattuna.

Kysely ja ajanjakso	Keskiarvo Sakky	Keskihajonta Sakky	Keskiarvo valtakunnallinen	Keskihajonta valtakunnallinen	Vastaajamäärät Sakky / valtakunnallinen
Päätökysely 1.7. - 31.12.2018	4,13	0,90	4,05	0,96	232 / 9522
Päätökysely 1.1. - 30.6.2019	4,12	0,87	3,98	0,97	1142 / 28 867
Päätökysely 1.7. - 31.12.2019	4,11	0,98	4,05	0,99	274 / 12 948

Taulukko 1. Amispalautteen väittämä: Sain valmiuksia toimia ammattialallani kestävän kehityksen mukaisesti.

1.7 Kestävän kehityksen tapahtumat

Savon koulutuskuntayhtymässä järjestettiin vuoden 2019 aikana tapahtumia, koulutuksia ja opintomatkoja kestävään kehitykseen ja vastuullisuuteen liittyen. Tähän osaan on koottu keskeisimpiä teemaan liittyviä tilaisuuksia.

Koulutukset ja seminaarit

- 23.5. järjestettiin Kestävää kasvua -tapahtuma Kuopion Saana maailmassa yhteistyössä Kuopion kauppakamarin kanssa. Tapahtuman puhujina olivat mm. vastuullisuusasiantuntija Eero Yrjö-Koskinen Keskuskauppakamarista sekä toimitusjohtaja Mika Anttonen ST1:stä.
- 7.6. järjestettiin Toivoa ja tekoja -tilaisuus Varkaudessa yhteistyössä Varkauden seurakunnan ja Navitas Kehityksen kanssa. Tilaisuudessa tuotiin esille yritysten ympäristötekoja sekä käsiteltiin ympäristöahdistusta ja -toivoa tutkija-kirjailija Panu Pihkalan johdolla.
- 13.11. järjestettiin Kestävän rakentamisen seminaari yhteistyössä Talonrakennusteollisuus ry:n ja Ympäristömerkitä Suomi Oy:n kanssa. Tilaisuudessa kuultiin mm. Ympäristöministeriön ajankohtaiset asiat kestävän rakentamisen hallinnollisista ohjauskeinoista ja lainsäädännöstä sekä vapaaehtoisista keinoista ja työkaluista kestävään rakentamiseen.
- 27.11. toteutettiin kuntayhtymän eri alojen kemikaalivastaaville Kemikaaliturvallisuuskoulutus, josta vastasi Työturvallisuuskeskus.

Opintomatkat

- 15.2. tutustuminen MetsäGroupin Äänekosken biotehtaaseen, mukana metsä- ja logistiikka-alan opettajat.
- 3. - 4.3. toteutettiin Kiertotalouden opintomatka pääkaupunkiseudulle, jossa tutustuttiin useisiin kiertotalouden kiinnostavimpiin edelläkävijäyrityksiin. Matkalle osallistui opettajia ja asiantuntijoita sekä kumppanuusyritysten edustajia.
- 26. - 27.3 puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan opettajat tutustuivat alan edelläkävijäyrityksiin.
- 26. - 27.3. luontomatkailun opettajat tutustuivat alan edelläkävijäyrityksiin.
- 22.2 ja 22.3. rakennusalan opettajat tutustuivat alan edelläkävijäyrityksiin.
- 2. - 3.5. mara-alan opettajat tutustuivat alan edelläkävijäyrityksiin.

- 4. - 5.11. Poolien ympäristöasiantuntijat tutustuivat Helsingin seudun ympäristöpalveluiden toimintaan sekä osallistuivat Ammattilaisen kädenjälki -Kestävä osaaminen 2035 -seminariin Sitrassa.
- 12. - 13.12. auto- ja logistiikka-alan opettajat tutustuivat alan edelläkävijäyrityksiin.

Muu kehittäminen

- Helmikuussa toteutettiin Toivalan, Varkauden, Iisalmen ja Kuopion kampuksilla opiskelijoiden työpajoja, joiden tavoitteena oli selvittää opiskelijoiden näkemyksiä ja kehittämistarpeita muun muassa opetuksen kehittämisen, yhteisöllisyyden ja ympäristövastuullisuuden osalta.
- Kevätlukukauden päättäjäisissä luovutettiin ympäristöstipendi liiketalousalan opiskelija Kati Heimolalle Kuopiosta.

2. YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS

Ympäristötilinpäätös kertoo tilikauden toteutuneesta rahankäytöstä sellaisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää tai korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelutasoa ja edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä.

2.1 Laskentaperiaatteet ja rajaukset

Tiedot ympäristötilinpäätökseen 2019 on kerätty tilapalveluiden tilastoista, jäteyhtiöiden raporteista, kuntayhtymän tilinpäätöksestä sekä talousarvion käyttötalous- ja investointiosasta.

2.2 Ympäristötuotot

Kuntayhtymän ympäristötuottojen kokonaissumma oli 200 099 euroa, mikä on noin 0,22 % kaikista kuntayhtymän toimintatuotoista. Ympäristötuotot koostuvat jätteiden myynnistä raaka-aineiksi sekä poistettavan/kierrätettävän kaluston myynnistä huutokaupalla. Myytäviä jätelajeja ovat muun muassa keräyspahvi ja metalli.

2.3. Ympäristökustannukset

Ympäristötoimintakulujen kokonaissumma oli 129 762 euroa, mikä on noin 0,16 % kaikista kuntayhtymän toimintakuluista. Eniten kustannuksia aiheutui jätehuoltoyhtiöiden laskuttamista jätemaksuista 78 654 euroa. Ympäristötilinpäätös sisältää Jätekuikko Oy, Ekokemin, Keski-Savon ja Ylä-Savon jätehuollon laskuttamat jätemaksut. Alla erittely kustannuksista jätelajeittain:

Jätelaji	2019	2018
Energiajäte	57 081€	56 946 €
Biojäte	6 486 €	9 433 €
Ongelmajäte	5 879 €	12 746 €
Tiili- ja betonijäte	1 763 €	1 735 €
Pahvi ja kartonki	3 548 €	4 677 €
Metalli	434 €	335 €
SER-jäte	3 463 €	4 015 €
Yhteensä	78 654 €	89 887 €

Jätevesien käsittelymaksut kuntayhtymän osalta olivat 51 108 euroa.

2.4 Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestointeja kirjattiin vuonna 2019 yhteensä 8 194 448 euroa, joka on noin 89 % kaikista kuntayhtymän investoinneista. Suurimmat investoinnit olivat muun muassa Varkauden ja Iisalmen uudisrakennukset, jotka rakennettiin Pohjoismaisen ympäristömerkin (Joutsenmerkki) kriteerien mukaisesti. Vuoden 2019 aikana edettiin myös Savilahden uuden kampuksen suunnittelutyössä, jossa keskeisinä painopisteinä ovat ympäristöön, sekä kestävään kehitykseen liittyvät ratkaisut ja kohteelle tullaan myös hakemaan Joutsenmerkkiä.

Savon koulutuskuntayhtymällä on käynnissä koko kuntayhtymän kiinteistökantaa koskeva investointiohjelma. Muutos käynnistyi Iisalmen toimipisteestä, joka valmistui vuonna 2019 ja samanaikaisesti käynnistyi Varkauden toimipisteen muutokset, jotka saadaan valmiiksi kesän 2020 aikana. Samaan aikaan käynnistyy Savilahden investointi, jolla korvataan koko Presidentinkadun nykyinen tilamäärä. Vuonna 2018, kun nykyinen investointiohjelma käynnistyi, toimitilojen kokonaismäärä oli noin 120 000 m². Tämän hetkinen toimitilojen kokonaismäärä on noin 98 000 m² ja kun kaikki muutokset on saatu toteutettua, tilojen määrä tulee olemaan noin 65 000 m². Tämän muutoksen myötä on arvioitu, että tilojen ylläpitokustannukset tulevat lähes puolittumaan. Tämä tarkoittaa noin 3 milj. euron säästöjä ylläpitokustannuksiin, tästä energiakustannusten osuus on noin 30 % mikä tarkoittaa noin 1 milj. euron osuutta.

Vuonna 2019 valmistui Iisalmen toimipisteen uudisrakennus. Yhdessä Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän kanssa toteutetun rakennuksen investointikustannukset olivat noin 3,4 milj. euroa. Iisalmissa toimitilojen kokonaismäärä jäi kolmannekseen edellisestä. Rakennus toteutettiin energiatehokkaiden ratkaisujen avulla ja kohde sai ensimmäisenä oppilaitoksena Suomessa Ympäristömerkintä Oy:n myöntämän Joutsenmerkki sertifikaatin. Joutsenmerkin kriteerejä tullaan käyttämään kaikissa Savon koulutuskuntayhtymän uudisrakennuskohteissa.

2.5 Ympäristövastuut

Ympäristövastuulla tarkoitetaan ympäristöön liittyvää olemassa olevaa veloitetta, jolla on todennäköisesti tulevaisuudessa menoja lisäävä vaikutus. Koulutuskuntayhtymän tiedossa ei ole ympäristövastuun veloitetta tulevaisuudessa.

2.6 Ympäristötilinpäätöksen kooste taulukkona

<i>Käyttötalousosa</i>		
Ympäristötuotot	2019	2018
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	0	0
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0
Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy	200 099 €	198 551 €
Maaperän ja pohjaveden suojelu	0	0
Melun ja tärinän torjunta	0	0
Luonnonvarat, luonnon- ja maisemansuojelu	0	0
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	0	0
Ympäristönsuojelun edistäminen	0	0
Tuotot yhteensä	200 099 €	198 551 €
Ympäristökulut	2019	2018
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	0	0
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	51 108 €	42 215 €
Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy	78 654 €	89 887 €
Maaperän ja pohjaveden suojelu	0	0
Melun ja tärinän torjunta	0	0
Luonnonvarat, luonnon- ja maisemansuojelu	0	0
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	0	0
Ympäristönsuojelun edistäminen	0	0
Kulut yhteensä	129 762 €	132 102 €
Poistot	0	0
<i>Investointiosa</i>		
Ympäristöinvestoinnit	2019	2018
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	8 194 448 €	1 040 000 €
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0
Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy	0	0
Maaperän ja pohjaveden suojelu	0	0
Melun ja tärinän torjunta	0	0
Luonnonvarat, luonnon- ja maisemansuojelu	0	0
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	0	0
Ympäristönsuojelun edistäminen	0	0
Investoinnit yhteensä	8 194 448 €	1 040 000 €

Koulutusyksiköt

IISALMI

Asevelikatu 4, 74100 Iisalmi

KUOPIO

Presidentinkatu 1, 70100 Kuopio
Presidentinkatu 3, 70100 Kuopio
Sammakkolammentie 2, 70200 Kuopio
Kolmisopentie 7, 70780 Kuopio
Sahakatu 2, 70800 Kuopio
Leväsentie 2, 70700 Kuopio
Microkatu 1 T, 70600 Kuopio
Hietapohjantie 926, 73460 Muuruvesi

SIILINJÄRVI

Siltasalmentie 450, 70900 Toivala (Rissala)
Haapamäentie 1, 70900 Toivala

VARKAUS

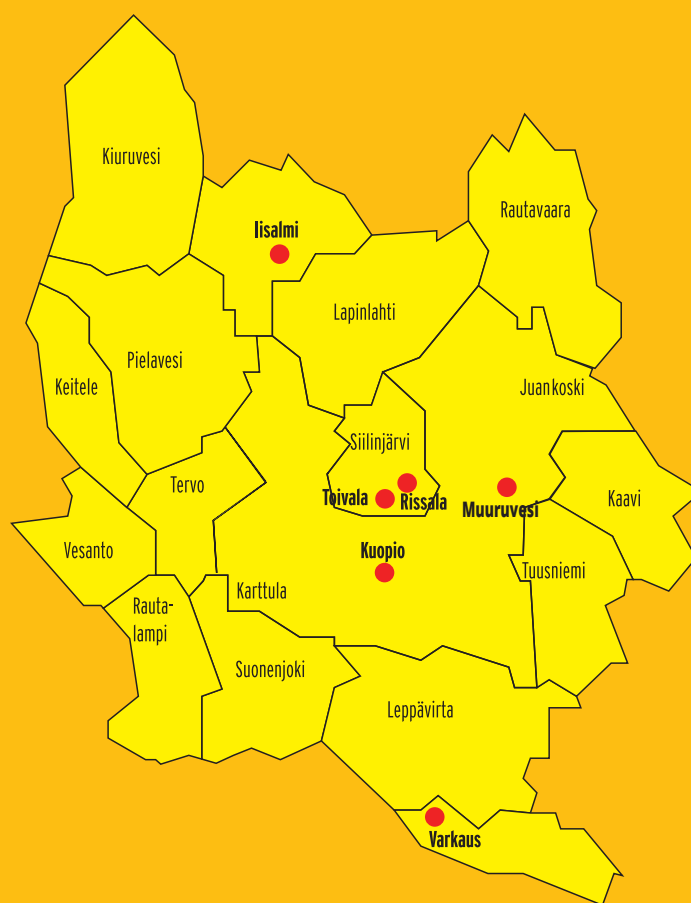
Osmajoentie 75, 78210 Varkaus

VARKAUDEN LUKIO

Osmajoentie 75, 78210 Varkaus

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

PL 87, 70101 Kuopio
Vaihde, p. 017 214 3000
Hakutoimisto p. 044 785 3079
etunimi.sukunimi@sakky.fi

WWW.SAKKY.FI